

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY SO ORP OLOMOUC

VI. AKTUALIZACE

**PODKLADY PRO ROZBOR
UDRŽITELNÉHO ROZVOJE
ÚZEMÍ**

ÚVOD

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY	3
VI. AKTUALIZACE ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ	3
ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ OLOMOUC	3
OBSAH ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ	3
DATABÁZE ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ	3
PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ	3
GRAFICKÁ ČÁST	3
POŘIZOVÁNÍ, AKTUALIZACE A PROJEDNÁNÍ ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ	
POŘIZOVÁNÍ A AKTUALIZACE ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ	3
PROJEDNÁNÍ ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ	3
POSTUP ZPRACOVÁNÍ VI. ÚPLNÉ AKTUALIZACE UAP ORP OLOMOUC	3
VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	4
ŠIRŠÍ VZTAHY	
MĚSTO OLOMOUC	5
POSTAVENÍ MĚSTA OLOMOUCE V SÍDELNÍ SOUSTAVĚ ČR	5
POLITIKA ÚZEMNÍHO ROZVOJE A ZÁSADY ÚZEMNÍHO ROZVOJE	5
STRATEGIE ITI OLOMOUCKÉ AGLOMERACE	5

PROSTOROVÉ A FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ	7
FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ	7
CHARAKTER PŮVODNÍ HANÁCKÉ ZÁSTAVBY	7
SOUČASNÉ HLAVNÍ URBANISTICKÉ PROBLÉMY V OBRAZE SÍDEL	7
SUBURBANIZACE	8
MĚSTO OLOMOUC. A SUBURBANIZACE	8
OBCE SO ORP OLOMOUC S NEJVYŠŠÍ MÍROU SUBURBANIZACE	8
PŘÍKLADY PROSTOROVÝCH CELKŮ A TYPŮ ZÁSTAVBY U SUBURBANIZOVANÝCH OBCÍ	8
NOVODOBÁ UNIFORMITA A PRVKY MĚSTSKÉ ZÁSTAVBY	9
OBEC HLUŠOVICE - TYPICKÉ SATELITNÍ MĚSTEČKO	10

STRUKTURA OSÍDLENÍ

HISTORICKÁ SÍDELNÍ STRUKTURA	11
SÍDLA A JEJICH PŮDORYSNÉ FORMY V SO ORP OLOMOUC	11
STŘEDOVĚKÉ VSI	11
MALÉ VSI	11
NOVOVĚKÉ PARCELAČNÍ VSI	11
HISTORICKÁ MĚSTA	11
DNEŠNÍ SÍDELNÍ STRUKTURA	12
VELIKOSTNÍ KATEGORIE OBCÍ	12
SÍDLENÍ SYTÉM	13
CENTRA OSÍDLENÍ ORP OLOMOUC	13
DOPORUČENÁ ÚROVEŇ OBČANSKÉHO VYBAVENÍ PRO KATEGORIE CENTER OSÍDLENÍ V ORP OLOMOUC	13

SOCIODEMOGRAFICKÉ PODMINKY

SOCIODEMOGRAFICKÁ STRUKTURA	14
POČET OBYVATEL	14
POHYB OBYVATEL	14
PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK A ÚBYTEK OBYVATEL	15
MIGRAČNÍ SALDO	15
HRUBÁ MÍRA MIGRAČNÍHO SALDA	16
VĚKOVÁ PYRAMIDA OBYVATEL SO ORP OLOMOUC V ROCE 2023	16
INDEX STÁŘÍ	17
OBYVATELSTVO OBCÍ SO ORP OLOMOUC DLE VĚKOVÝCH SKUPIN	18

PROGNOZA VÝVOJE POČTU OBYVATEL SO ORP OLOMOUC	18
BYDLENÍ	19

PŘÍRODA A KRAJINA

HODNOTY PŘÍRODNÍ S LEGISLATIVNÍ OCHRANOU	20
OBECNÁ OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY V ORP OLOMOUC	20
PLÁN ÚSES ORP OLOMOUC 2023	20
VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY (VKP) NA ÚZEMÍ SO ORP OLOMOUC	21
PAMÁTNÉ STROMY	21
MIGRAČNĚ VÝZNAMNÁ ÚZEMÍ (MVÚ)	21
KRAJINNÝ RÁZ	21
PŘÍRODNÍ PARK	21
OSTATNÍ PŘÍRODNÍ HODNOTY VÝZNAMNÉ PRO ÚZEMÍ SO ORP OLOMOUC	21
MĚSTSKÉ PARKY	21
VODNÍ ZDROJE	21
VÝZNAMNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ V SO ORP OLOMOUC S POTENCIÁLNÍM OVLIVNĚNÍM VODNÍCH A NA VODU VÁZANÝCH EKOSYSTÉMŮ	21
PROBLEMATIKA SUCHA	22
KOUPACÍ OBLASTI	22

VODNÍ REŽIM A HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

VÝZNAMNÉ TOKY	24
VYMEZENÍ DÍLČÍCH POVODÍ	24
VODNÍ ÚTVARY POVRCHOVÝCH VOD A JEJICH TYPOLOGIE	24
PLÁNOVÁNÍ V OBLASTI VOD	25
PODZEMNÍ VODY	25
ODBĚRY PODZEMNÍCH VOD	25
HYDROGEOLOGICKÉ POMĚRY	26
HYDROGEOLOGICKÉ RAJONY	26
HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ	27
GEOLOGICKÉ JEDNOTKY A NŽENÝRSKO-GEOLOGICKÉ POMĚRY	28
GEOMORFOLOGICKÉ POMĚRY	28

KVALITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

KVALITA OVZDUŠÍ	31
EMISE	31
IMISE	31
SYSTÉM ŘÍZENÍ KVALITY OVZDUŠÍ (SRKO) V OLOMOUCI	31
ZDROJE ZNEČIŠŤOVÁNÍ OVZDUŠÍ	32
ROZDĚLENÍ ZDROJŮ ZNEČIŠŤOVÁNÍ OVZDUŠÍ	32
ÚNIKY A PŘENOS VYBRANÝCH ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTEK	32
JAKOST VODY	32
POVRCHOVÉ VODY	32
PODZEMNÍ VODY	33
ODPADY	33
RADON	33
STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE	34

ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCE LESA

ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND	36
PŮDNÍ TYPY V ORP OLOMOUC	36
ZEMĚDĚLSKÁ PŮDA JAKO HODNOTA ÚZEMÍ	37
OHROŽENÍ PŮDY	38
VĚTRNÁ EROZE	38
VODNÍ EROZE	39

POZEMKOVÉ ÚPRAVY	39
FORMY POZEMKOVÝCH ÚPRAV	40
JEDNODUCHÉ POZEMKOVÉ ÚPRAVY (JPÚ)	40
KOMPLEXNÍ POZEMKOVÉ ÚPRAVY (KPÚ)	40
POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCE LESA	40
LESY JAKO HODNOTA ÚZEMÍ	41

OBČANSKÁ VYBAVENOST VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

OBČANSKÁ VYBAVENOST	42
DOSTUPNOST OBČANSKÉ VYBAVENOSTI	42
VÝLEDNÉ STANDARDY	43
DOSTUPNOSTI PRO VYBRANÁ ZAŘÍZENÍ	43

DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VČETNĚ JEJICH DOSTUPNOSTI

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	46
SILNIČNÍ DOPRAVA	46
DOPRAVA V KLIDU	46
ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA	46
LETECKÁ DOPRAVA	47
CYKLISTICKÁ DOPRAVA	47
PĚŠÍ DOPRAVA	47
DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST	48
TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	48

EKONOMICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY

NEJVĚTŠÍ ZAMĚSTNAVATELÉ A KONCENTRACE PRACOVNÍCH MÍST V ORP OLOMOUC	50
EKONOMICKÁ FUNKCE	50
VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍ A VĚDECKOVÝZKUMNÁ FUNKCE	50
KULTURNÍ A SPOLEČENSKÁ FUNKCE	50
TYPOLOGIE OBCÍ PODLE VÝZNAMU PRACOVNÍ FUNKCE	50
TYPOLOGIE OBCÍ PODLE STRUKTURY ZAMĚSTNANÝCH	51
NEJVĚTŠÍ ZAMĚSTNAVATELÉ V SO ORP OLOMOUC	52
BROWNFIELDS	53

REKREACE A CESTOVNÍ RUCH

DRUHÉ BYDLENÍ	54
PŘÍRODNÍ POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU V OBCÍCH SO ORP OLOMOUC	54
KULTURNĚ-HISTORICKÝ POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU V OBCÍCH SO ORP OLOMOUC	55
KOMPLEXNÍ HODNOCENÍ CESTOVNÍHO RUCHU SO ORP OLOMOUC	56
KOMPLEXNÍ BODOVÉ HODNOCENÍ POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU	56

BEZPEČNOST A OCHRANA OBYVATEL

PŘESAH PROBLEMATIKY OCHRANY OBYVATELSTVA DO ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ	57
MAPY POVODŇOVÉHO NEBEZPEČÍ, OHROŽENÍ A POVODŇOVÝCH RIZIK	58
MAPA POVODŇOVÉHO RIZIKA	59
CITLIVÉ OBJEKTY	59
ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU A STUPNĚ OCHRANY PŘED POVODŇEMI	59
MÍSTA OHROŽENÁ PŘÍVALOVOU POVODNÍ V SO ORP OLOMOUC	60
OHROŽENÉ A OHROŽUJÍCÍ OBJEKTY V SO ORP OLOMOUC	60
PREVENCE ZÁVAŽNÝCH HAVÁRIÍ	60

ÚVOD

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY

Územně analytické podklady jsou dle §61 stavebního zákona 283/2021 Sb. nástrojem územního plánování, jehož cílem je průběžně monitorovat stav a vývoj území. Slouží zejména jako odborný podklad pro pořizování politiky územního rozvoje, územně plánovacích dokumentací, územních studií, územních opatření, vymezení zastavěného území a pro rozhodování v území. Náležitosti obsahu územně analytických podkladů stanoví prováděcí právní předpis – vyhláška č. 157/2024 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu účinná dnem 1.7.2024 .

VI. AKTUALIZACE ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

VI.úplná aktualizace Územně analytických podkladů ORP Olomouc (dále jen UAP) navazuje na předchozí úplnou aktualizaci UAP i prvotní pořízení UAP a vychází přitom z příslušných právních předpisů.

Pro VI. úplnou aktualizaci ÚAP se vztahuje § 38 přechodných ustanovení vyhlášky č. 157/2024 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu účinné dnem 1.7.2024 - „Úplné aktualizace územně analytických podkladů obcí zahájené přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky (před 1.7.2024) se dokončí podle vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění účinném ke dni 31. 12. 2023“ (dále jen Vyhláška).

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ OLOMOUC

Územně analytické podklady správního území obce s rozšířenou působností Olomouc (dále jen ÚAP SO ORP Olomouc) byly pořízeny v červenci 2008 dodavatelsky firmou KNESL+KYNČL s.r.o jako projekt spolufinancovaný z prostředků Evropské unie, Evropského fondu pro regionální rozvoj. Následně průběžně aktualizace ÚAP ORP Olomouc a taktéž úplné aktualizace jsou zajišťovány Odborem územního plánování Magistrátu města Olomouce.

Dosud byly zpracovány čtyři úplné aktualizace ÚAP SO ORP Olomouc. (<https://www.olomouc.eu/o-meste/uzemni-planovani/uzemne-analyticko-podklady>)

- Pořízení ÚAP ORP Olomouc 31. 12. 2008
- Úplná aktualizace ÚAP SO ORP Olomouc 31. 12. 2010
- Úplná aktualizace ÚAP SO ORP Olomouc 31. 12. 2012
- Úplná aktualizace ÚAP SO ORP Olomouc 31. 12. 2014
- Úplná aktualizace ÚAP SO ORP Olomouc 31. 12. 2016
- Úplná aktualizace ÚAP SO ORP Olomouc 31. 12. 2020

OBSAH ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

Územně analytické podklady se skládají z textové a grafické části a jejich součástí jsou podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území,

- rozbor udržitelného rozvoje území (RURÚ)

PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROVOJE ÚZEMÍ

- ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ STAVU A VÝVOJE ÚZEMÍ (13 TÉMAT)
- HODNOTY A LIMITY VYUŽITÍ ÚZEMÍ
- ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

VÝKRES HODNOT ÚZEMÍ
VÝKRES LIMITŮ VYUŽITÍ ÚZEMÍ
VÝKRES ZÁMĚRŮ NA PROVEDENÍ ZMĚN V ÚZEMÍ

ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROVOJE ÚZEMÍ (RURÚ)

- ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ POZITIV A NEGATIV V ÚZEMÍ (13 TÉMAT)
- VYHODNOCENÍ ÚZEMNÍCH PODMÍNEK PRO PŘÍZNIVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, HOSPODÁŘSKÝ ROZVOJ A SOUDRŽNOST SPOLEČENSTVÍ OBYVATEL ÚZEMÍ VČETNĚ JEJICH VZÁJEMNÝCH VAZEB A TRENDŮ VÝVOJE ÚZEMÍ

PROBLÉMOVÝ VÝKRES

- URČENÍ PROBLÉMŮ K ŘEŠENÍ V ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACI

- údaje o území, zjištění vyplývající z průzkumů území, další důležité dostupné informace a případně data vzniklá analýzou shromážděných informací - databáze územně analytických podkladů.

DATABÁZE ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

Databáze územně analytických podkladů je průběžně aktualizována a je tvořena sledovanými jevy podle přílohy č. 1 Vyhlášky.

PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

dle Vyhlášky zahrnují

a) zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot a limity využití území, to vše v členění zejména na

1. širší územní vztahy,
2. prostorové a funkční uspořádání území,
3. struktura osídlení,
4. sociodemografické podmínky a bydlení,
5. příroda a krajina,
6. vodní režim a horninové prostředí,
7. kvalita životního prostředí,
8. zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa,
9. občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství,
10. dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti,
11. ekonomické a hospodářské podmínky,
12. rekreace a cestovní ruch,
13. bezpečnost a ochrana obyvatel,

b) zjištění a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území.

GRAFICKÁ ČÁST

Grafická část územně analytických podkladů se zpracovává zpravidla v rámci pořízení úplné aktualizace územně analytických podkladů. Grafická část podkladů pro rozbor udržitelného rozvoje území územně analytických podkladů obsahuje výkres hodnot území, zahrnující hodnoty kulturní, přírodní a civilizační, výkres limitů využití území a výkres záměrů na provedení změn v území.

POŘIZOVÁNÍ, AKTUALIZACE A PROJEDNÁNÍ ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

POŘIZOVÁNÍ A AKTUALIZACE ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

Územně analytické podklady a jejich aktualizace pořizuje pořizovatel na základě průzkumů území, údajů o území a dalších dostupných informací. Pořizovatel průběžně aktualizuje územně analytické podklady a nejpozději do 4 let od jejich poslední úplné aktualizace pořídí návrh nové úplné aktualizace.

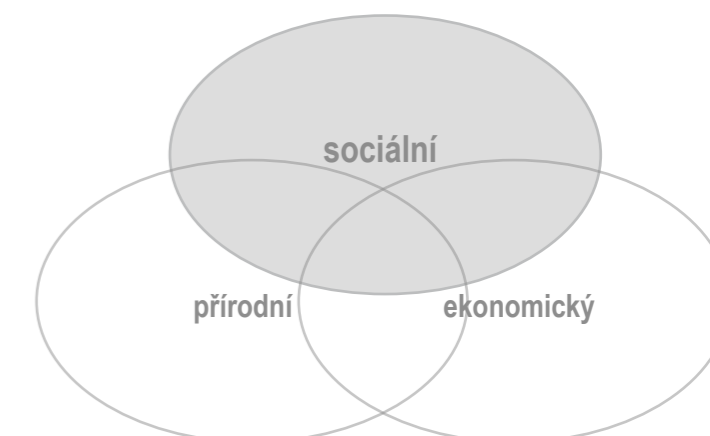
PROJEDNÁNÍ ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

Územně analytické podklady pro správní obvod obce s rozšířenou působností a jejich úplnou aktualizaci projedná pořizovatel v rozsahu určení problémů k řešení v územně plánovacích dokumentacích do 30 dnů po jejich vyhotovení s obcemi ve svém správním obvodu. Následně pořizovatel upraví územně analytické podklady pro správní obvod obce s rozšířenou působností podle výsledku projednání a bezodkladně je vloží do národního geoportálu územního plánování.

POSTUP ZPRACOVÁNÍ VI. ÚPLNÉ AKTUALIZACE UAP ORP OLOMOUC

- Revize a aktualizace veškerých údajů o území - databáze ÚAP SO ORP Olomouc.
- Zpracování podkladů rozboru udržitelného rozvoje dle tematických okruhů obsahující zjištění a vyhodnocení stavu a záměrů vývoje území, jeho hodnot a limitů využití území.
- Zpracování rozboru udržitelného rozvoje území v členění na 13 tematických okruhů odpovídajících podkladům pro rozbor udržitelného rozvoje území, vyhodnocení pozitiv a negativ v území, vyhodnocení územních podmínek pro příznivé životní prostředí, hospodářský rozvoj a soudržnost společenství obyvatel území včetně jejich vzájemných vazeb a trendů vývoje území.
- Určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci z výše uvedených zjištění.
- Vytvoření výkresů ÚAP SO ORP Olomouc.
- Projednání úplné aktualizace ÚAP SO ORP Olomouc s obcemi v rozsahu problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci (§66 stavebního zákona 283/2021 Sb, odst. 1).
- Úprava ÚAP SO ORP Olomouc dle výsledků projednání s obcemi (§66 stavebního zákona 283/2021 Sb odst. 2).
- Úprava ÚAP SO ORP Olomouc podle výsledků projednání a vložení do národního portálu územního plánování.

V následujícím textu je každá kapitola věnována konkrétnímu tématu s grafickým znázorněním zařazení tématu do pilíře ekonomického rozvoje.

VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Obce s rozšířenou působností (ORP) stanovil zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ) a ORP, přičemž ORP převzaly úlohy veřejné správy z bývalých okresních úřadů.

Předmětem řešení ÚAP SO ORP Olomouc je správní území obce s rozšířenou působností statutárního města Olomouce.

Správní obvod obce s rozšířenou působností Olomouc je od 1. ledna 2003 jedním ze čtyř správních obvodů rozšířené působnosti obcí v okrese Olomouc v Olomouckém kraji. Čítá 45 obcí včetně vojenského újezdu Libavá, který není součástí řešeného území. Město Olomouc, obec Hlubočky a vojenský újezd Libavá jsou obcemi s pověřeným obecním úřadem.

Pod působnost úřadu územního plánování SO ORP Olomouc k 31. 12. 2024 spadá 44 obcí z nichž dvě obce mají statut města a to Velká Bystřice a Štěpánov, další tři obce mají statut městyse - Dub nad Moravou, Náměšť na Hané a Velký Újezd. Dalších 39 obcí má statut obce. Součástí řešeného území je od roku 2016 obec Kozlov, která jako samostatná obec vznikla ke dni 1. ledna 2016 na základě zákona č. 15/2015 Sb. (zákon o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů), vyjmutím území z Vojenského výcvikového prostoru Libavá.

Celková plocha řešeného území SO ORP Olomouc je 581,5, km2 a k 31.12.2022 žilo v SO ORP Olomouc 166 824 obyvatel.

Území SO ORP Olomouc je součástí Olomouckého kraje, město Olomouc je zároveň krajským městem s rozlohou 103,3 km² a 102 293 obyvateli (k 31.12.2023). Řešené území navazuje na správní obvody obcí s rozšířenou působností Šternberk, Litovel, Prostějov, Přerov a Lipník nad Bečvou, východní hranici tvoří vojenský újezd Libavá.

obec	kód obce ČSÚ	výměra v ha	počet obyv. 2023	katastrální území	kód katastrálního území (ČSÚ)
Bělkovice-Lašťany	500526	1529,7	2270	Bělkovice	601977
				Lašťany	601985
Blatec	500801	658,5	658	Blatec	605204
Bohuňovice	500852	1257,3	2531	Bohuňovice	606430
				Moravská Loděnice	606448
				Trusovice	606456
Bukovany	552402	316,0	707	Bukovany u Olomouce	615927
Bystročice	500879	801,2	895	Bystročice	616672
Bystrovany	547026	351,4	1002	Bystrovany	616699
Daskabát	552445	583,1	620	Daskabát	624764
Dolany	501646	2377,2	2942	Dolany u Olomouce	628468
				Pohořany na Moravě	724858
				Véska u Olomouce	780987
Doloplazy	568392	803,8	1340	Doloplazy u Olomouce	630501
Drahanovice	501751	1353,0	1845	Drahanovice	631477
				Lhota pod Kosířem	631493
				Luděřov	631507
Dub nad Moravou	501794	1523,0	1629	Dub nad Moravou	633275
Grygov	501841	1272,1	1519	Grygov	636266
Hlubočky	502146	2360,8	4202	Hlubočky	639524
				Hlubočky I	930598
				Hlubočky II	930601
				Hlubočky III	930610
				Hlubočky IV	930628
				Hrubá Voda	648591
				Posluchov	726109
Hlušovice	552020	424,6	1095	Hlušovice	639940
Hněvotín	502235	1172,7	1920	Hněvotín	640158
Horka nad Moravou	502545	1194,7	2685	Horka nad Moravou	642061
Charvátý	568872	888,0	945	Charvátý	650714
Kozlov	500135	4576,2	272	Kozlov u Velkého Újezdu	920673
				Kozlov u Velkého Újezdu I	929930
Kožušany-Tážaly	503304	627,0	880	Kožušany	672106
				Tážaly	672114
Krčmaň	552437	498,3	501	Krčmaň	674338
Křelov-Břuchotín	554901	791,1	1954	Břuchotín	675628
				Křelov	675636
Liboš	569003	430,4	619	Krnov	683264
				Liboš	683272
Loučany	552232	498,4	621	Loučany na Hané	686921
Luběnice	552216	275,8	500	Luběnice	687952
Lutín	503657	820,2	3234	Lutín	689122
				Třebčín	769363
Majetín	503738	950,0	1184	Majetín	689921
Mrsklesy	554944	555,2	699	Mrsklesy na Moravě	700151
				Mrsklesy na Moravě I	930580
Náměšť na Hané	504505	1865,2	2202	Náměšť na Hané	701548
Olomouc	500496	10333,5	102293		
Přáslavice	552411	728,3	1489	Přáslavice u Olomouce	734110
Příkazy	505013	1397,6	1337	Hynkov	735990
				Příkazy	736007
Samotišky	547077	189,9	1359	Samotišky	746037
Skrbeň	552151	787,6	1134	Skrbeň	748617

obec	kód obce ČSÚ	výměra v ha	počet obyv. 2023	katastrální území	kód katastrálního území (ČSÚ)
Slatinice	505111	777,9	1586	Skrbeň	748617
Suchonice	569771	345,7	177	Suchonice	759279
Svéslavice	552429	302,8	303	Svéslavice	760315
Štěpánov	505161	2684,1	3531	Březce	763411
				Moravská Huzová	698750
				Stádlo	698768
				Štěpánov u Olomouce	763438
Těšetice	505269	1248,2	1346	Rataje u Olomouce	739642
				Těšetice u Olomouce	766704
				Vojnice u Olomouce	784583
Tověř	552089	205,6	657	Tověř	628484
Tršice	505366	2503,6	1871	Hostkovice	759252
				Lipňany	684121
				Přestavky	759261
				Tršice	768871
				Vacanovice	775924
				Zákřov	790486
Ústín	552364	440,1	436	Ústín	775428
Velká Bystřice	505609	921,9	3694	Velká Bystřice	778281
Velký Týnec	505650	2062,0	3192	Čechovice	618845
				Velký Týnec	779784
				Vsisko	786977
Velký Újezd	505668	682,8	1389	Velký Újezd	779792
Věrovany	552119	1781,1	1409	Věrovany	780260

obec	kód obce ČSÚ	výměra v ha	počet obyvatel	katastrální území	kód katastrálního území ČSÚ
Olomouc	500496	10333,5	102293	Bělidla	710881
				Černovír	710571
				Droždín	632635
				Hejčín	710644
				Hodolany	710873
				Holice u Olomouce	641227
				Chomoutov	652415
				Chválkovice	710911
				Klášteří Hradisko	710555
				Lazce	710598
				Lošov	686875
				Nedvězí u Olomouce	702358
				Nemilany	703109
				Neředín	710687
				Nová Ulice	710717
				Nové Sady u Olomouce	710814
				Nový Svět u Olomouce	710920
				Olomouc-město	710504
				Pavlovičky	710938
				Povel	710784
Radíkov u Olomouce	737747				
Řepčín	710946				
Slavonín	750387				
Svatý Kopeček	669288				
Topolany u Olomouce	767760				
Týneček	772411				

ŠIRŠÍ VZTAHY

Území SO ORP Olomouc leží ve východní části České republiky v jihozápadní části Olomouckého kraje. Sousedí s SO ORP Šternberk, Litovel, Prostějov, Přerov, Lipník a Hranice. SO ORP Olomouc je součástí okresu Olomouc, spolu s dalšími třemi SO ORP (Litovel, Šternberk, Uničov)

Území SO ORP Olomouc se nachází blízko zeměpisného středu Moravy. Větší část území leží v rovinaté Hané v Hornomoravském úvalu, který na západě přechází v Zábřežskou vrchovinu a na východě se zvedá do Nízkého Jeseníku. Nejvýznamnějším tokem celé oblasti je stejnojmenná páteřní řeka Morava, která pramení pod Králickým Sněžníkem (1 423 m n. m.) s pramenem ve výšce cca 1 370 m n. m. Protéká přes Mohelnickou brázdou nejprve Hornomoravským a pak Dolnomoravským úvalem, Litovelským Pomoravím. Pod Olomoucí se stéká se svým největším levobřežním přítokem – řekou Bečvou. Morava je nejdelší moravskou řekou vůbec, je levostranným přítokem Dunaje, do kterého se vlévá na hranicích Slovenska a Rakouska pod Děvinem.

MĚSTO OLOMOUC

Krajské město Olomouc leží v centrální části SO ORP a je šestým největším městem v České Republice z hlediska počtu obyvatel. Od 1. 1. 2001 je Olomouc centrem Olomouckého kraje a tedy i sídlem Krajského úřadu Olomouckého kraje a s dalšími významnými institucemi.

POSTAVENÍ MĚSTA OLOMOUCE V SÍDELNÍ SOUSTAVĚ ČR

Sídelní struktura má hierarchické uspořádání. Města o různé velikosti a vlivu, vytvářejí kolem sebe regiony různé úrovně a fungují mezi nimi vzájemné vazby podřízenosti méně významných center významnějším. Pro kategorizaci sídel dle významnosti byly vytvořeny Ministerstvem pro místní rozvoj ČR materiály „Sídelní struktura ČR“ a „Centra osídlení České republiky“. Kategorizace sídel je významným nástrojem pro stabilizaci center osídlení a potvrzuje jejich roli a význam v sídelní struktuře. Tato centra svým rozložením a dostupností v zásadě umožňují udržitelný rozvoj území. Město Olomouc je zařazeno do kategorie A3 – vyšší centrum regionální, která saturují podstatnou část potřeb, včetně nabídky pracovních míst, obyvatel spádového území. Vyšší a střední centra osídlení jsou významným faktorem stability sídelní struktury.

Olomouc jako dopravní uzel

Území Olomoucké aglomerace je důležitým dopravním uzlem, který protíná silniční transevropská dopravní síť TEN-T ve směru z Ostravy do Přerova a pokračuje dále na jih. Základní silniční síť tvoří tahy mezinárodního a celostátního významu, jedná se o dálnici D35 (Mohelnice – Olomouc – Lipník n/B), která zajišťuje spojení s městy Ostrava a Hradec Králové a D46 (Vyškov – Prostějov – Olomouc), která zajišťuje napojení na Brno a na Prahu. Dále se jedná o silnice I. třídy, a to I/46 (Olomouc – Šternberk – Opava – hranice ČR/PL) a I/55 (Olomouc – Přerov – Břeclav – hranice ČR/Rakousko). Samotnému městu Olomouci se v rámci silniční dopravy přisuzuje strategický význam díky propojení tří největších měst ČR, a to Prahy, Brna a Ostravy (kostra tvořená dálnicemi D1, D35 a D46).

S Prahou má město Olomouc velmi dobré spojení díky napojení na železniční koridory, přičemž se v současnosti časově pohybuje mezi 2 až 2,5 hod. Městem prochází celkem pět železničních tratí. Jedná se o

tratě: č. 270 (Praha – Bohumín), č. 275 (Olomouc – Senice na Hané), č. 290 (Olomouc – Šumperk), č. 301 (Nezamyslice – Olomouc) a č. 310 (Olomouc – Opava východ).

V rámci FUA (funkčně urbanizované území) lze kolem města Olomouce vymezit území, které je s městem spjato intenzivními pracovními, dopravními a ekonomickými vazbami a má tedy silný předpoklad pro potenciální suburbánní procesy. Toto území zahrnuje celkem 53 obcí. Jedná se o veškeré obce ORP Olomouc, mimo obec Kozlov (celkem 44 obcí), a dále o obce Dubčany, Náklo, Olbramice, Olšany u Prostějova, Senice na Hané, Senička, Slatinky, Střeň a Štarnov.

POLITIKA ÚZEMNÍHO ROZVOJE A ZÁSADY ÚZEMNÍHO ROZVOJE

Dle politiky územního rozvoje a upřesnění v Zásadách územního rozvoje Olomouckého kraje spadá město Olomouc a část území obcí z SO ORP Olomouc do Rozvojové oblasti OB8 a město Olomouc je významným pólem osídlení. Olomouc leží na rozvojové ose mezinárodního a republikového významu OS8 (Hradec Králové/Pardubice – Moravská Třebová – Mohelnice – Olomouc – Přerov) a rozvojové ose OS10 (Katowice: hranice Polsko/ČR – Ostrava – Lipník nad Bečvou – Olomouc – Brno – Břeclav – hranice ČR/Slovensko -Bratislava). Územím ORP Olomouc prochází koridory technické a dopravní infrastruktury nadmístního významu včetně vysokorychlostní dopravy VRT.

STRATEGIE ITI OLOMOUCKÉ AGLOMERACE

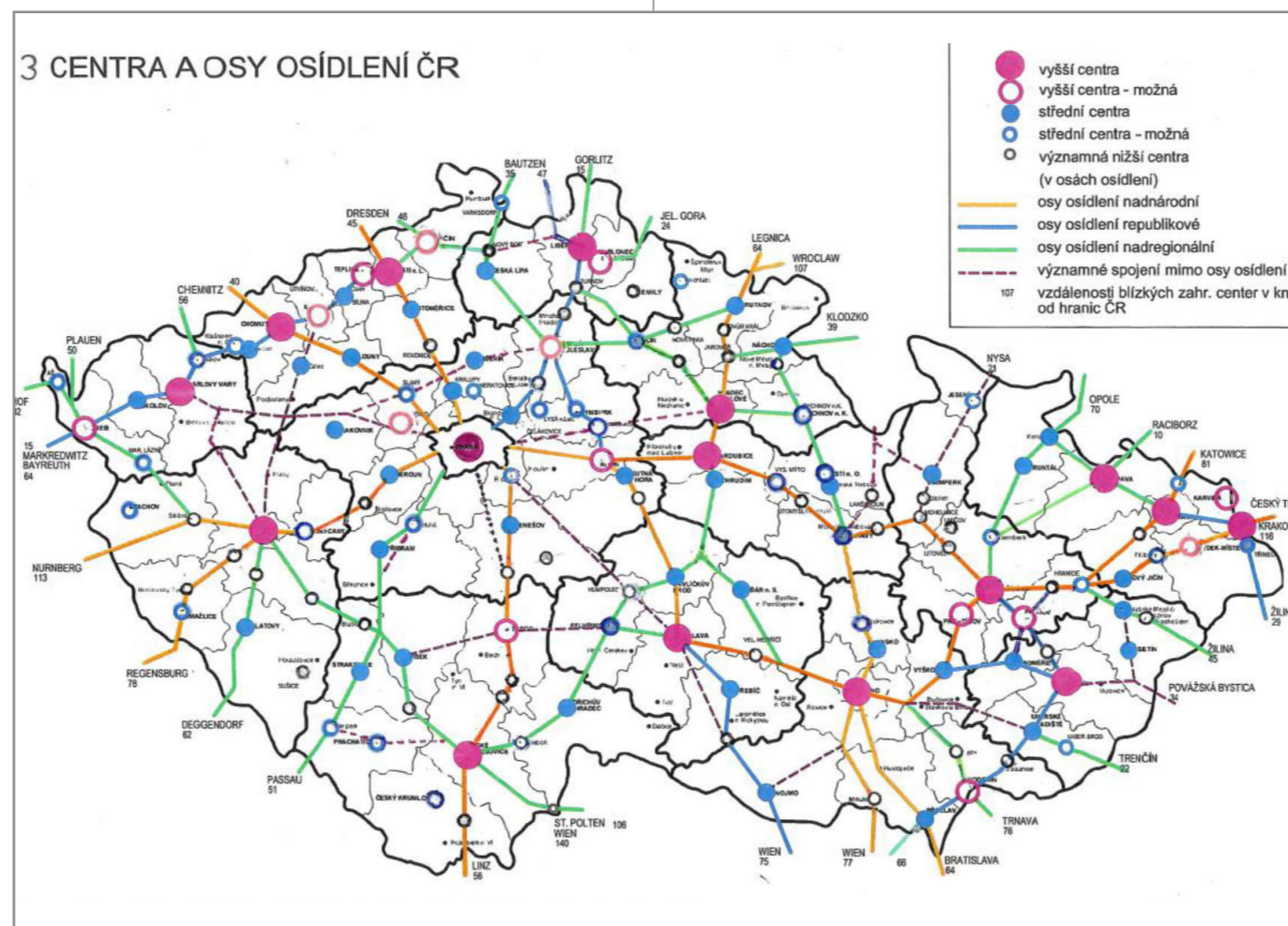
Integrovaná územní investice (Integrated Territorial Investments – „ITI“) představuje realizaci integrované strategie rozvoje metropolitní oblasti/aglomerace, která zahrnuje klíčové investice řešící problémy daného území z více než jedné prioritní osy jednoho nebo více programů financovaných z Evropských strukturálních a investičních fondů. Metropolitní oblasti/aglomerace jsou identifikovány jako ty, které mají nejsilnější potenciál růstu. Jejich růst je tedy potřeba podpořit prostřednictvím intervencí do oblastí, které by měly být katalyzátorem dalšího rozvoje, a proto se v rámci ITI předpokládá převážně realizace větších, investičně náročnějších projektů, které mají významný dopad pro řešení území. Olomoucká aglomerace je dlouhodobě utvářena v zázemí tří velkých středomoravských měst. Dominantní postavení má město Olomouc, která je doplněna dalšími dvěma statutárními městy Prostějovem a Přerovem. Území aglomerace zasahuje do celkem devíti správních obvodů ORP: Hranice, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk a Uničov. Rozloha území je 1731 km² a k 31. 12. 2019 zde žilo přes 398 tis. obyvatel. Olomoucká aglomerace je centrem Olomouckého kraje, tvoří pouze 33 % plochy kraje, ale žije zde cca 63 % obyvatel kraje.

POZITIVA

- Postavení města Olomouce v sídelní struktuře zajišťuje podstatnou část potřeb, včetně nabídky pracovních míst, obyvatel spádového území.
- Olomouc jako Vyšší centrum osídlení je významným faktorem stability sídelní struktury.
- Obslužnost pro území celého Olomouckého kraje především díky existenci významných institucí, specializovaných pracovišť a pracovních příležitostí (úřady, Univerzita Palackého Olomouc, arcibiskupství, Vrchní soud v Olomouci, krajský soud, divadla, specializované nemocnice).
- Důležitý dopravní uzel, který protíná silniční transevropská dopravní síť TEN-T ve směru z Ostravy do Přerova a pokračuje dále na jih, město Olomouc má v rámci silniční dopravy strategický význam díky propojení tří největších měst ČR, a to Prahy, Brna a Ostravy (kostra tvořená dálnicemi D1, D35 a D46).
- S Prahou má město Olomouc velmi dobré spojení díky napojení na železniční koridory.
- Město Olomouc a část území obcí z SO ORP Olomouc spadá do Rozvojové oblasti OB8 a město Olomouc je významným pólem osídlení. Olomouc leží na rozvojové ose mezinárodního a republikového významu OS8.

NEGATIVA

- Reálná spádovost obcí nemusí v některých případech korespondovat s administrativním členěním SO ORP Olomouc.

Zdroj: Aktualizace vymezení center osídlení ČR vyšší a střední kategorie (A-D) na základě aktuální ojízdky/vyjíždky ze SLBD 2021. MMR listopad 2023

PROSTOROVÉ A FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ

Prostorové uspořádání neboli prostorová struktura území je tvořena historickým centrem a dalšími prostorovými celky zástavby, nezastavěných ploch a krajiny, které jsou propojeny vazbami prostorové infrastruktury (dopravní infrastruktura, technická infrastruktura, sociální infrastruktura (občanské vybavení), veřejná prostranství).

FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ

člení území dle využití území na plochy bydlení, výroby a výrobních služeb, rekreace, systém sídelní zeleně, systém dopravní obsluhy a technické infrastruktury a využití nezastavěného území.

V prostorových celcích zástavby se rozlišuje plošná struktura sídla, struktura zástavby a charakter zástavby. V UAP SO ORP Olomouc vymezení plošné struktury sídla vychází z materiálu „Charakter a struktura zástavby venkovských sídel v územních plánech“ verze 2018.

- Plošná struktura sídla se vymezuje z více hledisek, a to podle:
- vymezení historického centra vesnice a dalších prostorových celků zástavby a jejich vzájemných vztahů,
 - rastru sítě komunikací určujícího prostor ulice a prostor návsi,
 - ploch s rozdílným způsobem využití,
 - typů zástavby.

Historické jádro (též historické centrum) zahrnuje nejstarší část sídla, soubor objektů v sídle, tvořící náves nebo náměstí, případně soubor uliček a

náměstí. Za historické jádro lze ve většině případů považovat území, ve kterém se setkáváme s parcelací a stavebním fondem datovatelným do dob starších než je konec 19. století. Náves je nejvýznamnějším prostorem vesnice. Představuje zpravidla historickou část obce s dochovaným půdorysným a prostorovým členěním zástavby. Je dobře identifikovatelná u vybraných pravidelných forem založených vesnic.

Zachovalé historické jádro sídla je hodnotou v území. V příloze UAP SO ORP Olomouc „Půdorysná typologie sídel ORP Olomouc a popis jejich urbanistické hodnoty“ jsou všechny obce i jejich části a popsány z hlediska historického typu návsi a urbanistické hodnoty.

Na historické jádro vesnice navazují další prostorové celky. Tyto celky jsou vzájemně odlišné, neboť každý z nich je jinak založen, má jiné terénní podmínky, pochází z jiného období. Základní skladebný článek sídla je uliční prostor. Ulicí nejčastěji tvoří kompaktní řadová sevřená zástavba nebo volně stojící izolované domy s hřebenem kolmo nebo souběžně s komunikací, případně soubory staveb (např. velkostatky). Starší zástavba obvykle vytváří organické tvary ulic. Novější zástavba se často rozrůstá podél komunikací, které jsou vedeny v trase původně účelových komunikací. Ty zpřístupňovaly zemědělské pozemky v okolí vesnice. Místní komunikace vznikly jejich rozšířením a postupným obestavením. Vytváří tak paprscitou síť s krátkými spojovacími úseky mezi obestavenými účelovými komunikacemi. Další zástavba je zpravidla plánovaná jako pravoúhlý rastr ulic.

CHARAKTER PŮVODNÍ HANÁCKÉ ZÁSTAVBY

Většina sídel v SO ORP Olomouc leží v národopisné oblasti Haná s typickým rázem hanáckých vesnic. Jedná se o středně velké až velké obce s

hanáckými grunty s návsi nevykazující geometrickou půdorysnou formu. Rozsah návsi je od počátku dán a další přírůstek usedlostí mohl být zajištěn jedině dělením nebo rozšiřováním zástavby podél z vesnice vycházejících cest. Typický hanácký dvůr má často trojbokou formu zástavby s otevřenou boční podélnou stranou. Obytné stavení je orientováno (obráčeno do návsi nebo do ulice) okapově, má sedlovou nebo polovalbovou střechou s krytinou z pálené tašky či břidlice se sklonem 35-40°. Obytný dům je přízemní, případně s obytným podkrovím či sníženým patrem, v uliční frontě respektuje výšku okolní zástavby a její stavební čáru. Na obytné stavení navazuje pravoúhle hospodářská budova, což vytváří tzv. hákový dvůr, který je plotem nebo zídou s bránou oddělen od humna. Zcela v zadní části zahrady bývá situována špaletová stodola. Prostor hanáckých usedlostí a jejich zahrad je vymezen ohradními zdmi. Humno je rovněž ohrazeno a zadní čelo ohrady je otevřeno další bránou na cestu do polí. Vzadu za zemědělskými usedlostmi byly rozměřeny jednotlivé lány. Nejbližší ke stodole přitom zpravidla byly zahrada a traťová plůžina. V nemnoha případech se zachovaly i původní hanácké domy se žudry (zděný žudr ve tvaru hlubokého rizalitu s bočními otevřenými otvory, většinou půlkruhovitými a zaobleným vstupním otvorem v čelním průčelí, který býval otevřený nebo opatřený nízkou dřevěnou brankou). Nejvíce zachované hanácké domy s minimálně narušenou urbanistickou strukturou se zachovaly v obci Příkazy (vesnická památková rezervace a Hanácký skanzen) a v obci Rataje (vesnická památková zóna).

Vlastní zachovalá obytná a hospodářská zástavba a samotná půdorysná struktura sídel je chápána jako jedna z nejvýznamnějších hodnot území a podstata památkového dědictví.

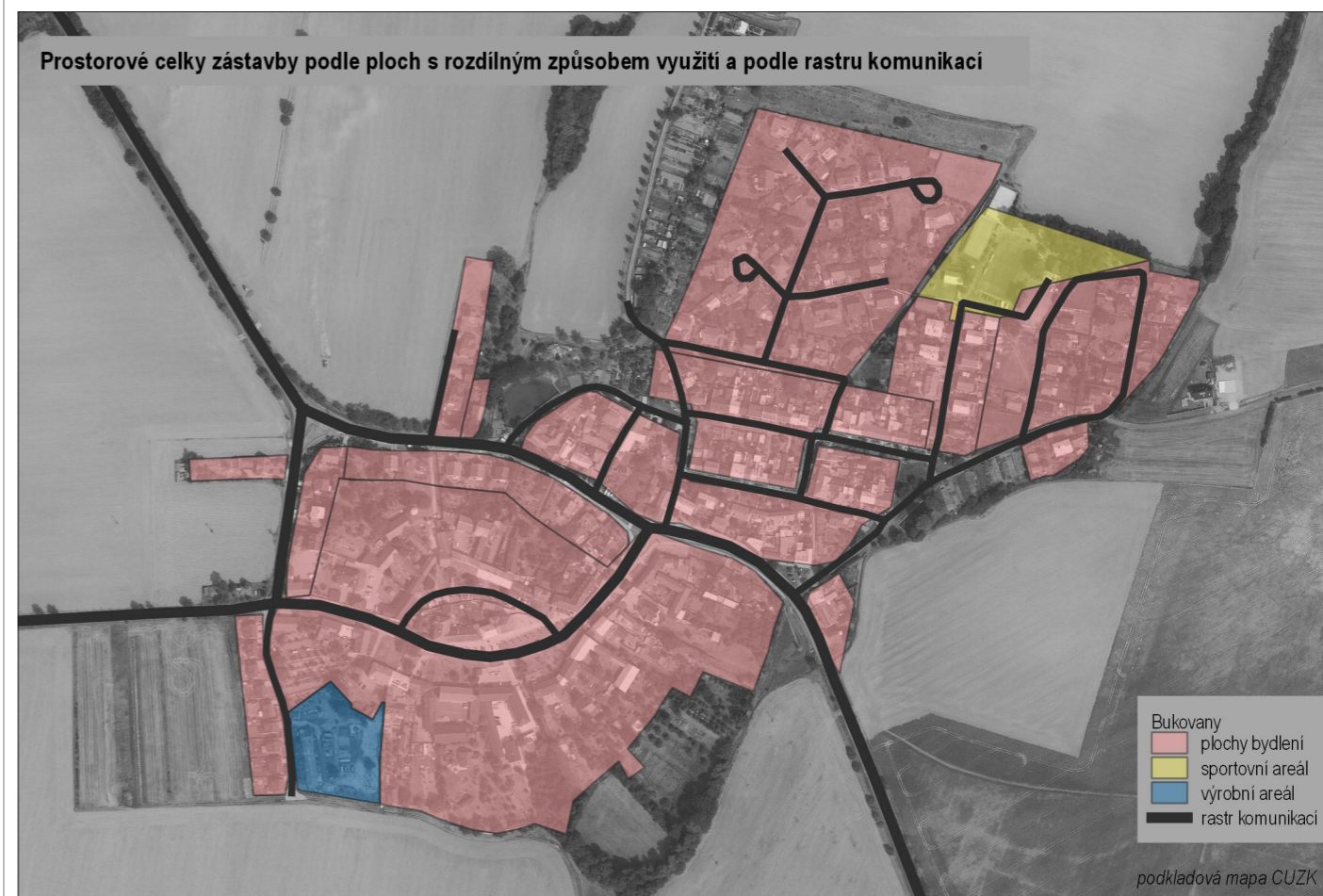
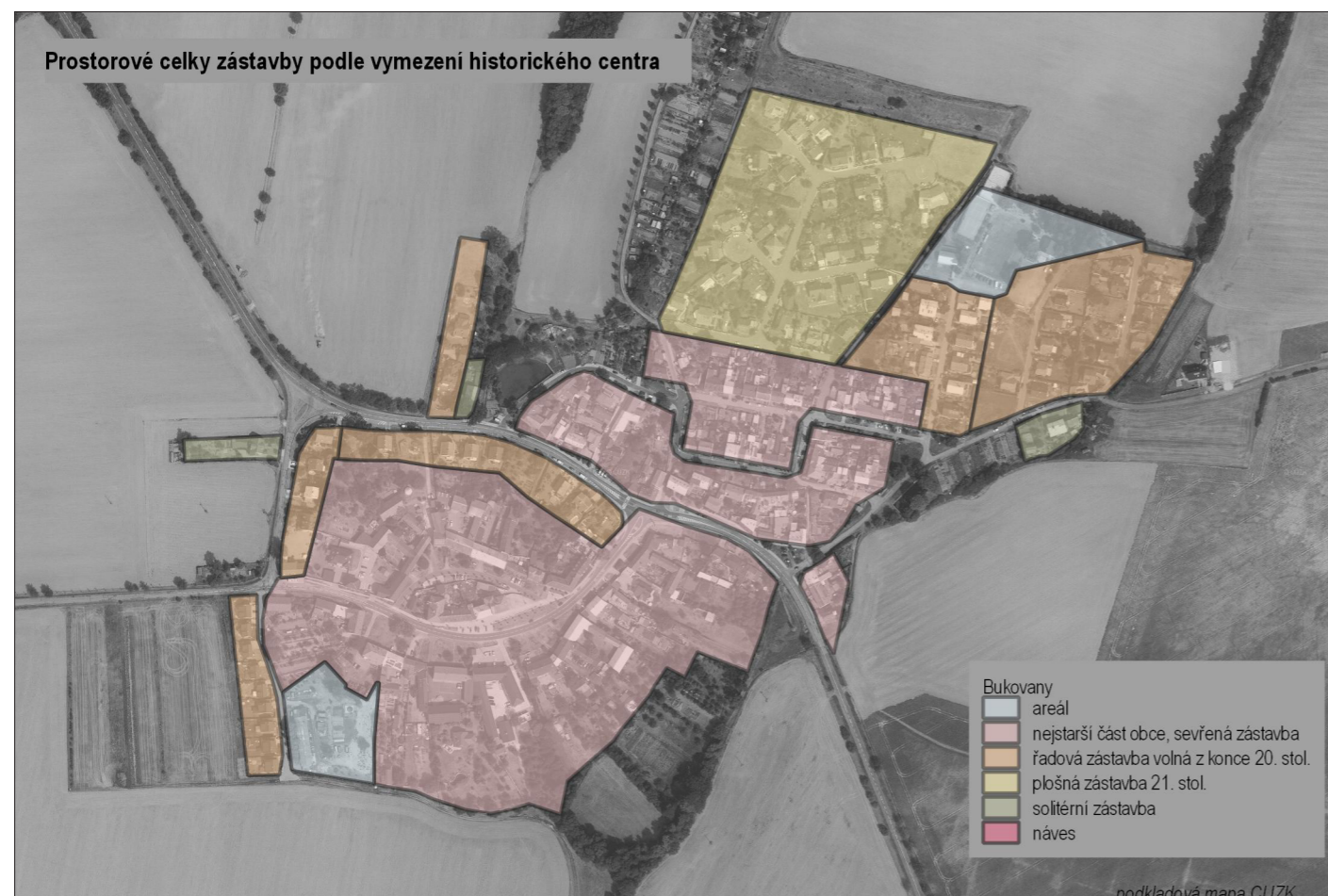
SOUČASNÉ HLAVNÍ URBANISTICKÉ PROBLÉMY V OBRAZE SÍDEL

Zástavba je v každém půdorysném typu sídla uspořádána specifickým způsobem, který předurčuje i způsob vymezení nových ploch pro obytnou zástavbu. Vstup novodobé zástavby do sídla s sebou nesl a nese problémy, které se negativně promítají i do obrazu sídla. Problémy výstavby jež jsou v obcích ORP Olomouc patrné - období od konce II. sv. války do konce 80. let 20. stol. Jedná se především o:

- Likvidace původního stavebního fondu.
- Výstavba rušivých celků v přímé vazbě na historickou půdorysnou
- Strukturu - výstavba v jádrových částech sídel.
- Výstavba často rozsáhlých rušivých celků mimo historický půdorys sídla (zemědělské, průmyslové, vojenské areály).
- Výstavba rušivých celků mimo historický půdorys sídla (chatové kolonie).
- Výstavba rušivých celků v přímé vazbě na historickou půdorysnou strukturu - plošné celky situované na vnějším obvodu původního sídla.

Problémy výstavby v obcích SO ORP Olomouc - období od 90. let 20. stol:

- Individuální výstavba v krajině.
- Plošná výstavba ve volné krajině, která je jedním z projevů suburbanizačního procesu, které v ORP Olomouc probíhaly a probíhají.

SUBURBANIZACE

Následující část věnovaná suburbanizačním procesům v SO ORP Olomouc vychází z diplomové práce Bc. Marcely Maršálkové „Suburbanizace města Olomouce a její vlivy na jádrové město a okolí“, VUT Brno 2019.

Při suburbanizačních procesech dochází ke ztrátě obyvatelstva v jádrovém městě (město Olomouc) ve prospěch okolních venkovských sídel, jež jsou s městem úzce spjaty. V těchto venkovských obcích pak vzniká obrovský tlak poptávky po zastavitelných pozemcích a obce tak vymezují nové zastavitelné plochy mimo zastavěné území. Často se tak setkáváme s řídkou zástavbou různorodých rodinných domů na okrajích venkovských sídel, tento typ osídlení popisuje Hnilička ve své publikaci jako tzv. „sídelní kaši“. (HNILIČKA, Pavel. *Sídelní kaše: otázky k subúrbánní výstavbě kolonií rodinných domů*. Brno: ERA, 2005.)

MĚSTO OLOMOUC. A SUBURBANIZACE.

V období mezi lety 1991 až 2017 se snížil počet obyvatel ve městě Olomouc z počtu 105 990 na 100 494, a naopak zázemí města Olomouce (FUA Olomouc, viz. kapitola širší vztahy) bylo velice ziskové. Z původních 56 110 obyvatel stoupl počet na 70 310 obyvatel. Celková hodnota migračního salda v období od počátku suburbanizačních procesů v roce 1996 do roku 2017 činí minus 4 627 obyvatel, kdy nejintenzivnější migrace v rámci regionu probíhala v letech 1995 až 2006. Za těchto jedenáct let se snížil počet obyvatel v jádrovém městě o 5 %. K populačnímu úbytku dochází především v historickém centru a vnitřním městě, a naopak k nárůstu v prostorově oddělených katastrech města. Nejintenzivnější míru suburbanizace zaznamenávají katastrální území Drozdín, Chomoutov a Radíkov.

OBCE SO ORP OLOMOUC S NEJVYŠŠÍ MÍROU SUBURBANIZACE

Pro vymezení obcí SO ORP Olomouc, které jsou ve větší míře zasa-

ženy suburbanizací byly použity následující ukazatele: celkový počet obyvatel, migrační saldo, rozloha zastavěných ploch a nádví, počet dokončených bytů, dojezdové vzdálenosti z centra obce do centra města Olomouce, obslužnost veřejnou dopravou, technická a občanská vybavenost obcí a dojíždka do zaměstnání a škol.

U suburbanizovaných obcí je nejdůležitější míra jejich zázemí a vybavenosti. Větší obce mají povětšinou lepší dopravní a technickou infrastrukturu a nabídku občanské vybavenosti. V případě menších obcí toto zázemí chybí, vzniklé suburbie tak způsobují neustálé přepravní toky, které negativně ovlivňují jejich okolí. Čím menší totiž suburbanizovaná obec je, tím více je závislá na svém okolí.

Vyhodnocením těchto ukazatelů byly obce rozděleny do 4 kategorií v rámci toho, co nabízejí svým občanům a do jaké míry ovlivňují své okolí (od I. kategorie největších obcí s veškerou vybaveností po IV. kategorii nejmenších obcí s minimální vybaveností). *Detailní popis viz. kapitola 3 Struktura osídlení.*

- I. kategorie - obce Dolany, Hněvotín, Přáslavice, Velký Týnec a Velký Újezd.
- II. kategorie - obce Bystrovany, Křelov - Břuchotín, Samotičky a místní část města Olomouce Drozdín.
- III. kategorie - Obce Bukovany, Tověř a místní části města Olomouce Chomoutov a Radíkov.
- IV. kategorie - Obec Mrsklesy

Samostatné postavení mimo kategorie má obec **Hlušovice**, která oproti ostatním sídlům vykazuje extrémní hodnoty, a tedy i míru suburbanizace. Z původních 270 obyvatel v roce 1991 zde vzrostl počet v roce 2017 na 881 obyvatel, tedy se téměř trojnásobně zvýšil. Dále tato obec v rámci zkoumaného území dosahuje nejvyšší hodnoty salda migrace, nejintenzivnější hodnoty bytové výstavby a druhého největšího nárůstu zastavěných ploch a nádví.

Obec Hlušovice je typickým příkladem satelitního městečka

Z hlediska plošné struktury nové zástavby v subúrbíích výše jmenovaných obcí lze identifikovat plošné celky nové zástavby jež svou strukturou nových uličních sítí nerespektují původní osídlení, kdy v prostoru vyrůstají podobné nebo zcela identické stavby, které však do venkovského prostoru nepatří, a naopak do něj přinášejí městský charakter zástavby a celky, jež se svou zástavbou znatelně rozpínají do okolní krajiny a utváří v ní řídkce zastavěný prostor s mozaikovitou strukturou uliční sítě, jež je typická pro tzv. urban sprawl.

PŘÍKLADY PROSTOROVÝCH CELKŮ A TYPŮ ZÁSTAVBY U SUBURBANIZOVANÝCH OBČÍ

První nepříznivě zvolenou strukturu nové zástavby můžeme vidět na příkladu obce **Bukovany**. Historické jádro je uspořádáno formou okrouhlé zástavby s typickou řadovou hanáckou zástavbou zemědělských usedlostí. Ty jsou stavěny podélně, okapem k silnici s neoplocenou předzahrádkou. Uprostřed kruhové zástavby najdeme veřejný prostor, který je z části zastavěn souborem budov obecního úřadu a další občanské vybavenosti. Z historického jádra pokračuje zástavba na severovýchod (plocha B), ta je tvořena pravoúhlymi ulicemi s řadovou zástavbou jak větších statků, tak menších domků. Objekty jsou stavěny opět okapem do ulice s neoplocenou předzahrádkou. Plocha C znázorňuje individuální zástavbu volně stojících rodinných domů, které jsou realizované na zahradách původní historické zástavby. Další výstavba, která však již nerespektuje původní měřítko zástavby ani prostorové členění, je označena jako plocha D. Je zde vytvořena soustava převážně slepých ulic, v některých případech zakončených točnami. Tato plocha je zároveň extrémně řídkce zastavěna, a to převážně volně stojícími jednopodlažními domy s využitým podkrovím, které jsou stavěny okapem k uličnímu prostoru s oplocenou předzahrádkou. Uliční prostor je zde řešen zpevněnou komunikací bez chodníků, mezi komunikací a oplocením je ponechán úzký pruh, který je buď ozeleněn, nebo vyspán oz-

dobným kamenivem. Městský charakter zástavby do sídla vnáší zástavba na jihozápadním okraji obce, která úzce sousedí s historickým jádrem (plocha E). Jedná se o řadu volně stojících typových dvoupodlažních domků s garážemi.

V obci **Dolany** najdeme typický příklad pravidelné mozaikovitě zástavby rozlévající se do okolní krajiny. Na snímku níže můžeme vidět rozsah zástavby v roce 1954, který je zaznačen jako plocha A a B. Jednalo se o dvě stavebně oddělené osady, které se postupným vývojem propojily v jedno kompaktní zastavěné území. Obec se postupně dále v poměrně veliké míře rozvíjela. Plochy novodobé výstavby, jež vznikaly především v důsledku zkoumané suburbanizace, jsou označeny jako plochy C a D. Jedná se o řídkou zástavbu volně stojících rodinných domů o maximálně jednom podlaží s využitým podkrovím. Objekty nepřiléhají k uličnímu prostoru, ale jsou od něj odděleny oplocenou předzahrádkou.

Další obcí, kde nalezneme typicky mozaikovitou strukturu nové zástavby, je obec **Bystrovany**. Původní historické jádro tohoto sídla je zaznačeno níže jako plocha A. Jedná se o typickou hanáckou návěsní ulicovku, která je tvořena řadovou zástavbou zemědělských usedlostí stavěných okapem k silnici, s malou neoplocenou předzahrádkou. Návsi dominuje kostel sv. Bartoloměje, který je umístěn v jejím středu. Plochy novodobé výstavby jsou označeny písmeny B a C. Opět se jedná o řídkce zastavěný prostor volně stojících rodinných domů o maximálně jednom podlaží s využitým podkrovím, které jsou od uličního prostoru odděleny předzahrádkou s oplocením. Jednotlivé objekty mají odlišné formy průčelí i tvaru střechy, a to sedlové nebo valbové.

Obec, ve které dochází k zastavování dříve zemědělských ploch řídkou zástavbou, je také obec **Hněvotín**. Historické jádro této obce je tvořeno typem okrouhlé návěsní vsi s řadovou hanáckou zástavbou zemědělských usedlostí (plocha A). Ty jsou situovány okapem do uličního prostoru a mají neoplocenou předzahrádkou. Uvnitř této okrouhlé zástavby je utvořen další zastavěný prostor (návěs). Rozsáhlou novodobou zástavbu nalezneme hned ve dvou lokalitách,

a to v bezprostřední blízkosti historického jádra města (plocha C) a směrem na jihozápad (plocha B). Zástavba je zde řešena pomocí individuální výstavby rodinných domů s maximálně jedním podlažím s využitým podkrovím. Objekty mají sedlové či valbové střechy, u sedlových střech není dodržována jednotná orientace štítu. Domy nepřiléhají k uliční čáře, ale jsou od ní odděleny oplocenou předzahrádkou. Uliční prostor je doplněn o chodníky a parkovací zálivy, je zde však absence jakékoliv veřejné zeleně.

Ke vzniku typické mozaikovitě struktury zástavby, která se rozlévá do dříve nezastavěného území, dochází také v obci Mrsklesy. Původní historické jádro tohoto osídlení má ulicový typ půdorysu s řadovou zástavbou zemědělských usedlostí stavěných okapem k silnici, s neoplocenou předzahrádkou (plocha A). Výstavbu vznikající v rámci suburbanizačních procesů nalezneme severním směrem od původní zástavby (plocha B). Objekty jsou zde stavěny formou volně stojících rodinných domů s maximálně jedním podlažím s využitým podkrovím. Domy mají odlišně ztvárněné tvary střech, a to sedlové nebo valbové. Od ulice jsou odděleny oplocenou předzahrádkou. Uliční prostor je řešen jako zpevněná komunikace s chodníky po jedné straně a s parkovacími zálivy.

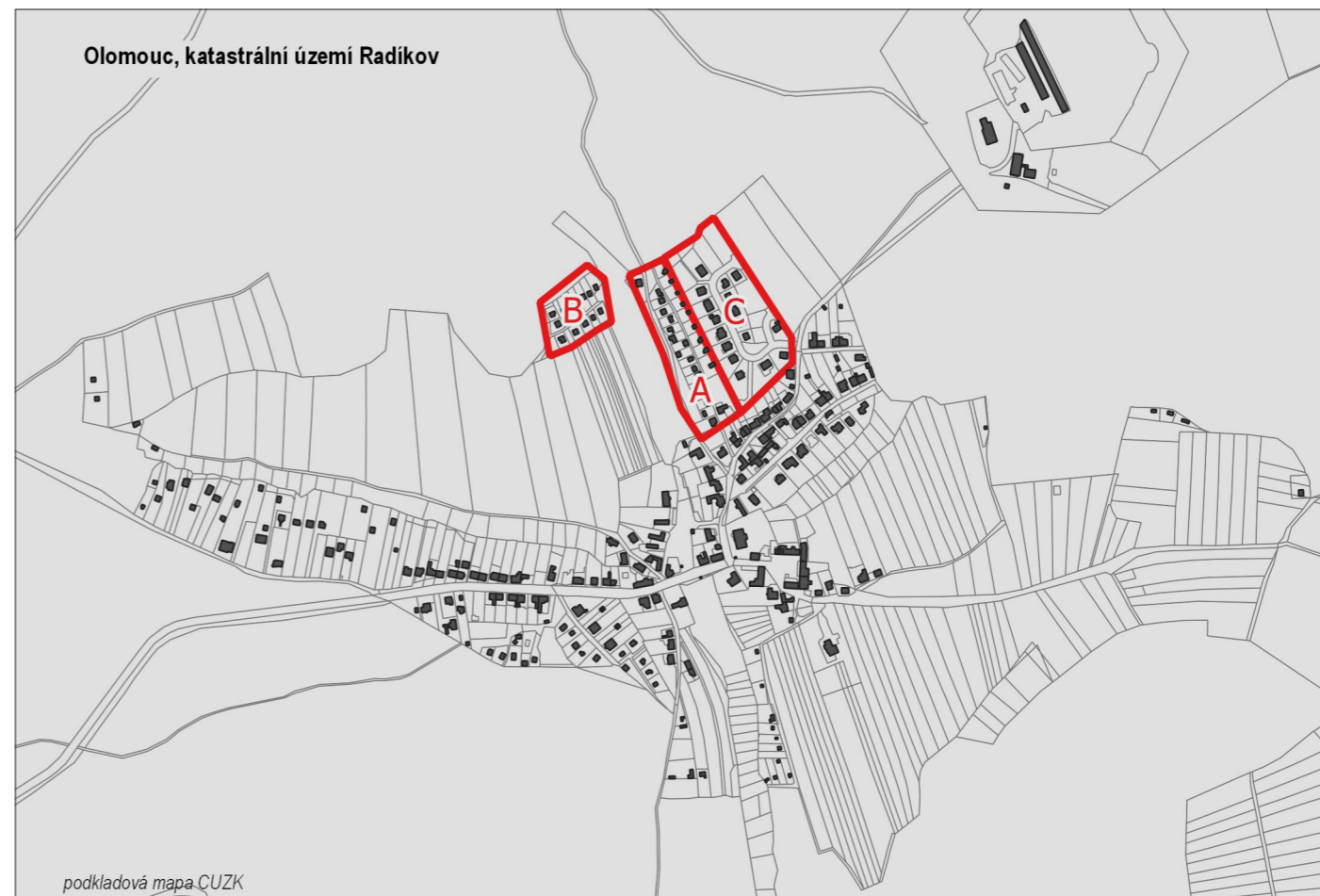
Další území rozpinající se na zelené louce se nachází na okraji Drožďína. Historické jádro má půdorys návěsí vesnice s řadovou zástavbou zemědělských usedlostí stavěných okapem k silnici (plocha A). Postupně se Drožďín ve větší míře rozrůstal, a to převážně do třech směrů – severovýchodně, kde vznikla také obrovská zahrádkářská kolonie, severozápadně a jižně směrem k obci Bukovany, kde nalezneme také zkoumanou řídkou suburbaní výstavbu (plocha B). Jedná se o zástavbu volně stojících, maximálně dvoupodlažních, rodinných domů s využitým podkrovím. Jednotlivé objekty jsou naprosto odlišně architektonicky řešeny, nalezneme zde jak menší domky s valbovou či sedlovou střechou, tak moderní domy s plochou střechou. Objekty jsou opět od ulice odděleny předzahrádkou s oplocením. Uliční prostor je řešen jako zpevněná komunikace, která je po jedné straně doplněna o chodníky. Dopravní obslužnost

je zde řešena pomocí jednosměrných komunikací.

Další místní částí města Olomouce je Radikov. Původně se jedná o typ rozptýleného osídlení. Po roce 1954 se obec dále rozvíjela především zahušťováním zástavby v prolukách mezi původními usedlostmi. Jedná se o volně stojící domy nebo dvojdomy s maximálně dvěma podlažními a využitým podkrovím, které mají odlišně ztvárněná průčelí i tvary střech. Do nezastavěného území se rozvíjí především dvě chatařské kolonie, které vznikají na severovýchodním okraji obce (plocha A a B).

NOVODOBÁ UNIFORMITA A PRVKY MĚSTSKÉ ZÁSTAVBY.

V rámci novodobé výstavby najdeme v obcích také soubory podobných nebo zcela identických staveb, které vznikají v rámci developerských projektů. Tyto stavby však ve venkovském prostoru působí nepatřičně a přináší do něj charakteristické znaky předměstí. Tento druh zástavby nalezneme například v obci Přáslavice, kde na západním okraji obce vznikl soubor čtrnácti jednopodlažních řadových domků s využitým podkrovím.

OBEC HLUŠOVICE - TYPICKÉ SATELITNÍ MĚSTEČKO

Obec Hlušovice jako sídlo, s výraznou mírou suburbanizace

- V období mezi lety 1991 až 2017 se zvýšil počet obyvatel v obci z 270 na 881, což je více než trojnásobek původní hodnoty.
- Počátek suburbanizačního procesu v obci můžeme dle migračního salda určit na rok 2000, poté obec s výjimkou roku 2016 každoročně vykazuje přírůstek stěhování.
- Dle údajů ČSÚ bylo v obci v období mezi roky 2001 až 2011 vystavěno či zrekonstruováno 139 domů z celkového počtu 240, což je téměř 60 % domovního fondu obce.
- Podle počtu osob denně vyjíždějících mimo obec do zaměstnání a škol lze toto sídlo pro aktivní obyvatelstvo určit spíše jako „noclehárnu“.

Charakter obce a základní vybavenost:

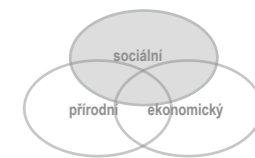
- jedná se sídlo s jednoznačně obytným charakterem, důvodem je především strategická poloha v blízkosti krajského města, a tedy i snadná dostupnost do zaměstnání a vyšší občanské vybavenosti
- z hlediska obslužnosti veřejnou dopravou, i přes těsnou blízkost s městem Olomouc, nejsou spoje příliš časté – navýšení této obslužnosti by mohlo zajistit zmenšení dopravní zátěže okolních sídel
- vybavenost technickou infrastrukturou je úplná, ale v případě dalšího vymezení ploch pro zastavění by se však některá stala nedostačující
- z hlediska občanské vybavenosti má obec pouze MŠ, domov pro seniory, víceúčelový sál, restauraci a obchod se základními potravinami, v případě dovybavení některé další občanské vybavenosti, však nastává otázka, zda by byla rezidenty využívána nebo by ji stále využívali ve městě, kam každodenně dojíždějí za práci

Charakter zástavby

- vobcivrámcinodobévýstavbyvzniklomnohoforemzástavby,ježnepříznivě ovlivňují vzhled venkovského sídla, ať už se jedná o nenavazující uliční strukturu, naprosto odlišný způsob parcelace či uniformní zástavbu typových domů
- velká část pozemků navržených pro zastavění dle ÚP se vyskytuje na pozemcích s nejkvalitnější půdou, dochází tedy ke střetům zájmů s ochranou ZPF
- obyvatelé zde sice vlastní svůj rodinný dům, v některých částech obce je však zástavba navržena tak, že jednotlivé objekty postrádají dostatečné soukromí, tento problém obyvatelé často řeší vysokými ploty, které nepříznivě ovlivňují vzhled uličního prostoru
- novodobá zástavba naprosto pohlcuje historické jádro, obec již téměř ztratila venkovský charakter a vykazuje známky předměstí

Obec je tvořena historickým jádrem hanácké návěsí silnicovky (ulicovky) s řadovou zástavbou zemědělských usedlostí, jež jsou stavěny podélně, okapem k silnici a utváří tak jednotnou stěnu uličního prostoru v čele s kostelem. V následujících období probíhal rozvoj sídla směrem na severozápad. Novodobá zástavba vznikla na jihovýchodě (plocha E), její prostorové členění však nenavazuje na původní strukturu sídla a je zde vytvořena okrouhlá zástavba, která do území nezapadá. Sídlo se dále rozrůstá severozápadním směrem (plocha F), s typovou výstavbu nízkopodlažních domků s využitým podkrovím. Tento druh uniformní zástavby do prostoru vnáší městský charakter. Okrouhlá zástavba je opakována také na opačné straně obce (plocha G). Z hlediska uspořádání zde najdeme hned tři typy zástavby a to izolované domy, dvojdomky i kompaktní řadovou zástavbou s malými předzahrádkami. Objekty mají odlišně ztvárněná průčelí a tvary střech. Bez návaznosti na zastavěné území obce vznikla (plocha H). Jedná se o volně stojící objekty bez jednotného stylu, domy jsou zde umístěny nepravidelně vůči sousedním objektům, nerespektují jednotný tvar střechy ani výškové osazení a dochází zde k dalšímu rozvoji mimo zastavěné území obce.

POZITIVA

- Většina obcí ORP Olomouc má stále více či méně zachovalé historické jádro s jasně rozpoznatelnou urbanistickou strukturou typické hanácké zástavby - chápáno jako hodnota v území.
- Zachovalý historický rastr sítí komunikací určujícího prostor ulice a prostor návsi.

NEGATIVA

- Výstavba rušivých celků v přímé vazbě na historickou půdorysnou strukturu - výstavba v jádrových částech sídel.
- Existence a výstavba často rozsáhlých rušivých celků mimo historický půdorys sídla (zemědělské, průmyslové, vojenské a skladové areály).
- Výstavba rušivých celků v přímé vazbě na historickou půdorysnou strukturu - plošné celky situované na vnějším obvodu původního sídla
- Individuální výstavba v krajině.
- Neustále probíhající suburbanizační procesy - plošná výstavba ve volné krajině.
- Extrémně suburbanizovaná obec Hlušovice – dnes již typické satelitní městečko.

STRUKTURA OSÍDLNÍ

HISTORICKÁ SÍDELNÍ STRUKTURA

Území SO ORP Olomouc patří z hlediska stáří jednotlivých sídel mezi staré sídelní oblasti Moravy, které byly tradičně osídleny většinou pravěkých zemědělských kultur a také během raného středověku. Centrem osídlení byla od počátku Olomouc osídlena již v 9. stol. Ve staré sídelní oblasti dominovaly državy církve a nižší šlechty. Olomoucké biskupství disponovalo rozsáhlými statky s lenní strukturou.

V 11. – 12. stol. se vlivem vnitřní kolonizace začalo osídlení posouvat za hranice starého sídelního území. S tímto procesem souviselo systematické klučení lesa. K osídlení ostatních částí Moravy došlo ve 13. a 14. století během tzv. velké kolonizace vrcholného středověku. Na kolonizaci se významně podílel biskup Bruno ze Schauenburgu (1205–81). Pomocí lenního systému osídloval dosud neobydlené oblasti Moravy především německým obyvatelstvem. Převážná část obcí SO ORP Olomouc vznikla do roku 1450 a nese znaky nejstaršího osídlení vsí - neortogonální návěsí lokaci. Takto založená sídelní struktura se postupně vyvinula v současnou sídelní strukturu, která je silně ovlivněna krajským městem Olomoucí.

Vlastní zachovalá obytná a hospodářská zástavba a samotná půdorysná struktura sídel je chápána jako hodnota území a podstata památkového dědictví.

V příloze UAP SO ORP Olomouc „Půdorysná typologie sídel SO ORP Olomouc a popis jejich urbanistické hodnoty“ jsou všechny obce i jejich části a popsány z hlediska historického typu návsi a urbanistické hodnoty.

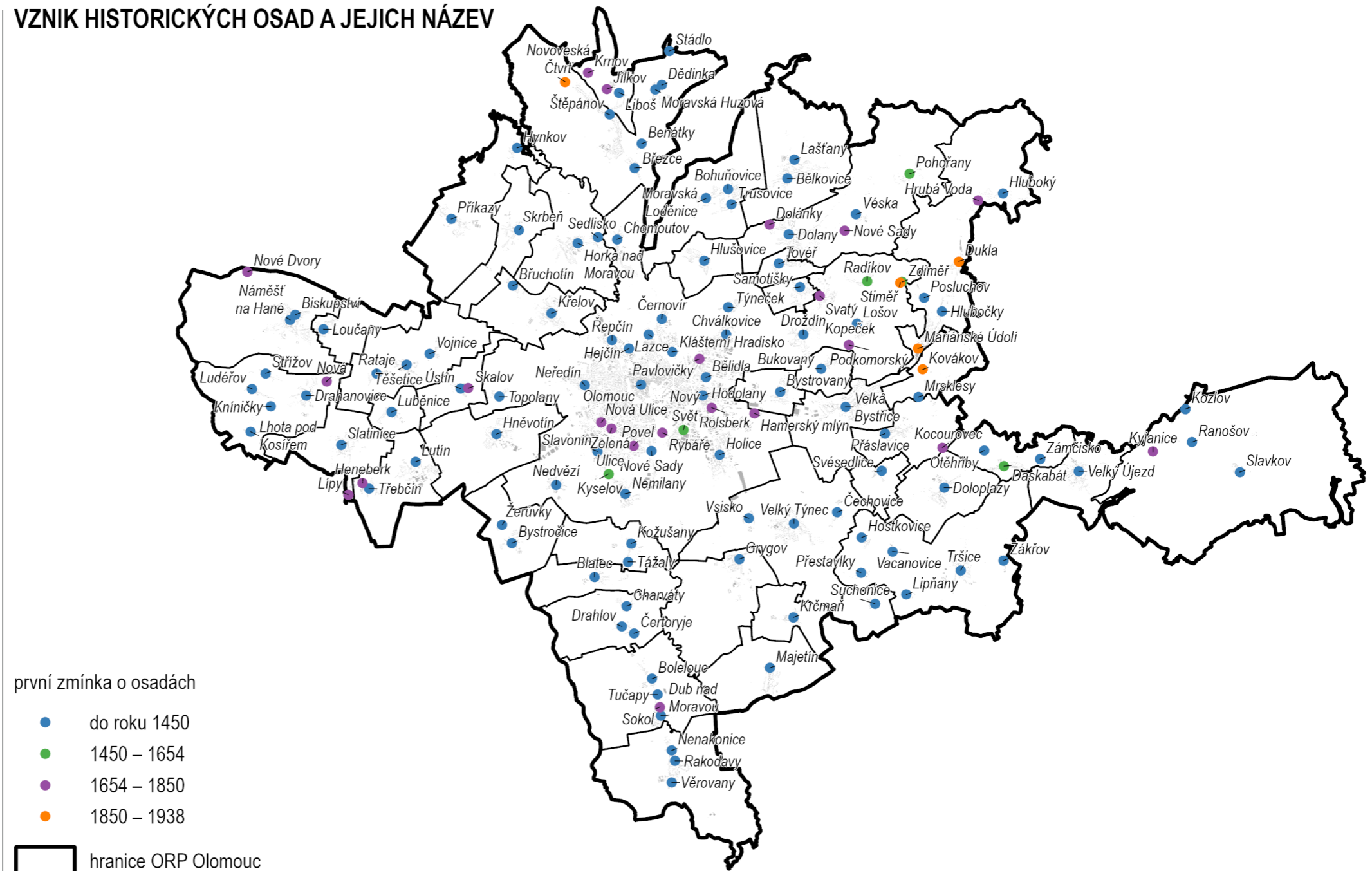
SÍDLA A JEJICH PŮDORYSNÉ FORMY V SO ORP OLOMOUC

V terénu široké údolní nivy řeky Moravy ohraničené zlomovými svahy Nížkého Jeseníku na severovýchodě a téměř nezatelným přechodem do Dražanské vrchoviny na severozápadě se vyvinulo v období vrcholného středověku až novověku několik charakteristických typů vesnických sídel: středověké vsi, malé vsi, novověké parcelační vsi a města.

STŘEDOVĚKÉ VSI

Středověké vsi na území SO ORP Olomouc lze rozdělit do dvou skupin. První skupina tvoří sídla s koncentrovanou kompaktní zástavbou ve formě návsi nebo ulice – návěsí lokace vsi. Plužina (hospodářsky využívaná část krajiny), která následovala byla členěna v tratích, nezávisle na parcelaci obce. Podle vlastní půdorysné formy se dělí návěsí vsi na vsi ortogonální návěsí lokace a neortogonální návěsí lokace. U ortogonální návěsí lokace jde o jednorázově založené vsi s pevně definovaným rozsahem, tedy počtem usedlostí kolem návsi, který bylo možné případně zvyšovat jen dělením parcel. Návěs může být čtvercová, obvykle však bývá obdélná (Blatec). Podle míry obestavenosti návsi je lze členit na návěsí čtyřstranné vsi (historická osada Černovír) a na ulicově široké moravské vsi, kdy návěsí prostor je velmi protáhlý, někdy až do ulicové formy (Bohuňovice, Bystrovany, Věrovany, Továř). U neortogonální návěsí lokace tvar návsi bývá různý, i v těchto případech však jde o jednorázově založení, protože rozsah návsi je od počátku pevně dán. Podle tvaru lze v ORP Olomouc rozlišit tyto podtypy: návěsí vřetenová ves, návěsí kyjovitá ves, návěsí vidlicovitá ves, návěsí améboidní ves, návěsí nepravidelná ves. Obecně se dá říci, že tuto lokaci vykazuje většina historických osad ORP Olomouc. Jedná se o středně velké až velké obce s hanáckými grunty s návsi nevykazující geometrickou půdorysnou formu. Rozsah návsi je od počátku dán a další přírůstek usedlostí

VZNIK HISTORICKÝCH OSAD A JEJICH NÁZEV

Zdroj: Retrospektivní sídelní databáze a geografický informační systém Čech, Moravy a Slezska – CZ_RETRO, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

mohl být zajištěn jedině dělením nebo rozšiřováním zástavby podél z vesnice vycházejících cest. Druhou skupinu středověkých vsí představují lánové vsi, jež vznikaly v bezprostřední vazbě na obslužnou síť cest, které tvořily hlavní páteř celé formy a linii, podle níž se vsi často dále rozvíjely. Charakteristika byla bezprostřední vazba usedlostí na záhumentní plužinu, jejíž pás se obvykle táhl až na hranici katastru. V ORP Olomouc mají pouze 3 historické osady lánovou lineární lokaci. (Véska, Pohořany a Kozlov u Velkého Újezdu). Usedlosti těchto vsí jsou od sebe značně vzdáleny a nejčastěji zaujímají polohu na okraji údolní terasy. Pokud je zástavba koncentrovanější, vzniká lánová ulicová ves, typičtější v rovinách (Štěpánov u Olomouce). Ve

členitějším terénu převažují lánové radiální vsi, kde je skladba usedlostí rovněž rozvolněná, ale usedlosti nejsou řazeny lineárně, ale koncentricky. Ve ORP se nachází jediná radiální lánová ves Poslučov s usedlostmi koncentrovanými do tvaru kruhu, od něhož se rozbíhá radiální vějíř lánové plužiny. Jednotlivé pásy plužiny se směrem k okraji katastru rozšiřují. Struktura zástavby zde byla nejvíce závislá na charakteru krajiny.

MALÉ VSI

Malé obce s koncentrovanou zástavbou, jejichž půdorysná forma představuje širokou škálu od zcela nepravidelného uspořádání po malé návsi,

obvykle nepravidelné. Rovněž geneticky jde o nejednotnou skupinu. Vedle jednoznačně mladších vsí však převažují sídla středověkého původu, u nichž existuje silný předpoklad, že může jít o návaznost na předlokační sídelní strukturu, tím spíše, že dominují v nejstarších či starých sídelních oblastech. V ORP Olomouc se jedná o historické osady Střížov, Kníničky, Sedlisko, Staré Lazce, Benátky a Nové Sady.

NOVOVĚKÉ PARCELAČNÍ VSI

Typově vyhraněná skupina novověkých vesnic, které se rozvíjely především v 18. a 19. stol. novou parcelací zemědělské půdy (za vlády

Marie Terezie došlo k rozdělení bývalých vrchnostenských pozemků mezi sedláky, kteří pak následně byli na pozemku v dědičném nájmu). Obvykle jsou podle půdorysu zřetelně rozlišitelné od středověkých vesnic a vyznačují se geometrickou pravidelností. V SO ORP Olomouc se jedná především o parcelační ulicové vsi (historické osady Sokol – Dub nad Moravou, Skalov – Ústín, Dolánky – Dolany, Daskabát). Jako důsledek výstavby bastionové pevnosti vznikly nové vesnice, resp. předměstí Olomouce, s parcelační ulicovou formou (Nová Ulice, Nové Sady, Nový Svět, Povel, Pavlovičky, Hodolany). Další variantou jsou parcelační jednořadé vsi (historické osady Heneberk–Třebčín, Lípy-Slatinice, Krnov-Liboš, Nový Dvůr–Náměšť na Hané, Kocourovce–Přáslavice, Jílkov-Liboš).

HISTORICKÁ MĚSTA

Olomouc - historické město středověké kolonizace (městská památková rezervace). V SO ORP Olomouc se kromě Olomouce nachází ještě tři další historická města: městys Náměšť na Hané – historické město s vřetenovým náměstím, město Velká Bystřice – historické město s vřetenovým náměstím, Štěpánov - původní velká středověká ves vyhlášená městem v roce 2020.

DNEŠNÍ SÍDELNÍ STRUKTURA

Pro dnešní sídelní strukturu celého správního obvodu ORP Olomouc je charakteristické dominantní postavení města Olomouce, přirozeného i historického centra kraje, ale i Moravy. Velikost a význam města do značné míry ovlivňuje vysokou průměrnou hustotu osídlení, nadprůměrnou velikost území SO ORP i vysoký počet spádových obcí.

VELIKOSTNÍ KATEGORIE OBCÍ

SO ORP Olomouc je silně urbanizované území s jediným centrem, krajským městem Olomoucí a 44 obcemi lokalizovanými kolem tohoto centra, jehož význam přesahuje hranice SO ORP. Nejvíce obcí SO ORP spadá do velikostních kategorií 1000-1999 obyvatel (18 obcí), 500-999 obyvatel (12 obcí) 2000-4999 obyvatel (10 obcí). Velikostní kategorií 200-499 naplňuje v ORP 3 obce (Kozlov, Ústín, Svěsedlice). Nejmenší kategorie do 199 obyvatel je zastoupena obcí Suchonice. Zbývající velikostní kategorie obcí nejsou v SO ORP Olomouc zastoupeny vůbec. Samotné město Olomouc svým počtem obyvatel osciluje mezi kategoriemi s hranicí 100 000 obyvatel. Převládajícím podílem obcí ve větších velikostních kategoriích se sídelní struktura SO ORP Olomouc odlišuje od sídelní struktury ČR pro kterou je charakteristická hustá síť malých obcí.

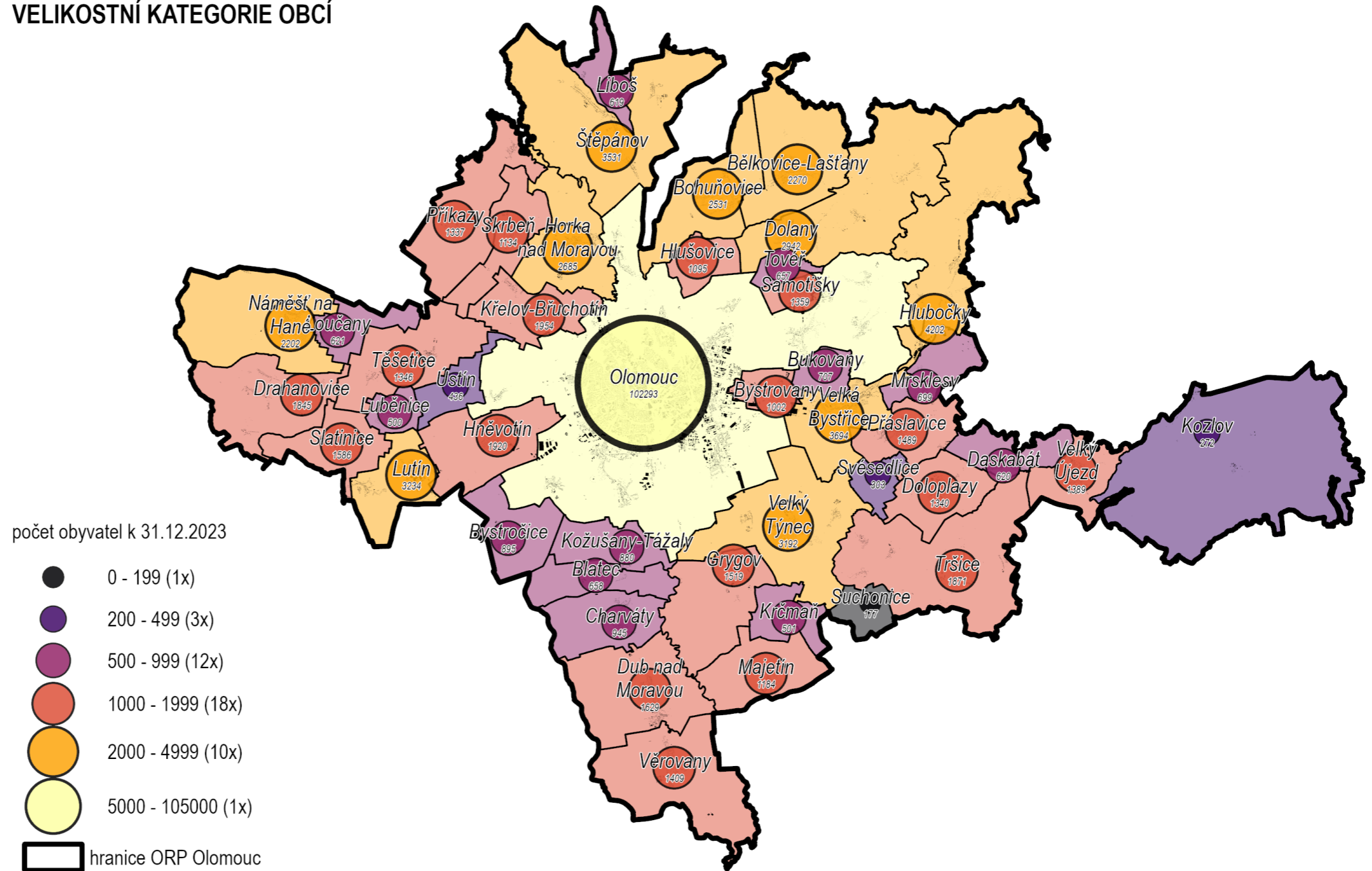
SÍDELNÍ SYTÉM

Sídelní systém je definován jako soubor sídel s jejich vzájemnými vztahy. K síti sídel vykazujících určitou vnitřní strukturu se přidává ještě existence funkčních a jiných vztahů (zjišťuje se charakter, intenzita a hierarchie vztahů).

V sídelním systému jsou definovány kategorie center osídlení dle významnosti. Na celostátní úrovni se vymezuje soustava center osídlení vyššího a středního řádu tj. centra A-D, která jsou na regionální úrovni doplněna kategoriemi nižších a malých center tj. centra E-G. Kategorizace a popis center osídlení vychází z metodiky Ministerstva pro místní rozvoj „Centra osídlení České republiky“, která podrobně vymezuje vyšší a střední centra osídlení. Nižší a malá centra doplnil dle této metodiky Krajský úřad Olomouckého kraje v dokumentu „Vymezení nižších a malých center v Olomouckém kraji“.

Následující popis vychází z obou dokumentů. Vyšší centra (A a B) a střední centra (C a D) by měla saturovat podstatnou část potřeb obyvatel svého

VELIKOSTNÍ KATEGORIE OBCÍ

spádového území (vč. nabídky pracovních míst). Od kategorie E (nižší centra významná) má mimo obslužných zařízení (veřejných i komerčních) významnou roli nabídka pracovních míst. Dojízdka za prací je pro tato centra významnější než dojízdka za službami. Počet přítomných obyvatel (vč. dojíždějících) je obvykle vyšší (někdy i významně) než počet rezidentů. Tato skutečnost ovlivňuje zejména nároky na komerční zařízení (obchod, služby). U kategorií F (nižší centra ostatní) a G (malá centra) jsou významná zařízení pro uspokojení základních potřeb obyvatel.

CENTRA OSÍDLNÍ ORP OLOMOUC

Krajské město Olomouc spadá do kategorie centra vyššího řádu A3. Sídelní systém SO ORP Olomouc pak doplňují Velká Bystřice, Hlubočky a

Lutín jako nižší centra kategorie F a 8 malých center kategorie G. V sídelním systému ORP Olomouc zcela chybí další vyšší a střední centra osídlení, což potvrzuje centrální roli města Olomouce, které plní v SO ORP nejen funkce vyššího centra osídlení, ale přebírá i funkce centra středního.

A3 – Vyšší regionální centrum. Saturuje podstatnou část potřeb obyvatel svého spádového území. Spadají sem všechna krajská města. Spádový obvod nepřesahuje území kraje.

F – Nižší centra ostatní. Poskytují svým obyvatelům a obyvatelům dalších sídel v okruhu časové dostupnosti 20 min VHD základní úroveň vybavenosti včetně některých obslužných funkcí vyššího významu. Do této kategorie bylo zařazeno město Velká Bystřice, které sice nespĺňuje kritérium počtu obyvatel, ale občanská vybavenost odpovídá této kategorii. Obec Lutín

a Hlubočky byly do této kategorie přesunuty z kategorie G díky své významné roli nabídky pracovních míst. U těchto obcí převažuje celková dojízdka i denní dojízdka za prací nad vyjíždkou.

G – Malá centra – Velký Týnec, Velký Újezd, Dolany, Dub nad Moravou, Štěpánov, Bohuňovice, Horka nad Moravou a Tršice. Poskytují svým obyvatelům a obyvatelům dalších sídel v okruhu časové dostupnosti 15 min VHD základní spektrum obslužných funkcí.

Kategorizace center osídlení má přesah do územního plánování v případě zjištění absence některého zařízení veřejného občanského vybavení v centru osídlení. Zjištění absence je podkladem pro vymezení problému k řešení v územní plánovací dokumentaci dotčené obce.

Zdroj: ČSÚ, Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

DOPORUČENÁ ÚROVEŇ OBČANSKÉHO VYBAVENÍ PRO KATEGORIE CENTER OSÍDLLENÍ V ORP OLOMOUC

Následující katalog doporučeného vybavení je koncipován tak, že začíná malými centry (G) a následně přirazuje nároky na vybavení centra pro vyšší kategorie.

V sídelním systému ORP Olomouc zcela chybí střední centra osídlení, což potvrzuje centrální roli města Olomouce, které plní v ORP nejen funkce vyššího centra osídlení, ale přebírá i funkce centra středního.

Malá centra (G) – základní úroveň vybavenosti:

mateřská škola, základní škola úplná; v řídce osídleném území a výjimečně též v ostatním území lze v případě nedosažení minimální prahové hodnoty počtu obyvatel pro umístění zařízení uvedených ve Standardech dostupnosti veřejné infrastruktury (MMR 2017) uvažovat základní školu pouze I. stupně, lékář, centrum denních služeb a denní stacionář, ambulantní zařízení pečovatelské služby, pošta, zařízení veřejného stravování, sportoviště, veřejná knihovna, hasičská zbrojnice, maloobchodní zařízení základní potřeby

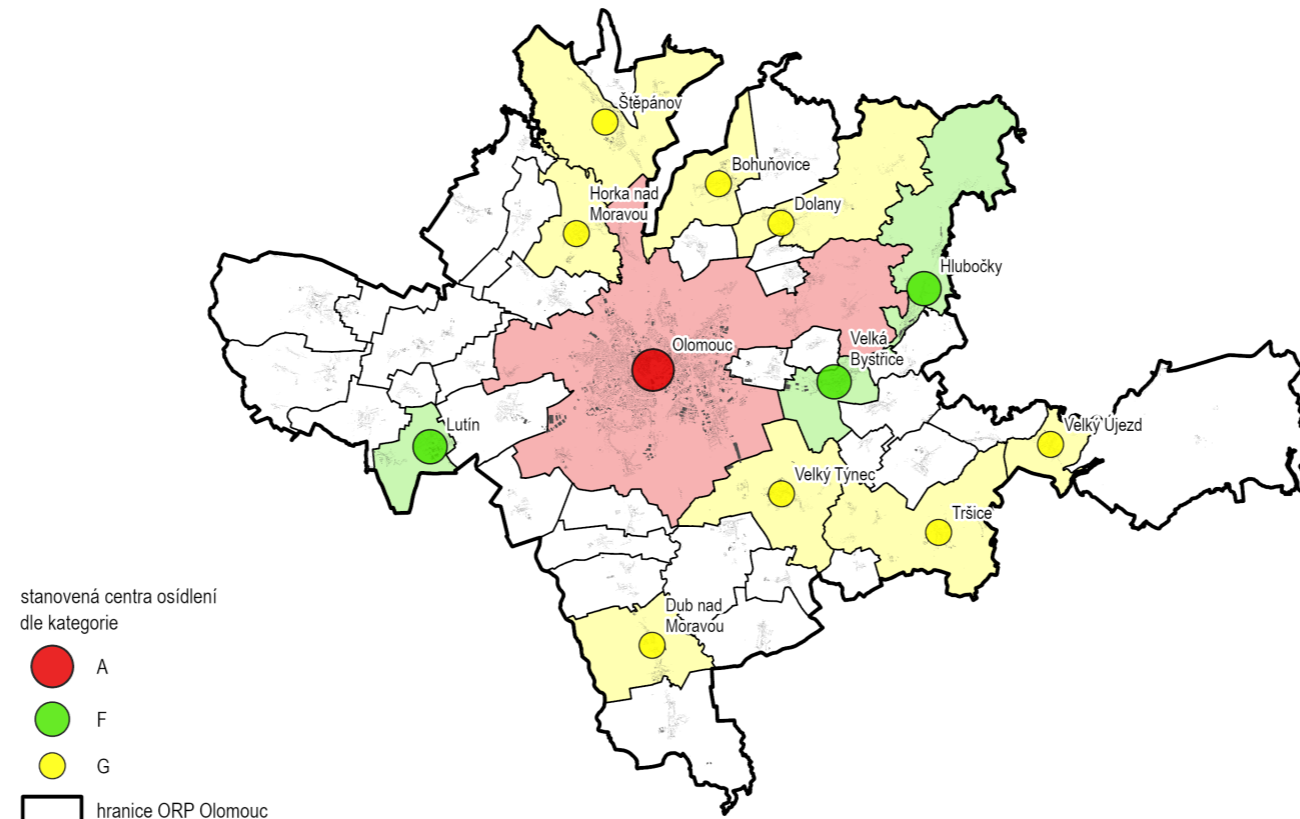
Nižší centra (F) – přiměřeně navíc zařízení oproti předchozím:

střední škola, odborní lékaři, zařízení pro seniory, penzióny, více restauračních provozů, zařízení pro společenské a kulturní akce, klubovny, sportovní hala a hřiště, obchodní zařízení s širší nabídkou, řemeslné služby, výstavní prostory, pobočky bank, pojišťoven, městská policie nebo služebna Policie ČR, centrum by mělo mít upravené veřejné prostranství (náměstí, hlavní ulice), vč. parkování a vhodně umístěný terminál (stanoviště) hromadné dopravy (pokud možno ve vazbě na železniční stanici)

Střední centra – navíc zařízení oproti předchozím (pro kat. C, pro kat. D přiměřeně): střední školy s maturitou, nástavbová vzdělávací zařízení, zařízení pro podporu talentu (hudební, výtvarné aj.), rehabilitační zařízení, zařízení stacionární péče pro zdravotně postižené, základní nemocnice, krytý plavecký bazén, sportovní hala s tribunami pro diváky, stadion pro lehkou atletiku, prostory pro divadelní představení, muzeum, knihovna s odbornými publikacemi, obchodní domy, odborné prodejny, prodejní galerie, hotely a jiná ubytovací zařízení, úřady a soudy nižšího stupně, policie, u středních center, saturujících potřeby obyvatel spádového území, vznikají zóny obchodu (služeb) většinou na obvodě města (napojení na silnici) – žádoucí je jejich koncentrace do areálů (úspora parkovacích míst);

Vyšší centra (A) – navíc zařízení pro kat. A a B: zařízení navíc oproti předchozím: univerzity, odborné VŠ, výzkumné ústavy, speciální školy nadregionálního významu (např. konzervatoře), odborné školy, odborné akademie, nemocnice pro profesní vzdělávání, divadlo, koncertní síň, kongresová zařízení, muzea a galerie, vědecká knihovna, sportovní stadiony s více jak 15 tis. místy v hledišti, hotely vyšší kategorie, úřady a soudy vyššího stupně, hlavní pobočky bank, pojišťoven aj. organizací – u vyšších center je obvykle více areálů obchodu a služeb.

CENTRA OSÍDLLENÍ ORP OLOMOUC

Zdroj: Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

POZITIVA

- Území ORP Olomouc patří z hlediska stáří jednotlivých sídel mezi staré sídelní oblasti Moravy.
- Dominantní postavení města Olomouce, přirozeného i historického centra kraje, ale i Moravy, město zajišťuje obslužnost pro území celého Olomouckého kraje především díky existenci významných institucí, specializovaných pracovišť a pracovních příležitostí (úřady, Univerzita Palackého Olomouc, arcibiskupství, Vrchní soud v Olomouci, krajský soud, divadla, specializované nemocnice).
- Tři další historická města na území ORP Olomouc - Náměšť na Hané, Tršice, Velká Bystřice.
- Ve většině obcí (včetně samotného města Olomouce) více či méně zachovalá obytná a hospodářská zástavba a samotná půdorysná struktura sídel jako hodnota území a podstata památkového dědictví.
- Krajské město Olomouc jako vyšší regionální centrum saturuje podstatnou část potřeb obyvatel svého spádového území.
- Sídelní systém SO ORP Olomouc doplňují Velká Bystřice, Hlubočky a Lutín jako nižší centra kategorie F která poskytují svým obyvatelům a obyvatelům dalších sídel v okruhu časové dostupnosti 20 min. VHD základní úroveň vybavenosti včetně některých obslužných funkcí vyššího významu.
- Malá centra – Velký Týnec, Velký Újezd, Dolany, Dub nad Moravou, Štěpánov, Bohuňovice, Horka nad Moravou a Tršice, poskytují svým obyvatelům a obyvatelům dalších sídel v okruhu časové dostupnosti 15 min VHD základní spektrum obslužných funkcí.

NEGATIVA

- Vysoká průměrná hustota osídlení.
- Odlehlá obec Kozlov bez dostupnosti a občanského vybavení.

SOCIODEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY

Sociodemografické podmínky SO ORP Olomouc jsou charakterizovány sídelní strukturou (viz. kapitola 3 Sídelní struktura) a sociodemografickou strukturou obyvatel SO ORP. Sociodemografická struktura obyvatel obsahuje zhodnocení obyvatel obce dle jejich postavení a role ze sociálně-demografických, demografických, sociálních, kulturních a dalších aspektů. Pro popis sociodemografické struktury SO ORP Olomouc jsme vycházeli z vybraných ukazatelů, které identifikují nejdůležitější jevy a charakteristiky struktury obyvatel, jako demografická, vzdělanostní, sociální a socioekonomická struktura obyvatel. Jako základní ukazatel byl zvolen vývoj počtu obyvatel, doplněný o relativní migrační saldo. Struktura obyvatel z hlediska věku je podchycena indexem stáří a průměrným věkem.

Ke zpracování této kapitoly jsme vycházeli z nejnovějších dostupných dat ČSÚ, v rámci veřejné databáze, k srpnu 2024. Sledovaným obdobím jsme stanovili rozmezí 5 let: 2018 – 2022.

SOCIODEMOGRAFICKÁ STRUKTURA

POČET OBYVATEL

Ke dni 1. 1. 2016 došlo k reorganizaci vojenských újezdů. V souvislosti se změnou území Vojenského újezdu Libavá vznikly v Olomouckém kraji tohoto dne tři nové obce – město Libavá, Kozlov a Luboměř pod Strážnou, z nichž byla k SO ORP Olomouc přičleněna obec Kozlov.

Během sledovaného období 2018 – 2022 došlo ke dvěma světovým událostem, které ovlivnily zdejší demografický vývoj. Jedná se o pandemii COVID-19, která na našem území ovlivnila hlavně roky 2020 a 2021. Během tohoto období byla zaznamenána lehce vyšší natalita, ale hlavně vyšší mortalita. Druhou událostí ve zmíněném období je migrační vlna válečných uprchlíků z Ukrajiny, která se projevuje v roce 2022 cca 2x vyšším počtem přistěhovaných osob v ORP Olomouc. Olomoucký kraj zaznamenává 3x vyšší počty přistěhovaných, než obvykle.

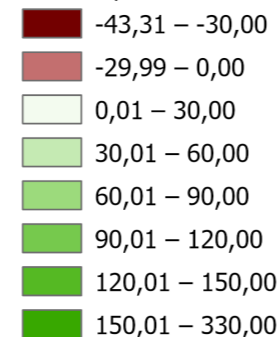
Na území Olomouckého kraje žilo k 31. 12. 2023, 632 864 obyvatel. 35,25 % obyvatel kraje bydlí v pěti okresních městech, v krajském městě Olomouci (102 293 ob.) bydlí 16,16 % obyvatel Olomouckého kraje. Zatímco v Olomouci se od roku 2016 zvýšil počet obyvatel o 1915 obyvatel, okresní města Jeseník, Prostějov, Přerov a Šumperk v počtech obyvatel ztratila, v průměru o 1163,75 obyvatel.

Z hlediska vývoje počtu obyvatel v jednotlivých SO ORP v Olomouckém kraji mezi 1. 7. 2019 a 30. 6. 2023 vyššího počtu obyvatel dosáhly SO ORP Hranice (420), Konice (1159), Lipník nad Bečvou (144), Litovel (98), Olomouc (3532) a Zábřeh (29). Naopak úbytek obyvatel měly SO ORP Jeseník (-1161), Prostějov (-861), Přerov (-1969), Šternberk (-139), Šumperk (-1028) a Uničov (-159). Dlouhodobý vývoj (2008-2023) však ukazuje, že SO ORP Olomouc je jediným SO ORP v kraji se stabilním populačním růstem. K 31. 12. 2022 žilo v SO ORP Olomouc (mimo VÚ Libavá) 166 824 obyvatel, což představuje 27 procent obyvatel Olomouckého kraje.

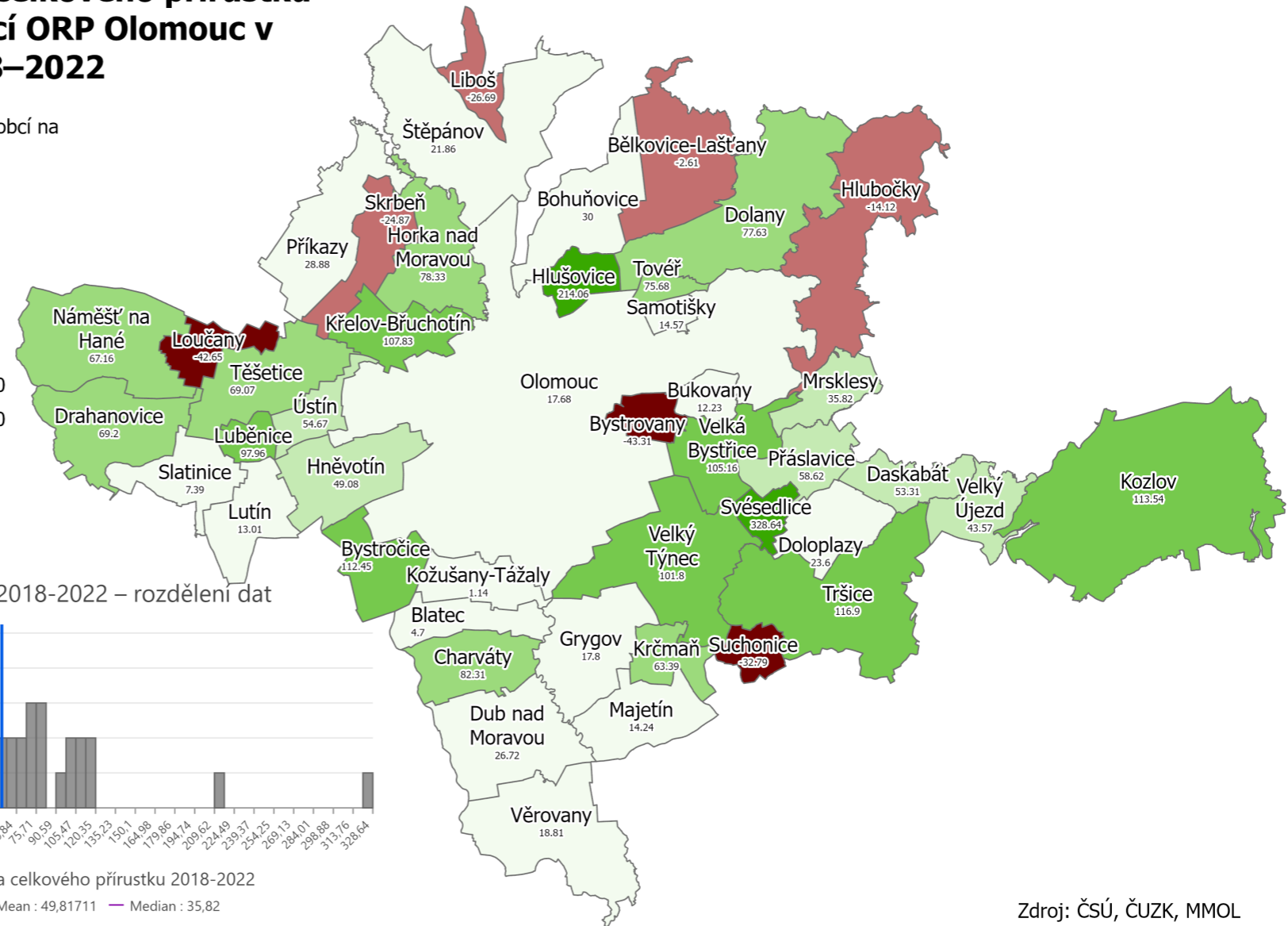
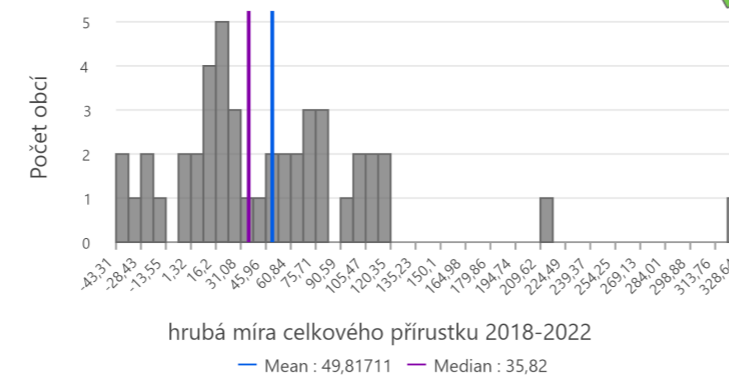
Pozn. Počet obyvatel v jednotlivých obcích od roku 2008 do roku 2023 je uveden v kartách obcí.

Hrubá míra celkového přírůstu obyvatel obcí ORP Olomouc v období 2018–2022

příbytek obyvatelstva obcí na 1000 obyvatel

HMCP 2018-2022 – rozdělení dat

Zdroj: ČSÚ, ČUZK, MMOL

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

POHYB OBYVATEL

Vývoj počtu obyvatel vypovídá o vývoji obytné funkce obce a vzhledem k jeho charakteru a podmíněnostem vývoje počtu obyvatel (věková struktura, zdravotní stav, přirozená měna, atraktivita bydlení, dostupnost bydlení...) ho lze považovat za jeden z nosných indikátorů sociálního pilíře. Z dlouhodobého hlediska posledních patnácti let (2008–2023) došlo v převážné většině obcí SO ORP Olomouc k nárůstu počtu obyvatel. Výjimkou byly obce Hlubočky, Skrbeň a Těšetice.

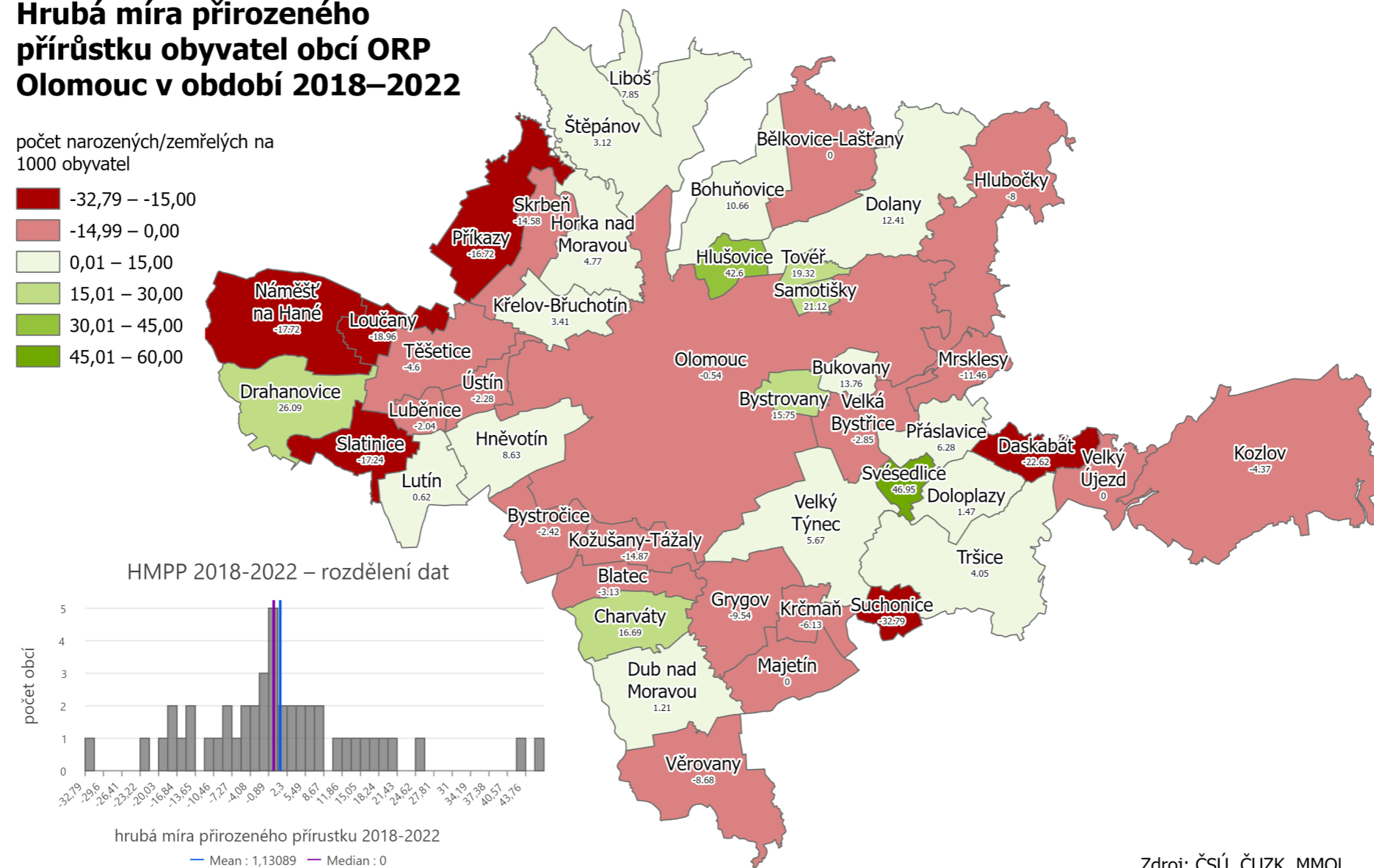
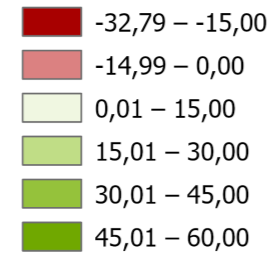
Celkový přírůstek obyvatel u obcí v malých velikostních kategoriích do 500 obyvatel je málo vypovídající a může být zavádějící. Z tohoto důvodu uvádíme relativní ukazatel „hrubá míra celkového přírůstu obyvatel“ vztahený na 1000 obyvatel středního stavu počtu obyvatel sledovaného období (např. při sledovaném období 2018–2023 to je počet obyvatel k 30. 6. 2020). Při porovnání vývoje hrubé míry přírůstu obyvatel mezi lety 2018 a 2023 je vidět nárůst intenzity přírůstu obyvatel u obcí v blízkosti Olomouce (s výjimkou Bystrovan).

Tento vývoj ukazuje na stále vysokou intenzitu suburbanizačních procesů u obcí v blízkosti Olomouce.

Pozn. Pohyb obyvatel v jednotlivých obcích od roku 2008 do roku 2022 je uveden v kartách obcí.

Hrubá míra přirozeného přírůstku obyvatel obcí ORP Olomouc v období 2018–2022

počet narozených/zemřelých na 1000 obyvatel

Zdroj: ČSÚ, ČUZK, MMOL

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK A ÚBYTEK OBYVATEL

Obyvatelstvo se vyznačuje silnou dynamikou změn. Jedná se o změny struktury, prostorového rozložení i dalších znaků. Z množství forem demografické dynamiky uvádíme dva základní ukazatele bilance obyvatelstva, které mají největší vliv na územní plánování:

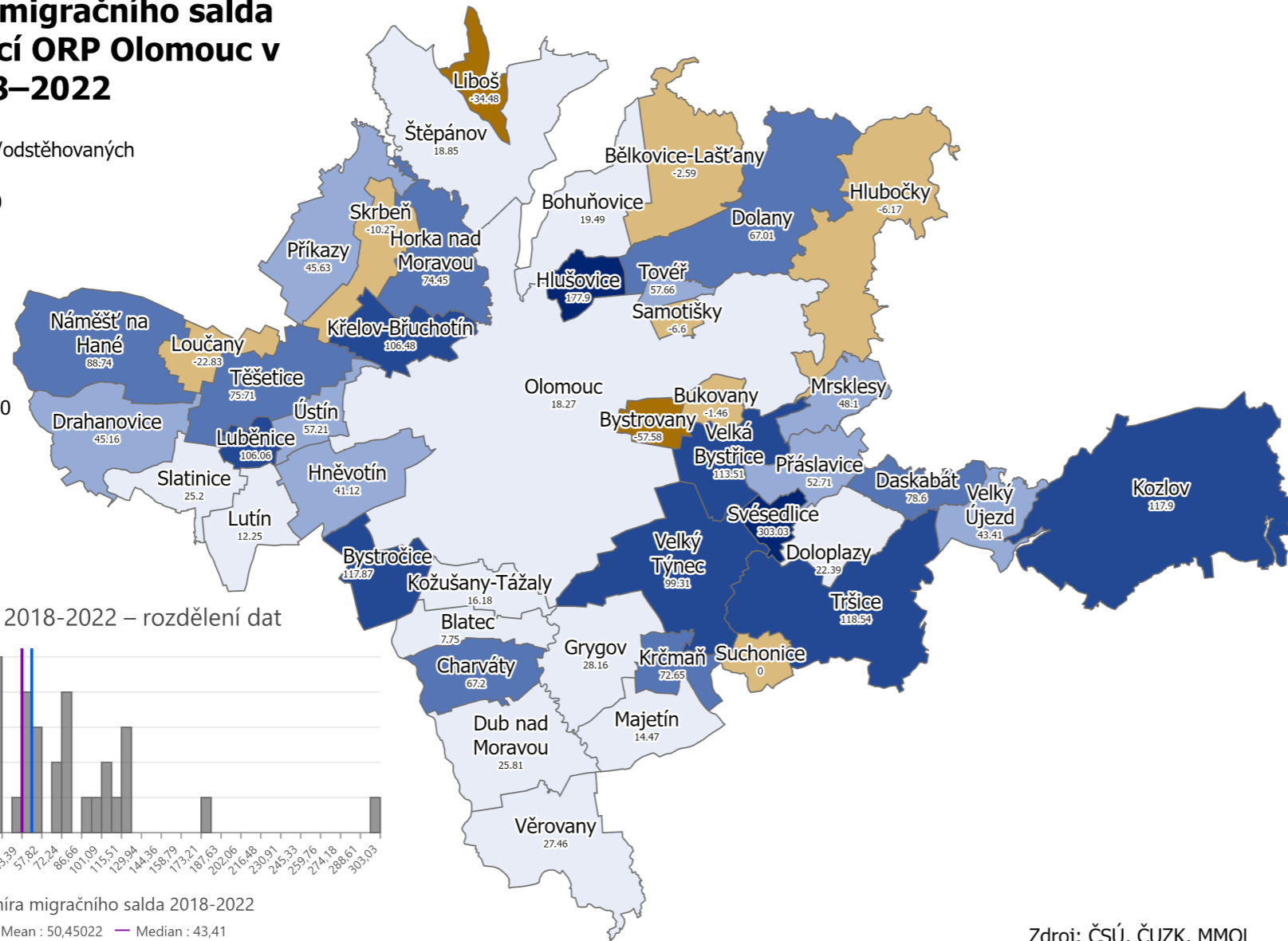
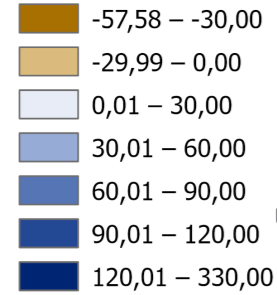
Přirozený pohyb obyvatelstva je výsledkem přirozeného rozmnožování a umírání obyvatelstva. Podle vztahu těchto procesů jde buď o přirozený přírůstek, nebo úbytek obyvatelstva. Přirozený přírůstek se nejčastěji vyjadřuje prostřednictvím relativního ukazatele „**hrubá míra přirozeného přírůstku**“ (přečet na 1000 obyvatel středního stavu), který umožňuje překonat vliv rozdílného rozsahu populace.

Roky 2020 a 2021 silně ovlivnila pandemie COVID-19. Během tohoto období byla vyšší úmrtnost starších generací a lehce vyšší porodnost. Nejvíce byly poznamenány obce s vyšším zastoupením starších populací.

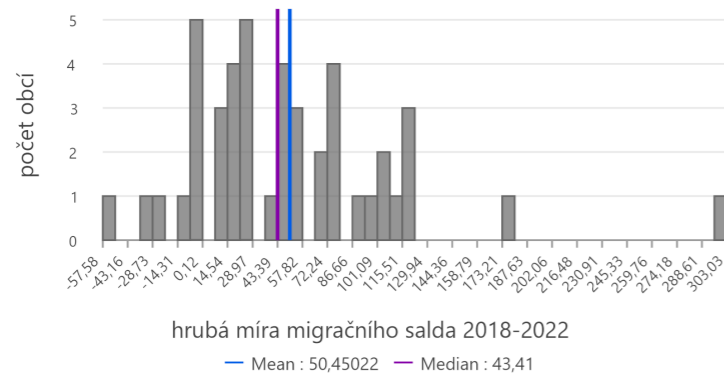
SO ORP Olomouc disponovalo v období 2008 – 2019 kladným přirozeným přírůstkem, negativní hodnoty nastoupily v letech 2020, 2021 a 2022.

Hrubá míra migračního salda obyvatel obcí ORP Olomouc v období 2018–2022

počet přistěhovaných/odstěhovaných na 1000 obyvatel

HMMS 2018-2022 – rozdělení dat

Zdroj: ČSÚ, ČUZK, MMOL

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

Tověř, Tršice, Velký Týnec.

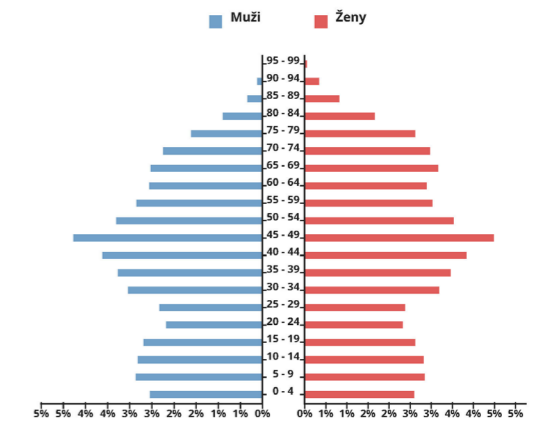
VĚKOVÁ PYRAMIDA OBYVATEL SO ORP OLOMOUC V ROCE 2023

Věková pyramida (také věková struktura) představuje grafické znázornění věkové struktury obyvatelstva daného regionu. Na ose Y je znázorněn věk. Na ose X relativní zastoupení věkové skupiny na celkovém počtu obyvatel, odděleně pro muže a ženy.

Také z věkové pyramidy (věkové struktury) obyvatel SO ORP Olomouc lze vyčíst patrné známky stárnutí populace. Nejvíce obyvatelstva je v současné době ve věkové skupině 45 – 49 let. Dle SLDB osoby žijící mezi lety 2011 a 2021 zestály a přispěly tak ke zvýšení průměrného věku obyvatelstva SO ORP. Tento posun žijících osob do vyššího věku nebyl dostatečně vykompenzován nárůstem počtu živě narozených, potažmo nárůstem počtu osob v mladších kategoriích, a těžiště věku se proto posunulo výše. Jak je na věkové pyramidě také vidět, kohorta narozených po druhé světové válce a v padesátých letech 20. století (nyní ve věku 65 až 75 let) se od sčítání 2011 do sčítání 2021 početně snížila vlivem úmrtnosti. Naproti tomu kohorta narozených v sedmdesátých letech 20. století (nyní ve věku kolem 45 let) takový početní úbytek nezaznamenala.

Zdroj: Demografický portál pro municipality ČR.

Věkové složení obyvatel správní jednotky Olomouc za rok 2024

MIGRAČNÍ SALDO

Ukazatel „migrační saldo“ (někdy „čistá migrace“) znázorňuje rozdíl mezi počtem přistěhovaných a vystěhovaných ve zkoumaném územním celku.

HRUBÁ MÍRA MIGRAČNÍHO SALDA

Migrační saldo se také vyjadřuje prostřednictvím relativního ukazatele „hrubá míra migračního salda“ tj. migrační saldo na 1000 obyvatel středního stavu.

Pozn. Přirozený přírůstek obyvatel a přírůstek stěhováním (migrační saldo) v jednotlivých obcích od roku 2008 do roku 2019 je uveden v kartách obcí.

Migrační saldo bylo v roce 2022 ovlivněno migrační vlnou

válečných uprchlíků z Ukrajiny. ORP Olomouc zaznamenala ve zmíněném roce hrubou míru migračního salda 22,48, zatímco v předchozích 15 letech byla nejvyšší zaznamenaná hodnota 2,38.

SO ORP Olomouc, jako celek, zaznamenává jako jediné ORP v Olomouckém kraji již od roku 2005 kladný migrační přírůstek, tedy převahu přistěhovaných od odstěhovaných. Vývoj migračního přírůstku obyvatel za poslední čtyři roky v jednotlivých obcích ukazuje infografické schéma „Hrubá míra migračního salda obyvatel obcí SO ORP Olomouc za období 2018-2022“.

Obce, které si v letech 2019–2023 zachovávaly kladné migrační přírůstky, jsou samotné krajské město Olomouc, dále obce Blatec, Dolany, Hlušovice, Horka nad Moravou, Kožušany-Tážaly, Krčmaň, Náměšť na Hané, Příkazy, Svěsedlice, Těšetice, Tršice, Velká Bystřice, Velký Týnec.

V Olomouckém kraji v roce 2019, poprvé od roku 2008, převažoval počet přistěhovaných nad vystěhovanými, kladný trend se udržel i v letech 2019 – 2023. Kladné migrační saldo v období 2018 – 2022 vykazovaly všechna SO ORP v Olomouckém kraji, s výjimkou SO ORP Jeseník.

Za období 2018 – 2022, jako celek, se negativní saldo vyskytlo u 8 obcí, imigračním rekordmanem se staly Bystrovany, kde se, jako u jediné obce, negativní hodnota migračního salda vyskytla v každém jednotlivém roce, už od roku 2016.

Obcemi s kladnou hodnotou migračního salda i přirozeného přírůstku byly ve sledovaném období 5 let Bohuňovice, Dolany, Doloplazy, Drahanovice, Dub nad Moravou, Hlušovice, Hněvotín, Horka nad Moravou, Charvátý, Křelov-Břuchotín, Lutín, Přáslavice, Svěsedlice, Štěpánov,

VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATEL

Struktura obyvatel podle věku patří mezi základní demografické charakteristiky. Pro hlubší analýzu věkové struktury obyvatel obcí SO ORP Olomouc uvádíme následující ukazatele: průměrný věk, věkové skupiny obyvatel a index stáří.

Podíl seniorů v populaci ČR se nepřetržitě zvyšuje od roku 1985. Do konce 20. století byl růst pozvolný, poté se ale zrychlil. Výrazněji se navyšoval zejména od roku 2007, a to v souvislosti s přechodem silných populačních ročníků narozených ve 40. letech 20. století přes hranici 65 let věku. Tento trend vývoje je totožný i v Olomouckém kraji a v SO ORP Olomouc. Trend rostoucího počtu seniorů i jejich podílu v populaci by měl podle demografických projekcí pokračovat po celou první polovinu tohoto století. Zhruba za dvacet let se do seniorského věku budou přesouvat početně nejsilnější generace osob narozených v 70. letech 20. století, zatímco v produktivním věku budou naopak generace početně slabé.

V roce 2022 klesla hodnota průměrného věku v SO ORP Olomouc na hodnotu roku 2020. Jedná se o dlouhodobě první pokles. K poklesu došlo v rámci Olomouckého kraje také v SO ORP Hranice a SO ORP Lipník nad Bečvou. Hodnota za celý Olomoucký kraj je ve srovnání s předchozím rokem stagnující.

DLOUHODOBÉ VĚKOVÉ CHARAKTERISTIKY SO ORP OLOMOUC V POROVNÁNÍ S CELOREPUBLIKOVÝMI ÚDAJI A ÚDAJI ZA OLOMOUCKÝ KRAJ

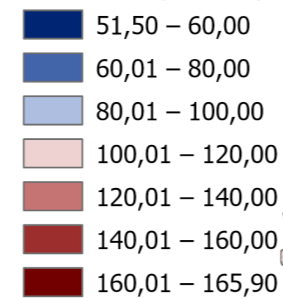
V souladu s celorepublikovým demografickým vývojem také v Olomouckém kraji a SO ORP Olomouc, navzdory roku 2022, pokračuje trend stárnutí populace. Průměrný věk obyvatel Olomouckého kraje opět vzrostl a to na 43,3 let a v rámci SO ORP Olomouc na 42,4. Ještě před deseti lety byly tyto hodnoty zhruba o 1,8 roku nižší.

PRŮMĚRNÝ VĚK OBYVATEL V OBCÍCH SO ORP OLOMOUC V ROCE 2022

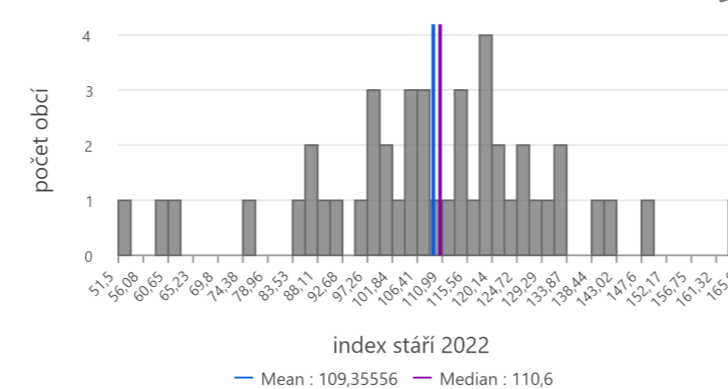
Průměrný věk vypovídá o rozložení populace dle věku a představuje aritmetický průměr věku obyvatel obce. Průměrný věk obyvatel SO ORP Olomouc činí 42,4 let, tedy o 0,9 let nižší než je průměrný věk v Olomouckém kraji (43,3). Vyššího průměrného věku, než je celokrajový průměr dosahuje 5 obcí ORP Olomouc. Vůbec nejvyšší průměrný věk je v obci Slatinice (45,0), následují obce Loučany (44,2), Bohuňovice (43,7), Luběnice (43,5), Krčmaň (43,5), Hlubočky (43,4). Nejmladší obyvatelstvo s průměrným věkem 35,9, který je hluboko pod krajským průměrem má obec Svěsedlice, která předběhla předchozího rekordmana – Hlušovice. Mezi další obce s nízkým průměrným věkem patří Hlušovice (37,2), Charvátý (37,8), Velký Týnec (39,5), Dolany (40,0), Bystročice (40,1), Hněvotín (40,1), Tršice (40,3), Velký Újezd (40,3).

Index stáří obyvatel obcí ORP Olomouc v roce 2022

počet obyvatel ve věku 65+ na 100 dětí (0–14 let)

IS 2022 - rozdělení dat

index stáří 2022

— Mean : 109,35556 — Median : 110,6

INDEX STÁŘÍ

Často používanou charakteristikou věkové struktury obyvatelstva je tzv. index stáří, který vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0-14 let. Index stáří tedy vypovídá o poměru složky poproduktivní a předproduktivní a může být také indikátorem demografického stárnutí obyvatel.

Již od roku 2006 žije v Olomouckém kraji více seniorů než dětí. Ukazatel indexu stáří se meziročně neustále zvyšuje. Na konci roku 2022 připadlo na 100 dětí v Olomouckém kraji zhruba 136 seniorů. Výjimkou v trendu stárnutí je rok 2022, kde hodnota oproti předchozímu roku stagnuje. Tento demografický vývoj s meziročními nárůsty hodnot indexu stáří vykazuje také SO ORP Olomouc jako celek, pouze v roce 2022 hodnota proti přechodnému roku klesla. Na konci roku 2022 připadlo na 100 dětí SO ORP Olomouc zhruba 120 seniorů. V jednotlivých obcích SO ORP Olomouc jsou hodnoty indexu stáří značně rozdílné. Nejnižší hodnotu vykazuje obec Svěsedlice (51,5), kde nedávno došlo k poměrně rozsáhlé výstavbě domů (na poměry této malé obce) a následně vlně migrace, která obecně pohnula demografickými faktory (2017-2021). Nejvyšší hodnotu vykazuje obec Slatinice (165,9), která se ve vysokých příčkách tohoto žebříčku pohybuje už dlouhodobě. Obecně lze říci, že pro obce v zázemí Olomouce, kde se stále ještě projevují suburbanistické (i když zmiňující se) procesy, stále převažuje dětská složka obyvatelstva nad složkou 65 a více let. Samotné město Olomouc si v letech 2008 – 2018 udržovalo poměrně konstantní index stáří (121 – 124), ale k roku 2021 vystoupal na hodnotu 131,3, v následujícím roce 2022 hodnota opět lehce klesla na 129,9. Vyšší hodnoty indexu stáří, tedy výrazné stárnutí populace pak můžeme sledovat u obcí v širším, vnějším okruhu Olomouce.

Zdroj: ČSÚ, ČUZK, MMOL

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

OBYVATELSTVO OBCÍ SO ORP OLOMOUC DLE VĚKOVÝCH SKUPIN

Věková struktura obyvatel se vyjadřuje počtem obyvatel ve třech základních věkových skupinách zahrnujících předproduktivní (0-14 let), produktivní (15-64 let) a poproduktivní (65 a více let) věk obyvatel. Sledováním vývoje poměru zastoupení jednotlivých skupin v populaci lze dobře charakterizovat proces stárnutí obyvatelstva. Demografické stárnutí je proces, při němž se postupně mění věková struktura obyvatelstva takovým způsobem, že se zvyšuje podíl osob starších 60 let a snižuje se podíl osob mladších 15 let, tj. starší věkové skupiny rostou početně relativně rychleji než populace jako celek. Ke konci roku 2022 klesl podíl dětské složky na celkovém počtu obyvatel Olomouckého kraje (0 - 14 let) na 15,4 %. V SO ORP Olomouc podíl dětské složky převyšuje krajskou hodnotu a dosahuje 16,9 %.

Pokles zaznamenal podíl obyvatel v produktivním věku. Ve věku (15 - 64 let) se nacházelo koncem roku 2022 62,7 % obyvatel Olomouckého kraje, tj. o 10122 obyvatel méně než v roce 2018. Tento klesající trend produktivní složky obyvatel se v malé míře vyskytl i u SO ORP Olomouc, kdy podíl obyvatel ve věku 15-64 let, na celkovém počtu obyvatel SO ORP, byl ke konci roku 2022 62,6 % a počet obyvatel se tak v této věkové skupině od roku 2018 snížil o 57 osob. V přechodných sledovaných obdobích byly klesající trendy strmější. Jedním z důvodů nízkého poklesu produktivní složky může být migrační vlna Ukrajinských uprchlíků z roku 2022.

Tradičního nárůstu se dočkal počet osob v postproduktivním věku. Na konci roku 2022 podíl obyvatel ve věku 65 a více let dosáhl v Olomouckém kraji hodnoty 21,5 %, jedná se o nárůst 7996 osob od roku 2018. V SO ORP Olomouc je podíl této věkové skupiny mírně nižší 20,4 % než je v Olomouckém kraji, nicméně od roku 2018 došlo v SO ORP Olomouc k nárůstu počtu osob

starších 65 let o 2339 osob.

Podíl dětské složky ve věkovém složení obyvatel obcí SO ORP Olomouc.

Největší podíl dětské složky v roce 2022 má stále obec Hlušovice, tentokrát spolu se Svěsedlicemi (23,9 %), kde v posledním období došlo k 1. přistěhovačské vlně, která tuto malou vesnici z hlediska demografické statistiky silně ovlivnila. Podíl nad 20% mají také obce Charváty (23,9 %) a Velký Týnec (20,9 %). Pod krajskou hodnotou (15,6 %) zastoupení dětské složky obyvatelstva jsou obce Slatinice (14,2 %), Loučany (14,3 %), Skrbeň (14,7 %), Kozlov (14,7 %), Luběnice (15,1 %), Suchonice (15,1 %), Bohuňovice (15,2 %), Krčmaň (15,6 %).

Podíl obyvatel ve věku 65 a více let ve věkovém složení obyvatel obcí ORP Olomouc.

Největší podíl obyvatel ve věku 65+ v roce 2022 má obec Slatinice (23,6 %), následují Hlubočky (22,5 %), Olomouc (21,4 %). Mezi další obce, která mají zastoupení nad 20% patří: Loučany, Bohuňovice, Grygov, Blatec, Drahanovice, Kožušany-Tážaly, Krčmaň, Samotičky, Štěpánov, Daskabát.

Pod hodnotou kraje (15,6 %) jsou naopak obce Svěsedlice (12,3 %), Charváty (13,9 %), Hlušovice (14,3 %), Bukovany (14,5 %), Hněvotín (15,2 %), Kozlov (15,4 %).

Zdroj: Český statistický úřad

Stav k 31.12.2019

území	počet obyvatel celkem	základní věkové skupiny			index stáří (%)	průměrný věk
		0-14 let	15 - 64 let	65 a více let		
Česká republika	10 693 939	1 710 202	6 852 107	2 131 630	124,6	42,5
Olomoucký kraj	632 015	98 806	402 274	130 935	132,5	43,0
ORP Olomouc	165 165	27 681	104 742	32 742	118,3	42,3

Stav k 31.12.2023

území	počet obyvatel celkem	základní věkové skupiny			index stáří (%)	průměrný věk
		0-14 let	15 - 64 let	65 a více let		
Česká republika	10 900 555	1 727 758	6 935 475	2 237 322	129,5	42,8
Olomoucký kraj	632 864	98 340	396 702	137 822	140,1	43,5
ORP Olomouc	168 674	28 099	105 868	34 707	123,5	42,6

V celkovém hodnocení jsou územní podmínky pro soudržnost obyvatel v SO ORP Olomouc v porovnání s ostatními SO ORP v České republice spíše vyhovující. Faktory vstupující do hodnocení územních podmínek: Hrubá míra přirozeného přírůstku, Hrubá míra migračního salda, Dokončené byty na 1000 obyvatel, Index stáří, Index vzdělanosti. Údaje z Demografického atlasu České republiky, bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci.

PROGNÓZA VÝVOJE POČTU OBYVATEL SO ORP OLOMOUC

Demografická projekce je definována jako souhrn výpočtů, kterými odhadujeme další vývoj populace. Projekce jsou určitým modelem ukazujícím například, jak by probíhal budoucí populační vývoj za předpokladu daných úrovní plodnosti, úmrtnosti a migrace nebo naopak při uvažování různých kombinací jejich změn. Populační projekce, které se snaží poskytnout pokud možno nejspolehlivější předpověď budoucího demografického vývoje jsou populační prognózy. Přesnost prognózy v průměru klesá s narůstajícím časovým horizontem od vzniku prognózy, neboť rostoucí časová vzdálenost směrem do budoucnosti poskytuje větší prostor pro vznik nepředvídaných událostí a faktorů, jež odchýlí populační růst od predikovaného trendu.

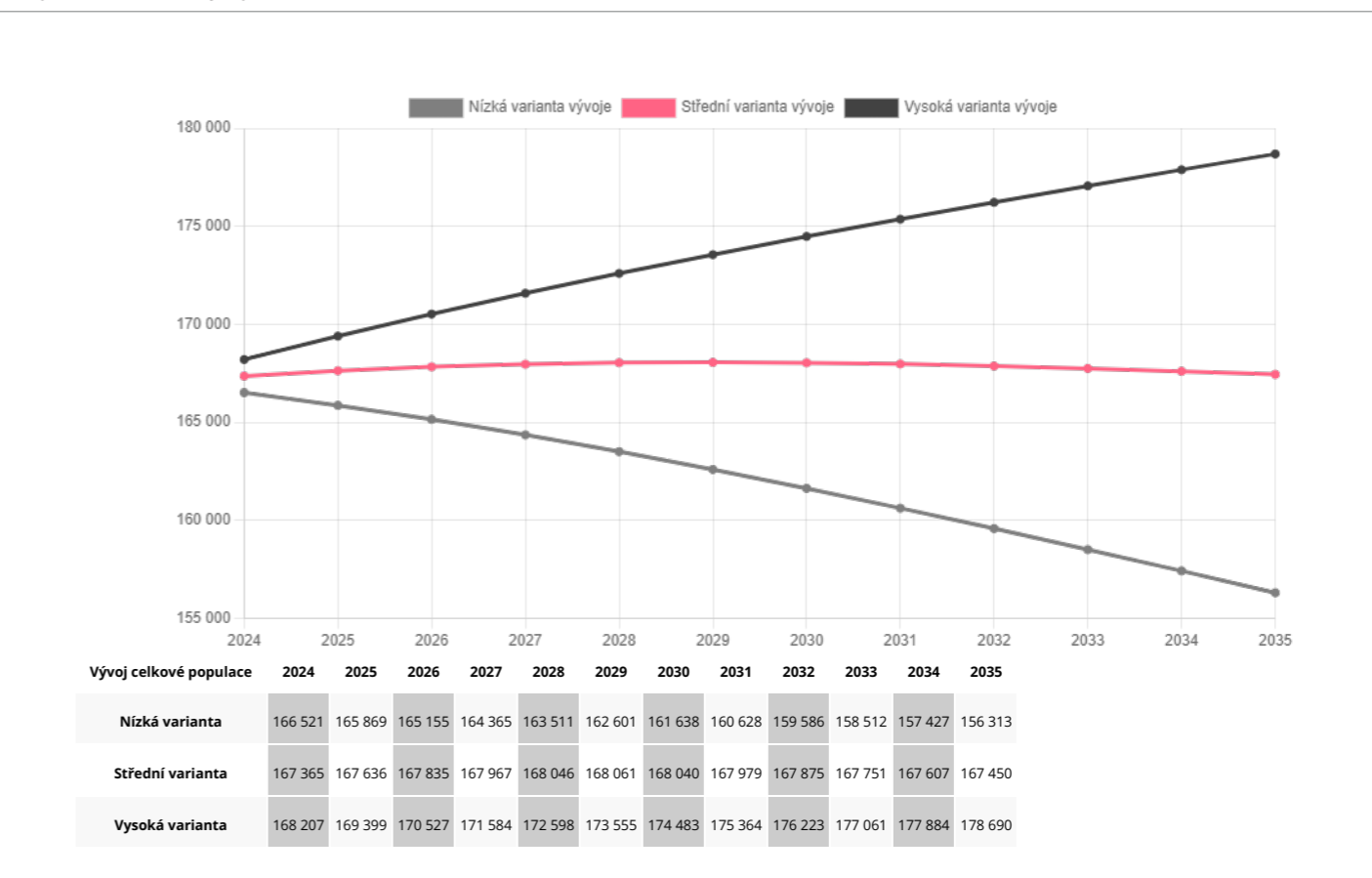
Oficiální projekce obyvatelstva České republiky vypracovává v

pravidelném cyklu Český statistický úřad. Podrobnějšími projekcemi možného budoucího vývoje početního stavu populace se zabývá Demografický portál pro municipality ČR (<https://demografickyportal.cz/>), který vytváří projekce za území ORP popř. i na území jednotlivých obcí. Do jeho výpočtů jsou zahrnuté výchozí počty obyvatel, ukazatele úmrtnosti, porodnosti (plodnosti) a stěhování obyvatel.

Výslednou prognózu početního stavu a pohlavní věkové struktury obyvatelstva reprezentují celkem tři varianty budoucího vývoje: střední, vysoká a nízká, přičemž střední varianta představuje nejpravděpodobnější trajektorii sledovaného vývoje. Vysoká a nízká varianta pak vymezují realistické rámce budoucího vývoje s ohledem na míru neurčitosti výsledků daných střední variantou. Tyto rámce by neměly být dalším vývojem v příslušném období překročeny, resp. jejich překročení je relativně málo pravděpodobné.

Z obcí SO ORP Olomouc mají klesající všechny křivky prognózy vývoje obyvatel obce Bystrovany, Hlubočky a Slatinice. Stagnující až nepříznivý vývoj počtu obyvatel mají dále obce Liboš, Lutín, Samotičky a Velký Újezd.

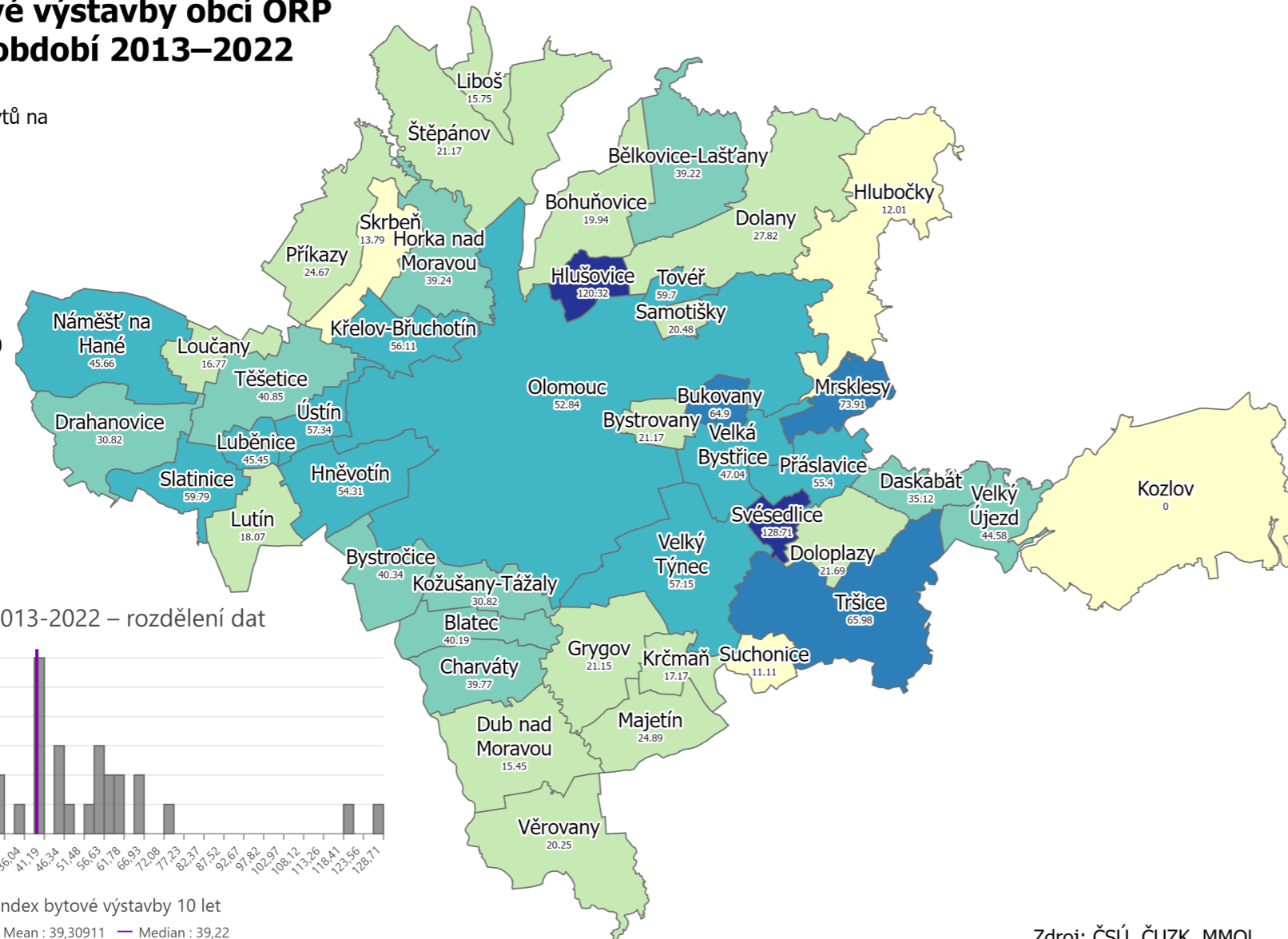
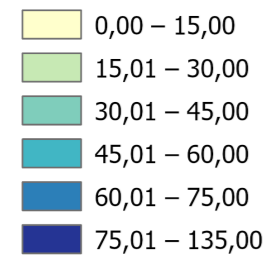
Projekce budoucího vývoje celkové populace v SO ORP Olomouc

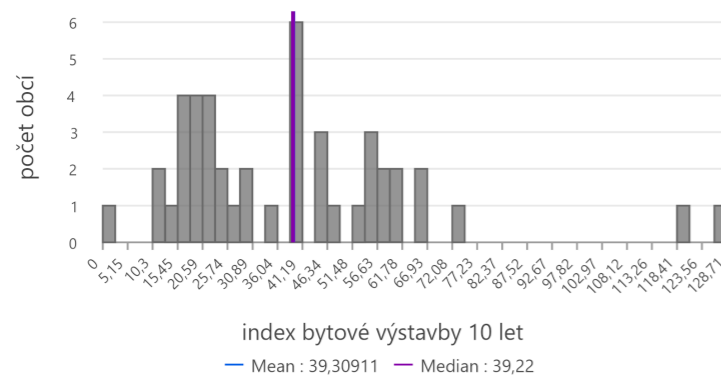
Zdroj: Demografický portál pro municipality, data k 31.12.2023

Index bytové výstavby obcí ORP Olomouc v období 2013–2022

počet postavených bytů na 1000 obyvatel

IBV 2013-2022 – rozdělení dat

Zdroj: ČSÚ, ČUZK, MMOL

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

BYDLENÍ

BYTOVÁ VÝSTAVBA

Analýza bytové výstavby byla provedena pomocí dostupných statických dat z let 2013 – 2022. Jedná se o počet dokončených bytů v obcích v jednotlivých letech. Pro účelné srovnání je pak počet dokončených bytů za toto období přepočítán na tisíc obyvatel. Největší podíl dokončených bytů mezi roky 2013 až 2022 má obec Svěsedlice (128,71 bytů na 1000 obyvatel) mezi další obce s vysokou hodnotou patří Hlušovice, Mrsklesy, Tršice, Bukovany. Naopak nejnižší podíl dokončených bytů vykazuje obec Kozlov (0 bytů na 1000 obyvatel), dále pak obce Suchonice, Skrbeň a Hlubočky.

POZITIVA

- V rámci posledních 10 let jsou ORP Olomouc a ORP Šternberk jedinými ORP v Olomouckém kraji s kladným nárůstem populace.
- ORP Olomouc, jako celek, zaznamenává jako jediné ORP v Olomouckém kraji již od roku 2005 kladný přirozený přírůstek, tedy převahu živě narozených nad zemřelými. Výjimku tvoří roky 2020 – 2022, nicméně saldo za posledních 10 let je kladné (0,14).
- ORP Olomouc vykazuje kladné migrační saldo - 2. největší z krajských ORP za posledních 10 let.
- Obcemi s kladnou hodnotou migračního salda i přirozeného přírůstku byly ve sledovaném období 5 let Bohuňovice, Dolany, Doloplazy, Drahanovice, Dub nad Moravou, Hlušovice, Hněvotín, Horka nad Moravou, Charvátý, Křelov-Břuchotín, Lutín, Přáslavice, Svěsedlice, Štěpánov, Tověř, Tršice, Velký Týnec.

NEGATIVA

- Negativní hodnoty přirozeného přírůstku i migračního salda vykázaly obce Hlubočky, Loučany a Skrbeň,
- Příliš velká spádová síla Olomouce a její dobrá dosažitelnost může způsobit likvidaci významnější veřejné vybavenosti i pracovních příležitostí v okolních obcích.
- Zvyšující se intenzita suburbanizačních procesů u obcí v blízkosti Olomouce.
- V období 2018–2022 migrací neustále ztrácela obyvatelstvo obec Bystrovany.
- V ORP Olomouc, jako v celé České republice, pokračuje trend stárnutí populace, což potvrzuje i neustále se zvyšující index stáří, kdy na 100 dětí připadá 120,8 seniorů. Výjimku tvoří rok 2022 z důvodu migrační vlny uprchlíků z Ukrajiny.
- Vyšší hodnoty indexu stáří, tedy výrazné stárnutí populace u obcí v širším, vnějším okruhu Olomouce, především pak v obcích Slatinice, Loučany, Hlubočky a Bohuňovice.

PŘÍRODA A KRAJINA

Současný stav krajiny rozprostírající se na území ORP Olomouc má kořeny v dávné minulosti, kdy bylo území úrodné Hané postupně odlesněno a jeho úrodná půda začala být zemědělsky využívána. Ve 20. Století dochází k velkému rozvoji průmyslu a po roce 1948 ke zcelování zemědělských pozemků a intenzivnímu zemědělskému hospodaření. Tento vývoj vedl k současnému, ekologicky nestabilnímu stavu území. Hlavním požadavkem pro územní plánování v oblasti ochrany přírody a krajiny je vymezovat plochy a koridory vedoucí ke zvýšení ekologické stability krajiny, uvážlivě vymezovat nová zastavitelná území a zpevněné plochy, které jsou z pohledu krajiny nestabilní, citlivě stanovit regulativy výstavby na okraji chráněných území, v místech přírodních hodnot, dominant a v sídlech s dochovanou krajinnou siluetou.

Území spadající pod zákonnou ochranu přírody a krajiny jsou přírodními hodnotami. Kromě přírodních hodnot se zákonnou ochranou jsou zde i další přírodní hodnoty území, které jsou pro přírodu a krajinu ORP Olomouc významné.

PŘÍRODNÍ HODNOTY S LEGISLATIVNÍ OCHRANOU

Na území ORP Olomouc se nachází poměrně rozsáhlé plochy s různými stupni zákonné ochrany přírody a krajiny. Jedná se zhruba o 160 km² chráněných ploch, což je 1/3 území ORP. V následujícím textu je popsána jejich struktura a uveden výčet.

Podle současné české legislativy lze rozlišit ochranu přírody a krajiny územní a na obecnou.

Územní ochrana je zakotvena v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a jeho prováděcích vyhláškách 395/1992 Sb. a 64/2011 Sb. V České republice jsou dvě úrovně zvláště chráněných území (ZCHÚ). Jedná se o velkoplošná zvláště chráněná území (VZCHÚ) a maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ). Se vstupem do Evropské unie vyvstala povinnost vymezení soustavy chráněných území Natura 2000, která jsou již také zakotvena v zákoně.

Do VZCHÚ spadají dvě kategorie:

- národní park (NP) – na území ORP Olomouc se nenachází
- chráněná krajinná oblast (CHKO)

Do MZCHÚ spadají čtyři kategorie:

- národní přírodní rezervace (NPR)
- národní přírodní památka (NPP)
- přírodní rezervace (PR)
- přírodní památka (PP)

Do soustavy Natura 2000 spadají dvě kategorie:

- evropsky významná lokalita (EVL)
- ptačí oblast (PO)

Obecná ochrana přírody a krajiny je také zajišťována prostřednictvím zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, konkrétně jeho druhé části. V rámci obecné ochrany přírody a krajiny je zahrnuta obecná ochrana území, obecná ochrana rostlin a živočichů, obecná ochrana neživé přírody.

Obecná ochrana území je zajišťována prostřednictvím

- územních systémů ekologické stability (ÚSES)
- významných krajinných prvků
- památných stromů
- ochrany krajinného rázu
- zařadit sem lze rovněž přechodně chráněné plochy a migrační

koridory.

Obecná ochrana rostlin a živočichů se vztahuje na veškeré druhy, které chrání před zničením, poškozováním a dalšími činnostmi, které by mohly vést k ohrožení těchto druhů na bytí. Specifickou součástí je ochrana volně žijících ptáků. Samostatně jsou před poškozováním a ničením chráněny dřeviny. Obecná ochrana neživé části přírody a krajiny poskytuje ochranu jeskyním, přírodním jevům na povrchu, které s jeskyněmi souvisejí (např. krasové závrtvy, škrapy, ponory, vývěry krasových vod) a paleontologickým nálezům.

ÚZEMNÍ OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY V ORP OLOMOUC

V následujícím přehledu uvádíme seznam jevů územní ochrany přírody a krajiny vyskytující se na území ORP Olomouc.

Velkoplošná zvláště chráněná území	
Chráněná krajinná oblast	Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví
Maloplošná zvláště chráněná území	
Národní přírodní rezervace	Ramena řeky Moravy
Národní přírodní památka	Na skále
Přírodní rezervace	Hrubovodské sutě, Kenický, Království, Malý Kosíř, Panenský les, Plané loučky, Smolenská luka, Terezké údolí
Přírodní památka	Bázlerova pískovna, Častava, Dalibůž, Deylův ostrůvek, Chomoutovské jezero, Kurfürstovo rameno, Tučapská skalka, U Bílých hlín, U Strejčkova lomu, Cikánské Zmoly
Soustava Natura 2000	
Evropsky významná lokalita (EVL)	Malý Kosíř, Litovelské Pomoraví, Horní Odra, Libavá, Údolí Bystřice, Velká Střelná – štoly, U Bílých hlín, U Strejčkova lomu, Království, Deylův ostrůvek, Morava – Chropyňský luh
Ptačí oblast (PO)	Litovelské Pomoraví, Libavá

DALŠÍ ÚZEMNÍ OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY VYPLÝVAJÍCÍ Z MEZINÁRODNÍCH SMLUV

„Ramsarská úmluva“ z roku 1971 je první celosvětovou mezivládní úmluvou na ochranu a moudré využívání přírodních zdrojů. Předmětem této úmluvy je ochrana mokřadů jako klíčového biotopu pro ochranu ptactva. Jedná se tak o jedinou úmluvu, chránící určitý typ biotopu. ČR je smluvní stranou od roku 1990 (Sdělení MZV č. 396/1990 Sb.). Za naplnění Úmluvy v ČR odpovídá MŽP. Úmluva ukládá členským zemím povinnost vyhlásit na svém území minimálně jeden mokřad mezinárodního významu, který svými přírodními hodnotami odpovídá schváleným kritériím a zařadit ho do seznamu mokřadů mezinárodního významu. Stát se tím rovněž zavazuje, že zapsaným mokřadům věnuje zvýšenou péči a ochranu. V rámci Ramsarské úmluvy je veden také „Seznam ohrožených mokřadů“. Jedná se o přehled mokřadů mezinárodního významu, v nichž došlo, dochází, nebo může dojít z nejrůznějších důvodů ke změnám jejich ekologického charakteru a tím k jejich ohrožení, případně zničení.

V ORP Olomouc se nachází Ramsarský mokřad Litovelské Pomoraví.

OBCENÁ OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY V ORP OLOMOUC

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY (ÚSES)

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny definuje ÚSES následovně: „Územní systém ekologické stability je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu.“ Vytváření ÚSES je dle zákona o ochraně přírody a krajiny veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát.

Vytváření ÚSES je dle zákona o ochraně přírody a krajiny veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát.

Hlavním smyslem ÚSES je posílit ekologickou stabilitu krajiny zachováním nebo obnovením stabilních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb.“ Základními skladebnými prvky ÚSES jsou biocentra, biokoridory a interakční prvky.

Biocentrum je biotop nebo soubor biotopů v krajině, který svým stavem a velikostí umožňuje trvalou existenci přirozeného či pozměněného, avšak přírodě blízkého ekosystému.

Biokoridor je území, které neumožňuje rozhodující části organismů trvalou dlouhodobou existenci, avšak umožňuje jejich migraci mezi biocentra a tím vytváří z oddělených biocenter síť.

Interakční prvek je prvek, který nemusí navazovat na funkční síť biocenter a biokoridorů.

Prvky dále dělíme podle významu na nadregionální, regionální a místní a pro potřeby územního plánování na stávající, funkční a návrhové a nefunkční.

PLÁNY ÚSES

Vymezení ÚSES stanoví orgány ochrany přírody a krajiny v plánu

Název registrovaného VKP	Popis
Deylův ostrůvek (Dub nad Moravou)	Cílem ochrany je zachování semixerotermního travobylinného společenstva na hrannách bývalého lomu a komplexu tůní s mokřadní vegetací.
Park Drahanovice	Cílem ochrany je zachování VKP, historického parku, se sbírkou významných domácích i exotických dřevin, s nezanedbatelnou funkcí refugia řady druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů včetně silně ohrožených a ohrožených druhů
Prameniště Zlaté Stružky (Luděřov)	část prameniště potoka, fragmenty mokřadů, břehové porosty přirozeného složení, plošně nevýznamné rákosiny a vrbiny a porosty charakteru měkkého luhu
Památná lipová alej (Olomouc – Svatý Kopeček)	ochrana a zachování památné lipové aleje podél poutní cesty na Svatý Kopeček, která je jednou z nejvýznamějších krajinnotvorných dominant této oblasti
Hrušňová alej (Luběnice – Slatinice)	ochrana a zachování VKP, letité hrušňové aleje lemující komunikaci z obce Luběnice do obce Slatinice
Parčík s platany (Lutín)	ochrana a zachování významné skupiny vzrostlých dřevin bohaté druhové skladby v intravilánu obce
Park Velká Bystřice	ochrana a zachování historického parku se sbírkou významných domácích i exotických dřevin + ochrana hnízdičích ptactva
Hrušňová alej Slavonín	otevřená oboustranná alej kolem neprůjezdné komunikace, součástí aleje je i kamenný kříž z r.14803

ÚSES. Plány ÚSES obsahují vedle mapového podkladu, také tabulkovou a textovou část popisující funkční a prostorové ukazatele skladebných částí a jejich současný stav, a dále návrhy rámcových opatření k zachování a zlepšení ÚSES, případně k jeho založení (v případě nefunkčních částí ÚSES).

Zpracování plánů ÚSES je prováděno prostřednictvím odborně způsobilých osob s autorizací udělovanou Českou komorou architektů. Odborné a metodické principy vymezení ÚSES stanoví „Metodika vymezení územního systému ekologické stability“.

Plány nadregionálního a regionálního ÚSES jsou podkladem pro koncepční vymezení v zásadách územního rozvoje krajů.

Plány místního ÚSES upřesňují koncepční vymezení nadregionálního a regionálního ÚSES a doplňují ho sítí ÚSES v lokálních parametrech. Plány místního ÚSES obsahují všechny hierarchické úrovně ÚSES a slouží jako podklad pro územní plány obcí a dále také pro provádění pozemkových úprav, zpracování lesnických a vodo hospodářských dokumentů a rovněž jako podklad pro rozhodování v území.

Zpracovaný návrh plánu ÚSES předkládá orgán ochrany přírody a krajiny k posouzení a projednání dotčeným orgánům státní správy. Plán ÚSES je územně analytickým podkladem, který následně schvalují příslušné orgány územního plánování v územně plánovací dokumentaci.

PLÁN ÚSES ORP OLOMOUC 2023

Obsahem Plánu místního ÚSES pro správní obvod ORP Olomouc je vymezení místního ÚSES na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Olomouc s výjimkou území Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví a území Vojenského újezdu Libavá (dále řešené území). Plán ÚSES ORP Olomouc je zveřejněn na webových stránkách města Olomouce: Plán ÚSES pro správní obvod ORP Olomouc a na portále otevřených dat. <https://opendata.olomouc.eu/maps/9813e2ac27b0446a961bdbe4d3886b19>

Vymezením místního ÚSES v Plánu místního ÚSES pro správní obvod ORP Olomouc došlo ke zpřesnění stávajícího vymezení (v podrobnějším měřítku) nadregionálního, regionálního a místního ÚSES ze

Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje, a platných územních plánů jednotlivých obcí, s přihlédnutím k jejich projednaným změnám. Plán místního ÚSES pro správní obvod ORP Olomouc řeší rovněž chybějící návaznosti prvků ÚSES na hranicích jednotlivých obcí jak v rámci řešeného území, tak na hranicích s obcemi mimo řešené území, nevyhovující rozlohy biocenter a délky biokoridorů.

VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY (VKP) NA ÚZEMÍ SO ORP OLOMOUC

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, § 3 definuje VKP jako „ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotnou část krajiny, utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability“.

Zákon definuje VKP ve dvou polohách:

1. skupinu vyjmenovanou taxativně, tzv. „významné krajinné prvky ze zákona“, přičemž se jedná o biologické jednotky, seřazené do 4 podskupin: lesy, vodní toky a jejich (údolní) nivy, jezera a rybníky, rašeliniště
2. skupinu vyjmenovanou fakultativně, jako jsou zejména mokřady, stepní trávníky, remízky, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Tyto VKP je nutno, na základě evidence úředně zaregistrovat – jedná se o tzv. významné krajinné prvky registrované.

PAMÁTNÉ STROMY

Památné stromy jsou mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí. V terénu jsou označeny tabulí s malým státním znakem ČR. Památné stromy mohou být vyhlášeny z následujících důvodů: mimořádný vzrůst, mimořádné stáří, zvláštní habitus (celkový vzhled), krajinná dominanta, upomínka na určitou historickou událost nebo pověst, doprovod kulturní památky. Na území ORP Olomouc se nachází celkem 46 památných stromů.

MIGRAČNĚ VÝZNAMNÁ ÚZEMÍ (MVÚ)

Jedná se o široká území, která zahrnují oblasti jak pro trvalý výskyt zájmových druhů, tak pro zajištění migrační propustnosti. V rámci MVÚ je třeba zajistit ochranu migrační propustnosti krajiny jako celku tak, aby byla vždy zajištěna dostatečná kvalita lesních biotopů a variabilita jejich propojení širšího celkového kontextu krajiny. V těchto územích by měla být problematika fragmentace krajiny zařazována jako jedno z povinných rozhodovacích hledisek v rámci územního plánování a investiční přípravy. Rozsáhlé MVÚ se nachází ve východní části SO ORP Olomouc.

KRAJINNÝ RÁZ

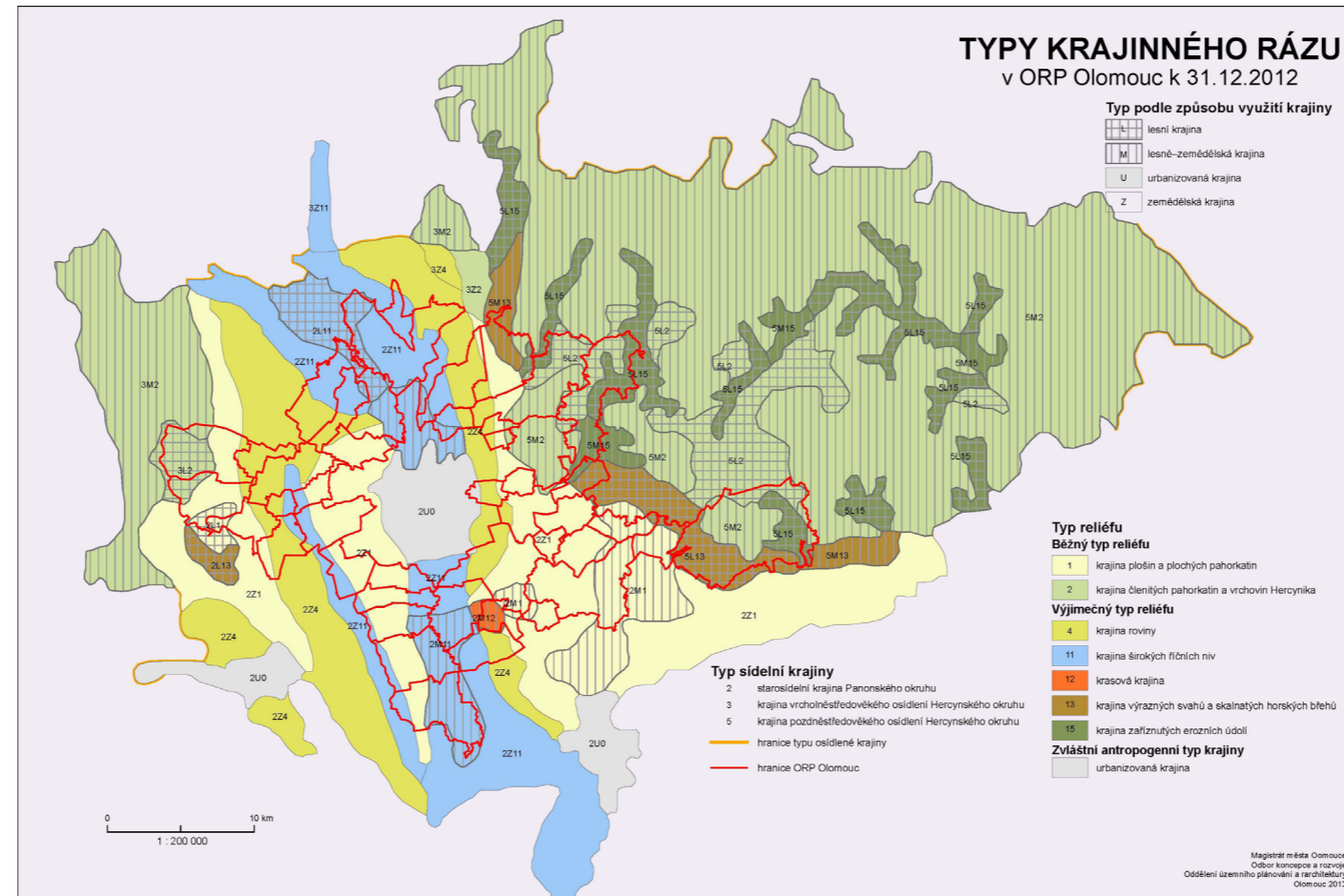
Krajinný ráz je dán specifickými rysy a znaky, které vytvářejí její rázovitost - odlišnost a jedinečnost. Ráz krajiny vyjadřuje nejenom přítomnost pozitivních jevů a znaků, ale též kulturní a duchovní dimenzi krajiny. Pojem „krajinný ráz“ odpovídá pojmu „charakter krajiny“, vyjádřený především morfologií terénu, charakterem vodních toků a ploch, vegetačního krytu a osídlení (viz. také kapitola 6. Vodní režim a hominové prostředí).

SO ORP Olomouc zatím nemá zpracovanou studii popisující krajinný ráz.

Z tohoto důvodu uvádíme „typy krajinného rázu“ a „typy současné krajiny“ jež jsou převzaty z „Atlasu krajiny České republiky“ z roku 2010.

PŘÍRODNÍ PARK

K ochraně krajinného rázu s významným soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněný podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným

předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

Přírodní parky nejsou ve smyslu zákona považovány za zvláště chráněná území, přesto v nich na rozdíl od jejich okolí platí přísnější pravidla a některá zvláštní omezení. Přírodní parky začaly v české republice vznikat v 70. letech 20. století - tehdy se jim říkalo oblastí klidu.

V SO ORP Olomouc se nachází tři přírodní parky – Velký Kosíř, Terezké údolí a Údolí Bystřice.

OSTATNÍ PŘÍRODNÍ HODNOTY VÝZNAMNÉ PRO ÚZEMÍ SO ORP OLOMOUC MĚSTSKÉ PARKY

Městské parky jsou významnou přírodní hodnotou, která v urbanizovaném prostředí představuje oázu klidu a pohody a zpřijemňují život ve městě. Často se v nich nacházejí staré a vzácné druhy dřevin. Rozsáhlé parky se nachází ve městě Olomouci, lázeňský park je v obci Slatinice a zámecký park v Náměšti na Hané. Menšími parkovými úpravami bývají také obohaceny centrální prostory obcí, městských částí a místa před významnými budovami.

ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND

Za přírodní hodnotu je také považována zemědělská půda. Legislativně je její ochrana řešena zákonem č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu.

Z pohledu územního plánování je rozhodující klasifikace dle

bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ). Klasifikaci určuje pětimístný číselný kód, který vyjadřuje klimatické, půdní a morfologické poměry. Podrobnosti klasifikace uvádí vyhláška Mze č.327/1998 Sb. K BPEJ se vztahuje také kvalita a třída ochrany půdy na základě metodického pokynu MŽP č.j. OOLP/1067/96. Zde je učeno pět tříd ochrany zemědělského půdního fondu.

Třída ochrany I zahrnuje nejcennější půdy, třída V půdy s nejnižší produkční schopností. Území SO ORP Olomouc pokrývají z převážné části právě půdy I. a II. třídy ochrany, které spadají pod nejvyšší stupeň ochrany. Tato problematika je blíže popsána v 8. kapitole – zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa.

VODNÍ ZDROJE

Přírodní hodnotou jsou také vodní zdroje. Legislativní ochranu zajišťuje Zákon o vodách (vodní zákon) č. 254/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Z pohledu územního plánování jsou podstatná vyhlášená ochranná pásma jednotlivých vodních zdrojů, která limitují využití území. Na území SO ORP Olomouc se nachází rozsáhlé vodní zdroje – nejen pitné vody, ale i zdroje vod léčivých a minerálních. Velkou část území zabírá také chráněná oblast přirozené akumulace vod – CHOPAV, jež představují území, která mají být přednostně chráněna jako přirozené zásobárny kvalitní surové povrchové a podzemní vody, která může být v budoucnu využita pro zásobování obyvatel. Tato problematika je blíže popsána v 6. kapitole – vodní režim a hominové prostředí.

VÝZNAMNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ V SO ORP OLOMOUC S POTENCIÁLNÍM OVLIVNĚNÍM VODNÍCH A NA VODU VÁZANÝCH EKOSYSTÉMŮ

Klimatická změna ve svých scénářích pro území ČR přináší především prognózu zvýšeného výskytu extrémů – přívalem dešťů a dlouhodobého sucha, tedy rizika povodní a dlouhodobých nízkých průtoků v tocích. Nivní ekosystémy, zejména mokřady a lužní lesy, tyto extrémní tradičně vyrovnávají. Dále fungují jako přirozená centra biodiverzity, jak na lokální tak regionální úrovni, a obecně jako základ naplnění současných snah o udržení vody v krajině. Naprosto nezastupitelná je jejich role pro udržení vzácných a ohrožených organismů, endemitů i druhů ohrožených na celé Zemi.

Kromě klimatického významu, zadržování vody v krajině a ovlivňování hydrologického režimu toků, mají hydrické a na vodu vázané terestrické ekosystémy značný význam jako přirozená stanoviště vodního ptactva a mnoha jiných organismů. Jsou také zdrojem rašeliny využívané např. v lázeňství.

Lužní a mokřadní ekosystémy a jejich funkce v krajině jsou ohrožovány především těmito antropogenními jevy:

- Nadměrným odběrem podzemní vody z regionálně významných, ale často i lokálních vodních zdrojů.
- Odvodňováním mokřadů i okolní krajiny.
- Nadměrnou eutrofizací (proces obohacování vod o živiny, zejména dusík a fosfor)
- Nepřiměřenou regulací toků vedoucí ke ztrátě výměny vody mezi koryty toků a říční nivou.
- Fragmentací toků a migračních cest na vodu vázaných organismů.
- Nadměrným hospodářským využíváním zaměřeným na rychlý a krátkodobý ekonomický efekt.
- Necitlivými terénními úpravami při rekultivacích, nerespektující přirozený rozvoj krajiny, flory a fauny.
- Nedokonalou právní ochranou ekosystémů mokřadů a lužních lesů.

Litovelské Pomoraví

Jde o mokřad mezinárodního významu, (vodní a mokřadní biotopy vázané na říční tok a podmíněné z velké části režimem záplav, mokré louky, lužní lesy, mrtvá ramena apod.) Celá lokalita leží ve stejnojmenné CHKO, nejcennější části jsou chráněny jako NPR, chráněná oblast přirozené akumulace vod Kvartér řeky Moravy, navrženo na Evropsky významnou lokalitu, vyhlášena Ptačí oblast Litovelské Pomoraví.

V oblasti byl identifikován Potenciální střet s vodohospodářskými zájmy: Vodárenská exploatace jímáním podzemní vody v jímácím území Olomouc – Černovír pravděpodobně vedla k výraznějšímu poklesu hladiny podzemní vody v území. V SO ORP Olomouc leží dvě nejvýznamnější jímací území oblasti Litovelského pomoraví a to odběrná místa Olomouc – Černovír a Olomouc – VZ Chomoutov.

Oblast řeky Moravy od Nemilan (jižně od Olomouce) po Chropyni, Otrokovice a Napajedla

Jde o chráněnou oblast přirozené akumulace vod Kvartéru řeky Moravy.

PROBLEMATIKA SUCHA

Problematika sucha v ORP Olomouc, je jedním z významných environmentálních, ekologických i socioekonomických problémů regionu. Hlavní příčinou je deficit srážek a neschopnost krajiny efektivně zadržovat vodu, což má dopady na zemědělství, biodiverzitu i dostupnost vodních zdrojů. Důsledkem jsou poklesy podzemních i povrchových vod, vyšší eroze půdy, degradace ekosystémů atd.

Do budoucna se v souvislosti s klimatickou změnou, která se v Evropě a Česku projevuje silněji než ve většině světa, předpokládají vyšší průměrné teploty, častější období sucha a nárazovější srážky, kdy krajina nebude stíhat vodu pojmout. Situaci je možné řešit například investicemi do infrastruktury (budování retenčních nádrží a protipovodňových opatření), revitalizací krajiny (obnova mokřadů, budování mezí a rozčlenění velkých zemědělských ploch) nebo podporou udržitelného zemědělství.

Problematice se na krajské úrovni blíže věnuje „Strategie Olomouckého kraje o vodě“ dostupná na webových stránkách: <https://www.olkraj.cz/strategie-olomouckeho-kraje-o-vode-cl-5233.html>

Dále se problematikou vysychání vodních toků na státní úrovni zabýval Projekt podporovaný Technologickou agenturou ČR (č. TA02020395) – „Vysychání toků v období klimatické změny: predikce rizika a biologická indikace epizod vyschnutí jako nové metody pro management vodního hospodářství a údržby krajiny“. Výsledkem projektu je certifikovaná metodika sledování toků a specializovaná mapa „Mapa rizika vysychání drobných vodních toků“, která je dostupná na adrese: heis.vuv.cz.

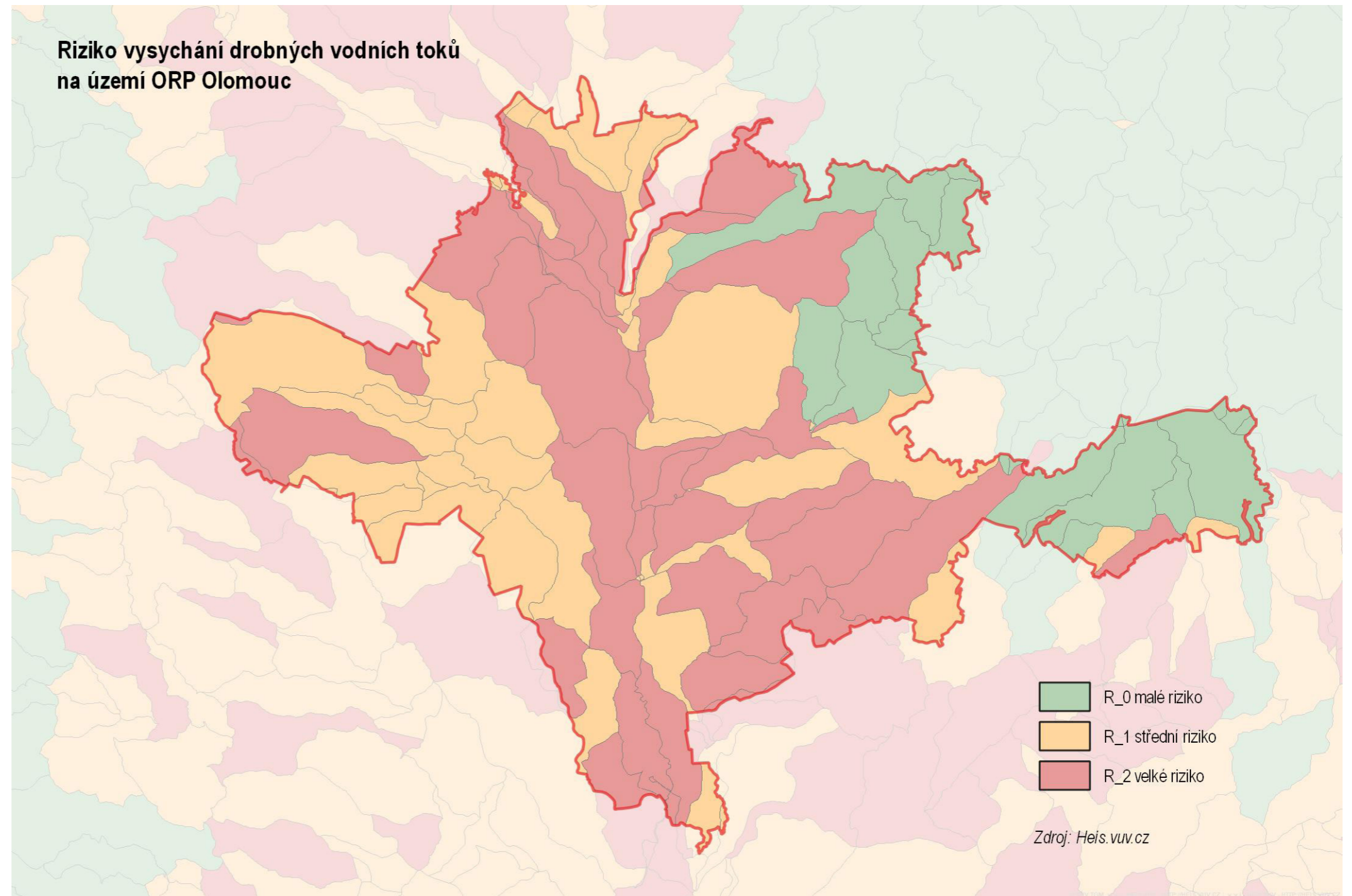
Z mapy je patrné, že většina drobných toků v SO ORP Olomouc podléhá střednímu a velkému riziku vysychání. Pouze toky v hornaté východní části ORP jsou mimo toto riziko. Vysoce riziková jsou povodí IV. řádu s převahou orné půdy a podílem vodních ploch větším než 1 %.

PROBLEMATIKA POVODNÍ

Problematika povodní, je popsána v kapitole 13. Bezpečnost a ochrana obyvatel.

a zákona č. 150/2010 Sb. Údaje o stanovení lososových a kaprových vod jsou evidovány v souladu s § 22 odst. 4 písm. i) vodního zákona. Způsob vedení evidencí o stavu povrchových a podzemních vod je pak stanoven vyhláškou č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy.

Riziko vysychání drobných vodních toků na území ORP Olomouc

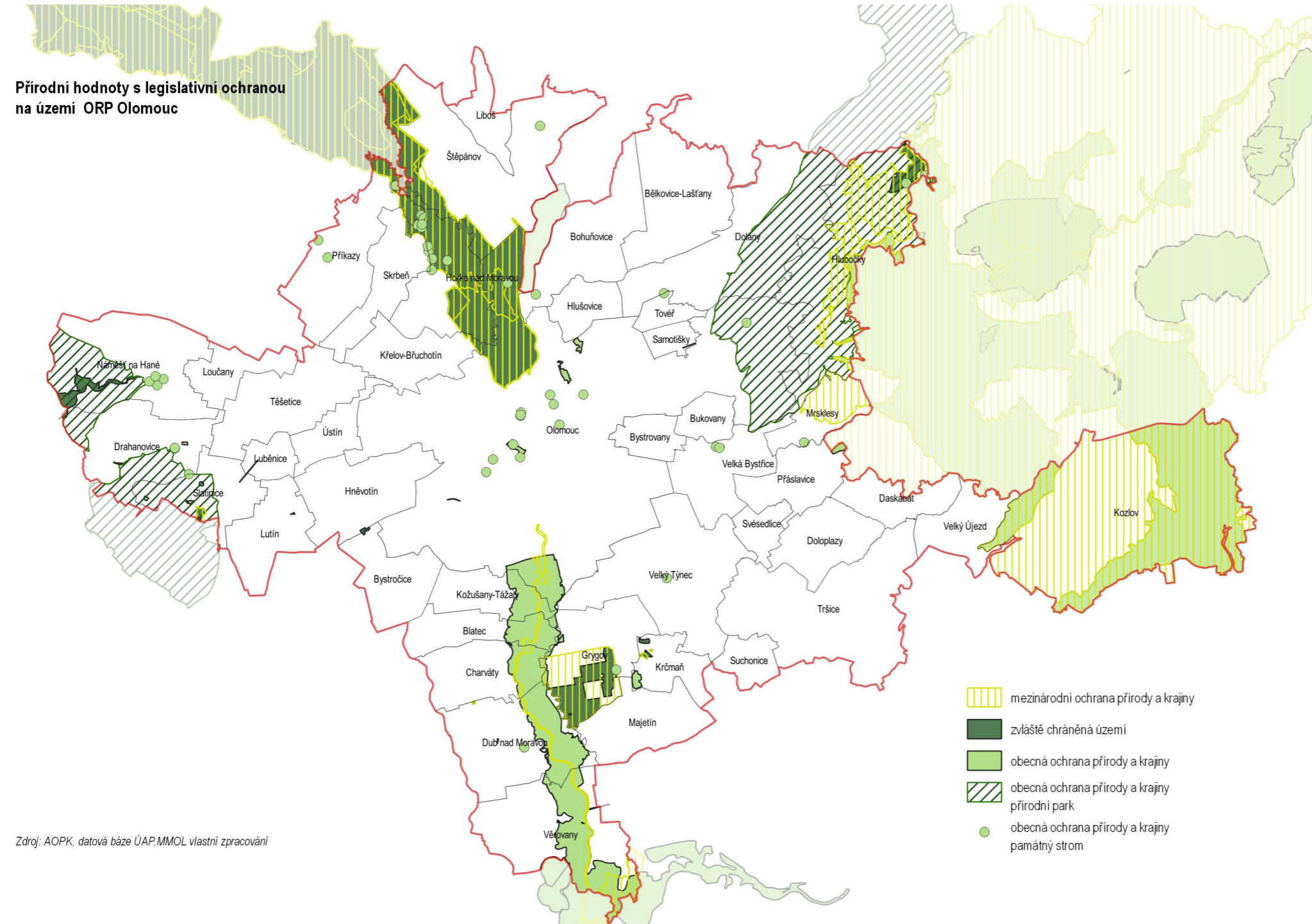
KOUPACÍ OBLASTI

Oblasti povrchových vod využívaných ke koupání („koupací oblasti“) jsou vodním zákonem definovány jako povrchové vody využívané ke koupání osob pro vyhovující jakost vody, které obvykle používá ke koupání větší počet osob. Oblasti stanovuje Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí vyhláškou. Koupání v takto stanovených oblastech je povoleno, pokud jakost vody odpovídá požadavkům stanoveným zvláštním právním předpisem (zákon č. 258/2000 Sb., ve znění zákona č. 254/2001 Sb.). Oblasti povrchových vod využívané ke koupání jsou stanoveny vyhláškou č. 159/2003 Sb., kterou se stanoví povrchové vody využívané ke koupání osob, ve znění vyhlášky č. 168/2006 Sb. a vyhlášky č. 152/2008 Sb. Zřízení, vedení a aktualizace evidencí o stavu povrchových a podzemních vod je uloženo zákonem č.

254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění zákona č. 20/2004 Sb., a zákona č. 150/2010 Sb. Údaje o stanovení povrchových vod využívaných ke koupání jsou evidovány v souladu s § 22 odst. 4 písm. g) vodního zákona. Způsob vedení evidencí o stavu povrchových a podzemních vod je pak stanoven vyhláškou č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy.

V ORP Olomouc jsou dle výše stanovených kritérií evidovány dvě lokality vhodné ke koupání: V ORP Olomouc jsou dvě koupací oblasti v obci Horka nad Moravou, tok Střední Morava (Mlýnský potok) – Poděbrady „U přístaviště“ a Poděbrady „Plané loučky“.

Přírodní hodnoty s legislativní ochranou na území ORP Olomouc

Zdroj: AOPK, datová báze ÚAP, MMOL vlastní zpracování

POZITIVA

- Na území ORP Olomouc se nachází poměrně rozsáhlé plochy s různými stupni zákonné ochrany přírody a krajiny. Jedná se zhruba o 160 km² chráněných ploch, což je 1/3 území ORP.
- Velkoplošné chráněné území – CHKO Litovelské Pomoraví.
- Maloplošná chráněná území.
- Národní přírodní rezervace: Ramena řeky Moravy.
- Přírodní rezervace: Hrobvodské sutě, Kenický, Panenský les, Plané loučky, Terežské údolí, Malý Kosíř, Království.
- Přírodní památka: Kurfürstovo rameno, Dalibůř, Častava, Bázlerova pískovna, U Bílých hlin, U Strejčkova lomu, Tučapská skalka, Chomoutovské jezero.
- Přírodní parky Údolí Bystřice, Velký Kosíř, Terežské údolí.
- Evropsky významné lokality NATURA 2000 – Litovelské Pomoraví, Libavá, Údolí Bystřice u Hluboček, Malý Kosíř, Morava–Chropýňský luh, Království, U Bílých hlin, U Strejčkova lomu.
- Ptačí oblasti NATURA 2000 – Litovelské Pomoraví a Libavá
- Nadregionální biokoridory prochází středem území podél řeky Moravy.
- Pro správní obvod ORP Olomouc došlo ke zpřesnění stávajícího vymezení (v podrobnějším měřítku) nadregionálního, regionálního a místního ÚSES ze Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje, a platných územních plánů jednotlivých obcí, s přihlédnutím k jejich projednávaným změnám. Plán místního ÚSES pro správní obvod ORP Olomouc řeší rovněž chybějící návaznosti prvků ÚSES na hranicích jednotlivých obcí jak v rámci řešeného území, tak na hranicích s obcemi mimo řešené území, nevyhovující rozlohy biocenter a délky biokoridorů.

NEGATIVA

- Velkou část území tvoří rozlehlé plochy intenzivně využívané zemědělské půdy, lesy a hodnotné přírodní prvky se nachází pouze na východním a západním okraji území a podél řeky Moravy a Bystřice.
- Na území ORP se nachází pouze 8 registrovaných VKP.
- Nespojitost lokálních biokoridorů na hranicích obcí, nefunkčnost části ÚSES, zejména navrhovaných prvků v zemědělské krajině (tam, kde je dosud stará ÚPD, u nové, schválené od roku 2008 již neplatí).
- Problematická realizace lokálního ÚSES na kvalitních půdách.
- Možné omezení rozvoje sídel, která leží v CHKO (Horka n. M., Chomoutov).
- Ovlivnění krajinného rázu v územích s jeho zvýšenou ochranou (CHKO, přírodní parky, atd.) výstavbou např. větrných elektráren, průmyslových a skladovacích objektů s neúměrným měřítkem ve vztahu k okolní krajině, atd. ORP Olomouc nemá zatím zpracovanou studii popisující krajinný ráz.
- V ORP Olomouc jsou pouze dvě lokality vhodné ke koupání tzv. „koupací oblasti“ (Poděbrady – Plané Loučky a Poděbrady – U přístaviště).

VODNÍ REŽIM A HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

VÝZNAMNÉ TOKY

Nejvýznamnějším tokem celé oblasti je stejnojmenná páteří řeka Morava, která pramení pod Králíckým Sněžníkem (1 423 m n. m.) s pramenem ve výšce cca 1 370 m n. m. Protéká přes Mohelnickou brázdou nejprve Homomoravským a pak Dolnomoravským úvalem, Litovelským Pomoravím a taktéž městem Olomoucí. Pod Olomoucí se stéká se svým největším levobřežním přítokem – řekou Bečvou. Morava je nejdelší moravskou řekou vůbec, je levostranným přítokem Dunaje, do kterého se vleává na hranicích Slovenska a Rakouska po Děviněm. Hlavní pramennou oblast představují Jeseníky. Toky patří k vrchovino-nížinné oblasti. Toky mají zřejmou převahu vodnosti v zimním a jarním období (nad 60 % celoročního odtoku), kdy se na napájení vodních toků podílí voda z dešťových či sněhových srážek.

VYMEZENÍ DÍLČÍCH POVODÍ

Česká republika je rozdělena na 10 dílčích povodí. Dílčí povodí Moravy a přítoků Váhu v její východní části, představuje pramennou část mezinárodního povodí Dunaje patřící k úmoří Černého moře a jejím správcem je Povodí Moravy, s.p. Část dílčího povodí je v území spravovaném Povodím Odry, s.p. ORP Olomouc leží převážně v Dílčím povodí Moravy a přítoků Váhu. Okrajově do ORP zasahuje Dílčí povodí Horní Odry.

Struktura dílčích povodí (III. řádu) Moravy a přítoků Váhu v SO ORP Olomouc podle čísla hydrologického pořadí:

4-10-03 : Morava od Třebůvky po Bečvu, 4-12-01 : Morava od Bečvy po Hanou, 4-11-02: Bečva od soutoku Vsetínské Bečvy a Rožnovské Bečvy po ústí (jihovýchod obce Věrovany).

Dílčí povodí Horní Odry:

2-01-01: Odra po Opavu (okrajově v severní části obce Kozlov).

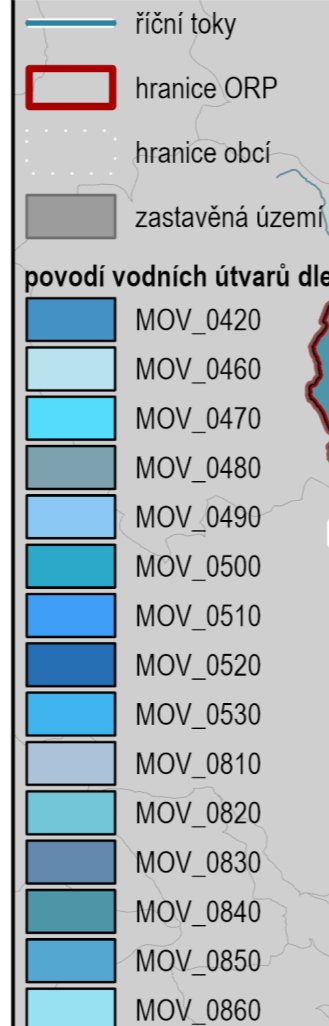
VODNÍ ÚTVARY POVRCHOVÝCH VOD A JEJICH TYPOLOGIE

Vodní útvary slouží jako základní jednotka vodohospodářského plánování, která umožňuje sledovat stav vodního prostředí a plnění ekologických cílů Rámcové směrnice. U povrchových vod se rozlišují vodní útvary kategorie "řeka" (také označováno jako tekoucí vody) a kategorie "jezero" (v SO ORP Olomouc se nevyskytuje). Vymezení útvarů povrchových vod bylo provedeno na základě typologie vodních toků.

Tabulka: ID a typ útvarů povrchových vod kategorie „řeka“ v SO ORP Olomouc

Zdroj tabulky a mapy: Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu 2021-2027 (http://pop.pmo.cz/download/web_PDP_Morava_2127/pruvodni-listy-povrchovych-vod.html), CUZK, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

ÚTVARY POVRCHOVÝCH VOD KATEGORIE "ŘEKA" V ORP OLOMOUC

ID VU	nazev	typ VU	úmoří	Nadm.výška (mn.m.)	Geologické podloží	Řád toku
MOV_0850	Blata od toku Deštná po ústí do toku Morava	3-1-2-2	Černého moře	h ≤ 200	pískovce, jílovce, kvartér	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0490	Bystřice od pramene po tok Lichnička	3-2-1-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 500	krystalinikum a vulkanity	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0840	Blata od pramene po tok Deštná včetně	3-2-1-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 501	krystalinikum a vulkanity	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0500	Lichnička od pramene po ústí do Bystřice (do ORP zasahuje pouze okrajově v k.ú. Hrubá Voda)	3-2-1-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 502	krystalinikum a vulkanity	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0420	Benkovský potok (Písačné) od pramene po ústí do toku Morava	3-2-2-1	Černého moře	200 ≤ h ≤ 503	pískovce, jílovce, kvartér	potoky (řád 1.-3.)
MOV_0460	Sitka (Huzovka) od toku Sprchový potok po ústí do toku Oskava	3-2-2-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 504	pískovce, jílovce, kvartér	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0470	Oskava od toku Oslava po ústí do toku Morava	3-2-2-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 505	pískovce, jílovce, kvartér	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0480	Trusovický potok	3-2-2-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 506	pískovce, jílovce, kvartér	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0510	Bystřice od toku Lichnička po ústí do toku Morava	3-2-2-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 507	pískovce, jílovce, kvartér	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0520	Olešnice (Kokorka) od pramene po ústí do toku Morávka-náhon	3-2-2-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 508	pískovce, jílovce, kvartér	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0530	Morava od toku Třebůvka po tok Bečva	3-2-2-3	Černého moře	200 ≤ h ≤ 509	pískovce, jílovce, kvartér	řeky (řád 7.-9.)
MOV_0540	Vsetínská Bečva od pramene po Tisňavský potok včetně	3-3-2-2	Černého moře	h ≥ 800	pískovce, jílovce, kvartér	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0810	Velická od pramene po ústí do toku Bečva	3-2-2-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 500	pískovce, jílovce, kvartér	řičky (řád 4.-6.)
MOV_0820	Bečva od toku Opatovický potok po tok Lučnice včetně	3-2-2-3	Černého moře	200 ≤ h ≤ 500	pískovce, jílovce, kvartér	řeky (řád 7.-9.)
MOV_0860	Romže od pramene po soutok s tokem Hloučela	3-2-2-2	Černého moře	200 ≤ h ≤ 500	pískovce, jílovce, kvartér	řičky (řád 4.-6.)

PLÁNOVÁNÍ V OBLASTI VOD

Proces plánování v oblasti vod se v současné době řídí ustanovením vodního zákona v Hlavě IV, plánování v oblasti vod, a prováděcími právními předpisy - vyhláškou č. 393/2010 Sb., o oblastech povodí, vyhláškou č. 350/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládnutí povodňových rizik. Proces plánování v oblasti vod na národní úrovni náleží do sdílené působnosti MZe a MŽP. Na úrovni dílčích povodí jsou pořizovateli plánů dílčích povodí správci povodí - státní podniky Povodí a krajské úřady. Aktualizace plánů dílčích povodí probíhá v šestiletých cyklech. Třetí plány dílčích povodí 2021-2027 byly schváleny v roce 2022. Plánování v oblasti vod na území ORP Olomouc je součástí Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu 2021-2027. (http://pop.pmo.cz/download/web_PDP_Morava_2127/index.html)

Účelem plánování v oblasti vod je dle vodního zákona vymezení a vzájemně harmonizovat veřejné zájmy v oblasti ochrany vod jako složky životního prostředí, snížení nepříznivých účinků povodní a sucha a udržitelného užívání vodních zdrojů, zejména pro účely zásobování pitnou vodou.

SILNĚ OVLIVNĚNÉ ÚTVARY POVRCHOVÝCH VOD

Silně ovlivněný vodní útvar (HMWB) je dle § 2 odst. 5 vodního zákona (č. 254/2001 Sb.) útvar povrchové vody, který má v důsledku lidské činnosti podstatně změněný charakter. Charakter vodního útvaru lze považovat za změněný, jestliže došlo k podstatným změnám hydromorfologie vodního útvaru, které jsou trvalé, nikoli vratné, přechodné nebo krátkodobé, a mění buď morfologické, nebo hydrologické charakteristiky. V ORP Olomouc není žádný vodní útvar povrchových vod vymezen jako vodní útvar silně ovlivněný (mimo dva zcela okrajové vodní útvary MOV_860 a MOV_0470).

ZRANITELNÉ OBLASTI

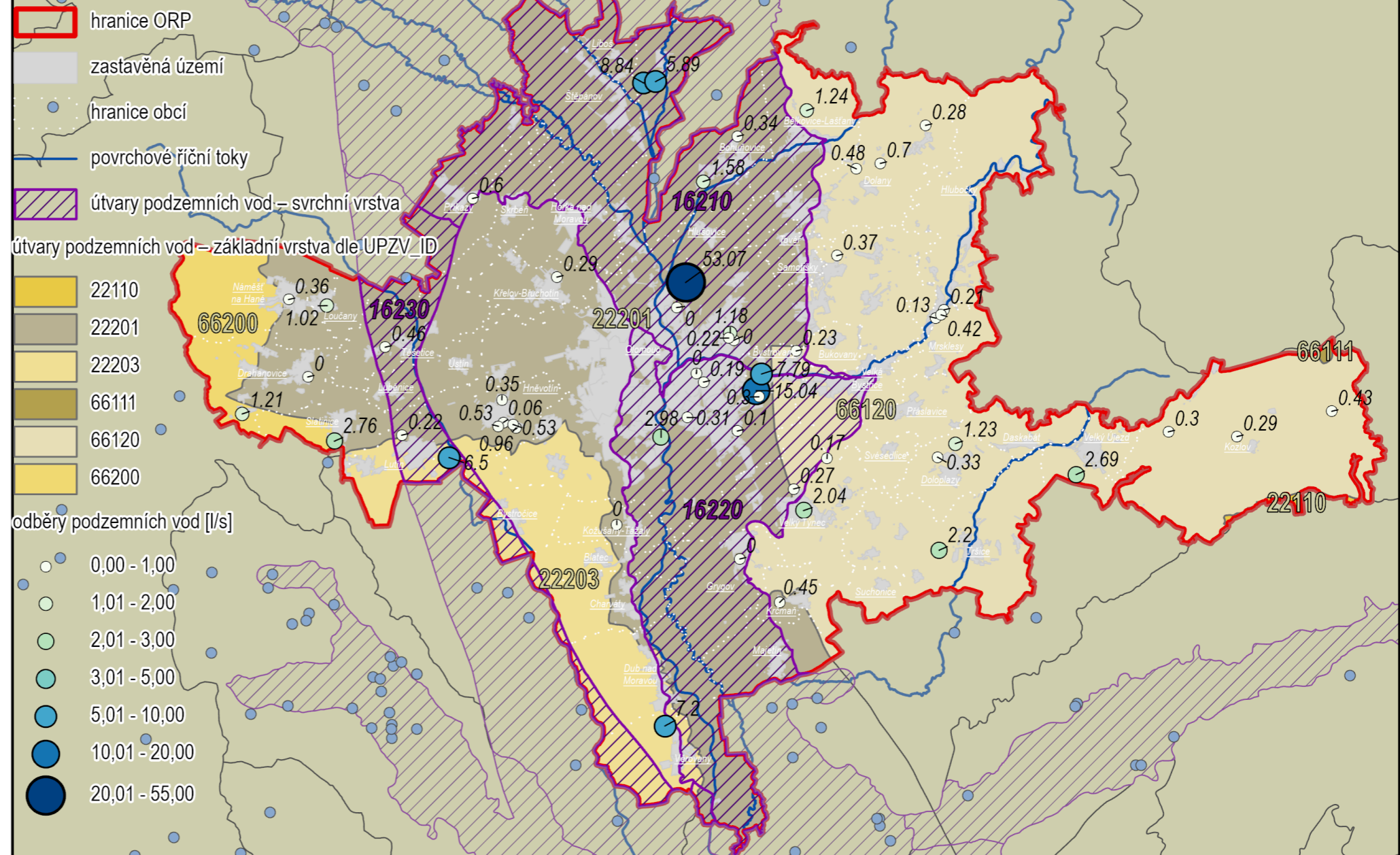
Zranitelné oblasti jsou území, kde se vyskytují povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo mohou této hodnoty dosáhnout. Jsou to také území, kde se vyskytují povrchové vody, u nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody.

Vláda stanovuje zranitelné oblasti nařízením a zároveň v nich akčním programem upravuje používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření. Akční program a vymezení zranitelných oblastí podléhají přezkoumání a případným úpravám v intervalech nepřesahujících 4 roky.

Aktuálně byly zranitelné oblasti revidovány nařízením vlády č. 277/2020 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, které novelizuje nařízení vlády č. 262/2012 Sb. Tato novela nabyla účinnosti dne 1. 7. 2020. Zranitelné oblasti jsou územně vymezeny po jednotlivých katastrálních územích. Přehled zranitelných oblastí spadajících do dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu je uveden v tabulce I.2.3d v příloze Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu 2021-2027.

Zdroj mapy: Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu 2021-2027 (http://pop.pmo.cz/download/web_PDP_Morava_2127/pruvodni-listy-povrchovych-vod.html), CUZK, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

ODBĚRY A ÚTVARY PODZEMNÍCH VOD

PODZEMNÍ VODY

VYMEZENÍ ÚTVARŮ PODZEMNÍCH VOD

Útvar podzemních vod je vymezené soustředění podzemní vody v příslušném kolektoru nebo kolektorech. Kolektorem se rozumí horninová vrstva nebo soustava hornin s dostatečnou propustností, umožňující významnou spojitou akumulaci podzemní vody nebo její proudění či odběr. Útvary podzemních vod se rozlišují podle umístění ve vrstvě horninového profilu na hloubkové svrchní, základní a hlubinné. Zjednodušeně jsou znázorněny plochami ve třech vrstvách hydrogeologických rajonů jako svrchní vrstvy (kvartérní sedimenty a coniak), základní (hlavní) vrstvy a hlubinné vrstvy (bazálního křídového kolektoru). K útvarům podzemních vod jsou přiřazeny údaje o jejich územní identifikaci, názvu a číselném identifikátoru, dále také informace o hydrologickém rajónu, dílčím povodí, správci povodí a mezinárodní oblasti povodí, ke kterým útvary přísluší, resp. v jejichž územní

působnosti se nacházejí. Aktuální vymezení útvarů podzemních vod je určeno vyhláškou č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod. Útvary podzemních vod jsou na rozdíl od útvarů povrchových vod často plošně velmi rozsáhlé a jejich velká rozloha znemožňuje dostatečně podrobné hodnocení jednotlivých vlivů a jejich dopadů na stav útvarů podzemních vod. Proto byla většina vodních útvarů rozdělena na menší pracovní jednotky.

ODBĚRY PODZEMNÍCH VOD

Pro potřeby Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu 2021-2027 byla provedena inventarizace všech odběrů podzemních vod, ohlašovaných podle vyhlášky 431/2001 Sb., Ministerstva zemědělství ze dne 3. prosince 2001, o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci.

Všechny odběry podzemních vod byly na základě expertního posouzení přiřazeny jednotlivým útvarům podzemních vod nebo jejich jednotkám, přičemž byly respektovány všechny tři horizonty útvarů podzemních vod. K odebranému kolektoru bylo přihlídnuto i v případech, kdy se odběr podle lokalizace zdánlivě vyskytoval v jiné hydrogeologické struktuře. Pokud přiřazení odběrů neodpovídalo údajům ve vodohospodářské bilanci, byly tyto odběry detailně kontrolovány na základě údajů z vodohospodářského povolení nebo dalších podrobných podkladů. Za nejvýznamnější odběry podzemních vod v dílčím povodí Moravy a přítoků Váhu jsou považovány odběry s vydatností nad 40 l/s realizované alespoň jednou v průběhu posledních šesti let (2013–2018). V ORP Olomouc jsou nejvýznamnější odběry evidovány v Olomouci, k.ú. Černovír 86,26 l/s.

HYDROGEOLOGICKÉ POMĚRY

Z hydrologického hlediska leží celé území SO ORP Olomouc ve střední části oblasti povodí Moravy a lze zde rozlišit tři hydrogeologicky odlišné oblasti podmíněné geologickou stavbou - západní oblast, jesenická a beskydsko-karpatská oblast.

Západní oblast povodí Moravy zasahuje do SO ORP Olomouc pouze Zábřežskou vrchovinou budovanou rulami, břidlicemi a droby. Tyto horniny s relativně nízkým zvětralinovým pláštěm prakticky nemají průlinovou propustnost a neobsahují významné akumulace podzemních vod. Roční úhrny srážek v této západní části oblasti povodí Moravy převážně klesají pod 600 mm. V souladu s tím klesají hodnoty specifického odtoku i pod 3 l. s-1. km-2.

Oblast jesenická vyplňuje pramennou část oblasti povodí Moravy a povodí levostranných přítoků až po Bečvu. Rovněž horniny této oblasti nepředstavují vhodné prostředí pro akumulace podzemních vod. Roční úhrny srážek překračují 650 mm a na svazích Hrubého Jeseníku dosahují hodnot nad 1 000 mm. V dobře zalesněné oblasti Jeseníků přesahují specifické odtoky i 10 l. s-1. km-2 a směrem k Hornomoravskému úvalu klesají pod 5 l. s-1. km-2.

Beskydsko-karpatská oblast vyplňuje východní část oblasti povodí Moravy. Podloží v této oblasti tvoří převážně flyšové horniny Vnějších Západních Karpat. Roční úhrny srážek zde překračují 600 mm a v Beskydech i 1 000 mm. V souladu s rozložením srážek a morfologickými poměry klesá specifický odtok z extrémních hodnot nad 20 l. s-1. km-2 až pod 3 l. s-1. km-2 v Dolnomoravském úvalu. Zalesnění nestačí upravovat nepravidelné odtoky, které jsou pro flyš charakteristické, protože jeho horniny mají propustnost omezenou flyšovým charakterem souvrství - soustavným výskytem pelitických vložek.

Pouze kvartémní a některé křídové a terciérní klastické sedimenty obsahují významnější akumulace průlinové podzemní vody (jsou předmětem legislativní ochrany - CHOPAV kvartér řeky Moravy).

HYDROGEOLOGICKÉ RAJONY

Hydrogeologický rajón, jakožto územní a bilanční jednotka podzemních vod, slouží k lepšímu využívání a nakládání podzemních vod vodohospodářskými společnostmi, které zásobují obyvatele pitnou vodou.

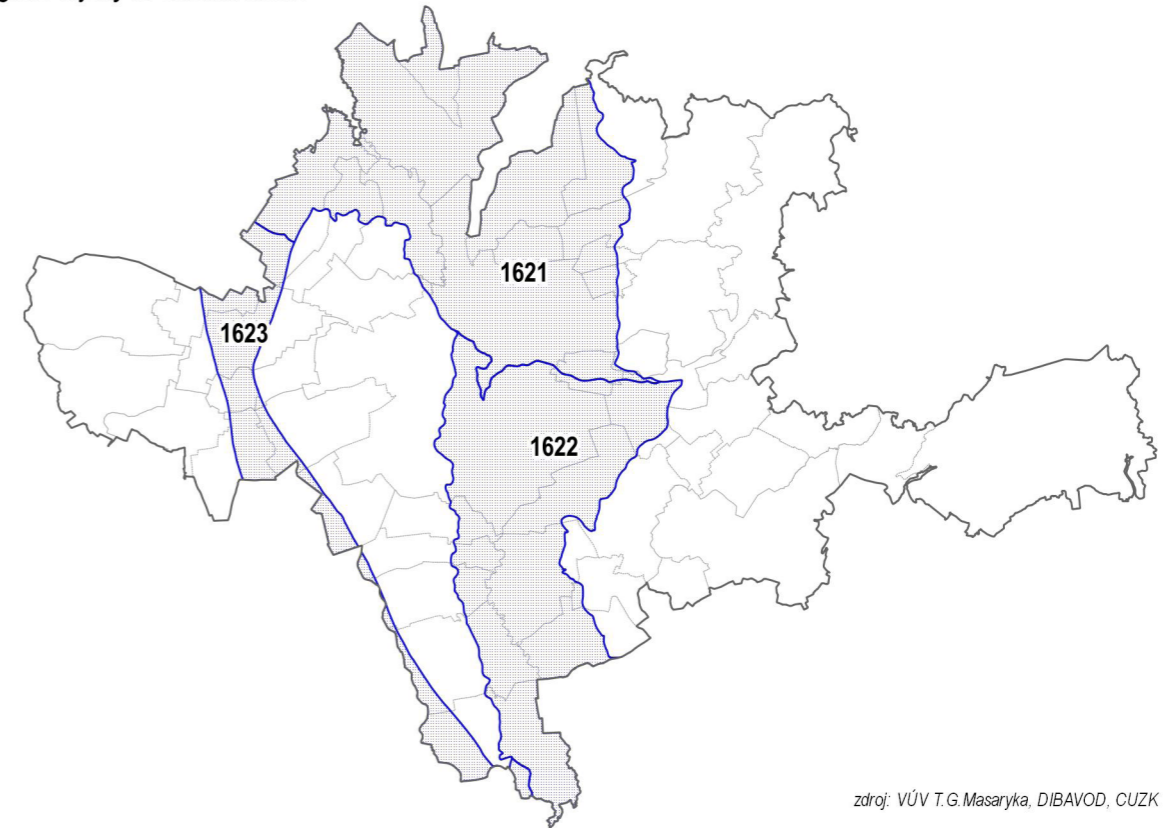
Hydrogeologické rajóny ve svrchní vrstvě - svrchní vrstvy kvartémních sedimentů a coniaaku,

- 1621 Pliopleistocén Hornomoravského úvalu - severní část
- 1622 Pliopleistocén Hornomoravského úvalu - jižní část
- 1623 Pliopleistocén Blaty - Údolí Blaty

Hydrogeologické rajóny v základní vrstvě

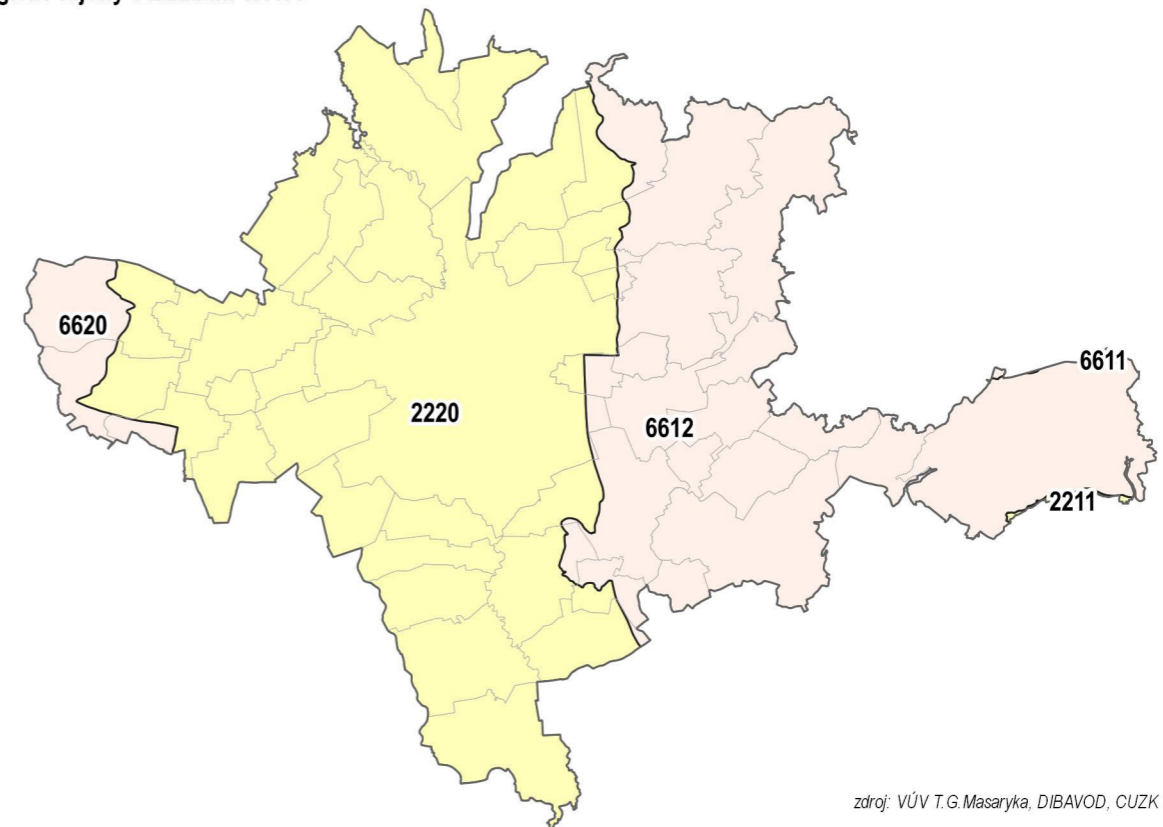
- 2220 Hornomoravský úval - severní část - v terciérních a křídových pánevních sedimentech neogenní sedimenty vněkarpatských a vnitrokarpatských pánví, litologicky jde o šterkopský. Souvislé zvodnění dosahuje výšky 5 až 15 m. Průtočnost je zde střední (1.10 -4 až 1.10-3 m²/s), propustnost průlinová a mineralizace 0,3 – 1 g/l.
- 6612 - Kulm Nížkého Jeseníku v povodí Moravy
- V horninách krystalinika, proterozoika a paleozoika – sedimenty moravskoslezského devonu a spodního karbonu, litologicky jde o břidlice a droby. Průtočnost je nízká (menší než 1.10 -4m²/s), propustnost puklinová a mineralizace v rozmezí hodnot 0,3 – 1 g/l.
- 6620 - Kulm Dražanské vrchoviny horninách krystalinika, proterozoika a paleozoika.

Hydrogeologické rajony ve svrchní vrstvě

zdroj: VÚV T.G.Masaryka, DIBAVOD, CUZK

Hydrogeologické rajony v základní vrstvě

zdroj: VÚV T.G.Masaryka, DIBAVOD, CUZK

HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

V geologickém podloží SO ORP Olomouc se prolínají obě základní geologické jednotky České republiky – Český masiv a Západní Karpaty v důsledku čehož se nejstarší horniny nacházejí při východním a západním okraji ORP a nejmladší v centrální části. Nejstarší geologický podklad (proterozoikum) tvoří metamorfózou postižené granitoidy, které vystupují na povrch pouze v podobě malých výskytů v okolí Olomouce, jejich povrchové výchozy byly zařazeny mezi významné geologické lokality:

- geologická lokalita „Na skále u Hněvotína“ (Česká geologická služba - ID 1703)
- geologická lokalita Baba (Česká geologická služba ID 1535)
- Tučapská skalka (Česká geologická služba ID 1687)

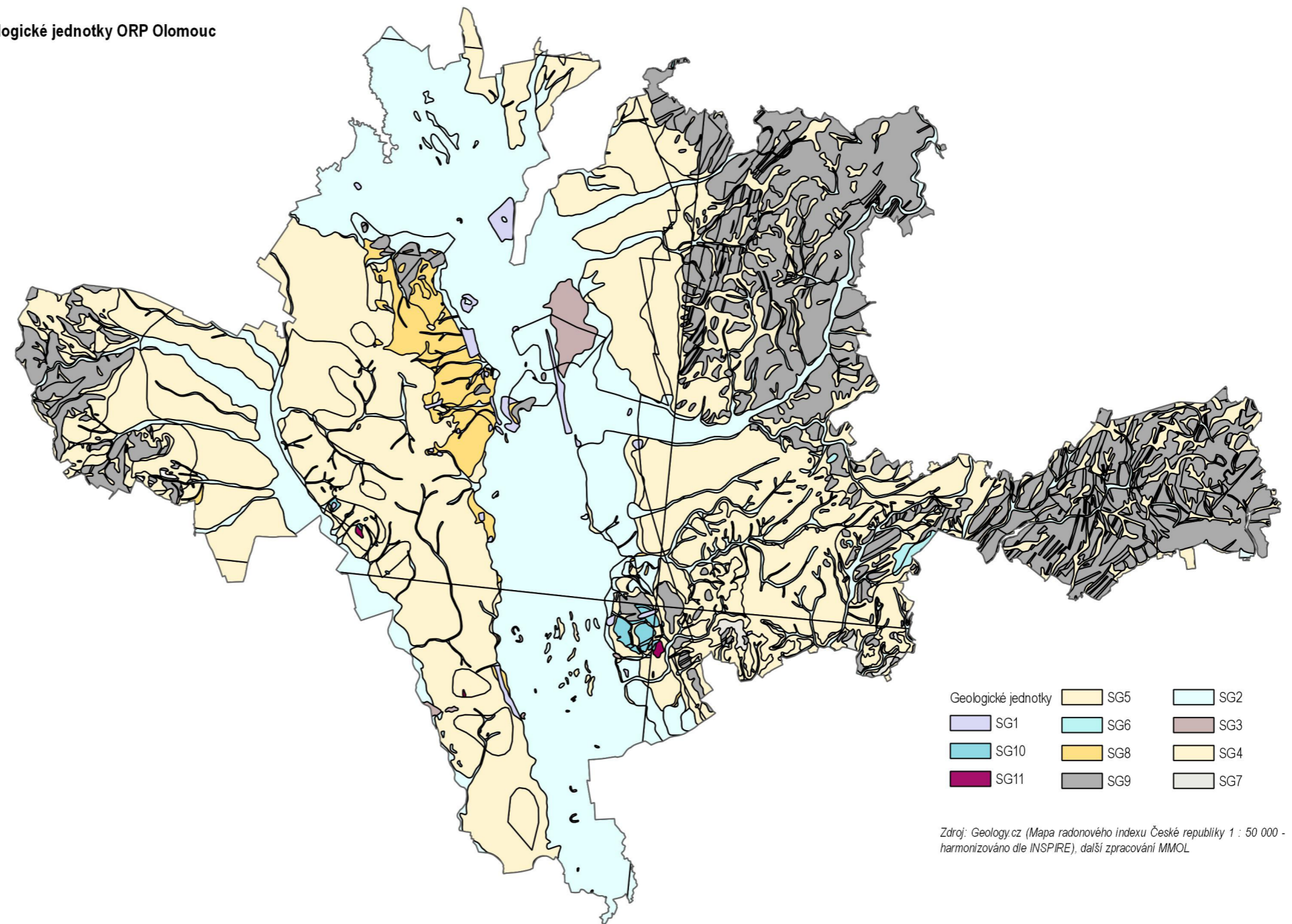
Český masiv - Moravskoslezské paleozoikum zasahuje do západní části ORP Olomouc jako jesenický kulg (Bělkovice-Laštany, Dolany, Hlubočky, Mrsklesy, Přáslavice, Svěsédlice, Daskábát, Doloplazy, Velký Újezd, Těšetice, Suchonice, Velký Týnec,) a do východní části jako drahanický kulg (Náměšť na Hané, Drahanovice, Slatinice). Moravskoslezské paleozoikum je tvořeno prvohorními zvrášenými, nemetamorfovanými, převážně usazenými horninami, které zde reprezentují především břidlice, droby, křemence, vápence. Povrchové výchozy prvohorních (paleozoických hornin) jsou soustředěny do vyvýšených ker hněvotínsko-olomoucké hráti, kdy na jednom z výchozů kulminujícím v prostoru Žerotínova a Václavského náměstí, leží historické jádro Olomouce.

Západní Karpaty tvoří nejmladší geologické podloží Homomoravského úvalu, který prochází centrální částí SO ORP ve směru SZ-JV. Toto území bylo v neogénu vyplňováno mocnými sedimenty. Proto je dnešní Homomoravský úval vyplněn převážně neogenními a kvarténními sedimenty jako jsou hlíny, spraše, štěrky a písky.

Síť zlomů

Stavba Západních Karpat odráží mnohem markantnější závislost na tektonické stavbě, než je tomu u jednotek Českého masivu. Sedimentační prostor Homomoravského úvalu byl během pliocénu zúžen poklesovými zlomy směru SZ-JV (tzv. poruchové pásmo Hané) v jejichž důsledku došlo ke vzniku dílčích tektonických struktur podélného a příčného směru. Tektonicky omezené podélné struktury tvoří v SO ORP olomoucký příkop, hněvotínsko-olomoucká hrát a lutínský příkop. V příčném směru je zde patrné rozdělení na kosířsko-

Geologické jednotky ORP Olomouc

Geologické jednotky	
SG1	SG2
SG3	SG4
SG5	SG6
SG7	SG8
SG9	SG10
SG11	SG11

Zdroj: Geology.cz (Mapa radonového indexu České republiky 1 : 50 000 - harmonizováno dle INSPIRE), další zpracování MMOL

		Skupina geologických jednotek	Geologická skupina hornin	Horniny	Typ horniny
Pokryvné kvarténní až svrchnoterciární horniny	kvartér	SG1	navážka, halda, výsypka, odval	nezpevněný sediment proměnlivého složení	nezpevněný sediment proměnlivého složení
		SG2	fluviální holocenní a pleistocenní sedimenty	hlína, písek, štěrk	nezpevněný sediment
		SG3	organický sediment	slatina, rašelina, hnílokal,	nezpevněný sediment,
		SG4	polygenetické sedimenty	píščito-hlinitý, hlinito-píščitý, kamenitý až hlinito-kamenitý, písek hlinitý, jíl písčitý	nezpevněný sediment
	neogén, kvartér	SG5	eolické a deluvioeolické pleistocenní sedimenty	spraš, sprašová hlína, hlína, písek,	nezpevněný sediment
		SG6	pliocenní sedimenty u Tršic	písek, štěrk,	nezpevněný sediment
		SG7	eluvia sedimentárních hornin spodního karbonu	eluvium písčito-jílovité	nezpevněný sediment
		SG8	sedimenty miocenního stáří	písek, štěrk, jíl, silt, jíl vápnitý,	nezpevněný sediment
Podkladové horniny paleozoika	karbon	SG9	drahanický a Jesenický kulg	břidlice, prachovec, droba, slepenec,	sediment zpevněný
	devon, karbon	SG10	moravskoslezské paleozoikum	břidlice křemitá, pískovec vápnitý, vápenec brekcie, dolomit, arkóza, slepenec	sediment zpevněný
Nejstarší horniny proterozoika	neoproterozoikum	SG11	předdevonské granitoidní masivy	granit, granodiorit, diorit	sediment zpevněný

Rajon málo vhodný k zástavbě zahrnuje území s výskytem náplavů nížinných toků, heterogenních navážek odpadů a násypů, včetně území s hladinou podzemní vody mělko pod terénem. Výstavba je zde možná pouze po podrobném inženýrsko-geologickém a geotechnickém průzkumu, zpravidla za použití technicky i finančně náročnějších způsobů zakládání a odvodňování stavební jámy. Výstavba v tomto rajonu představuje zpravidla zvýšené náklady na komplexní průzkumné práce i na vlastní zakládání, což má vliv na celkovou ekonomiku stavby.

GEOMORFOLOGICKÉ POMĚRY

Kapitola byla zpracována dle Zeměpisného lexikonu Hory a nížiny (J. Demek).

Dle regionálního geomorfologického členění na území SO ORP zasahují obě základní jednotky: Hercynský systém (subsystém Hercynská pohorí) a Alpsko-Himalájský systém (subsystém Karpaty).

Obě jednotky se výrazně liší geologickou stavbou a historickým vývojem, což se odráží i v odlišné struktuře reliéfu.

Nejvýraznější geomorfologickou strukturou je příkopová propadlina Hornomoravského úvalu s mírně zvlněným nížinným georeliéfem. Ten ostře kontrastuje s příkrými zlomovými svahy Nízkého Jeseníku na severovýchodě a téměř neznatelně je oddělen od Zábřežské vrchoviny na severozápadě.

HORNOMORAVSKÝ ÚVAL

Střední část Hornomoravského úvalu (podcelek Středomoravská niva) tvoří několik kilometrů široká akumulací rovina podél řeky Moravy, se střední výškou 206m. Nivu Moravy tvoří souvrství štěrkopísků, které je kryté povodňovými sedimenty. Štěrkopísčité souvrství dosahuje ve střední části nivy mocnosti téměř 30 m. Charakteristickou krajinu tvoří pole, louky, lužní lesy (dub habr), SPR Plané loučky.

Západní část Hornomoravského úvalu (podcelek Prostějovská pahorkatina) – zasahuje do ORP severní částí okrsku Blatská Niva a severní částí okrsku Křelovská pahorkatina.

Blatská niva - akumulací rovina podél řeky Blaty s charakteristickou krajinou luk polí a lužních lesíků.

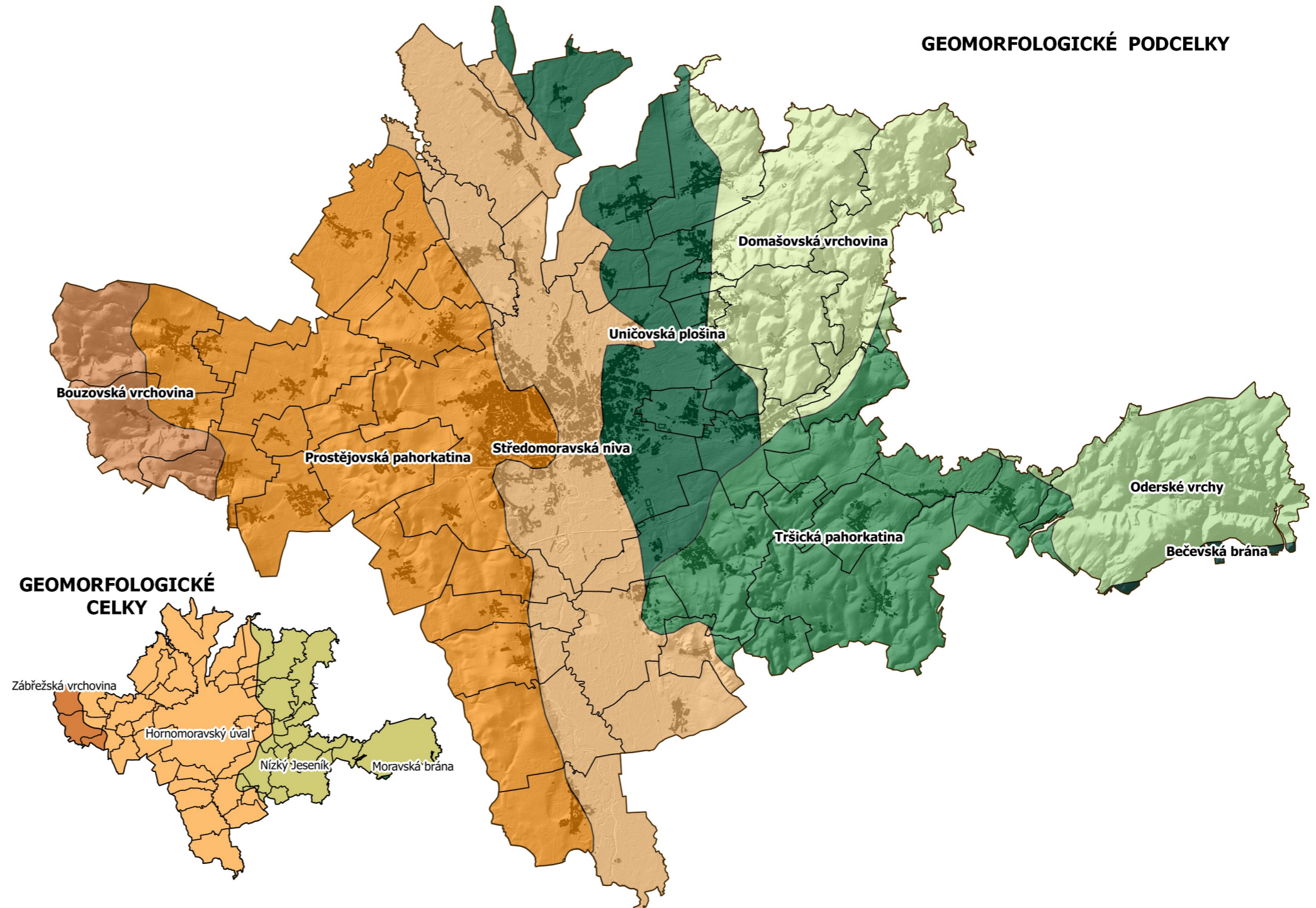
Křelovská pahorkatina - nížinná pahorkatina starého údolí řeky Moravy mezi Litovlí a obcí Těšetice převážně na neogenních a kvartérních sedimentech. Krajinu tvoří pole a sady i drobné lesíky tvořené smíšenými listnatými porosty s dubem.

Severovýchodní část Hornomoravského úvalu tvoří podcelek Uničovská plošina, do ORP zasahuje její jižní část okrsek

Žerotínská rovina. Jde o nížinnou pahorkatinu tvořenou náplavovými kuželi vodních toků stékajících z Jeseníků pokrytých spraší a svahovými sedimenty. Značný rozsah má náplavový kužel Bystřice. Při úpatí Nízkého Jeseníku jsou kužely kryty až 20 m mocnými svahovými sedimenty.

ZÁBŘEŽSKÁ VRCHOVINA

Do zábřežské vrchoviny resp. její jižní části - podcelek Bouzovské vrchoviny - zasahuje pouze nejzápadnější část území ORP. (obce Náměšť na Moravě, Drahanovice a Slatnice). Okrsky Bouzovské vrchoviny: jižní výběžek Lumírovské vrchoviny, východní výběžek Přemyslovické pahorkatiny a severní část Velkého Kosíře. Ludmírovská vrchovina - vrchovina složená převážně ze spodnokarbonských zvrásněných usazenin s ostrůvky devonských hornin, místy neogenní usazeniny. Krajinu tvoří mozaika polí, luk a ve vyšších polohách smrkových lesíků s bukem. Přemyslovická pahorkatina - pahorkatina tvořící pruh nižšího terénu

GEOMORFOLOGICKÉ CELKY

v pokračování tektonické sníženiny Prostějovské kotliny, složená ze spodnokarbonských zvrásněných usazenin, ostrůvky neogenních sedimentů. V krajině převládají pole, lesíky jsou tvořeny smrkovými porosty místy s vtroušenou jedlí a borovicí. Velký Kosíř - výrazná vyvýšenina srázně spadající zlomovým svahem k JZ a pozvolněji se sklánějící k SV složená spodnokarbonskými zvrásněnými usazeninami (drobami, břidlicemi), nejv. Bod Velký Kosíř 442m (leží mimo ORP v kú Slatinky), převážně zalesněná, hlavně ve stf. části porosty smrkovými, dubovými s příměsí akátu a náročnějších listnáčů.

MORAVSKÁ BRÁNA

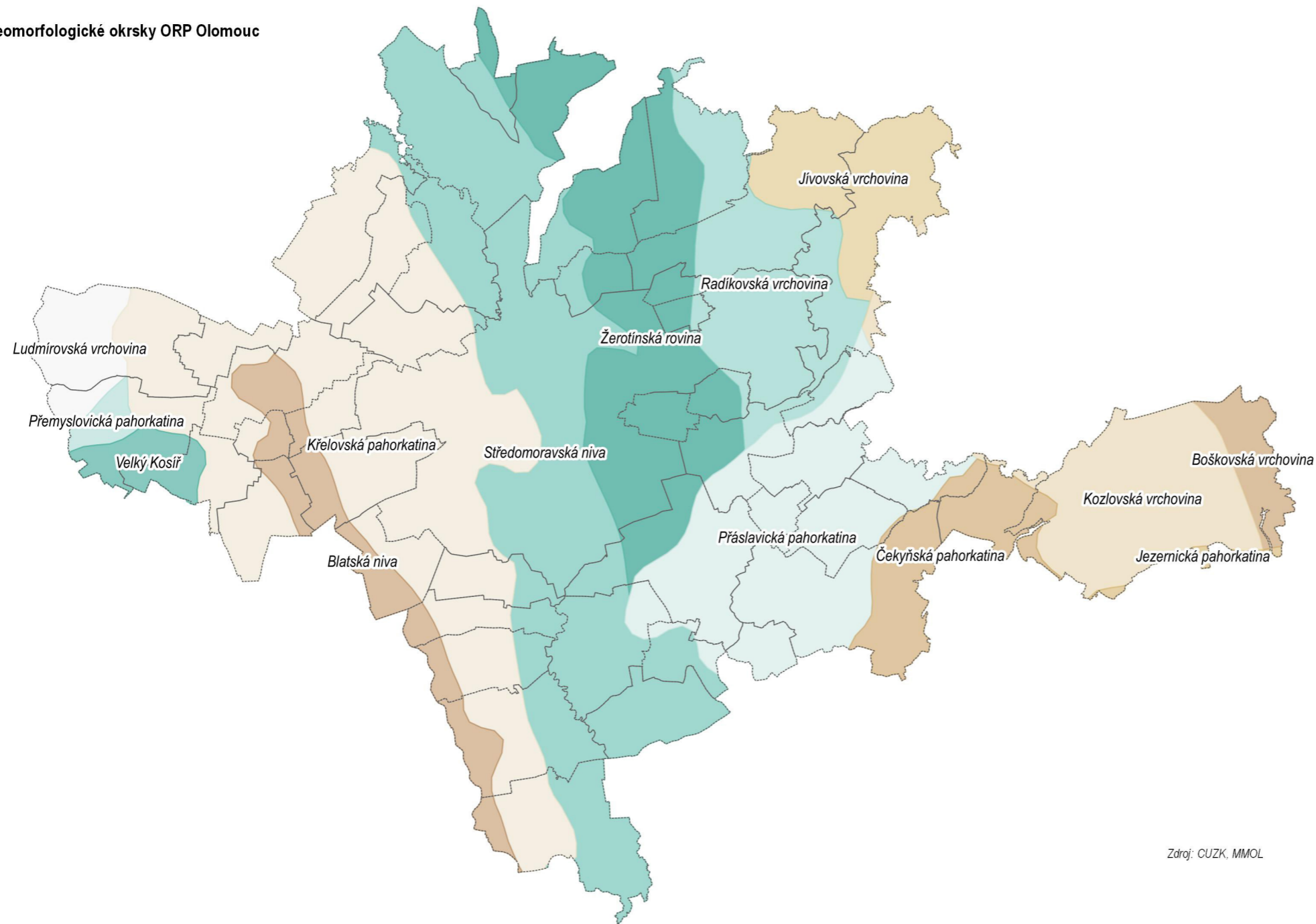
Moravská brána zasahuje do SO ORP Olomouc pouze 0,8 km² Jezernické pahorkatiny v jižní části obce Kozlov.

NÍZKÝ JESENÍK

Vrchovina Nízkého Jeseníku se prudce zvedá nad Hornomoravským úvalem ve východní části ORP Olomouc ve směru S-J. Severovýchodní část ORP zasahuje podcelek Domašovská vrchovina (s okrsky: Jívovská vrchovina a Radíkovská vrchovina), jihovýchodní část pak podcelek Tršická pahorkatina (s okrsky: Přáslavická pahorkatina a Čekyňská pahorkatina). Jívovská vrchovina - Do ORP zabíhá jižní částí (území obcí Dolany a Hlubočky), budované převážně na spodnokarbonských břidlicích a drobách. Charakteristický je členitý reliéf s široce zaoblenými rozvodními hřbety a typickými mladými hluboce zařezanými údolími s příkrými svahy. Vrchovina je středně zalesněná smrkovými porosty s bukem a jedlí. V kat.ú. Hrubá Voda velké kamenolomy. Radíkovská vrchovina - plochá vrchovina, tvořená spodnokarbonskými břidlicemi a drobami, členité území s maldými, hluboce zařezanými údolími, středně zalesněná smrkovými porosty s jedlí, místy smrkovými porosty s jedlí a bukem.

Přáslavická pahorkatina - plochá pahorkatina, převážně spodnokarbonské břidlice a drobky, badenské sedimenty a spraše. Reliéf pahorkatiny je plochý s rozsáhlými plošinami, široce zaoblenými rozvodními hřbety a rozevřenými údolími, nepatrně až málo zalesněná porosty dubu a smrku, SPR U bílých hlín, U Strejčkova lomu. Čekyňská pahorkatina - zasahuje do ORP severozápadní částí. Jedná se o členitou pahorkatinu převážně na spodnokarbonských břidlicích a drobách. Málo zalesněná, pouze místy smrkovými monokulturami a dubovými porosty. Velké kamenolomy, u obce Velký Újezd - Výkleky.

Geomorfologické okrsky ORP Olomouc

Zdroj: CUZK, MMOL

provincie	subprovincie	oblast	celek	podcelek	okrsek	
Česká Vysočina	Krkonošsko-jesenická	Jesenická oblast	Zábřežská vrchovina	Bouzovská vrchovina	Přemyslovská pahorkatina	
				Nizký Jeseník	Domašovská vrchovina	Velký Kosíř
					Tršická pahorkatina	Ludmírovská vrchovina
			Oderské vrchy		Jívovská vrchovina	
					Radikovská vrchovina	
			Moravská brána	Uničovská plošina	Práslavická pahorkatina	
				Středomoravská niva	Čekyňská pahorkatina	
Prostějovská pahorkatina	Kozlovská vrchovina					
Západní Karpaty	Vněkarpatské sníženiny	Západní vněkarpatské sníženiny	Homomoravský úval	Boškovská vrchovina	Jezernická pahorkatina	
				Blatská niva	Žerotínská rovina	
			Moravská brána	Bečevská brána	Středomoravská niva	
						Křelovská pahorkatina

POZITIVA

- Významná ložiska stavebních surovin.
- Štěrky, štěrkopísk: Štěpánov, Grygov, Žerotín-Liboš, Tovačov, Náklo I., Hněvotín.
- Vápenec, dolomit: Hněvotín, Bystročice, Grygov (Krčmaň).
- Cihlářská hlína: Velký Týnec, Olomouc–Nová Ulice.
- Kámen: Hrubá Voda, Výkleky (Velký Újezd).
- Neregulovaný tok Moravy v CHKO Litovelské Pomoraví.
- Lužní lesy přirozeně zadržují vodu v území (CHKO, Království).
- Vodní plochy zadržující vodu v území (Chomoutov, Horka nad Moravou, Tršice).
- CHOPAV Kvartér řeky Moravy – velké zásoby podzemních vod.
- Významné zdroje pitné vody v území (Štěpánov, Moravská Huzová, Chomoutov, Černovír, Lutín–Trávníky, Věrovany–Nenakonice).
- Soběstačnost v zásobování pitnou vodou, zhruba polovina obcí má vlastní zdroj pitné vody.
- Zdroje minerálních léčivých vod v území (Slatinice).
- V ORP Olomouc není žádný vodní útvar vymezen jako vodní útvar silně ovlivněný.

NEGATIVA

- Dopravní zátěž spojená s těžbou surovin v území, zvýšená prašnost, hluk.
- Poddolované území (Droždín Vsisko-Grygov, Bělkovice-Lašťany, Kozlov u Velkého Újezdu, Loučka 1).
- Sesuvná území (Olomouc, Bolelouc).
- Vyhlášené záplavové území řeky Moravy zasahuje části zastavěných území přilehlých obcí (záplava Q20 zasahuje Hynkov, Horku n. M., Chomoutov, Černovír, Lazce, Klášterní Hradisko, Olomouc střed, Povel, Nové Sady, Nemilany, Věrovany).
- Aktivní zóna záplavového území Bečvy sahá k zastavěnému území obce Věrovany.
- Místní záplavy (Majetín, Hlušovice, Blatec, Krčmaň, Samotíšky, Práslavice, Horka n. M., Drahanovice, Luběnice, Ústín, Bohuňovice, Daskabát, atd.).
- Vysoká frekvence příválových srážek v centrální oblasti (v samotném městě Olomouc).
- Splavování hnojiv a ornice ze zemědělských půd do vodních toků.
- Nekapacitní tok Práslavické svodnice znemožňuje využití rozsáhlých potenciálních rozvojových ploch v Holicích i Velké Bystřici.
- Omezení rozvoje některých obcí při nerealizaci protipovodňových opatření.
- Možné narušení vodního režimu těžbou štěrkopísků v CHOPAV.
- Zhoršení záplav při výstavbě na nevhodných plochách.
- Nevyskytují žádné větší nádrže s dostatečným zásobním prostorem, které by byly schopny zlepšit v příslušných povodích nevyhovující bilanční stavy a alespoň částečně kompenzovat nízké odtoky v obdobích sucha.

KVALITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Kvalita životního prostředí významně ovlivňuje zdraví člověka a celé populace. Detailnější charakteristiku stavu životního prostředí popisují Zprávy o životním prostředí v krajích ČR, které jsou počínaje rokem 2015 každoročně zpracovávány na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Koncept zpráv o životním prostředí v krajích České republiky vychází a navazuje na Zprávu o životním prostředí České republiky a pomocí indikátorů hodnotí jednotlivé složky a zátěže životního prostředí, které mají úzkou vazbu na regionální přírodní specifika ovlivňující hospodářský potenciál kraje i procesy územního rozvoje. Zprávy o životním prostředí v krajích ČR se zabývají charakteristikou stavu a vývoje životního prostředí v jednotlivých krajích ČR, jejich aktuálními problémy, aktivitami a projekty ke zlepšení životního prostředí v kraji. Představují významný podklad informací pro politické činitele, odborné pracovníky státní a veřejné správy, i pro širokou veřejnost na národní a regionální úrovni. Zpracováním těchto zpráv je pověřena Česká informační agentura životního prostředí. Zprávy jsou zveřejněny v elektronické podobě (<http://www.cenia.cz>, <http://www.mzp.cz>).

Následující text týkající se území celého Olomouckého kraje čerpá ze Zpráv o životním prostředí v Olomouckém kraji v roce 2022. (https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2023/12/KZ_2022_OLK.pdf).

KVALITA OVZDUŠÍ

Znečištění ovzduší má obecnější vazby na územní plánování. Urbanistickým řešením nelze přímo tento problém přímo vyřešit. Řešením znečištění ovzduší a jeho prevencí se zabývá příslušný zákon.

Kvalita ovzduší v Olomouckém kraji je značně nerovnoměrná vlivem diversity přírodních podmínek území a struktury osídlení. Je ovlivněna především vytápěním domácností, vývojem v sektoru průmyslu a lokálně dopravou. Zdroje znečišťování ovzduší se nacházejí hlavně v jižní části kraje včetně území ORP Olomouc. Dlouhodobě dochází k překračování imisních limitů v kraji především u benzo[a]pyrenu a suspendovaných částic PM10, přičemž Olomoucký kraj patří k nejvíce zatíženým oblastem s nejvyššími hodnotami koncentrací benzo[a]pyrenu v ČR. Znečištění ovzduší benzo[a]pyrenem patří k hlavním problémům kvality ovzduší v ČR. Kvalita ovzduší v ORP Olomouc je stejně jako v celém Olomouckém kraji, potažmo celé České republice, ovlivněna především silniční dopravou, vytápěním domácností, a také aktuálními meteorologickými podmínkami.

EMISE

Proces nášení jedné či více znečišťujících látek do ovzduší je označován jako emise. Emise jsou do ovzduší vypouštěny (emitovány) emisními zdroji.

Emise jsou látky znečišťující ovzduší. Maximální koncentraci mají u svého zdroje (komín, výfuk) jejich koncentrace se postupně snižuje mísením se vzduchem aj. V ORP Olomouc jsou významnými emisemi především benzo[a]pyren a suspendované částice PM10.

Benzo[a]pyren (BaP) je karcinogenní polycyklický aromatický uhlovodík (PAH, PAU), sloužící jako marker znečištění ovzduší polyaromatickými uhlovodíky. Vzniká během nedokonalého spalování při teplotách 300 až 600°C. Největším emisním zdrojem je lokální vytápění domácností, ostatní zdroje (zemědělství, osobní automobily, stacionární spalovací zdroje) mají už jen minimální podíl.

Suspendované částice PM10, PM2,5 se skládají ze směsi pevných látek a kapek. Některé částice jsou vypouštěny přímo, jiné vznikají tehdy, reagují-li znečišťující látky vypuštěné z různých zdrojů v atmosféře. Suspendované částice mají různé velikosti, přičemž částice menší než

10 mikrometrů mohou proniknout do plic a způsobit vážné zdravotní problémy. PM10 jsou suspendované částice o průměru menším než 10 mikrometrů, PM2,5 (nebo také jemné suspendované částice) jsou částice o průměru menším než 2,5 mikrometru. Zdrojem pevných částic může být přírodní proces, např. větrná bouře nebo lesní požár, ale také lidská činnost, např. spalování uhlí, ropy, dřeva nebo odpadů, těžba uhlí, kamene či šterku. Nejvýznamnějším lidským zdrojem pevných částic v ovzduší je z celosvětového hlediska zemědělství. Produkuje tolik prachu jako všechny ostatní lidské zdroje dohromady. Významným zdrojem prachových částic jsou také automobily s dieselovými motory, které nemají filtr pevných částic a jejichž výfukové plyny obsahují množství malých prachových částic (sazí) vznikajících nedokonalým spalováním nafty. Dále částice vznikají obrusem pneumatik a povrchového materiálu vozovky.

IMISE

Imise je dle Zákona o ochraně ovzduší č. 201/2012 Sb. definována jako úroveň znečištění a je vyjádřena jako hmotnostní koncentrace znečišťující látky v ovzduší nebo její deponice na zemský povrch za jednotku času. Imise je tedy v přímém kontaktu s příjemcem, kterým může být člověk, rostlina, zvíře, půda apod. Imisí se stává emise po přenosu, rozptýlení a fyzikálně-chemických reakcích, do nichž v atmosféře vstupuje.

Imisní limit představuje nejvyšší přípustnou úroveň znečištění (průměr či maximum) vyjádřenou jako hmotnost znečišťující látky na jednotku objemu (µg/m³, ng/m³ apod.) při standardním tlaku a teplotě za daný časový úsek (1 h, 24 h, rok).

Imisní limity byly stanoveny za účelem ochrany lidského zdraví, ale také ekosystémů a vegetace. Pro některé z imisních limitů navíc platí maximální počet překročení za časový interval a o překročení imisního limitu na daném místě hovoříme až v případě, že je hodnota daného imisního limitu překročena vícekrát, než činí maximální povolený počet překročení.

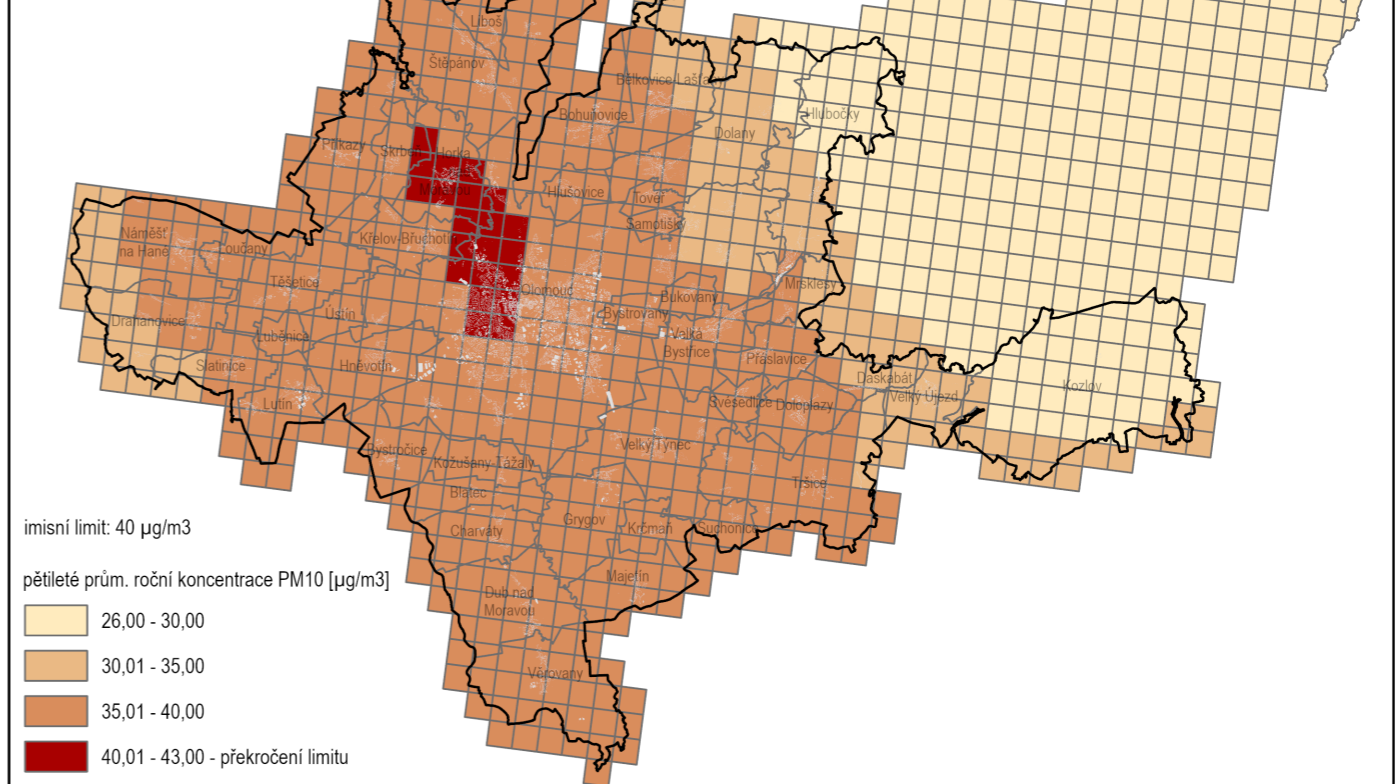
Konkrétní hodnoty imisních limitů uvádí příloha č. 1 k zákonu č. 201/2012 Sb. Omezení se netýká pouze imisí, ale také emisí. Množství emisí znečišťujících látek je limitováno emisními limity a stropy, které definuje vyhláška MŽP č. 415/2012 Sb. (novelizována vyhláškou č. 452/2017 Sb.). V případě, že dojde k překročení imisního limitu, musí Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s příslušným krajským nebo obecním úřadem pro danou zónu nebo aglomeraci vypracovat Program zlepšování kvality ovzduší (PZKO) (nevztahuje se na imisní limity pro přízemní (troposférický) ozon).

SYSTÉM ŘÍZENÍ KVALITY OVZDUŠÍ (SŘKO) V OLOMOUCI

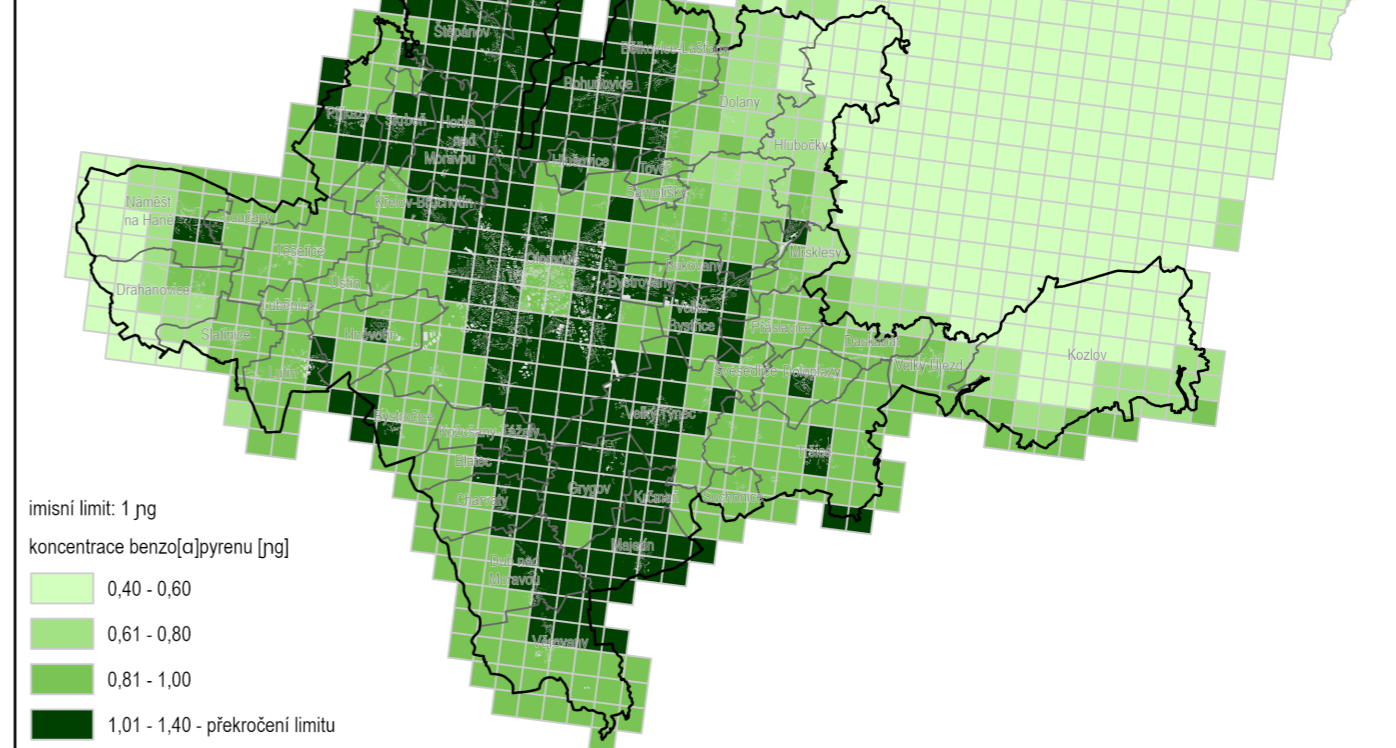
Zařazení území města Olomouce mezi OZKO (oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší) a dlouhodobě přetrvávající překračování imisních limitů bylo impulsem pro vytvoření živého, kontinuálního systému, který bude schopen dlouhodobě vypovídat o imisní situaci na území města Olomouce, o emisní imisních vztazích, o struktuře znečištění a který bude schopen aktuálně reagovat na potřeby místní samosprávy (SMOI) např. při cílení strategií vedoucích ke zlepšování kvality ovzduší. Systém řízení kvality ovzduší (SŘKO) SŘKO je tvořen:

- modelováním rozptylu znečišťujících látek z průmyslových zdrojů, neprůmyslových zdrojů,
- výpočty emisí z dopravy a daty o intenzitě dopravy z aktuálních dopravních studií a ze sčítání dopravy,
- jsou zde historicky zpracovány i scénáře PUMMO,
- terénním průzkumem lokálních topenišť (roky 2009, 2018).

PĚTILETÉ PRŮMĚRNÉ ROČNÍ KONCENTRACE PM10 ZA OBDOBÍ 2018 – 2022

PĚTILETÉ PRŮMĚRY ÚROVNĚ ZNEČIŠTĚNÍ BENZO[a]PYRARENEM V LETECH 2018 – 2022

výsledky jsou prezentovány formou grafů a map znečištění, ale také formou grafů vývoje imisí na (AIM). Zveřejňovaným výstupem je **Interaktivní mapa kvality ovzduší města Olomouce**: <https://labgis.vsb.cz/test/Projekt/Olomouc>.

Další informace z měřících stanic:

on-line stanice Olomouc Velkomoravská (MMOL) - <https://www.smartenvi.eu/> (on-line stanice Olomouc Velkomoravská (MMOL) stanice Šmeralova (ZÚ se sídlem v Ostravě): https://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/web_generator/-qindex_slide3h2/mp_MOLSA_CZ.html stanice Hejčín (ČHMÚ): https://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/web_generator/aqindex_slide3h2/mp_MOLJA_CZ.html

PŘEKROČENÍ VYBRANÝCH IMISNÍCH LIMITŮ Z HLEDISKA OCHRANY LIDSKÉHO ZDRAVÍ

Pro suspendované **částice PM10** je stanoven imisní limit pro ochranu zdraví ve dvou časových agregacích – 24h průměr a roční průměr. U ročního průměru je limit překročen v případě, že je tento průměr vyšší než 40 µg/m³.

Zdroj: ČHMÚ, ISKO – Pětileté koncentrace, (mapy obsahují v každém čtvrtci 1×1 km hodnotu klouzavého průměru koncentrace za předchozích 5 kalendářních let).

Imisní limit pro celkový obsah znečišťující látky **benzo[a]pyrenu** za kalendářní rok má hodnotu 1 ng.m⁻³. Zdroj: ČHMÚ, ISKO – Pětileté koncentrace, (mapy obsahují v každém čtvrtci 1×1 km hodnotu klouzavého průměru koncentrace za předchozích 5 kalendářních let).

ZDROJE ZNEČIŠŤOVÁNÍ OVZDUŠÍ

Zdroje znečišťování ovzduší jsou evidovány v Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší - REZZO. Registr je zajišťován ze strany ministerstva (MŽP). Správou databáze REZZO je pověřen Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ). ČHMÚ zároveň provozuje Informační systém kvality ovzduší (ISKO), jehož je REZZO součástí. Potřebná data o velkých a středních zdrojích emisí se získávají přímo od provozovatelů a provádějí se kontroly za pomoci České inspekce životního prostředí (ČIŽP), přičemž výchozí informace pocházejí ze Souhrnné provozní evidence zdrojů znečišťování ovzduší. Údaje o provozu malých zdrojů pocházejí od orgánů obcí.

REZZO - Registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší - eviduje zdroje ovzduší znečišťujících látek, v souladu se zákonem č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší ve znění pozdějších předpisů. Tyto zdroje jsou rozděleny na stacionární a mobilní, přičemž stacionární jsou děleny na kategorie podle velikosti a významu. Dílčí soubory REZZO 1-3 zahrnují stacionární zdroje, REZZO 4 mobilní.

ROZDĚLENÍ ZDROJŮ ZNEČIŠŤOVÁNÍ OVZDUŠÍ

REZZO 1 - velké stacionární zdroje znečišťování

Stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu vyšším než 5 MW a zařízení zvlášť závažných technologických procesů. Jedná se hlavně o velké elektrárny, spalovny a další bodové zdroje. Sledují se jednotlivě. Provozovatelé těchto zdrojů jsou povinnováni aktualizovat databázi každoročním odevzdáváním formulářů dle vyhlášky 356/2002 Sb. Česká inspekce životního prostředí provádí kontroly těchto údajů.

REZZO 2 - střední stacionární zdroje znečišťování

Stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu od 0,2 do 5 MW, zařízení závažných technologických procesů, uhelné lomy a plochy s možností hoření, zapaření nebo úletu znečišťujících látek. Sledují se jednotlivě. Podobně jako u REZZO 1 jsou data aktualizována pomocí formulářů.

REZZO 3 - malé stacionární zdroje znečišťování

Stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu, nižším než 0,2 MW zařízení technologických procesů, nespádajících do kategorie velkých a středních zdrojů, plochy, na kterých jsou prováděny práce, které mohou způsobovat znečišťování ovzduší, skládky paliv, surovin, produktů a odpadů a zachycených exhalátů a jiné stavby, zařízení a činnosti, výrazně znečišťující ovzduší. Jedná se hlavně o plošné zdroje, sledují se hromadně. Emise z domácích topenišť jsou odhadovány díky informacím poskytnutým regionálními energetickými a teplotními závody.

REZZO 4 - mobilní zdroje znečišťování

Pohyblivá zařízení se spalovacími nebo jinými motory, zejména silniční motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, plavidla a letadla. Informace o emisích z mobilních zdrojů jsou získávány z Centra dopravního výzkumu (CDV).

Zdroje znečišťování za roky 2022 a 2023 jsou zveřejněny prostřednictvím mapového portálu ČHMÚ. https://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/web_generator/plants/index_CZ.html

ÚNIKY A PŘENOS VYBRANÝCH ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTEK

Úniky znečišťujících látek jsou evidovány v Integrovaném registru znečišťování životního prostředí (IRZ). IRZ je veřejně přístupný informační systém úniků a přenosů vybraných znečišťujících látek. Kompetentními orgány v rámci IRZ jsou MŽP ČR, a CENIA (Zákon č. 77/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 28/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování a integrovaném systému plnění ohlašovací povinnosti v oblasti životního prostředí a změně některých zákonů), a prováděcí nařízení vlády č. 145/2008 Sb., kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování životního prostředí. Oba právní předpisy v návaznosti na evropské nařízení o Evropském registru úniků a přenosů znečišťujících látek dotváří rozsah požadovaných údajů ohlašovaných do IRZ od ohlašovacího roku 2009.

(IRZ) je jedním z registrů, který shromažďuje údaje o znečišťování (o únicích do ovzduší, vody a půdy a o přenosech látek v odpadních vodách, odpadech a přenosy množství odpadů). Provozovny s vyjmenovanou činností, kterými jsou průmyslové podniky, potravinářské či zemědělské provozy apod. s významným vlivem na znečišťování životního prostředí, mají každý rok za povinnost, v případě překročení stanovených prahových hodnot, ohlásit tyto údaje MŽP prostřednictvím Integrovaného systému plnění ohlašovací povinnosti z oblasti životního prostředí (ISPOP).

Veřejnost má k dispozici informace o tom, jak se konkrétní provozovny podílejí na znečišťování ovzduší, půdy či na produkci chemických látek v odpadech a odpadních vodách. Informace jsou dostupné na adrese: <https://www.irz.cz/>

JAKOST VODY

V hodnoceném období 2021–2022 byly toky v Olomouckém kraji hodnoceny převážně I. a II. třídou jakosti IV. třída jakosti byla zjištěna na dolním toku Romže a Haná. Morava měla na většině toku zjištěnou I. a II. třídu jakosti (neznečištěná a mírně znečištěná voda). Jakost vody v Olomouckém kraji je ovlivňována plošným znečištěním ze zemědělství i komunálním bodovým znečištěním. Ze zdrojů znečištění, evidovaných v IRZ, je nejvýznamnější potravinářský a těžební průmysl a odpadní vody vypouštěné z ČOV.

V rámci monitoringu koupacích vod bylo v Olomouckém kraji v koupacích

sezóně 2022 sledováno 9 koupacích oblastí. Ve VN Plumlov a přírodním biotopu Litovel byla zjištěna voda znečištěná. V ostatních sledovaných oblastech včetně území ORP Olomouc byla po celou sezónu zjištěna I. třída jakosti.

UŽÍVÁNÍ VOD A DOPADY LIDSKÉ ČINNOSTI NA STAV VOD

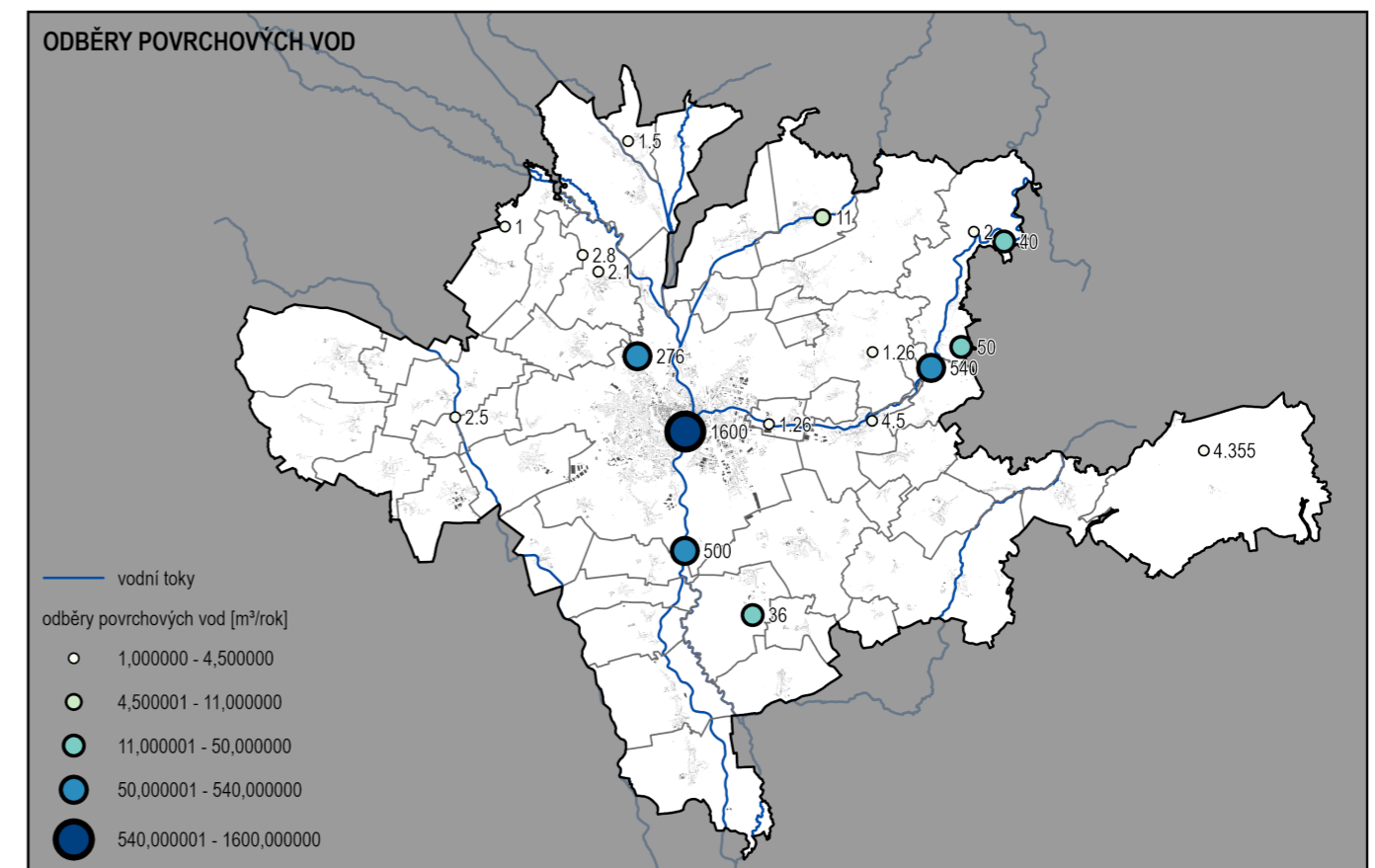
Užívání vod obecně představuje antropogenní faktor, jenž významně ovlivňuje stav vod, a to jak v množství, tak v kvalitě. Následující text vychází z Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu (2021 – 2027), jež se zaměřuje na významná užívání vod a určení významných vlivů, které mohou způsobovat nedosažení dobrého stavu vod. Užívání vod hodnoceno zvlášť pro vody povrchové a zvlášť pro vody podzemní.

POVRCHOVÉ VODY

Povrchové vody jsou využívány k různým účelům, především je voda odebírána k nejrůznějším využitím a následně k odvádění odpadních vod, které jsou (většinou po vyčištění) vypouštěny z obcí, měst, průmyslových podniků a jiných objektů a zařízení a tím mohou nepříznivě ovlivnit jakost povrchových vod. Antropogenní vlivy na povrchové vody se člení následujícím způsobem:

- bodové zdroje znečištění vod
- plošné a difúzní zdroje znečištění vod
- odběry vody
- regulace vodních toků a morfologické změny koryt vodních toků
- ovlivnění hydrologického režimu vodních toků

BODOVÉ ZDROJE ZNEČIŠŤENÍ VOD

Zdroj: Povodí Moravy s.p., vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

kanalizace v obci, jež není evidována ve VÚMPE či evidenci uživatelů vod nebo DČOV, je tento zdroj považován rovněž za plošný).

ODBĚRY POVRCHOVÝCH VOD

Odběry povrchové vody patří mezi hlavní druhy užívání vod, které rozhodujícím způsobem ovlivňují vodohospodářskou bilanci.

Jedná se o antropogenní vlivy s dopadem na hydrologický režim vod a na přirozené množství vody v tocích a jeho časové rozdělení. U odběrů vody není podstatná jen absolutní velikost odebraného množství, ale také poměr odebrané vody k zůstatku vody ve vodním toku. Z toho vyplývá, že významnější je nepříznivé ovlivnění hydrologického režimu vodních toků odběry vody vždy v obdobích s nízkými přirozenými průtoky.

V SO ORP Olomouc se nenachází žádné odběrné místo s nejvýznamnějším vodárenským využitím u nichž odebrané množství povrchové vody přesáhlo 500 tisíc m³ za hodnocený rok. Významné odběry vody jsou v ORP Olomouc pro průmyslové a energetické účely. (Moravské železárně Olomouc, Teplárna Olomouc, a Mora Moravia, Mariánské Údolí).

PODZEMNÍ VODY

Na podzemní vody resp. útvary podzemních vod mají vliv mimo jiné bodové zdroje znečištění a těžba štěrkopísků. Těžbou štěrkopísků dochází k nevratné likvidaci významných hydrogeologických kolektorů. Jedná se o sedimenty, které mají velmi vhodné parametry pro vznik, pohyb a akumulaci podzemní vody. Z hydrogeologického hlediska je optimální, aby těžba kvartérních ložisek štěrkopísků probíhala nad hladinou podzemní vody, tak, aby nedošlo k jejímu ovlivnění.

V SO ORP Olomouc můžeme jako zdroj stávajícího či potenciálního ovlivnění hydrogeologických poměrů těžbou štěrkopísků uvést lokalitu Grygov.

OPATŘENÍ K DOSAŽENÍ CÍLŮ

V Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu jsou vypracovány programy opatření sloužící k zajištění ochrany a udržitelného užívání vod v rámci dílčího povodí. Prostřednictvím stanovení a zavedení navržených programů opatření se usiluje o dosažení dobrého stavu vod. Tam, kde dobrý nebo velmi dobrý stav již existuje, má být udržován. Podrobné informace a seznam všech opatření: https://pop.pmo.cz/download/web_PDP_Morava_2127/kapitola-vi/kapitola-vi.html

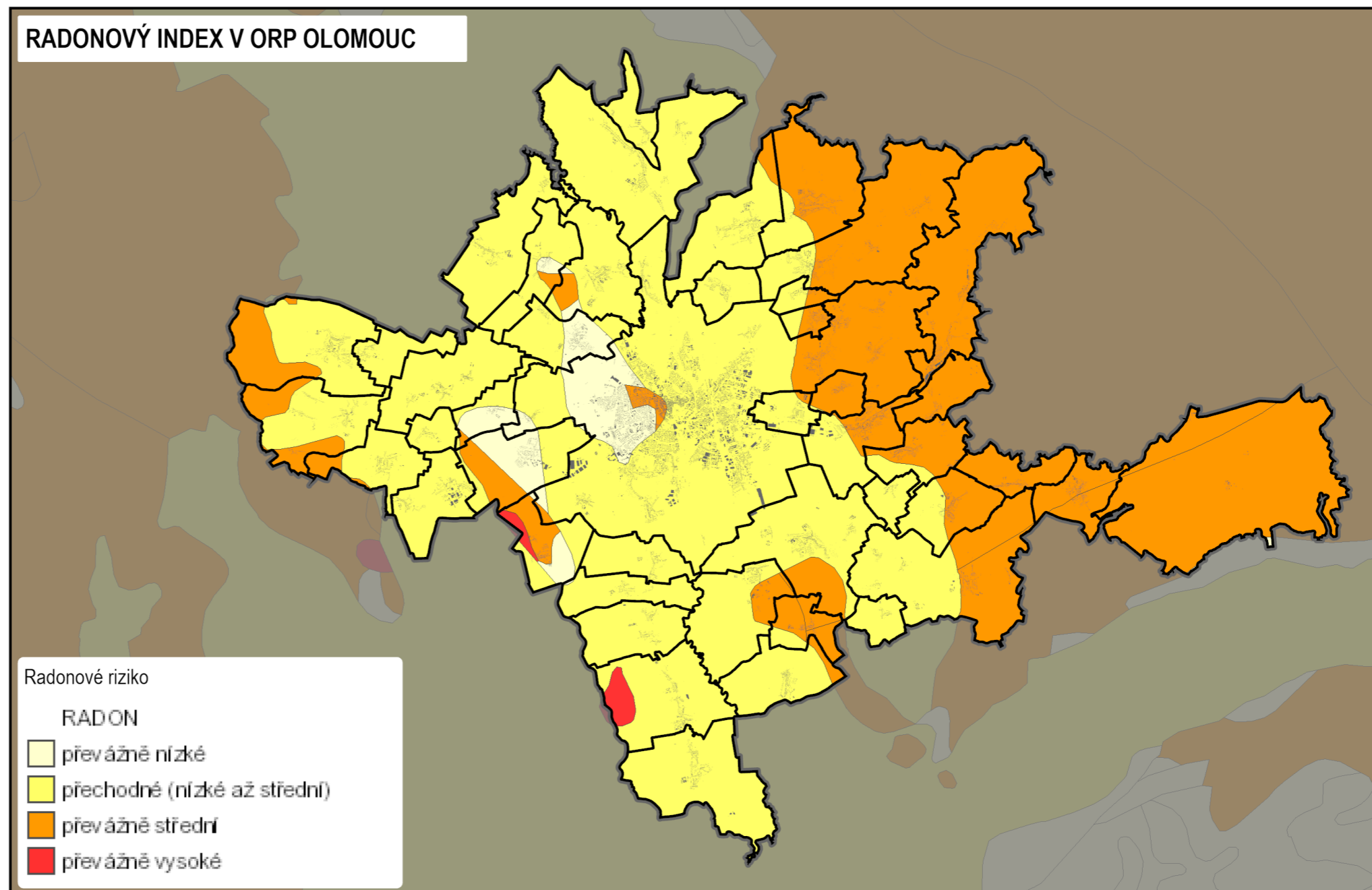
ODPADY

Na územní plánování mají odpady vazbu pokud z nich vyplývá lokalizace zařízení pro odpadové hospodářství (spalovna, recyklační zařízení, kontejnery na tříděný sběr, sběrný dvůr apod.) Územní plánování řeší také skládky jako způsob rekultivace krajiny po těžbě.

Zdroje informací o odpadovém hospodářství:

- Plán odpadového hospodářství ČR pro roky 2015 až 2024.
- Krajské plány odpadového hospodářství.
- Přehled zařízení pro nakládání s odpady podle §14 odst.1, které musí mít souhlas KÚ k provozu – průběžně se aktualizují.

RADONOVÝ INDEX V ORP OLOMOUC

Veřejný informační systém odpadového hospodářství MŽP (ISOH/ VISOH2). ISOH2 s veřejnou nadstavbou VISOH2 je agendový informační systém, který sjednocuje veškeré agendy odpadového hospodářství, které jsou dané legislativou - zákon o odpadech, zákon o výrobcích s ukončenou životností, zákon o obalech, zákon o jednorázových plastech, včetně prováděcích předpisů a evropské legislativy. Systém poskytuje funkcionality pro podporu procesního řízení a kontrolu dat napříč celou veřejnou správou. Podporuje i snazší a komplexní reporting a analýzu dat. Systém je integrován na sdílené služby eGovernmentu, jako jsou služby základních registrů a integrace na klíčové informační systém MŽP jako je ISPOP, CRŽP, EnviIAM, či na spisové služby orgánů veřejné moci. Systém bude výhledově také napojen na systémy Evropské unie. Interní část systému (ISOH2) je dostupná všem orgánům veřejné moci v rozsahu jim svěřeného výkonu přenesené působnosti. (<https://visoh2.mzp.cz/>)

RADON

Radon je přírodní, radioaktivní plyn, který se přeměňuje na další radioaktivní prvky (izotopy polonia, olova a bismutu), které se při vdechování zachycují v dýchacích cestách a ozařují je. Vzniká postupnou přeměnou uranu, který je v různém množství součástí hornin zemské kůry. Jako plyn se z hornin uvolňuje a stává se součástí vzduchu vyplňujícího póry zemín. Z povrchu země se radon dostává do atmosféry nebo vstupuje do objektů. Množství radonu (objemová aktivita radonu) se udává v jednotkách Bq/m³ – hodnota číselně odpovídá počtu radioaktivních přeměn radonu v jednom metru kubickém vzduchu. V České republice je průměrná hodnota objemové aktivity radonu v budovách kolem 118 Bq/m³. Patříme tak k zemím s nejvyšší koncentrací radonu v bytech na světě. Ve venkovní atmosféře je koncentrace radonu přibližně 10 Bq/m³.

Zdroj: Česká geologická služba

Radon a staré ekologické zátěže lze chápat jako určité limity využití území. Radonové nebezpečí lze většinou řešit technologií výstavby. Nejvýznamnějším zdrojem radonu v objektech je geologické podloží. Zvýšené koncentrace radonu v podloží mohou následně ovlivnit i koncentrace radonu ve stavebních materiálech přírodního původu a ve vodě, dodávané do objektů z podzemních zdrojů.

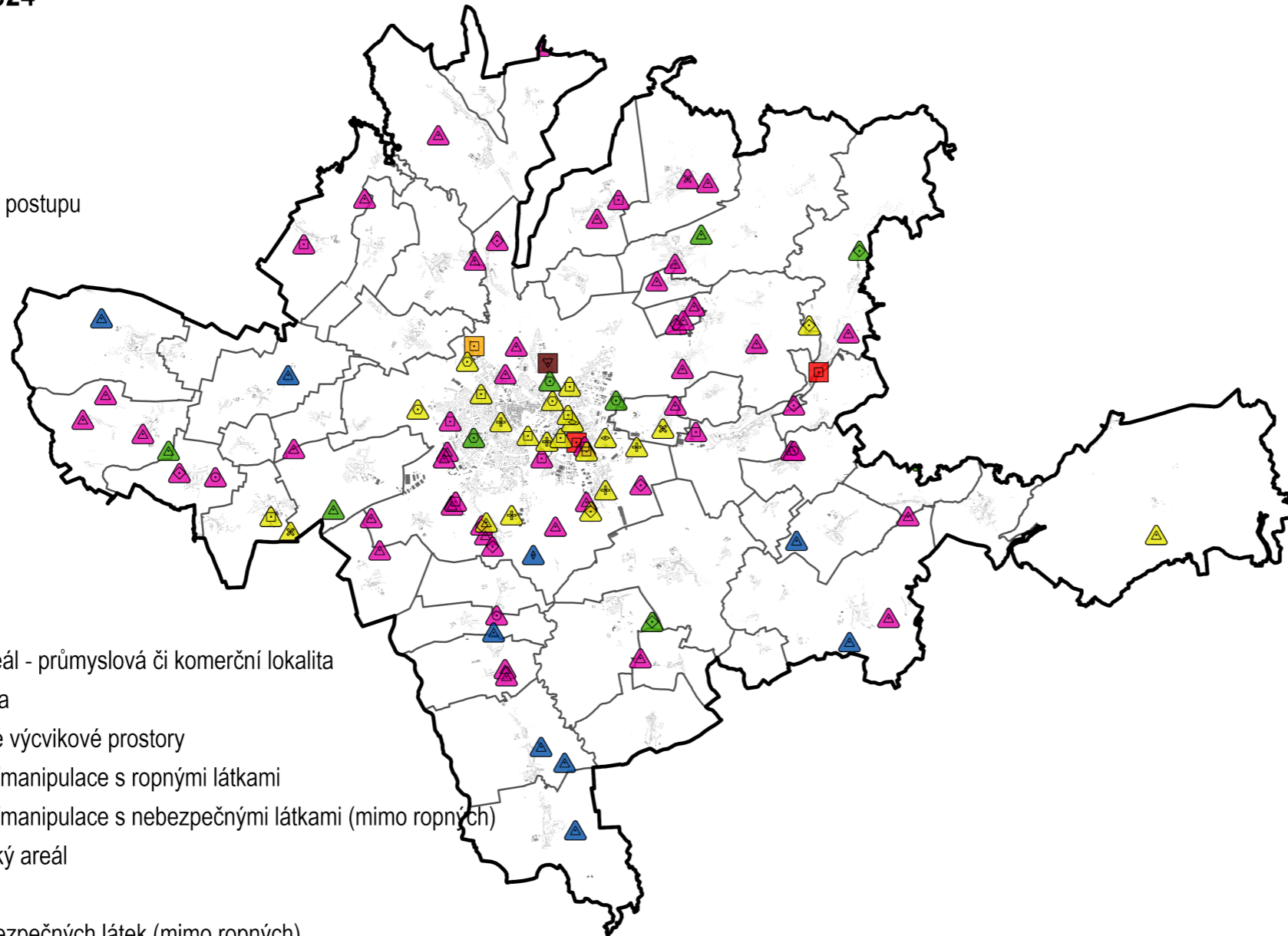
KONTAMINOVANÉ LOKALITY V ORP OLOMOUC K 10/2024

Kategorizace dle dalšího postupu

- A3
- A2
- A1
- ▲ P4
- ▲ P3
- ▲ P2
- ▲ P1

Typ lokality

- △ skládka TKO
- kontaminovaný areál - průmyslová či komerční lokalita
- ◇ průmyslová skládka
- střelnice / vojenské výcvikové prostory
- ✦ výroba/skládování/manipulace s ropnými látkami
- ✧ výroba/skládování/manipulace s nebezpečnými látkami (mimo ropných)
- ◊ obchodní / logistický areál
- ◇ odkaliště
- ▽ havárie jiných nebezpečných látek (mimo ropných)
- jiné

Zdroj: SEKM, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

Podrobnější informace o radonu v podloží poskytuje Česká geologická služba včetně Aktualizované mapy geologického podloží 1:50000. Kategorie radonového indexu geologického podloží, uvedená v mapě 1: 50 000, vyjadřuje statisticky převažující kategorii v dané geologické jednotce. Výsledky měření radonu na konkrétních lokalitách se proto mohou od této kategorie odlišovat, především díky rozdílu mezi regionální a lokální geologickou situací.

STARÉ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE

Někdejší průmyslová i jiná činnost po sobě zanechala nesmazatelné a obvykle jen náročně odstranitelné stopy v podobě znečištění různých složek životního prostředí. Jedná se o staré ekologické zátěže, resp. kontaminovaná místa. Za starou ekologickou zátěží považujeme závažnou kontaminaci horninového prostředí, podzemních nebo povrchových vod, ke které v minulosti došlo nevhodným nakládáním s rizikovými látkami, jako např. ropnými látkami, pesticidy, PCB, chlorovanými a aromatickými uhlovodíky, těžkými kovy apod.

Zjištěná kontaminace je považována za starou ekologickou zátěž, pokud vznikla před privatizací nebo původce kontaminace neexistuje či není znám. Kontaminovaná místa mohou být skládky odpadů, průmyslové a zemědělské areály, drobné provozovny, nezabezpečené sklady nebezpečných látek, bývalé vojenské základny, území postižená těžbou nerostných surovin nebo opuštěná a uzavřená úložiště těžebních odpadů.

Nejběžnější kontaminanty, které se v podmínkách ČR (ale často i ve světě) v současnosti vyskytují jako hlavní součásti starých ekologických zátěží, jsou:

- ropné uhlovodíky (používané označení NEL nebo RU)
- chlorované uhlovodíky (používané označení CIU - dichlorethylen, trichlorethylen, tetrachlorethylen, popř. vinylchlorid) - původem z ředidel a odmašťovacích procesů
- uhlovodíky benzenové skupiny (používané označení BTEX - benzen, toluen, ethylbenzen, xyleny) - původ z dehtů, nátěrů a konzervačních prostředků
- polyaromatické uhlovodíky (používané označení PAU) - původ z dehtů, koksárenství a ropných produktů
- polychlorované bifenylly (používané označení PCB) - původ z náplní kondenzátorů a transformátorů; již se nepoužívají a indikují tak stáří zátěže
- dioxiny - původ z chemické výroby a spalování odpadů
- těžké kovy (především As, Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Zn) - původ z pokovování, zpracování kovů a chemické výroby.

Systematickou evidenci informací o kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných místech i ekologických újmách vede Informační systém SEKM (<https://www.sekm.cz/portal/>) dle pokynů Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) provozovaný Ministerstvem životního prostředí. V databázi SEKM existuje značný počet lokalit, přičemž každá lokalita je charakterizována třímístným kódem priority (např. A2.3, N1.0, atp.). První dvě pozice kódu jsou základními a rozlišují kontaminované, resp. potenciálně kontaminované lokality do jednotlivých kategorií. Zařazení do kategorie charakterizuje lokalitu z hlediska situace a odpovídajícího dalšího postupu. Existují tři základní skupiny kategorií – A, P a N. Lokality kategorie A1, nebo A2 či A3 jsou ty, u nichž kontaminace znamená aktuálně existující a potvrzený problém. U lokalit P1 až P4 znamená kontaminace problém potenciální, kdy nemáme dostatek informací pro definitivní závěry. Skutečnou závažnost kontaminace musí u této kategorie ověřit průzkum a analýza rizik. Lokality kategorie N0, N1, N2 nevyžadují žádný zásah. V databázi SEKM se nachází množství lokalit bez podrobného nebo bez jakéhokoliv průzkumu kontaminace. Tyto lokality jsou označeny jako lokality „dosud nezhodnocené“. Jednotlivé kategorie se dále člení dle prozkoumanosti lokality, charakteru dalšího postupu a priority.

V SO ORP Olomouc se nachází 4 lokality typu A a 94 lokalit typu P. Aktuální neakceptovatelné riziko pro lidské zdraví vyplývající z kontaminace lokality při jejím současném užívání (kategorie A3) vykazuje podnik FARMAC a.s. v Olomouci, kde je potvrzeno šíření kontaminace, hrozící vznikem neakceptovatelného zdravotního rizika. Probíhají zde nápravná opatření. Strojírenské areály ISH a.s. v Hodolanech a MORA MORAVIA s.r.o. v Hlubočkách je potvrzena kontaminace kategorie A2 - potvrzeno aktuální neakceptovatelné zdravotní riziko a kontaminace nad úroveň přípustných legislativních limitů nebo nemožnost využívání lokality v souladu s platným územním plánem nebo šíření kontaminace z lokality. Také v těchto areálech probíhají nápravná opatření.

KLASIFIKAČNÍ MATRICE	KATEGORIZACE KONTAMINOVANÝCH MÍST PODLE DALŠÍHO POSTUPU					
	1	2	3	4	5	
situační výrok o lokalitě: charakteristika prozkoumanosti lokality a aktuálních či potenciálních důsledků kontaminace	charakter dalšího postupu		kód priority		3. pozice – řád priority	
			základní kód			
– potvrzeno aktuální neakceptovatelné riziko pro lidské zdraví, vyplývající z kontaminace lokality při jejím současném způsobu využívání, nebo	nápravné opatření je nutné	bezodkladně nutné	A3		podle úrovně a charakteru potvrzené či předpokládané kontaminace, podle podmínek migrace znečištění a podle významnosti ohrožených zájmů (viz přiřazený skórovací systém pro uvedené faktory)	
– potvrzeno šíření kontaminace, hrozící vznikem neakceptovatelného zdravotního rizika						
– potvrzena kontaminace nad úrovní legislativou stanovených koncentračních limitů nebo			A2			
– nemožnost využívání lokality v souladu s platným územním plánem; nebo						
– je potvrzeno šíření kontaminace ze znečištěné lokality						
kontaminace je potvrzena, avšak žádná ze situací výše není aktuální riziko pro lidské zdraví ani rozpor s legislativou, avšak jde o obecný nesoulad se zájmy ochrany životního prostředí nebo s jinými zájmy, chráněnými podle zvláštních předpisů	nápravné opatření je žádoucí		A	1		
nedostatečné informace pro hodnocení rizika a pro definitivní závěry – zatím nelze vyloučit nezbytnost nápravného opatření	žádné informace o kontaminaci – na lokalitu je tedy nutno nahlížet jako na podezřelou		nutný je průzkum kontaminace		P	4
			kontaminace je potvrzena orientačním vzorkováním, nedostatečný rozsah informací neumožňuje definitivní závěry		P	3
kontaminace je potvrzena, není aktuální riziko pro lidské zdraví, není rozpor s legislativou či s jinými zájmy, zatím však neznáme, zda se kontaminace šíří či nikoliv - nutnost nápravného opatření zatím nelze vyloučit	nutný je další monitoring vývoje kontaminace v čase		P	2		
kontaminace, která by mohla znamenat vznik neakceptovatelného zdravotního rizika v případě změny funkčního využívání lokality či dotčeného okolí na více citlivé ve srovnání s využitím současným	nutnost institucionální kontroly způsobu využívání lokality		P	1		

Zdroj: SEKM

POZITIVA

- Dobrá jakost vod, Morava má na většině toku zjištěnou I. a II. třídu jakosti (neznečištěná a mírně znečištěná voda).
- Na území Olomouc se nachází pouze nízké a střední radonové nebezpečí.
- V Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu jsou vypracovány programy opatření sloužící k zajištění ochrany a udržitelného užívání vod v rámci dílčího povodí i pro obce SO ORP Olomouc.
- V rámci monitoringu koupacích vod v roce 2022 byla u koupacích vod v SO ORP Olomouc po celou sezonu zjištěna I. třída jakosti.
- V SO ORP Olomouc se nenachází žádné odběrné místo s nejvýznamnějším vodárenským využitím u nichž odebrané množství povrchové vody přesáhlo 500 tisíc m³ za hodnocený rok.

NEGATIVA

- Na území SO ORP se nachází 98 lokalit starých ekologických zátěží kategorií A a P.
- Mezi komunální zdroje znečištění povrchových vod patří obecní ČOV přičemž ČOV Olomouc je dominantním zdrojem znečištění řeky Moravy. Průmyslovými zdroji znečištění vod jsou OLMA, a.s. a ADM Prague (STZ Olomouc), ostatním zdrojem znečištění vod je IN PARK areal Olomouc.
- V SO ORP Olomouc můžeme jako zdroj stávajícího či potenciálního ovlivnění hydrogeologických poměrů těžbou štěrkopísků uvést lokalitu Grygov.
- Aktuální neakceptovatelné riziko pro lidské zdraví vyplývající z kontaminace lokality při jejím současném užívání (kategorie A3) vykazuje podnik FARMAK a.s. v Olomouc, kde je potvrzeno šíření kontaminace, hrozící vznikem neakceptovatelného zdravotního rizika. Probíhají zde nápravná opatření.
- Strojírenské areály ISH a.s. v Hodolanech a MORA MORAVIA s.r.o v Hlubočkách je potvrzena kontaminace kategorie A2.
- Významné odběry vody jsou v ORP Olomouc pro průmyslové a energetické účely - Moravské železárně Olomouc, Teplárna Olomouc, a Mora Moravia, Mariánské Údolí.

ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA

ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND

Půda je jedním z nejcennějších přírodních bohatství každého státu a neobnovitelným přírodním zdrojem. Představuje významnou složku životního prostředí s širokým rozsahem funkcí a je základním výrobním prostředkem v zemědělství a lesnictví. Je ovšem ohrožena celou řadou procesů z části přírodních, z větší části však vyvolaných činností člověka, které vedou k omezení nebo až zničení schopnosti půdy plnit své základní produkční a mimoprodukční funkce.

PŮDNÍ TYPY V ORP OLOMOUC

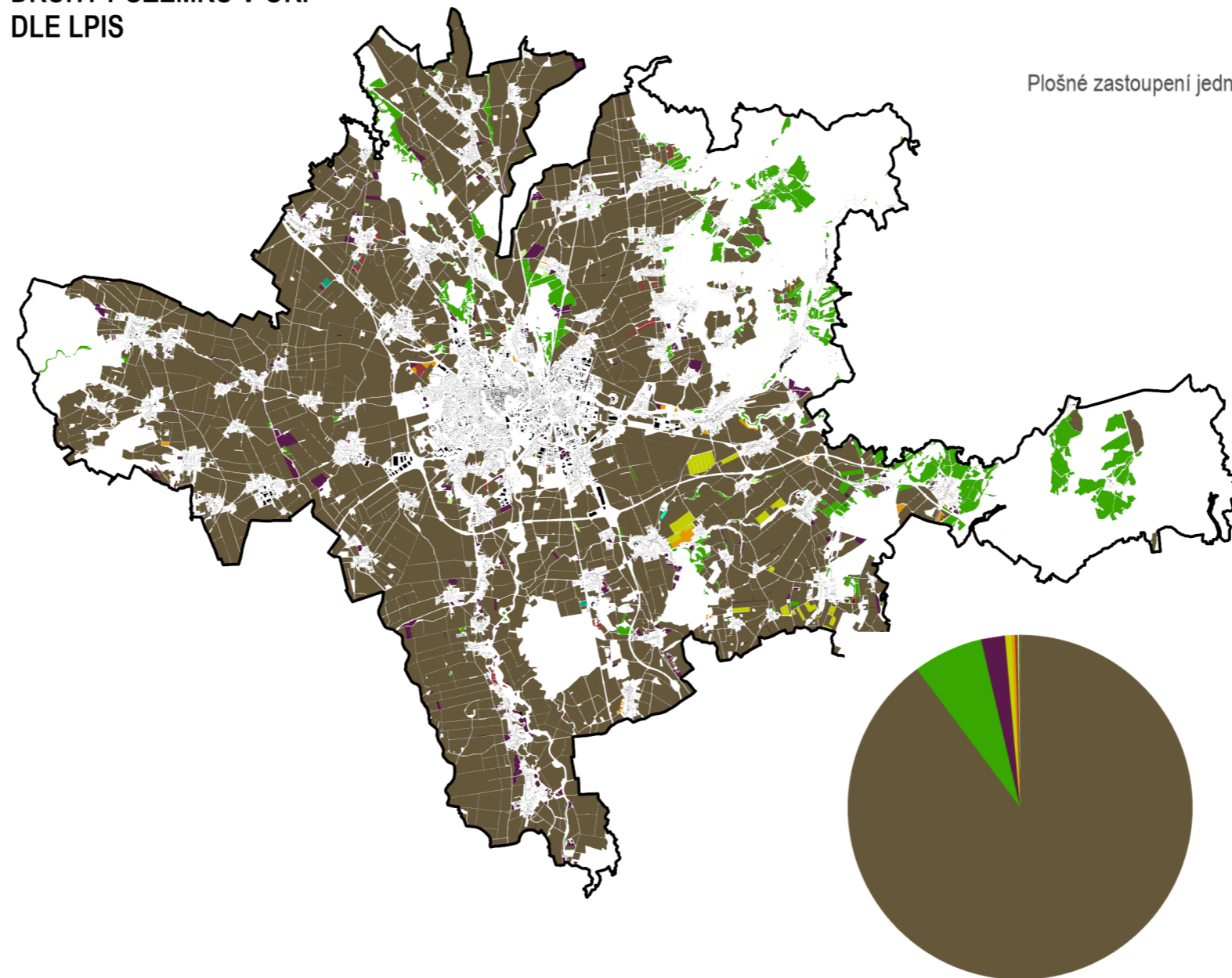
Z hlediska zastoupení půdních typů v ORP Olomouc převažují 3 typy. V západní části ORP převažují nejkvalitnější typy půd – černozemě, ve střední části, v údolní nivě řeky Moravy nivní půdy a ve východní části hnědozemě.

Téměř polovinu území SO ORP (46,0 %) tvoří rozlehlé plochy intenzivně využívané zemědělské půdy, lesy a hodnotné přírodní prvky se nachází pouze na východním a západním okraji území a podél řeky Moravy a Bystřice. Orná půda obdělávaná ve velkých plochách pak zaujímá 84,4 % zemědělská půdy.

Dle údajů ČSÚ k 31.12.2023 byla skladba půdního fondu ORP Olomouc následující:

- Podíl zemědělské půdy z celkové výměry 46,0 %
- Podíl orné půdy ze zemědělské půdy 84,4 %
- Podíl chmelnic ze zemědělské půdy 0,9 %
- Podíl vinic ze zemědělské půdy 0 %
- Podíl zahrad ze zemědělské půdy 5,7 %
- Podíl ovocných sadů ze zemědělské půdy 0,3 %
- Podíl trvalých travních porostů ze zemědělské půdy 8,7 %
- Podíl orné půdy z celkové výměry 38,8 %
- Podíl chmelnic z celkové výměry 0,7(%)
- Podíl vinic z celkové výměry 0 %
- Podíl zahrad z celkové výměry 2,6 %
- Podíl ovocných sadů z celkové výměry 0,2 %
- Podíl trvalých travních porostů z celkové výměry 4,0 %
- Podíl nezemědělské půdy z celkové výměry 54,0 %
- Podíl lesních pozemků z celkové výměry 32,8 %
- Podíl vodních ploch z celkové výměry 1,1 %
- Podíl zastavěných ploch a nádvíří z celkové výměry 2,1%
- Podíl ostatních ploch z celkové výměry 18%

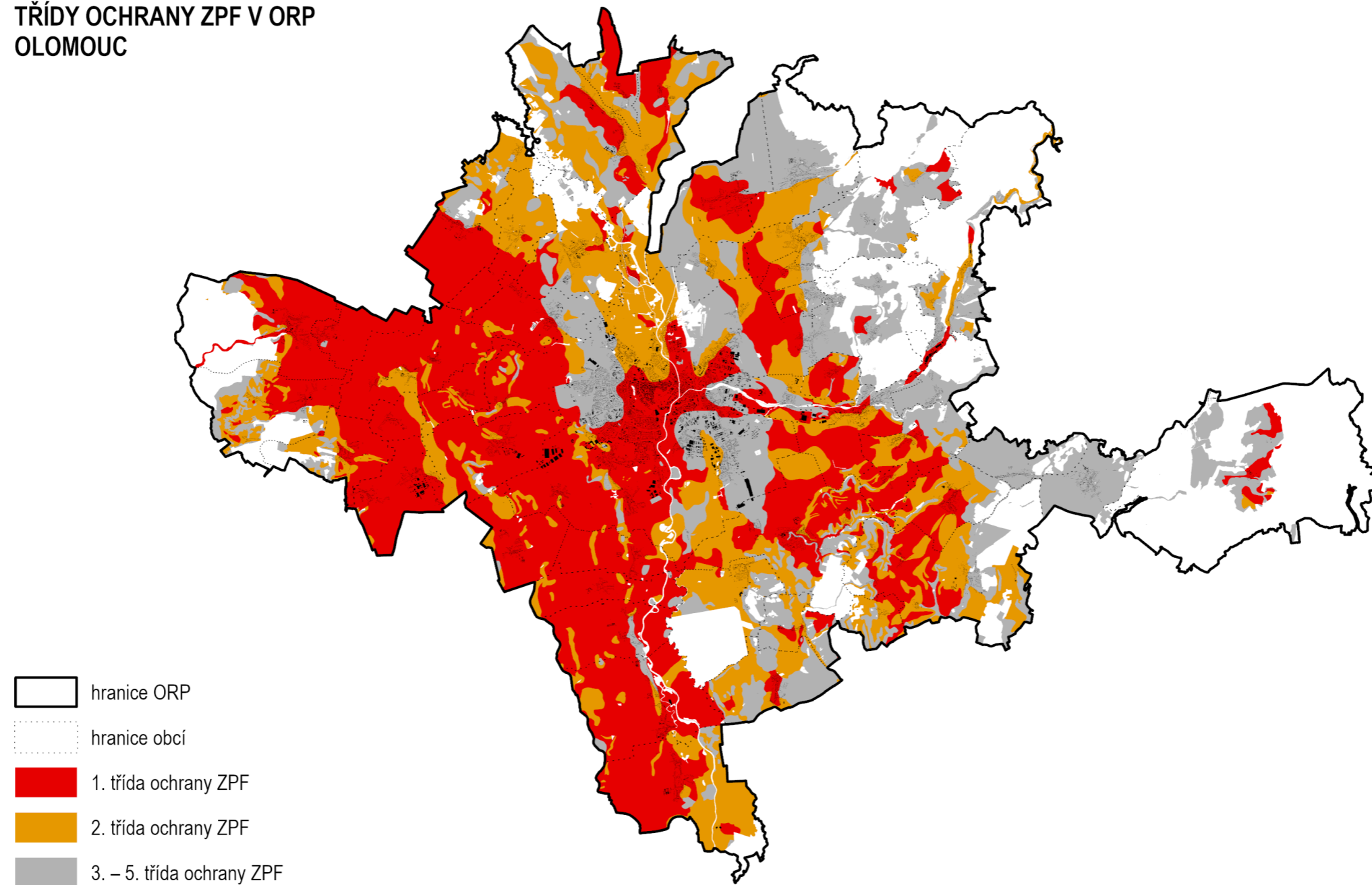
DRUHY POZEMKŮ V ORP DLE LPIS

Zdroj: LPIS, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

Pro evidenci využití zemědělské půdy byl vytvořen geografický informační systém LPIS (na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění), jehož hlavním účelem je ověřování údajů v žádostech o dotace poskytovaných ve vazbě na zemědělskou půdu. Následně byly do LPIS zavedeny nové druhy evidencí, a to evidence krajinných prvků, evidence umístění objektů hospodářství a evidence obnovy travního porostu. V průběhu existence a vývoje LPIS se našla široká škála dalšího uplatnění. Veřejný registr půdy (pLPIS): <https://mze.gov.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>.

TŘÍDY OCHRANY ZPF V ORP OLOMOUC

Zdroj: Státní pozemkový úřad, otevřená data BPEJ

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDA JAKO HODNOTA ÚZEMÍ

Zemědělská půda je přírodní hodnotou v území. Legislativně je její ochrana řešena zákonem č. 334/1992 Sb., O ochraně zemědělského půdního fondu.

Z pohledu územního plánování je rozhodující klasifikace dle bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ). Klasifikaci určuje pětimístný číselný kód, který vyjadřuje klimatické, půdní a morfologické poměry. Podrobnosti klasifikace uvádí vyhláška MZe č.327/1998 Sb. K BPEJ se vztahuje také kvalita a třída ochrany půdy na základě Metodického pokynu MŽP č.j. OOLP/1067/96. Zde je učeno pět tříd ochrany zemědělského půdního fondu. Třída ochrany I zahrnuje nejcennější půdy, třída V půdy s nejnižší produkční schopností.

Na velké části SO ORP Olomouc se vyskytují převážně nejkvalitnější půdy s I. a II. třídou ochrany. Půdy bez ochrany se nachází především ve východní, zalesněné části území SO ORP.

Podíl orné půdy ze zemědělské půdy je v SO ORP 84,4%.

V procesu územního plánování se rozhoduje, v jaké bonitě bude půda navržena k záboru. Vymezováním zastavitelných ploch na kvalitních půdách poklesne v území přirozený produkční potenciál půd a urbanizace se tak promítá negativně do snížení průměrného produkčního potenciálu v řešeném území, oblasti či regionu.

OHROŽENÍ PŮDY

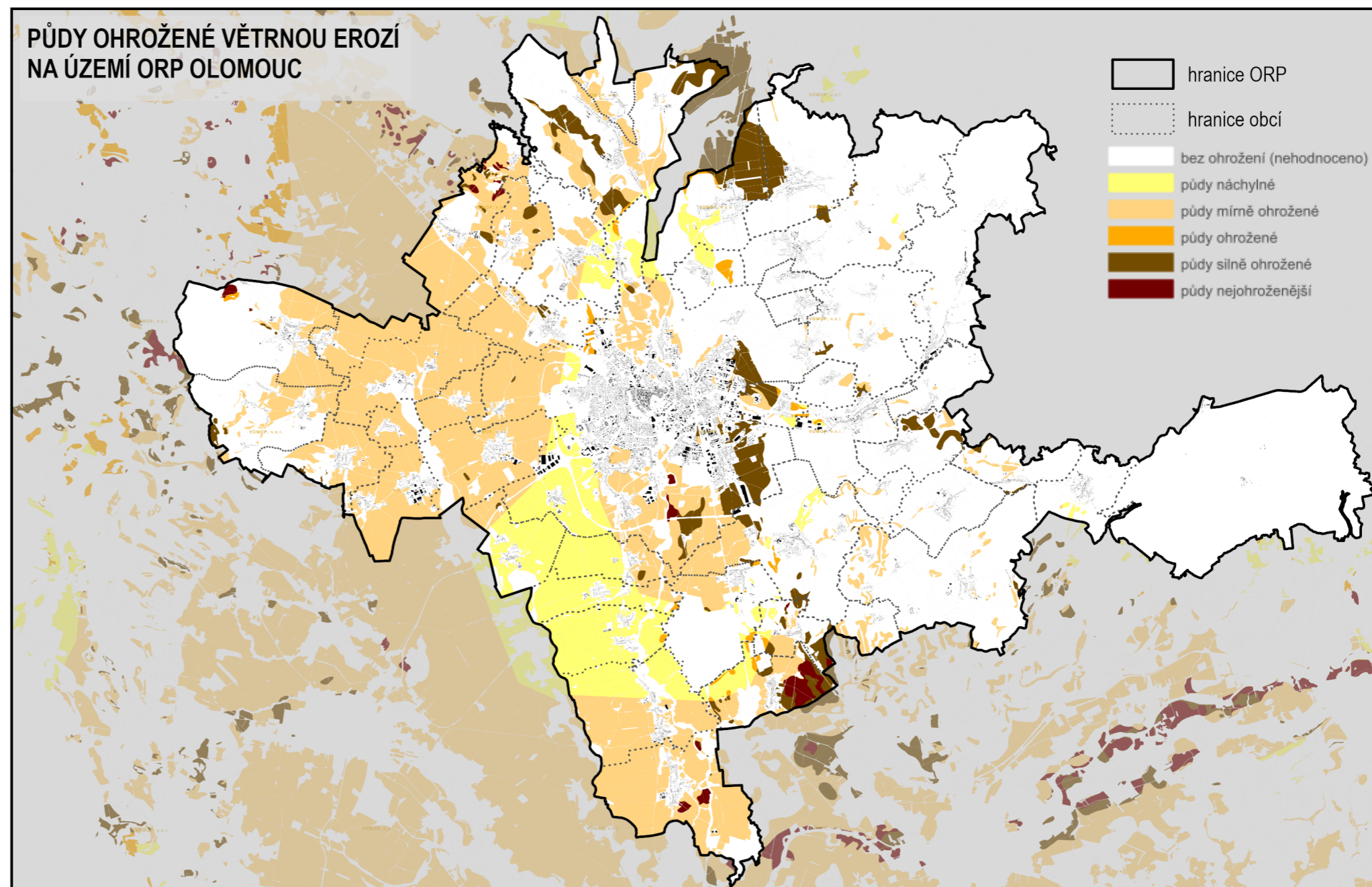
Půda je jedním z nejcennějších přírodních bohatství každého státu a neobnovitelným přírodním zdrojem. Představuje významnou složku životního prostředí s širokým rozsahem funkcí a je základním výrobním prostředkem v zemědělství a lesnictví. Je ovšem ohrožena celou řadou procesů z části přírodních, z větší části však vyvolaných činností člověka, které vedou k omezení nebo až zničení schopnosti půdy plnit své základní produkční a mimoprodukční funkce.

VĚTRNÁ EROZE

Větrná eroze je přírodní jev, při kterém vítr působí na povrch půdy svou mechanickou silou, rozrušuje půdní agregáty a uvolňuje půdní částice, které uvádí do pohybu a přenáší na různou vzdálenost. Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v.v.i., ve zkratce VÚMOP, v.v.i. je veřejnou výzkumnou institucí, byl zřízen Ministerstvem zemědělství a odpovídá za rozvoj poznání a přenos poznatků vědních oborů ochrany půdy, komplexních meliorací, pedologie, tvorby a využití krajiny a informatiky k těmto oborům se vztahující. Provádí rozbory půdy a vody, provozuje geoportál SOWAC-GIS, tvoří mapy, poskytuje data. (<https://geoportal.vumop.cz/>).

Velmi vysokou mírou ohrožení větrnou erozí je postižena severovýchodní část obce Bohuňovice. Vysokou míru rizika ohrožení větrnou erozí v SO ORP Olomouc vykazují především extravilány obcí v západní části ORP – Loučany, Těšetice, Ústín, Luběnice, Hněvotín a Lutín. V jižní části ORP je větrnou erozí ohroženo území obce Dub nad Moravou.

PŮDY OHROŽENÉ VĚTRNOU EROZÍ NA ÚZEMÍ ORP OLOMOUC

Potenciální ohroženost větrnou erozí	Stupeň ohroženosti
více než 23,1	půdy nejohroženější
17,1 – 23,0	půdy silně ohrožené
11,1 – 17,0	půdy ohrožené
7,1 – 11,0	půdy mírně ohrožené
4,1 – 7,0	půdy náchylné
méně než 4	bez ohrožení

Zdroj: Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v.v.i.

VÚMOP, v.v.i. stanovuje potenciál ohroženosti orné půdy větrnou erozí. Stanovení tohoto potenciálu vychází z pedologické databáze BPEJ přičemž jsou využity faktory, které přímo ovlivňují větrnou erozi - klimatický region a hlavní půdní jednotka. Potenciální ohrožení půdy větrnou erozí je stanoveno pro klimatické regiony 0 - 4. Území zasahující do klimatických regionů 5 –9 byla posuzována jako nenáchylná.

VODNÍ EROZE

Vodní eroze je způsobena destrukční činností deště a povrchového odtoku s následným transportem půdních částic. Intenzita vodní eroze je závislá na charakteru srážek a povrchového odtoku, půdních poměrech, morfologii území, vegetačních poměrech a způsobu hospodaření na pozemcích. Zrychlená eroze zemědělských půd vážně ohrožuje produkční a mimoprodukční funkce půd a vyvolává mnohamiliónové škody v intravilánech měst a obcí. Transportované půdní částice a na nich vázané látky znečišťují vodní zdroje, zanášejí akumulací prostory nádrží, snižují průtočnou kapacitu toků, vyvolávají zakalení povrchových vod, zhoršují prostředí pro vodní organismy a zvyšují náklady na úpravu vody a těžbu usazenin. Velké povodňové průtoky poškozují budovy, komunikace, koryta vodních toků atd.

STUPNĚ EROZNIHO OHROŽENÍ SEOP A MONITORING VODNÍ EROZE

VÚMOP, v.v.i. stanovuje stupně erozního ohrožení, které vyjadřují dlouhodobou průměrnou ztrátu půdy v tunách z hektaru za rok a zohledňují i přípustnou průměrnou roční ztrátu půdy G_p . Stupně tak kategorizují území podle x-násobku překročení hodnot přípustného erozního smyvu.

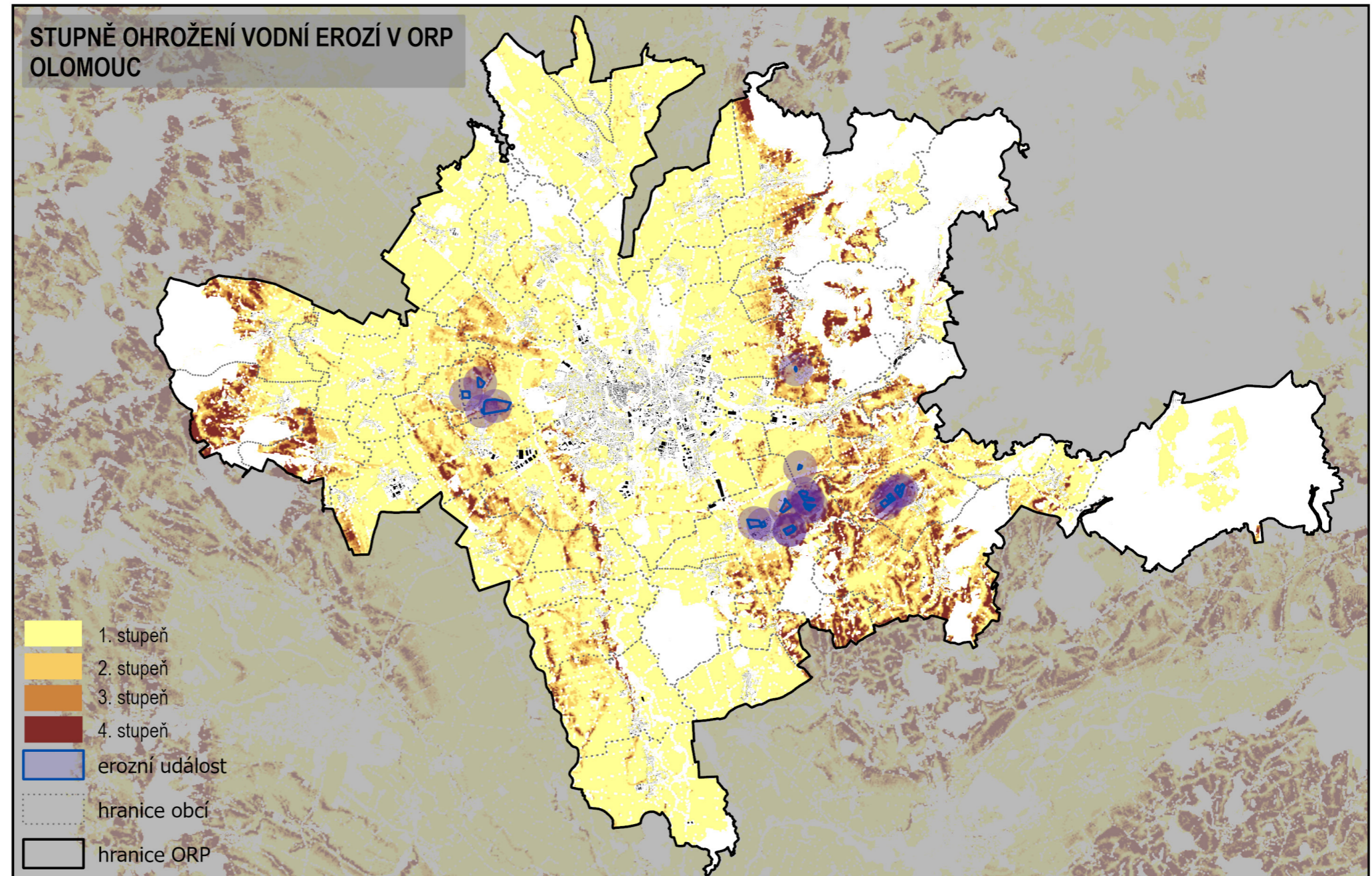
Kategorie	Překročení G_p (v násobku)	Kategorie stupňů erozního ohrožení
1	$G \leq 1 \times G_p$	eroze žádná až nepatrná
2	$G > 1 \times \leq 2 \times G_p$	střední eroze
3	$G > 2 \times \leq 3 \times G_p$	silná eroze
4	$G > 3 \times G_p$	velmi silná eroze

V SO ORP Olomouc je velmi silnou vodní erozí ohrožena východní i západní část území. Erozní události byly opakovaně monitorovány v extravilánech obcí Drahanovice, Slatinice, Ústín, Charváty, Bukovany, Hlubočky, Mrsklesy, Velká Bystřice, Velký Týnec, Doloplazy.

MONITORING EROZE ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY

Monitoring eroze zemědělské půdy je nástrojem pro celorepublikový sběr dat o erozních událostech a hodnocení účinnosti protierozních opatření definovaných v platných právních normách. V rámci monitoringu se zajišťují a vyhodnocují informace o proběhlých erozních událostech, které po vyhodnocení poskytují Ministerstvu zemědělství zpětnou vazbu o účinnosti přijatých opatření. Výstupy monitoringu tak slouží pro definici nutných úprav opatření pro zmírnění negativních účinků erozních událostí na úrovni jednotlivých událostí i na národní úrovni. Monitoring eroze (vumop.cz), mapová služba <https://me.vumop.cz/>. Dále jsou data k problematice eroze půdy dostupná v datové bázi ÚAP, eroze je taktéž zpracována v Územní studii krajiny pro území Olomouckého kraje.

STUPNĚ OHROŽENÍ VODNÍ EROZÍ V ORP OLOMOUC

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Jedním z nejdůležitějších cílů pro udržení všech funkcí krajiny je zajistit pro ni vyvážený vztah mezi zachováním přírodních zdrojů a dlouhodobě udržitelným rozvojem zemědělství. Jednou z významných cest k zajištění vyváženého stavu těchto funkcí krajiny jsou pozemkové úpravy.

Pozemkové úpravy jsou změny právního stavu pozemků, jimiž se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech se k nim uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a záruční půdního fondu, vodní hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny.

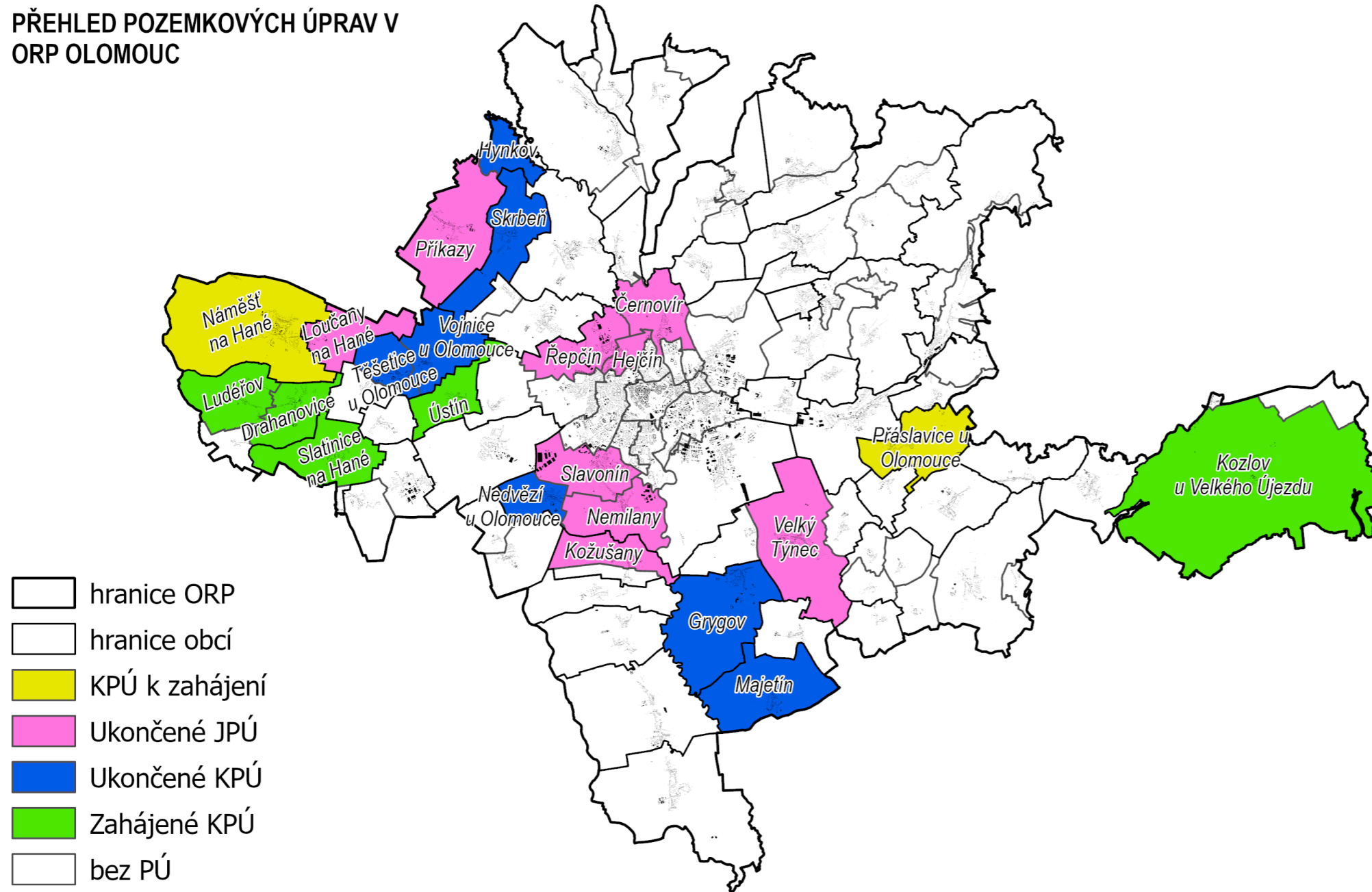
Zdroj: Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v.v.i., Stupně erozního ohrožení (SEOP), Monitoring eroze

Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako závazný podklad pro územní plánování. Pozemkové úpravy se řídí zákonem č. 139/2002 Sb. ze dne 21. března 2002 o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Realizace pozemkových úprav úzce souvisí i s naplňováním programu obnovy venkova, který účinně motivuje obyvatele venkova k tomu, aby se nejen prostřednictvím samosprávy, ale i vlastními silami snažili o harmonický rozvoj plnohodnotného životního prostředí, udržování přírodních a kulturních hodnot krajiny a o rozvoj ekologického hospodaření.

Neopominutelná je i související realizace tvorby krajinných programů, jako např. úprava vodohospodářských poměrů, obnova toků a nádrží, budování protierozní a povodňové ochrany území, systémů ekologické stability, biocenter a biokoridorů, obnova remízků nezbytných pro život drobné zvěře, zajištění lepší dostupnosti území vhodně zvolenou sítí polních cest a v neposlední míře dosažení estetické kvality krajiny za účelem zvýšení rekreačního efektu. Pozemkové úpravy jsou jedním z klíčových faktorů pro rozvoj venkova. Pozemkové úpravy také nepřímo napomáhají rozvoji podnikání a mají nesporný efekt v oblasti udržitelného rozvoje.

PŘEHLED POZEMKOVÝCH ÚPRAV V ORP OLOMOUC

Zásadní koncepční východiska procesu pozemkových úprav zůstávají dlouhodobě zhruba stejná, nově se však více orientují na možnosti adaptace krajiny v souvislosti s měnícími se klimatickými podmínkami. Proto byly v lednu 2019 představeny nové principy pozemkových úprav, které jsou zaměřeny zejména na dlouhodobé zadržení (akumulaci) vody v krajině.

Zdroj mapy pozemkových úprav: Ministerstvo zemědělství ČR, 2023

Veškerá opatření v rámci pozemkových úprav budou dimenzována na klimatické podmínky po roce 2050.

- Oproti stávající prioritě retence vody v krajině (krátkodobé zadržení vody) budou posílena opatření týkající se akumulace vody v krajině (dlouhodobé zadržení vody).
- Další součástí pozemkových úprav bude vytváření a respektování vazeb mezi několika na sebe navazujícími katastrálními územími. Pozemkové úpravy pak bude možné realizovat najednou ve více sousedících katastrálních územích.
- Opatření v rámci budování společných zařízení budou polyfunkční, například poldry budou sloužit k retenci i akumulaci vody.
- Při zahajování pozemkových úprav budou mít prioritu katastrální území, nejvíce ohrožená suchem.

FORMY POZEMKOVÝCH ÚPRAV

JEDNODUCHÉ POZEMKOVÉ ÚPRAVY (JPÚ)

- řešení majetkové či užívatelské na malé části území
- upřesnění nebo rekonstrukce přidělů, dokončení scelení
- časově omezený nájem
- zatímní bezplatné užívání
- účel pozemkových úprav: vyčlenění půdy jednotlivým hospodářským subjektům
- cíl pozemkových úprav: vytvoření podmínek pro hospodaření těchto subjektů

KOMPLEXNÍ POZEMKOVÉ ÚPRAVY (KPÚ)

Komplexní pozemkové úpravy řeší komplexně celé území (zpravidla katastrální území). Hlediska řešení jsou majetkové, protierozní ochrany, vodohospodářské a ekologické.

Součástí pozemkové úpravy je tzv. „plán společných zařízení“, který tvoří budoucí kostru spořádání zemědělské krajiny a je tedy jakousi formou krajinného plánu uvnitř obvodu pozemkové úpravy.

Jde zejména o

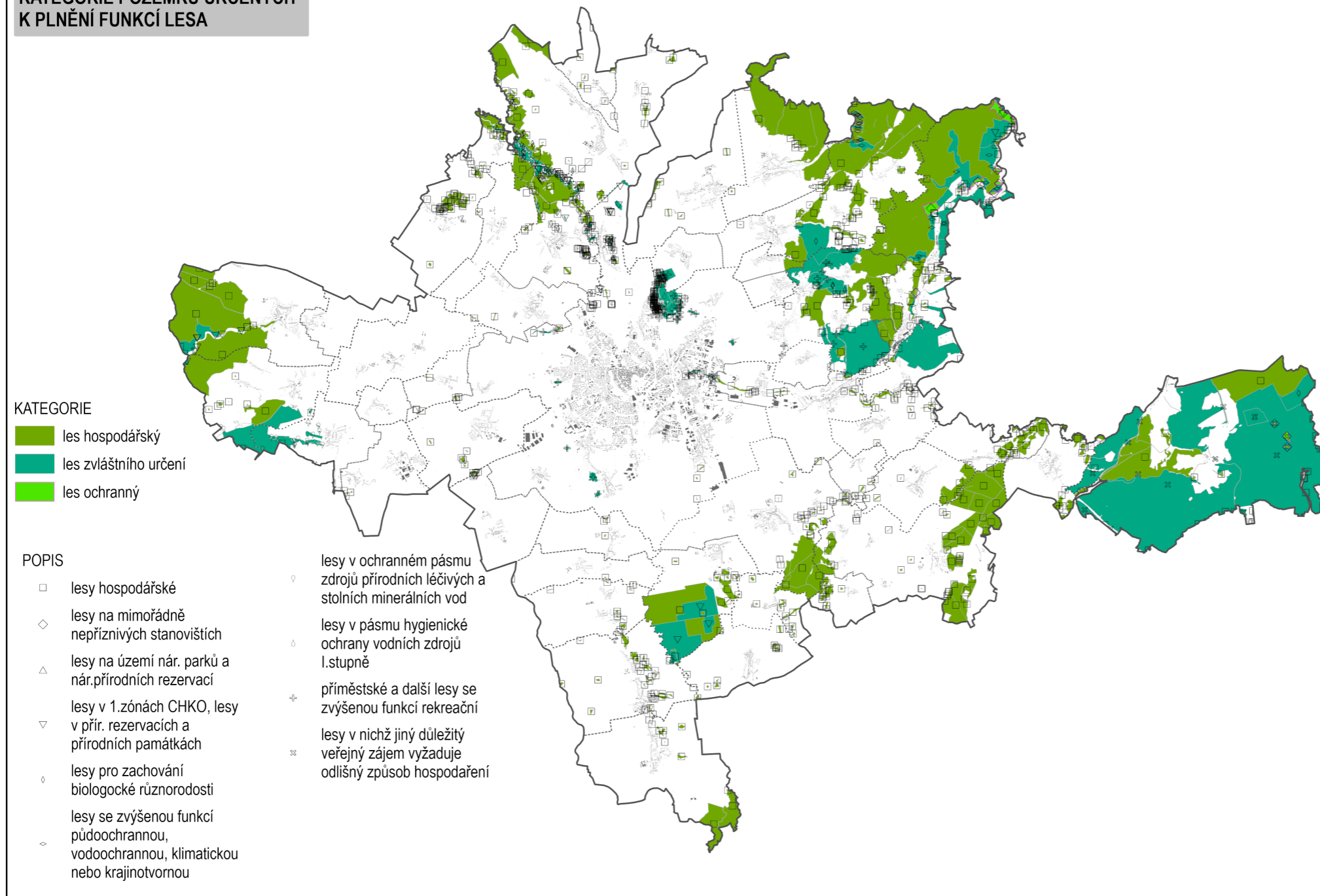
- zpřístupnění pozemků, tedy účelové komunikace se všemi doprovodnými stavbami jako jsou mostky, propustky, brody, železniční přejezdy apod.,
- protierozní opatření jako jsou protierozní meze, průlehy, zasakovací pásy, záchytné příkopy, větrolamy, ochranné zatravnění a zalesnění,
- vodohospodářská opatření sloužící k neškodnému odvedení povrchových vod, zvýšení retenční schopnosti a ochraně území před povodněmi jako jsou nádrže, rybníky, úpravy toků, ochranné hráze a suché poldry,
- opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a zvýšení ekologické stability území. - především místní systémy ekologické stability a doplnění dalšími prvky např. rozptýlená a doprovodná zeleně.

<https://www.spucr.cz/pozemkove-uprav/pozemkove-uprav-a-tvorba-krajiny>

POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCE LESA

Česká republika patří k zemím s vysokou lesnatostí a bohatou lesnickou tradicí. V souvislosti s požadavkem na udržitelné obhospodařování lesů stále více nabývá na významu pozice lesnictví jako poskytovatele obnovitelné suroviny pro výroby šetrné k životnímu prostředí, biologické rozmanitosti, ale i jako důležitého faktoru v globálním cyklu uhlíku, při rovnováze vodního prostředí, regulaci eroze a prevenci přírodních nebezpečí, jakož i při zajišťování sociálních a rekreačních služeb pro společnost. Veškeré pozemky určené k plnění funkcí lesa musí být účelně obhospodařovány podle lesního zákona. Jejich využití k jiným účelům je zakázáno. V lesním zákoně je mimo jiné stanoveno, kdo a kdy povoluje výjimku z uvedeného ustanovení a za jakých podmínek lesní pozemky odejmout pro jiné využití. Vlastník lesa a ani nikdo jiný nemůže stromy na lesním pozemku jen tak vykácet a takový pozemek využívat jinak. Za takové jednání hrozí vlastníku lesa sankce. V případě, že vznikne potřeba lesní pozemek nebo jeho část využívat trvale nebo dočasně jinak než lesní, je nutno podat žádost o odnětí na příslušný orgán státní správy lesů. Odnětí z pozemků určených k plnění funkcí lesa většinou probíhá za účelem realizace stavby na dotčeném pozemku. Může se jednat o výstavbu komunikací, staveb pro bydlení, průmyslových staveb, zpevněných ploch apod. V této souvislosti je nutno zmínit, že lesní zákon zdůrazňuje povinnost při projektování staveb a pořizování územně plánovací dokumentace dbát zachování lesa. Jinak řečeno, je nutno hledat taková řešení, která jsou z hlediska zachování lesa, ochrany životního prostředí a ostatních celospolečenských zájmů nejhodnější. Jestliže plánovaná stavba má být umístěna do padesáti metrů od okraje lesa (bez ohledu na to, zda je tento les ve vlastnictví stavebníka či někoho jiného), i zde musí stavebník získat souhlas státní správy lesů. Státní podnik Lesy České republiky, s. p., při hospodaření na vlastních pozemcích důsledně dbá na zachování lesa. S odnětím lesních pozemků pro jiné využití souhlasí jen ve výjimečných případech. Jedná se především o situace, kdy je nutno lesní pozemek využít pro stavby v celospolečenském zájmu, jako například čistírny odpadních vod, kanalizace, vodovody, protipovodňová opatření, telekomunikační zařízení apod. Za každých okolností se hledá takové řešení, aby rozsah záborů lesních pozemků byl co možná minimální a z hlediska hospodaření na sousedních lesních pozemcích co nejšetrnější.

KATEGORIE POZEMKŮ URČENÝCH K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA

Zdroj: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

LESY JAKO HODNOTA ÚZEMÍ

Lesy mají v krajině nezastupitelný význam. Proto si každá společnost svoje lesy chrání a stanovuje předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm. V České republice platí zákon č. 289/1995 Sb., o lesích (dále jen „lesní zákon“), který řeší výše uvedené.

Lesy, které pokrývají třetinu území našeho státu jsou hodnotou v území.

Významnější komplexy lesů se v SO ORP Olomouc nacházejí především ve východní části ORP, v menším rozsahu pak na západě. Ve zbylých částech území existují jen drobné fragmenty lesů. Rozložení lesů je historické a od pol. 19. stol. prakticky nezměněné. Lesním zákonem, jsou definovány pozemky určené k plnění funkcí lesa a stanoveny kategorie lesů. Člení se na lesy ochranné, zvláštního určení a hospodářské.

V SO ORP Olomouc se nachází všechny tyto kategorie, i když lesy ochranné pouze v minimální míře v obci Hlubočky.

POZITIVA

- Zemědělská půda tvoří cca 46% rozlohy ORP Olomouc, v některých obcích tvoří přes 90% rozlohy (Ústín, Bukovany, Bystročice, Luběnice, Hněvotín, Kozušany–Tážaly, Těšetice, Loučany).
- Převážná část zemědělské půdy je nejkvalitnější půda 1. a 2. třídy ochrany.
- Jen malá část zemědělské půdy na území SO ORP Olomouc je zasažena vodní erozí.
- Komplexní a Jednotné pozemkové úpravy byly ukončeny v 18 katastrech SO ORP Olomouc.
- Lesní pozemky tvoří cca 35% rozlohy SO ORP, v některých obcích tvoří přes 40% rozlohy (Kozlov, Hlubočky, Grygov, Náměšť na Hané, Dolany, Bělkovice – Laštany).
- Rozvojové plochy leží i na půdách nejvyšší kvality – střet se zájmy ochrany ZPF.

NEGATIVA

- Téměř polovinu území SO ORP tvoří rozlehlé plochy intenzivně využívané zemědělské půdy, lesy a hodnotné přírodní prvky se nachází pouze na východním a západním okraji území a podél řeky Moravy a Bystřice a zabírají 1/3 rozlohy území SO ORP Olomouc.
- Lesy se vyskytují pouze na okrajích území, převážně na východě v návaznosti na vojenský újezd Libavá, dále pak na jihu a jihovýchodě území (Království, Chlum), na západě (Kosiř, Terežské údolí) a na severu (Litovelské Pomoraví).
- V některých obcích se nevyskytují téměř žádné plochy lesa (Blatec, Bukovany, Loučany, Luběnice, Samotíšky, Těšetice).
- Zemědělská půda je obdělávána ve velkých plochách – je náchylnější k větrné a vodní erozi.
- Velmi vysokou mírou ohrožení větrnou erozí je postižena severovýchodní část obce Bohuňovice. Vysokou mírou rizika ohrožení větrnou erozí v SO ORP Olomouc vykazují především extravilány obcí v západní části ORP – Loučany, Těšetice, Ústín, Luběnice, Hněvotín a Lutín. V jižní části ORP je větrnou erozí ohroženo území obce Dub nad Moravou.
- Velmi silnou vodní erozí je ohrožena východní i západní část území. Erozní události byly opakovaně monitorovány v extravilánech obcí Drahanovice, Slatinice, Ústín, Charváty, Bukovany, Hlubočky, Mrsklesy, Velká Bystřice, Velký Týnec, Doloplazy.

OBČANSKÁ VYBAVENOST VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

OBČANSKÁ VYBAVENOST

OBČANSKÁ VYBAVENOST OBCÍ SO ORP OLOMOUC

V předchozích vydáních UAP byl pro určení občanské vybavenosti proveden zvláštní průzkum v rámci bakalářské práce Dalibora Koutného „Sestavení databáze služeb a hodnocení vybavenosti obcí“ (UP Olomouc 2011), kde byla vytvořena databáze služeb, ze které byly následně určeny kategorie občanské vybavenosti. Pro aktualizaci dat UAP v roce 2020 byla také využita část práce „analýza potřebné občanské vybavenosti“ Bc. Marcely Maršálkové „Suburbanizace města Olomouce a její vlivy na jádrové město a okolí“, VUT Brno 2019.

Pro aktualizaci 2024 byla vlastním průzkumem území ověřena občanská vybavenost v okolních obcích Olomouce. Průzkum probíhal v období 02/2023 – 02/2024 a zahrnoval primárně dohledávání na internetu – mapy.cz, google maps, panorama/streetview, stránky obce/školy, fotografie z kulturních akcí, internetové a facebookové stránky podniků, firmy.cz, atd.

Kategorizace vycházela z metodiky „Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury“ (Maier 2016; TAČR Beta – TB050MMR001). Celkem bylo pracováno s 39 kategoriemi vybranými s ohledem na místní podmínky zdejších obcí. Každé kategorii byla stanovena hodnota 3 – 15 (výpis kategorií a hodnot viz schéma „občanská vybavenost v okolních obcích“) dle úrovně vnímání nutnosti výskytu daného prvku v obci, s ohledem na nejméně mobilní obecné skupiny obyvatel (tedy lidmi v důchodovém věku a lidmi na mateřském/rodičovském volnu). Úroveň vybavenosti obce byla následně stanovena součtem stanovených hodnot vyskytujících se kategorií u dané obce přičemž nebylo přihlíženo k počtu výskytu prvků v dané kategorii, ani k velikosti obce.

DOSTUPNOST OBČANSKÉ VYBAVENOSTI

Pro zpracování problematiky dostupnosti občanské vybavenosti iniciovalo Ministerstvo pro místní rozvoj zpracování certifikované metodiky Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury. Projekt byl řešen za podpory Technologické agentury České republiky pod kódem TB050MMR001. Materiál je určen zejména pro pořizovatele a projektanty územně plánovacích podkladů a dokumentací. Jeho cílem je vytvoření podmínek pro zajišťování dostupnosti veřejných infrastruktur a identifikace těch alternativ rozvoje území krajů a obcí, které by vedly ke zhoršování dostupnosti veřejných infrastruktur. Metodika nestanovuje standardy pro komerční infrastrukturu.

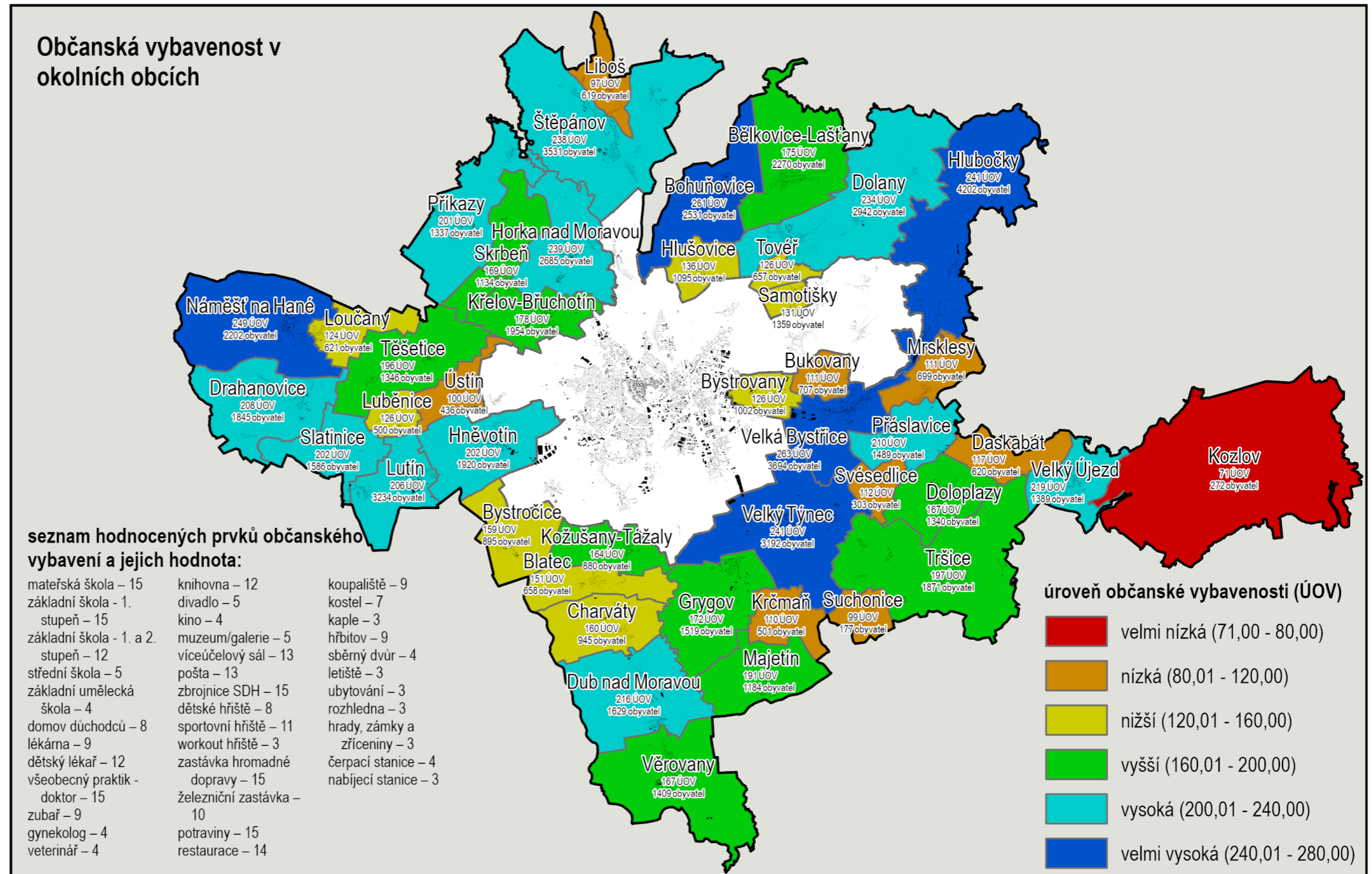
Pro obsáhlost této metodiky byla ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci, katedrou geoinformatiky, zadána a vypracována bakalářská práce, která by metodiku implementovala na území SO ORP Olomouc. Pro zadání práce byly vybrány typy zařízení, ke kterým byly standardy dostupnosti stanovené metodikou aplikovány.

Bakalářskou práci „Analýza dostupnosti veřejné infrastruktury“ zpracoval Oldřich Bittner na jaře roku 2020. K výpočtům standardů fyzické nebo časové dostupnosti byla použita metoda síťové analýzy, kterou byly vytvořeny zóny dostupnosti. Následně bylo vyhodnoceno, které adresní body (tzn. obydlené budovy) a výchozí plochy spadají do zóny dostupnosti. Nalezené problémové lokality byly popsány v textové části práce. V případě sídelně strukturální dostupnosti byla vyhodnocována přítomnost zařízení veřejné infrastruktury na území obce vybrané podle aplikovaného standardu dostupnosti. Výsledky byly vizualizovány ve formě mapových

Občanská vybavenost v okolních obcích

seznam hodnocených prvků občanského vybavení a jejich hodnota:

mateřská škola – 15	knihovna – 12	koupaliště – 9
základní škola - 1. stupeň – 15	divadlo – 5	kostel – 7
základní škola - 1. a 2. stupeň – 12	kino – 4	kaple – 3
střední škola – 5	muzeum/galerie – 5	hřbitov – 9
základní umělecká škola – 4	víceúčelový sál – 13	sběrný dvůr – 4
domov důchodců – 8	pošta – 13	letišťe – 3
lékárna – 9	zbrojnice SDH – 15	ubytování – 3
dětský lékař – 12	dětské hřiště – 8	rozhledna – 3
všeobecný praktik - doktor – 15	sportovní hřiště – 11	hrady, zámky a zříceniny – 3
zubař – 9	workout hřiště – 3	čerpací stanice – 4
gynekolog – 4	zastávka hromadné dopravy – 15	nabíjecí stanice – 3
veterinář – 4	železniční zastávka – 10	
	potraviny – 15	
	restaurace – 14	

úroveň občanské vybavenosti (ÚOV)	
■	velmi nízká (71,00 - 80,00)
■	nízká (80,01 - 120,00)
■	nižší (120,01 - 160,00)
■	vyšší (160,01 - 200,00)
■	vysoká (200,01 - 240,00)
■	velmi vysoká (240,01 - 280,00)

Zdroj: MMOL, průzkum území, vlastní zpracování

výstupů (viz. Příloha dostupnost občanské vybavenosti) a webové mapové aplikace, která které byla vytvořena z důvodů jednoduchosti, přehlednosti a rychlosti zobrazení vytvořených zón dostupnosti.

V období 02/2023 – 05/2024 pracovníci úřadu územního plánování v Olomouci aktualizovali veškerá data občanské vybavenosti v obcích ORP Olomouc, mimo město Olomouc. Aktualizace byla provedena průzkumem území. Průzkum byl nejčastěji praktikován vyhledáváním informací na webových stránkách obce, vlastních webových stránkách, potvrzením aktuální existence díky recenzím na google maps nebo mapy.cz, dohledáváním fyzické přítomnosti v režimu panorama mapy.cz (snímkování obcí v okolí Olomouce proběhlo 08/2023), atd. Pokud byl prvek nejistý,

nebo nebyl dohledán, nebyl do výsledků zahrnut.

Aplikace je dostupná na: <https://bit.ly/3btntCA>

Následující text vychází přímo z bakalářské práce „Analýza dostupnosti veřejné infrastruktury“. Text byl dále částečně aktualizován na jaře 2024 o výsledky průzkumu území z roku 2023. V rámci tohoto průzkumu byla aktualizována občanská vybavenost ve všech obcích ORP Olomouc, s výjimkou samotné Olomouce.

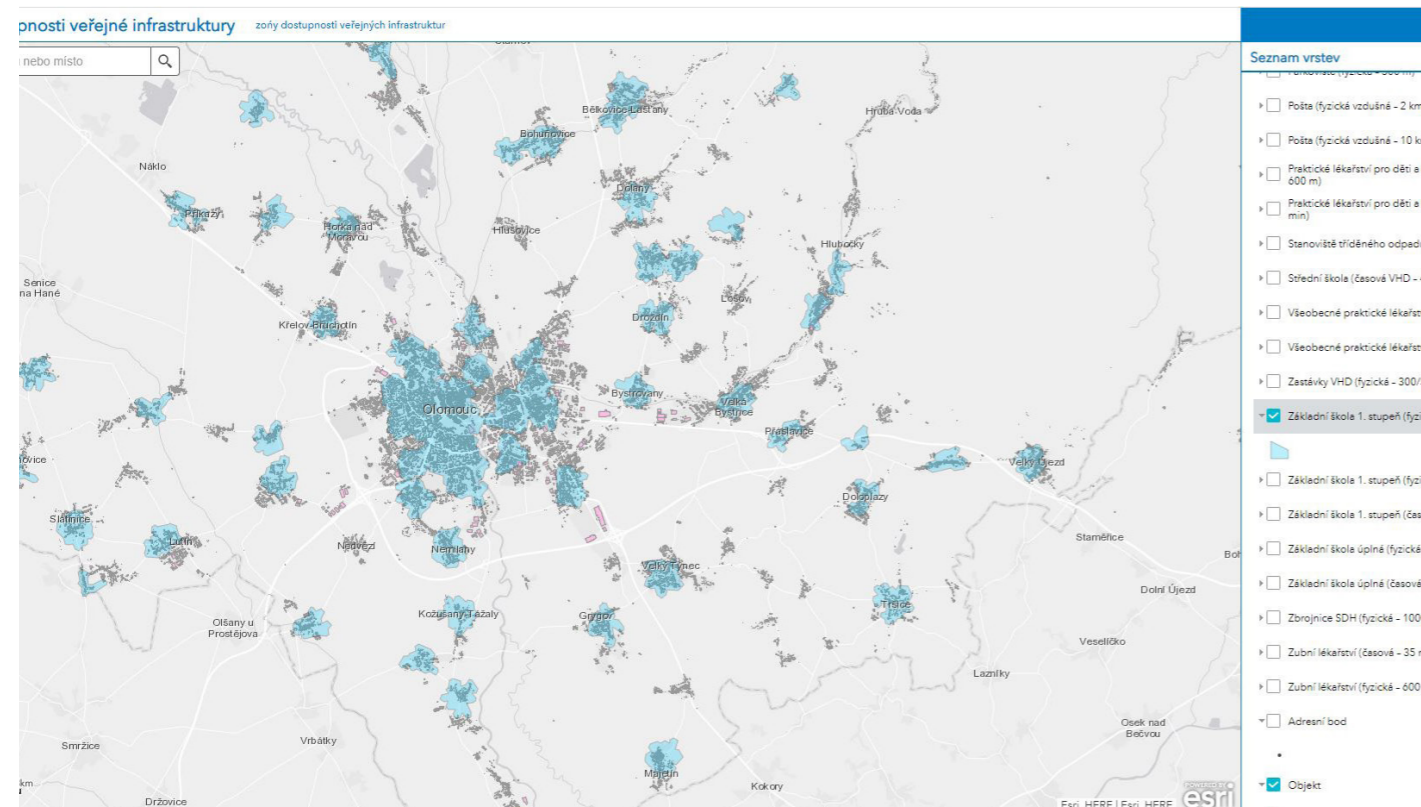
V metodice jsou vymezeny tři typy dostupnosti (fyzická, časová a sídelně strukturální), jejichž použití závisí na konkrétním druhu veřejné infrastruktury a typu území. Vymezení jednotlivých typů infrastruktur

vychází buď ze zákonů, vyhlášek a norem (závazné) nebo ze metodik, doporučení a vysokoškolských skript (nezávazné). Území je rozděleno do 4 typů podle počtu obyvatel, rozvoje a prostorové souvislosti. Ovšem kritéria uvedená u jednotlivých typů jsou orientační a území mohou být zařazena jinak s ohledem na jeho charakter a znalost místních podmínek rozhodnutím projektanta územně plánovací dokumentace nebo územně plánovacích podkladů.

Rozdělení obcí podle typů území

Standardy dostupnosti byly aplikovány na celém území SO ORP Olomouc. Pouze v některých případech byly standardy aplikovány na území statutárního města Olomouce. Dle metodiky byly rozděleny obce dle

Ukázka webové mapové aplikace dostupnosti veřejné infrastruktury

Zdroj: <https://bit.ly/3btntCA>

typu území, obdobně byly rozděleny i základní sčítací jednotky (ZSJ).

Typ území	Název obce
A	Olomouc
B	Bělkovice-Lašťany, Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Dolany, Hlušovice, Hněvotín, Horka nad Moravou, Křelov-Břuchotín, Mrsklesy, Samotičky, Slatinice, Tověř, Velká Bystřice a Velký Týnec
C	Bohuňovice, Hlubočky, Lutín, Náměšť na Hané a Štěpánov
D	Blatec, Daskabát, Doloplazy, Drahanovice, Dub nad Moravou, Grygov, Charváty, Kozlov, Kozušany-Tážaly, Krčmaň, Liboš, Loučany, Luběnice, Majetín, Přáslavice, Příkazy, Skrbeň, Suchonice, Svěsedlice, Těšetice, Tršice, Ústín, Velký Újezd a Věrovany

Standardy dostupnosti byly aplikovány k 22 typům veřejné infrastruktury, celkem bylo aplikováno 34 standardů, tři standardy určené pro zařízení ambulantní zdravotní péče skupiny 1 byly aplikovány pětkrát (ke každému typu zařízení). Síťová analýza byla počítána ve 25 standardech dostupnosti, z toho bylo 15 standardů fyzické pěší dostupnosti, jeden standard časové pěší dostupnosti, čtyři standardy časové dostupnosti individuální automobilovou dojížděnou a pět standardů dostupnosti VHD. Pouze ve dvou aplikovaných standardech dostupnosti byla počítána fyzická dostupnost vzdušnou vzdáleností. Sidelně strukturální dostupnost byla použita v sedmi standardech dostupnosti a byla vyhodnocena v 11 případech.

Ve všech modelech je umožněn výběr adresních bodů, stavebních objektů nebo obcí podle atributů s hodnotou typu území obce nebo ZSJ a s počtem obyvatel v obci nebo ZSJ, kterými je podmíněna aplikace standardu v metodice. Pomocí síťové analýzy byly vytvořeny zóny časové nebo skutečné fyzické dostupnosti, velikost zóny byla určena hodnotou standardu dostupnosti (1 = standard splněn, nebo 0 = standard nesplněn)

Obecně byly standardy dostupnosti podle očekávání vždy ve velké míře splněny na území města Olomouce, které je významných spádovým centrem i pro další obce ležící mimo SO ORP Olomouc. Zařízení veřejné infrastruktury v Olomouci právě často nahrazují chybějící zařízení v okolních obcích.

VÝLEDNÉ STANDARDY DOSTUPNOSTI PRO VYBRANÁ ZAŘÍZENÍ

Všechny mapové přílohy uvedené v textu níže jsou v příloze Podkladů pro rozbor udržitelného rozvoje území - „Příloha dostupnost občanské vybavenosti“.

STANDARDY DOSTUPNOSTI PRO VZDĚLÁNÍ A VÝCHOVU

Mateřská škola

- Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší docházka); typ území: A, B, C, D (obec nad 1 000 obyvatel); standard dostupnosti: 600 m (400 m v kompaktní zástavbě – bloky vícepodlažních domů, sídliště); nezávazný

Standard dostupnosti je splněn na většině území pro bydlení, v zónách dostupnosti se nachází 61,6 % adresních bodů bydlení (16 463 z 26 726 adresních bodů bydlení; data z roku 2020), které spadají dle podmínek (typu území) do řešené oblasti. V kompaktní Olomoucké zástavbě (bloky vícepodlažních domů a sídliště) bylo počítáno se standardem 400 m, zatímco v ostatních částech města a SO ORP 600 m. Mateřská škola není postavena v obcích Kozlov

a Svěsedlice (zde, ale splňují časovou dostupnost, pod kterou spadají ze statusu typu území D). Standard není splněn ve všech adresních bodech bydlení, v rámci ORP. Tento jev lze pozorovat například v obcích Bělkovice-Lašťany, Bohuňovice nebo Štěpánov. Z hlediska územního členění na ZSJ není standard dostupnosti splněn v žádném adresním bodě ležícím například v ZSJ Břuchotín, Čechovice, Hynkov, Lhota pod Kosířem, Nové Dvory, Rataje, Stádlo, Střížov, Topolany, Vojnice a další, protože adresní body v těchto územích jsou položeny mimo oblast se souvislou zástavbou, ve které je umístěna mateřská školka (Příloha 4).

– Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší docházka); typ území: A, B, C, D (obec nad 1 000 obyvatel); standard dostupnosti: 600 m; pro srovnání (není dán metodikou)

Pro srovnání byla spočítána dostupnost do mateřských školek se standardem 600 m po celém území SO ORP. V obcích okolo Olomouce jsou výsledky úplně stejné jako v předešlé analýze. Ovšem v Olomouci (11 383 adresních bodů bydlení) se situace zlepšila, v předchozí analýze byl standard splněn v 71,1 % adresních bodů bydlení (data z roku 2020). Po změně velikosti zóny dostupnosti na 600 m je standard splněn v 77,3 % adresních bodů bydlení. Změna byla zaznamenána například v ZSJ Lazce, Na konečné, Povel-jih, Řepčín nebo Sady Flora. Ovšem použití standardu stanoveného metodikou odráží lépe charakter zástavby na území městského typu s větší hustotou zalidnění.

– Dostupnost: časová (VHD); typ území: A, B, C, D (obec pod 1 000 obyvatel); standard dostupnosti: 30 min; nezávazný

Standard dostupnosti je splněn ve všech adresních bodech, pokud nepočítáme malé procento adresních bodů v zahrádkářských koloniích, ale výsledek této analýzy by měl být brán orientačně, protože nebyly studovány jízdní řady.

Základní škola (1. stupeň)

- Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší docházka); typ území: A; standard dostupnosti: 600 m; nezávazný

Podmínky pro umístění základní školy stanovené metodikou splňují pouze ZSJ na území města Olomouce. Standard dostupnosti je splněn ve většině adresních bodů ležících v jádrových částech města. Nejvíce problémové lokality jsou, po aplikaci standardu metodiky, v ZSJ Neředín, U solných mlýnů, v jihovýchodní části ZSJ Slavonín, v severní části ZSJ Lazce a v severovýchodní části ZSJ Chvátkovice. Dále jsou problematické ZSJ Chomoutov, ZSJ Nedvězí, ZSJ Týnec a ZSJ Lošov, odkud je ale dobré dopravní spojení do centra města. Standard dostupnosti je splněn celkem v 74,5 % adresních bodů bydlení (celkový počet je 10 351) (Příloha 5).

– Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší docházka); typ území: B, C, D (nad 2 000 obyvatel v sídle); standard dostupnosti: 800 m; nezávazný

Základní škola s prvním stupněm se nachází na území každé obce, které jsou sledované dle podmínek metodiky. Velmi dobrá dostupnost je v obcích Bohuňovice, Lutín a Náměšť na Hané, kde do zóny dostupnosti stanovené metodikou spadají téměř všechny adresní body. V obcích Dolany, Horka nad Moravou, Velká Bystřice nebo Velký Týnec spadá do zón dostupnosti menší procento adresních bodů, ale školy zde mají výhodnou polohu ve středu obce. V obcích Štěpánov a Hlubočky je standard dostupnosti splněn vizuálně v polovině adresních bodů vzhledem k protáhlým tvarům těchto obcí. Celkem je standard splněn v 70,7 % adresních bodů bydlení (celkový počet je 6 510; data z roku 2020) (Příloha 16).

– Dostupnost: časová (VHD); typ území: B, D (pod 2 000 obyvatel v sídle); standard dostupnosti: 30 min; nezávazný

Standard dostupnosti je splněn ve všech vybraných adresních bodech bydlení, ovšem výsledek této analýzy je spíše orientační, protože nebyly brány v ohled jízdní řady jednotlivých spojů.

Základní škola (úplná – 1. a 2. stupeň)

- Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší docházka); typ území: A, B, C (nad 5 000 obyvatel v sídle); standard dostupnosti: 800 m; nezávazný

Zájmovým územím tohoto standardu jsou podle typu území A pouze ZSJ ležící na území Olomouce. Stejně jako v případě základních škol s prvním stupněm, kde bylo zkoumané území typu A, jsou lokality nesplňující daný standard dostupnosti položeny v ZSJ Chomoutov, Chvátkovice, Neředín, Slavonín, U solných mlýnů a v severní části ZSJ Lazce, dále se k nim řadí například části ZSJ Černovír, Na konečné, Nový Svět, Pionýrská a Přichystalova. Zmíněné ZSJ jsou položeny na kraji města, takže splněnost standardu dostupnosti v centrální části Olomouce je velmi dobrá. Celkem je standard dostupnosti splněn v 72,6 % adresních bodů bydlení (celkový počet je 10 351; data z roku 2020) (Příloha 6).

– Dostupnost: časová (VHD); typ území: B, C (pod 5 000 obyvatel v sídle); standard dostupnosti: 30 min; nezávazný

Standard dostupnosti je splněn na celém území ORP Olomouc, ovšem výsledek této analýzy je spíše orientační, protože nebyly brány v potaz jízdní řady jednotlivých spojů.

Střední škola

- Dostupnost: časová (VHD); typ území: A, B; standard dostupnosti: 45 min; nezávazný

Standard dostupnosti VHD je splněn na celém území SO ORP Olomouc, ovšem výsledek této analýzy je spíše orientační, protože nebyly brány v potaz jízdní řady jednotlivých spojů.

– Dostupnost: sidelně strukturální; typ území: A, B; standard dostupnosti: přítomnost v obci (doporučeno); nezávazný

Tento doporučený standard dostupnosti je splněn pouze na území města Olomouce, kde se nachází 35 budov středních škol. Ve všech obcích typu území B (Bělkovice-Lašťany, Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Dolany, Křelov-Břuchotín, Hlušovice, Hněvotín, Horka nad Moravou, Mrsklesy, Samotičky, Slatinice, Tověř, Velká Bystřice a Velký Týnec), které dle metodiky splňují podmínky pro umístění, se střední škola nenachází. V tomto případě se ovšem jedná o obce, které přímo sousedí s Olomoucí nebo mají velmi dobrou dostupnost do Olomouce individuální automobilovou dojížděnou nebo VHD. Úvaha o umístění středních školy do těchto obcí by mohla být dále prověřena odborníky na danou oblast. Mimo stanovené podmínky pro umístění se střední škola nachází i na území obcí Bohuňovice, Lutín a Velký Újezd (Příloha 17).

– Dostupnost: sidelně strukturální; typ území: A, B (počet obyvatel nad 20 000); standard dostupnosti: přítomnost v obci; nezávazný

Dané podmínky pro umístění střední školy jsou splněny na území města Olomouce, kde je standard dostupnosti vyhovující.

Základní umělecká škola (ZUŠ)

– Dostupnost: sidelně strukturální; typ území: A; standard dostupnosti: přítomnost v obci; nezávazný

Metodikou stanovený typ území (A) pro umístění základních uměleckých škol splňuje pouze území statutárního města Olomouce, na kterém se nachází čtyři budovy ZUŠ, takže standard dostupnosti je splněn.

– Dostupnost: sidelně strukturální, typ území: B, C (počet obyvatel nad 5 000); standard dostupnosti: přítomnost v obci (doporučeno); nezávazný

Tyto podmínky stanovené metodikou nesplňuje žádné další území obce kromě Olomouce, kde je standard splněn, ovšem ZUŠ se dále nacházejí v obcích typu území B s počtem obyvatel pod 5 000 Velká Bystřice a Velký Týnec a v obcích typu území C Bohuňovice, Hlubočky, Náměšť na Hané a Štěpánov (Příloha 18).

STANDARDY DOSTUPNOSTI PRO ZDRAVOTNICTVÍ

Ambulantní zdravotní péče – skupina 1

Do první skupiny ambulantní zdravotní péče patří všeobecné praktické lékařství, praktické lékařství pro děti a dorost, zubní lékař, gynekologie a porodnictví a lékárny (Maier a kol. 2016).

– Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší docházka); typ území: A, B, C (celkový počet adresních bodů bydlení je 20 045); standard dostupnosti: 600 m; nezávazný

Gynekologie a porodnictví

v zóně dostupnosti stanovené standardem je umístěno pouze 26,1 % adresních bodů bydlení (data z roku 2020). Standard je splněn pouze na adresních bodech bydlení v jádrové části Olomouce a v části adresních bodů bydlení v obcích Lutín, Náměšť na Hané, Slatinice a Velká Bystřice. V obcích Bělkovice-Laštany, Bohuňovice, Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Dolany, Hlubočky, Hlušovice, Hněvotín, Horka nad Moravou, Křelov-Břuchotín, Mrsklesy, Samotičky, Štěpánov, Tověř a Velký Týnec není standard splněn v žádném adresním bodu, ovšem tyto obce leží v těsné blízkosti území města Olomouce (Příloha 20).

Lékárny

velmi podobná situace jako v předchozím případě byla zjištěna i u lékáren. Standard dostupnosti je splněn ve 30,6 % adresních bodů bydlení (data z roku 2020). Standard je splněn například na adresních bodech bydlení v jádrové části Olomouce a v obcích Bohuňovice, Lutín, Slatinice a Velká Bystřice. Naopak například v obcích Bělkovice-Laštany, Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Hlubočky, Hlušovice, Hněvotín, Křelov-Břuchotín, Mrsklesy, Samotičky, Tověř a Velký Týnec není standard splněn v žádném adresním bodu (Příloha 21).

Praktické lékařství pro děti a dorost

ordinace lékaře pro děti a dorost jsou umístěny v zóně dostupnosti pouze pro 42,9 % adresních bodů bydlení (data z roku 2020). Standard dostupnosti není splněn v adresních bodech ležících v okrajových částech kompaktní zástavby města Olomouce, v ZSJ Droždín a Chomoutov a například v obcích Bělkovice-Laštany, Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Hlušovice, Křelov-Břuchotín, Mrsklesy, Slatinice nebo Tověř. Stejně jako v případě ordinace všeobecného praktického lékaře zóna v některých obcích nedostatečně pokrývá obytná území obce (např. Bohuňovice, Štěpánov nebo Velká Bystřice), (Příloha 22).

Všeobecné praktické lékařství

v zóně dostupnosti určené standardem se nachází 55,3 % adresních bodů bydlení (data z roku 2020). V obcích Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Hlušovice, Mrsklesy nebo Tověř a v ZSJ Droždín, Hejčín, Chomoutov, Nemilany nebo Řepčín nespádá většina nebo žádný z adresních bodů bydlení do zón dostupnosti stanovených metodikou. Ovšem tyto obce a části Olomouce leží v těsné blízkosti jádrové části Olomouce, kde se nachází celkem 83 ordinací praktických lékařů. V ostatních obcích, splňující podmínky standardu a s ordinací praktického lékaře, je daný standard (600 m) nedostačující na pokrytí celého území obce, tudíž by dle metodiky měla být prověřena možnost a míra nutnosti umístit další ordinaci (např. ve Štěpánově, kde je ordinace umístěna v jižní části obce) (Příloha 23).

Zubní lékařství

dostupnost zubních lékařů je podle výsledků lepší než praktických lékařů pro děti a dorost. Standard je splněn ve 48,8 % adresních bodů bydlení (data z roku 2020). Stanovený standard není splněn v adresních bodech v obcích Bělkovice-Laštany, Bystročice, Bystrovany, Hlušovice, Hněvotín, Křelov-Břuchotín, Mrsklesy, Samotičky, Slatinice, Tršice a Tověř a v okrajových částech Olomouce na severu, východě a jihu. Stejně jako v případě ordinace všeobecného praktického lékaře zóna dostupnosti v obcích s ordinací nedostatečně pokrývá jejich obytná území (např. Hněvotín, Lutín nebo Velká Bystřice) (Příloha 24).

— *Dostupnost: sídelně strukturální; typ území: A, B, C (počet obyvatel nad 2 000); standard dostupnosti: přítomnost v obci; nezávazný*

Gynekologie a porodnictví

gynekologické a porodnické pracoviště se nenachází na území obcí Bělkovice-Laštany, Bohuňovice, Dolany, Hlubočky, Horka nad Moravou, Štěpánov a Velký Týnec, které splňují podmínky pro umístění zařízení, takže v těchto obcích není standard dostupnosti přítomnost v obci splněn. Největší počet pracovišť se nachází na území města Olomouce (41), na území

ostatních obcí leží pouze jedna gynekologicko-porodnická ordinace. Mimo území stanovené metodikou pro umístění se pracoviště nachází na území obce Slatinice (Příloha 25).

Lékárny

standard dostupnosti není splněn na území obce Bělkovice-Laštany. Největší počet lékáren se nachází na území Olomouce (35), na území ostatních obcí se nachází nejvíce dvě lékárny (Velká Bystřice a Velký Týnec). Mimo území stanovené metodikou pro aplikaci standardu se lékárna nachází na území obcí Dub nad Moravou a Slatinice (Příloha 26).

— *Praktické lékařství pro děti a dorost*

v obcích splňující podmínky pro umístění ordinace praktického lékaře není standard dostupnosti splněn v obci Bělkovice-Laštany. Největší počet ordinací se nachází na území města Olomouce (44) Ordinace je dále umístěna v obcích Dub nad Moravou, Hněvotín, Práslavice, Tršice a Velký Újezd, na jejichž územích nejsou splněny podmínky pro aplikaci standardu (Příloha 27).

Všeobecné praktické lékařství

standard dostupnosti ordinace praktických lékařů není splněn v obci Bělkovice-Laštany. Nejvíce pracovišť se nachází na území města Olomouce (83), poté dále na území Hluboček (6). Mimo území stanovené metodikou (obce s počtem obyvatel pod 2 000 nebo území typu D) se ordinace dále nachází v obcích Drahanovice, Dub nad Moravou, Hněvotín, Práslavice, Příkazy, Samotičky, Skrzeň, Slatinice, Těšetice, Tršice a Velký Újezd (Příloha 28).

Zubní lékařství

standard dostupnosti pro umístění ordinace zubního lékaře, z obcí splňujících podmínky pro umístění, není splněn v obci Bělkovice-Laštany. Na území města Olomouce se nachází celkem 115 ordinací zubního lékaře, v dalších obcích, splňujících podmínky pro aplikaci standardu dostupnosti, se nachází nejvíce dvě ordinace (Hlubočky). V obcích, které nesplňují podmínky pro aplikaci standardu dostupnosti, se ordinace zubního lékaře dále nachází v Bukovanech, Dubu nad Moravou, Drahanovicích, Práslavicích, Příkazech, Těšetovicích a Velkém Újezdě (Příloha 29).

— *Dostupnost: časová (dojezdová doba automobilem); typ území: D; standard dostupnosti: 35 min; závazný*

Standard dostupnosti osobním automobilem je splněn ve všech adresních bodech bydlení ležících v obcích SO ORP Olomouc, které jsou zařazeny do kategorie D, pro všechny zařízení ambulantní zdravotní péče skupiny 1. Adresní body bydlení ležící v území typu D jsou spíše položeny v obcích, které přímo nesousedí s územím města Olomouce.

STANDARDSY DOSTUPNOSTI PRO SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Centrum denních služeb a denní stacionář

— *Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší); typ území: A, B, C; standard dostupnosti: 600 m; nezávazný*

Standard dostupnosti není splněn ve většině (v 91,4 %, kdy celkový počet je 20 045) adresních bodů bydlení ležících v území stanoveném metodikou. Daná sociální zařízení jsou umístěna hlavně na západní straně města Olomouce, kde je standard převážně splněn na adresních bodech bydlení ležících v ZSJ Českobratrská, Hejčín, Karafiátova, Nové Sady (sever i jih), Pod lipami, Stupkova a Štítného. V žádném dalším adresním bodu ležícím v ostatních obcích není standard dostupnosti splněn. Tento standard by měl být aplikován spíše v částech města nebo v obcích se zvýšenou poptávkou po tomto zařízení infrastruktury a v metodice by tato okolnost měla být zmíněna. Pokud by měl být standard splněn na celém požadovaném území, tak by vzniklo mnoho center denních služeb a denních stacionářů, ve kterých by nebyla naplněna jejich kapacita (Příloha 19).

— *Dostupnost: časová (auto); typ území: D; standard dostupnosti: 30 min, nezávazný*

Standard dostupnosti je splněn na všech adresních bodech bydlení

v celém území SO ORP (výjimkou jsou pouze obytné domy ležící na samotě nebo v blízkosti účelových komunikací), čemuž napomáhá i denní stacionář v Topolanech, který je jako jediný položen mimo území města Olomouce.

STANDARDSY DOSTUPNOSTI PRO KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ

Knihovna

— *Dostupnost: časová (pěší); typ území: A, B, C, D; standard dostupnosti: 15 min; nezávazný*

Standard dostupnosti v obcích v okolí Olomouce je splněn ve velkém množství adresních bodů bydlení. Dostupnost větší než 15 minut chůze je na adresních bodech v obcích Hlubočky a Štěpánov, což je způsobeno protáhlým tvarem zastavěného území. Standard dostupnosti není splněn v menších částech obcí, tedy v jejich enklávách. V Olomouci není standard splněn v okrajových částech jádrového města, ovšem zde mohou obyvatelé využít MHD a také lze přihlídnout k doporučení metodiky umístění knihovny v centru sídelního útvaru nebo v blízkosti centra. Celkově je standard splněn v 65,9 % adresních bodů bydlení (celkový počet je 29 978; data z roku 2020) (Příloha 30).

— *Dostupnost: časová (VHD); typ území: A, B, C, D; standard dostupnosti: 15 min; nezávazný*

Standard dostupnosti je splněn na celém území ORP ve všech adresních bodech ležících v území, jež je stanoveno v metodice. Výsledek této analýzy lze brát pouze orientačně, protože nebyly brány v potaz jízdní řády.

— *Dostupnost: časová (auto); typ území: A, B, C, D; standard dostupnosti: 15 min; nezávazný*

Standard dostupnosti stanovený metodikou je splněn na celém území ORP a na všech adresních bodech ležících v kompaktní zástavbě sídel.

STANDARDSY DOSTUPNOSTI PRO VEŘEJNOU SPRÁVU

Pošta/Poštovní přepážka

— *Dostupnost: sídelně strukturální; typ území: A, B, C (počet obyvatel v obci nad 2 500); standard dostupnosti: přítomnost v obci; závazný*

Standard dostupnosti pro umístění pošty nebo poštovní přepážky je splněn ve všech obcích, jejichž území splňuje podmínky pro umístění. Nejvíce zařízení se nachází na území města Olomouce (14), v ostatních obcích, kde jsou splněny podmínky pro umístění, se nachází maximálně dvě daná zařízení (Hlubočky a Velký Týnec). Pošta nebo poštovní přepážka je umístěna i na území obcí Bělkovice-Laštany, Bystročice, Doloplazy, Drahanovice, Dub nad Moravou, Grygov, Horka nad Moravou, Hněvotín, Charváty, Majetín, Kožušany-Tážaly, Křelov-Břuchotín, Náměšť na Hané, Práslavice, Příkazy, Slatinice, Skrzeň Těšetice, Tršice, Velký Újezd a Věrovany, které nesplňují dané podmínky pro umístění.

— *Dostupnost: fyzická (vzdušná, pěší docházka); typ území: A, B, C (počet obyvatel v obci nad 2 500 – pouze typ území C); standard dostupnosti: 2 km; závazný*

Standard dostupnosti je splněn na většině území ORP Olomouc v obcích zařazených do daných kategorií dle podmínek. I když se v některých případech zařízení nachází ve vedlejší obci (Tověř, Samotičky, Bukovany a Mrsklesy), kde mezi obcemi ovšem může být zhoršená dostupnost kvůli absenci infrastruktury pro pěší. Pouze v obytných částech na území obcí Bystrovany (313 adresních bodů bydlení) a Hlušovice (295 adresních bodů bydlení) dané zařízení chybí. Na území města Olomouce není standard dostupnosti splněn v některých obytných plochách ležících v ZSJ Chomoutov a Černovír. Celkově je standard splněn v 95,5 % adresních bodů bydlení (celkový počet je 19 391 ; data z roku 2020) (Příloha 31).

— *Dostupnost: fyzická (vzdušná, dojezd VHD/autem); typ území: D; standard dostupnosti: 10 km; závazný*

Standard dostupnosti pro pošty nebo poštovní přepážky je splněn na celém území, které je stanoveno podmínkami pro umístění infrastruktury,

a ve kterém mohou obyvatelé využít 44 zařízení dané veřejné infrastruktury.

STANDARDSY DOSTUPNOSTI PRO OCHRANU OBYVATELSTVA

Hasičská zbrojnice dobrovolných hasičů

— *Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší); typ území: A, B, C, D; standard dostupnosti: 1 000 m; nezávazný*

Standard je splněn v 54,1 % adresních bodů bydlení (celkový počet je 29 978; data z roku 2020) V obcích, kde se nachází zbrojnice, je standard splněn téměř ve všech adresních bodech. Na území města Olomouce se nachází 11 zbrojnic, ale standard dostupnosti není splněn ani v polovině adresních bodů. V obcích Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Hlušovice, Kozlov, Krčmaň, Mrsklesy a Samotičky není umístěna zbrojnice SDH, takže zde standard nemůže být splněn. Ovšem zákon o požární ochraně dává povinnost obcím jednotku zřídit nebo poskytnout prostředky na společnou jednotku s hasičským záchranným sborem kraje nebo jinou obcí. Na těchto územích mohou také zasahovat jednotky s územní působností, které zasahují i mimo území svého zřizovatele (jednotky požární ochrany kategorií II a III) (Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně). Například v obci Mrsklesy je předurčena jako první příjezdová jednotka požární ochrany z Velké Bystřice (Nařízení Olomouckého kraje č. 7/2018, 2018) (Příloha 32).

Hasičská stanice

— *Dostupnost: časová; typ území: celé území; standard dostupnosti: Příloha k Zákonu č. 133/1985 Sb., o požární ochraně; závazný*

Na území SO OPR Olomouc je umístěna jedna hasičská stanice zřízená Olomouckým krajem s JPO kategorií II, jejíž působnost je zpravidla do 20 minut od místa dislokace (Příloha k Zákonu č. 133/1985 Sb., o požární ochraně). Standard stanovený ve vyhlášce je splněn v 94,9 % adresních bodů (data z roku 2020). V některých obcích (Hlubočky, Kozlov, Náměšť na Hané, Tršice, Velká Bystřice nebo Velký Újezd) jsou případy, kde není standard splněn v části zastavěného území obce. Příčinami mohou být např. protáhlý tvar obce, typ komunikace, zvolená tabulková rychlost na komunikacích nebo blízkost další neuvažované stanice HSZ v sousedním SO ORP. Ovšem v jiných oblastech je dojezdová doba v intervalu nižším, než je stanoveno (například okrajové části Olomouce), ale i v tomto případě mohou být reálné výsledky ovlivněny aktuální dopravou, stavem vozovky nebo nepříznivým počasím. Ve východní části území Olomouce se ještě nachází jednotka hasičského záchranného sboru podniku (IV kategorie) ADM Olomouc s.r.o. (Příloha 33).

STANDARDSY DOSTUPNOSTI PRO HRŠTĚ

Hřiště pro předškolní děti

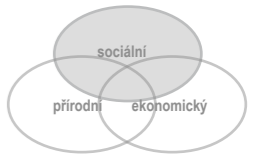
— *Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší); typ území: A, B, C, D; standard dostupnosti: 200 m; nezávazný*

Standard dostupnosti pro předškolní hřiště byl aplikován pouze na území města Olomouce. Do kategorie hřišť pro předškolní děti bylo zařazeno celkem 108 hřišť z poskytnuté datové vrstvy. Standard je splněn ve 39,6 % adresních bodů bydlení (celkový počet je 11 383; data z roku 2020) a většinou pouze v části území ZSJ. Největší počet hřišť se nachází v západní části města. ZSJ, ve kterých se nachází adresní body s velkým podílem splněnosti standardu dostupnosti, jsou: Bělidla I, Družební, Heyrovského, Karafiátova, Norská, Pionýrská, Pražská-západ, Schweitzerova, Stupkova a Tererovo náměstí. Standard není splněn například na většině území ZSJ Českobratrská, Droždín, Chomoutov, Nemilany, Novosadská nebo Olomouc – historické jádro (Příloha 7).

Hřiště pro mladší školní děti

— *Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší); typ území: A, B, C, D; standard dostupnosti: 500 m; nezávazný*

Tento standard dostupnosti je splněn v 85,6 % adresních bodů bydlení (data z roku 2020), i díky zvýšené hodnotě standardu na 500 m, která

odráží vyšší věk cílové skupiny, celkový počet hřišť pro mladší školní děti na území Olomouce je 133. Největší počet adresních bodů bydlení ležící mimo limitní hranici, která je uvedena standardem dostupnosti, je k nalezení v ZSJ Droždín, Hodolany, Chomoutov, Novosadská, Slavonín a U solných mlýnů (Příloha 8).

Hřiště pro mládež a dospělé

— *Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší); typ území: A, B, C; standard dostupnosti: 500 m; nezávazný*

Standard dostupnosti je splněn převážně v adresních bodech bydle- ní ležících v západní části Olomouce, kterých celkově spadá do zóny dostup- nosti 37,3 % (celkový počet je 11 383; data z roku 2020). Z velké části jsou položeny například v ZSJ Družební, Heyrovského, Hodolany, Karafiátova, Kosmonautů, Kpt. Nálepky, Norská, Pionýrská, Řepčín, Stiborova, Stupko- va, Štítného, Tererovo náměstí a další, ale v mnoha případech není pokryta zónou dostupnosti celá oblast ZSJ, takže je standard splněn pouze v určité části adresních bodů ležících v daném ZSJ. Naopak standard dostupnosti není splněn v žádném adresním bodu ležícím v ZSJ Balcárkova, Bělidla I, Černovír, Droždín, Holice, Chomoutov, Chválkovice, Lazce, Ondřejova, Pav- lovičky, Sobieského a U solných mlýnů (Příloha 9).

— *Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší); typ území: D; standard dostup- nosti: 1000 m; nezávazný*

Standard dostupnosti je splněn pouze ve 28 % adresních bodů by- dlení (celkový počet je 1032; data z roku 2020), které jsou všechny položeny v ZSJ Topolany a Týneček. V ZSJ Lošov, Radíkov a Svatý Kopeček není standard dostupnosti splněn žádném adresním bodu bydlení (Příloha 34).

STANDARDY DOSTUPNOSTI PRO DOPRAVU

Dlouhodobé parkování (nad 2 h)

— *Dostupnost: fyzická (pěší, skutečná); typ území: bez rozlišení; stan- dard dostupnosti: 300 m; závazný*

Standard dostupnosti parkovišť s možností dlouhodobého není splněn pouze v objektech ležících na okraji jádrové části Olomouce nebo ve východní části ZSJ Droždín, kde se nachází objekty průmyslového nebo rekreačního charakteru. Celkově je standard splněn v 93,2 % adresních bodů bydlení (celkový počet je 14 001; data z roku 2020), ovšem společně s tím- to standardem by měla být brána v potaz i kapacita parkovišť zejména ve městech, kde spousta obyvatel nemá vlastní garáž nebo parkovací plochu na svém pozemku. Například parkovací kapacitou v Olomouci se ve své di- plomové práci zabýval Jarcovják (2016) (Příloha 35).

Zastávky hromadné dopravy

— *Dostupnost: fyzická (pěší, skutečná); typ území: bez rozlišení; stan- dard dostupnosti: 500 m (300 m v kompaktní zástavbě – bloky vícepodlaž- ních domů, sídliště); závazný*

Standard dostupnosti je splněn v 91,6 % adresních bodů (tj. 11 595 z 12 657; data z roku 2020) ležících na území Olomouce a v území typu A nebo B. Adresní body nesplňující standard dostupnosti jsou položeny hlavně v okrajových částech na západě města v ZSJ Fakultní nemocnice, Heyrovské- ho, Karafiátova, Neředín, Pionýrská, Stiborova a U hvězdárny (Příloha 10).

—

STANDARDY DOSTUPNOSTI PRO ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Stanoviště tříděného odpadu

— *Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší); typ území: A, B, C; standard dostupnosti: 1500 m; nezávazný*

Standard dostupnosti je splněn v 91,7 % adresních bodů bydlení ve městě Olomouci (celkový počet je 10 351 ; data z roku 2020). Největší počet adresních bodů, kde není standard dostupnosti splněn, je v ZSJ Chomoutov a Droždín, ovšem jedná se o adresní body bydlení ležící zejména v okrajov- ých částech sídel (Příloha 36).

Sběrný dvůr/Stálé místo sběru bio odpadu

— *Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší); typ území: A, B; standard do-*

stupnosti: 1500 m; nezávazný

Standard je splněn na všech adresních bodech na území Olomouce, které jsou položeny v území, kterým je podmíněna aplikace standardu.

— *Dostupnost: sídelně strukturální; typ území: C, D; standard dostup- nosti: 1 zařízení/5 000 obyvatel; nezávazný*

Tento standard nemusí být uvažován, jelikož žádná obec typu území C a D na území SO ORP Olomouce nedosahuje počtu 5 000 obyvatel.

VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

Veřejná prostranství umožňují setkávání lidí a jejich vzájemnou komunikaci, jež je podmínkou soudržnosti společenství. Vytváří prostor pro společenské, kulturní, relaxační i ekonomické aktivity a svým uspořádáním, podobou a estetickým působením determinují četnost a kulturu mezilidského kontaktu. Veřejná prostranství zahrnují kromě ulic, náměstí, pasáží a dalších veřejně přístupných ploch také parky, veřejnou zeleň a veřejně přístupné za- hrady. V hierarchii systému veřejných prostranství mají svou důležitost jak celoměstsky významná prostranství (např. náměstí, parky, obchodní ulice, nábřeží), která ovlivňují obrovské množství návštěvníků, tak malá komunitní prostranství (např. náměstíčka, návsi, parčíky apod.), kde existuje silnější vazba mezi uživatelem a „jeho“ prostorem.

Politika architektury a stavební kultury České republiky - nelegis- lativní strategický dokument s celostátní působností, řeší podporu rozvoje architektury a stavební kultury jako principu zvyšování kvality prostředí vytvá- řeného výstavbou. Kvalita stavební kultury je přímo úměrná odpovědnosti, se kterou přistupujeme k ochraně hodnot, jako jsou kulturní památky, urbanis- ticky hodnotné soubory a architektonicky cenné stavby, veřejná prostranství nebo nezastavěné území – volná krajina.

VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ JAKO HODNOTA V ÚZEMÍ.

Hodnoty v území nelze generalizovat prostým výčtem. Obecně hod- noty jsou to, co utváří obraz místa, jeho genia loci a celkovou image sídla. Může se jednat o konkrétní přírodní prvky, ale také soubor staveb. Hodnotou veřejných prostranství ve vztahu k sídlu, ve kterém se nacházejí, je jejich významný potenciál z hlediska sociální role (místo setkání, cíl každodenních cest – obchody, služby, lékař, úřad), cestovního ruchu i rekreace.

Implementaci Politiky architektury a stavební kultury ČR představuje Metodický pokyn Ministerstva pro místní rozvoj „Veřejná prostranství v územ- ně analytických podkladech a územních plánech“, Ústav územního rozvoje, únor 2020. Definuje veřejná prostranství jako součást veřejné infrastruktury. Veřejnou infrastrukturou se rozumí pozemky, stavby a zařízení zří- zované nebo užívané ve veřejném zájmu. Veřejnou infrastrukturu rozdělujeme na:

a) dopravní infrastrukturu, například stavby pozemních komunikací, drah, vodních cest, letišť a s nimi souvisejících zařízení;

b) technickou infrastrukturu, kterou jsou vedení a stavby a s nimi provozně související zařízení technického vybavení; například vodovody, vodojemy, kanalizace, čistírny odpadních vod, stavby ke snižování ohrožení území živelními nebo jinými pohromami, stavby a zařízení pro nakládání s odpady, trafostanice, energetické vedení, komunikační vedení veřejné komu- nikační sítě a elektronické komunikační zařízení veřejné komunikační sítě, produktovody a zásobníky plynu;

c) občanské vybavení, kterým jsou stavby, zařízení a pozemky slou- žící například pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdra- votní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva;

d) veřejná prostranství.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 1 písm. k).

Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chod- níky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto pro- storu. (*Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozděj- ších předpisů, § 34.*)

Způsob využití veřejného prostranství závisí na jeho druhu, funk- ci a charakteru.

Podle zákona o obcích jsou veřejným prostranstvím všechna ná- městí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.

Mezi další specifické druhy veřejných prostranství můžeme zařadit například návsi, nábeží, pasáže, průchody, náplavky, venkovní schodiště, rozptylové plochy občanského vybavení, podloubí, zastávky hromadné do- pravy, nástupní ostrůvky, parkoviště a další venkovní plochy.

Veřejná prostranství jsou součástí urbanistické struktury sídla. Ne- jenže zajišťují obsluhu území, ale podílí se také na existenci společenského a kulturního života jeho obyvatel.

Hierarchie (uspořádání) veřejných prostranství v sídle může být sestavena podle velikosti, ale zejména podle jejich významu. Hierarchizací prostorů vznikají v sídle cílová místa s rozdílným potenciálem pro uspokoj- vání potřeb obyvatel (jiné akce se budou konat na hlavním náměstí o víkendu a jiné ve všední den na dětském hřišti u domu nebo v parku).

Velikost veřejného prostranství se odvíjí od jeho významu a funkce. Čím je veřejné prostranství významnější, ať už v rámci sídla nebo regionu, tím je obvykle větší jeho velikost. Prostor musí mít také přiměřeně lidské měřítko. Příliš velký, ale také příliš stísněný prostor může v obyvatelích vzbuzovat pocit nejistoty a nebezpečí. Správně zvolená velikost a proporce pro- storu mají vliv na to, jak budou jeho obyvatelé prostranství vnímat a zda tady budou rádi trávit čas.

Hierarchie náměstí:

- regionální – význam prostranství přesahuje hranice města a má sym- bolický význam pro širší území, např. Václavské náměstí v Praze,
- celoměstský – prostranství je užíváno většinou uživateli města; je ob- chodním a kulturně-společenským centrem města, např. Brno – Zelný trh (celoroční konání trhů a jarmarků, hudební vystoupení, sportovní přenosy),
- čtvrtový – tato náměstí využívají spíše místní obyvatelé, může se zde koncentrovat vybavenost či služby jako škola, obchody apod; např. náměstí v městské části,
- lokální – jedná se o prostranství v úzké vazbě na místo bydliště obyvatel a jejich každodenní aktivity, rozvíjí se zde sousedské vztahy, např. hřiště na sídlišti,
- předprostory budov.

Pro obce SO ORP Olomouc byla veřejná prostranství vymezena průzkumem území a to druhy veřejných prostranství: Parky, zahrady, prosto- ry před církevními objekty, památkami a památníky, náměstí, návsi, hřiště, přednádražní prostory, prostory kolem vodních ploch, jiná prostranství (s la- vičkami, památníkem apod.). Ke každému druhu veřejného prostranství je také jeho detailní popis. Jako specifický druh veřejných prostranství byly vymezeny historické návsi dle Císařský otisků stabilního katastru, vztahující se k roku 1834. Historická stopa návsi může být dnes zachovalá, ale také již takřka zaniklá a nečitelná.

Data veřejných prostranství SO ORP Olomouc jsou dostupná ve vrstvě datového modelu Ft_04_URBH_verejna_prostranstvi_p.

POZITIVA

- Území SO ORP Olomouc náleží celé do spádového obvodu metropolitního centra Olomouce s odpovídající občanskou vybaveností.
- 14 obcí SO ORP Olomouc má bohatou občanskou vybavenost. 21 obcí je vybaveno základní nebo malou občanskou vybaveností.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro střední školy splněny ve městě Olomouci.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro základní umělecké školy splněny ve městě Olomouci.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro gynekologii a porodnictví splněny ve městě Olomouci a v obcích Bohuňovice, Dolany, Lutín, Náměšť na Hané a Velká Bystřice.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro lékárny splněny ve městě Olomouci a v obcích Bohuňovice, Dolany, Lutín, Velká Bystřice a Velký Týnec.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro praktické lékařství pro děti a dorost splněny ve městě Olomouci a v obcích Bohuňovice, Dolany, Hlubočky, Horka nad Moravou, Lutín, Náměšť na Hané, Štěpánov, Velká Bystřice a Velký Týnec.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro zubní lékařství splněny ve městě Olomouci a v obcích Bohuňovice, Dolany, Hlubočky, Horka nad Moravou, Lutín, Náměšť na Hané, Štěpánov, Velká Bystřice a Velký Týnec.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro pošta/poštovní přepážka splněny ve městě Olomouci a v obcích Bohuňovice, dolany, Hlubočky, Lutín, Štěpánov, Velká Bystřice a Velký Týnec.
- Výsledky standardů dostupnosti individuální automobilovou dopravou a veřejnou hromadnou dopravou ukázaly jejich splněnost na celém území SO ORP Olomouc, i když je nutné zdůraznit, že při analýzách standardů dostupnosti veřejnou hromadnou dopravou nebyly brány v ohled jízdní řády a trasy jednotlivých spojů.

NEGATIVA

- Pouze 8 obcí SO ORP Olomouc má minimální občanskou vybavenost.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro střední školy nesplněny v obcích Bělkovice-Lašťany, Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Dolany, Křelov-Břuchořín, Hlušovice, Hněvotín, Horka nad Moravou, Mrsklesy, Samotíšky, Slatinice, Tověř, Velká Bystřice a Velký Týnec.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro gynekologii a porodnictví nesplněny v obcích Bělkovice-Lašťany, Bohuňovice, Dolany, Hlubočky, Horka nad Moravou, , Štěpánov a Velký Týnec.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro lékárny nesplněny v obci Bělkovice-Lašťany.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro praktické lékařství pro děti a dorost nesplněny v obci Bělkovice-Lašťany.
- Standardy se sídelně strukturální dostupnosti pro zubní lékařství nesplněny v obci Bělkovice-Lašťany

DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VČETNĚ JEJICH DOSTUPNOSTI

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

SO ORP Olomouc má strategickou polohu v centru Moravy s hospodářsky silným centrem – krajským městem Olomoucí, jež je přirozené spádové a správní centrum nejen ORP, ale celého Olomouckého kraje a významným dopravním uzlem v rámci ČR.

Doprava je integrovanou součástí území a jako taková v něm plní nezastupitelné funkce jako:

- spojovat všechny základní funkční složky;
- ve struktuře osídlení vytvářet základní dopravní kostry;
- vytvářet příznivé podmínky pro přemísťování osob a nákladů (spojení, obsluha).

Pro potřeby přiblížení problematiky dopravy v SO ORP Olomouc, je doprava rozdělena na jednotlivé složky. Nejčastějším způsobem dělení dopravy je podle druhu prostředku, kterým je uskutečňována, na základě něž ji můžeme dělit na silniční, železniční, vodní, leteckou, potrubní, cyklistickou, pěší a nekonvenční.

SILNIČNÍ DOPRAVA

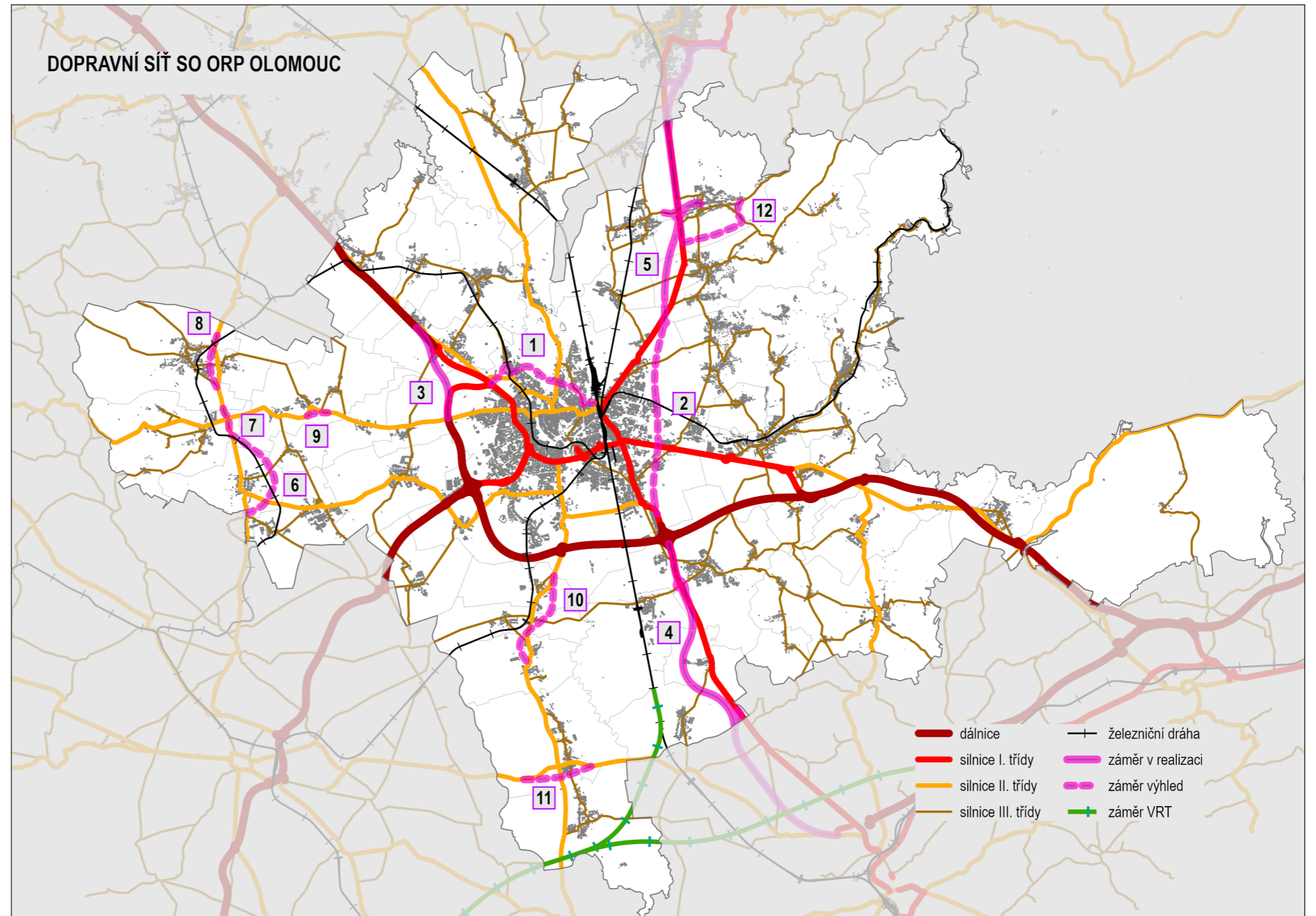
Silniční doprava je v SO ORP zastoupena poměrně hustou silniční sítí, konkrétně:

- dálnicemi II. třídy D35 (na východ směr Ostrava a na západ směr Mohelnice) a D46 (na jihozápad směr Brno) a D46 (na jihozápad směr Brno);
- silnicemi I. třídy č. I/35, I/46 a I/55;
- silnicemi II. třídy č. 150, 435, 436, 437, 441, 446, 448, 449, 570 a 635;
- silnicemi III. třídy;
- místními komunikacemi ve městech a obcích různých kategorií.

V moderní a vyspělé společnosti je doprava jedním z hlavních faktorů jejího dalšího úspěšného rozvoje. Na některých místech, ale tempu nárůstu dopravy nestačí kapacity dostupných sítí komunikací. Proto v SO ORP Olomouc vznikají projekty na zkapacitnění hlavních komunikací a hlavně jejich přeložení mimo zastavěná území z důvodu snížení zatížení komunikací v obcích, potažmo hluku a zvýšení kvality ovzduší a s tím vším spojený komfort života obyvatel v obcích. Tam kde přeložení komunikací není možné, jsou budována protihluková opatření.

Příklady záměrů staveb silničních komunikací v různých fázích příprav: (vyznačeno v mapě Dopravní infrastruktura SOORP Olomouc):

- „Severní spoj“ Olomouce – propojující D35 se silnicí I/46 (aktuálně přeložka silnice II/448).
- „Východní tangenta“ Olomouce – propojující silnice I/55 a I/46; (termín zahájení 2028, dokončení 2030).
- „Západní tangenta“ Olomouce - přeložka části dálnice D35 u Křelova (termín dokončení 2025)
- Stavba D55 mezi Velkým Týncem a Přerovem (paralelní komunikace k silnici I/55) kde naváže na budoucí obchvat dálnice D1 kolem Přerova (termín dokončení 2025)
- Stavba I/46 Týneček – Šternberk (termín zahájení 2026, dokončení 2028)
- Obchvat Slatinic (návrh)
- Obchvat Drahanovic (návrh)
- Obchvat Náměště na Hané a Loučan na Hané (návrh)
- Obchvat Těšetic (návrh)
- Obchvat Kožušán-Tážal a Charvát (návrh)

Zdroj: UAP ORP Olomouc, vlastní zpracování MMOL

- Obchvat Dubu na Moravě (návrh)
- Obchvat Bělkovic (návrh)

DOPRAVA V KLIDU

Silniční doprava není jen doprava v pohybu, ale i doprava v klidu. Ta zahrnuje zastavení, stání a zejména parkování vozidel, které je obecně stanoveno místní úpravou silničního provozu. Se zvyšujícím se množstvím vozidel převážně v městských aglomeracích ale i menších obcích, vzrůstá také závažnost řešení problematiky dopravy v klidu. Její stagnace je nepřijatelná, stejně jako nekontrolovaný a chaotický rozvoj

způsobu parkování. Jediným možným přístupem je systémové řešení postihující všechny související aspekty včetně všech zúčastněných skupin obyvatelstva. Na parkovištích jsou proto stále častěji k vidění mimo parkovacích stání pro osoby ZTP, parkovací stání určená pro rodiče s malými dětmi a parkovací stání vyhrazená pro elektromobily, která jsou navíc vybavená dobíjecími stanicemi. Parkovací stání v centrálních částech měst a větších obcí jsou zpoplatněna. Problémem, ale stále zůstává nedostatek parkovacích stání, hlavně ve městě Olomouci. Olomouc aktuálně připravuje záměr nové parkovací politiky, který by s touto problematikou ve městě mohl alespoň částečně pomoci rozdělením území města do

parkovacích zón s různými tarify za parkování (Aktuálně fungují zóny A a B v centru a rozšířeném centru města. Výhledově zóny C a D.).

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Železniční doprava a její síť je v ČR jedna z nejhustších nejen v rámci Evropy, ale i světa. Na 1 km² náleží v průměru 0,12 km železnice. Proto není divu, že v Olomouci jakožto železničním uzlu se sbíhá hned pět tratí Českých drah a i ve zbytku SO ORP Olomouc je železniční síť dostatečně zastoupena, konkrétně:

železniční trať celostátního významu

- č. 270 (Česká Třebová – Olomouc – Přerov – Bohumín, která je součástí III. tranzitního železničního koridoru vedoucího od východu na západ ČR).

železniční trať regionálního významu

- č. 273 (Červenka – Senice na Hané – Prostějov).
- č. 275 (Olomouc – Senice na Hané) – navržena k rekonstrukci a modernizaci dle ZÚR OK..
- č. 290 (Olomouc – Šternberk – Uničov – Libina – Šumperk) – modernizována a elektrifikována..
- č. 301 (Olomouc – Prostějov – Nezamyslice).
- č. 310 (Olomouc – Velká Bystřice – Hrubá Voda – Moravský Beroun – Krnov - Opava východ). – navržena k rekonstrukci a modernizaci dle ZÚR OK..

Na území SO ORP Olomouc se nachází celkem 30 vlakových stanic různých velikostí od zastávek, přes stanice až po hlavní nádraží v Olomouci sloužících k osobní dopravě.

Pro nákladní dopravu slouží především nákladní přednádraží Olomouc, dále pak železniční stanice Hlubočky – Mariánské Údolí (bílá technika, značka MORA) v kombinaci s železničními vlečkami, které obsluhují průmyslové areály.

V SO ORP Olomouc jsou postupně opravovány a modernizovány jednotlivé vlakové stanice i tratě. Zvyšována je i bezpečnost na železničních přejezdech instalací výstražných zařízení, někde v kombinaci se závorami.

Výhledově je na území Moravy navržena vysokorychlostní trať Haná, která území SO ORP Olomouc protne v katastrálním území Věřovan a dále s možným napojením na stávající železniční koridor směrem na Olomouc.

LETECKÁ DOPRAVA

Letecká doprava je v SO ORP Olomouc reprezentována:

- veřejné mezinárodní letiště Olomouc (určené pro menší letouny, kluzáky, vrtulníky a balóny);
- neveřejné vnitrostátní letiště Bohuňovice (určené pro ultralehká letadla a vrtulníky);
- neveřejné vrtulníkové letiště pro Leteckou záchrannou službu v Olomouci;
- neveřejný heliport v areálu Fakultní nemocnice Olomouc.

Funkce letecké dopravy v SO ORP Olomouc je převážně rekreační a výcviková.

VODNÍ DOPRAVA

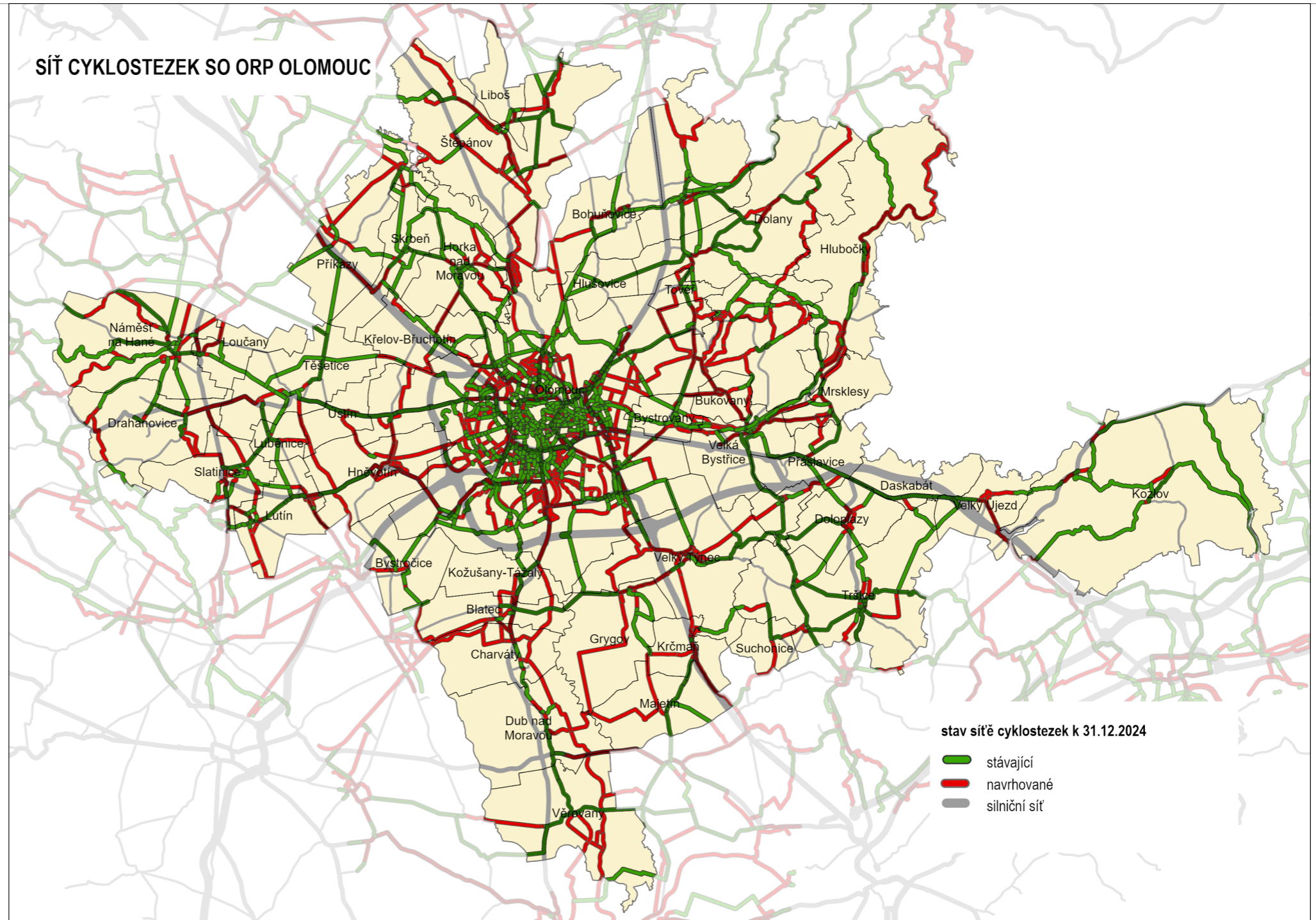
Vodní doprava se ve své podstatě v SO ORP Olomouc nenachází.

Ale i přesto je zde zastoupena pro účely turistické, sportovní a rekreační a to v podobě:

- Ololodě, která brázdí hladinu Moravy centrem města Olomouc;
- tréninkového kanálu pro kajakáře a kanoisty na Mlýnském potoce;
- veslařského klubu při řece Moravě;
- a samotné řeky Moravy a všech jejích ramen, protékajících Litovelským Pomoravím, splavných na menších lodích

POTRUBNÍ DOPRAVA

Potrubiční doprava pro přepravu surovin jakou jsou ropa, nebo plyn se v území SO ORP Olomouc nenachází, i když jeden typ potrubní dopravy bychom našli a to ve Fakultní nemocnici Olomouc, kde funguje potrubní pošta.

Zdroj: Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji, vlastní zpracování MMOL

CYKLISTICKÁ DOPRAVA

SO ORP Olomouc je protkána sítí cyklotras a cyklostezek vedoucích po silnicích, místních i účelových komunikacích, po stezkách pro cyklisty, stezkách se smíšeným provozem, aj. Mezi nejvýznamnější cyklistické trasy ve SO ORP Olomouc patří:

- 4. Moravská stezka
- 5. Jantarová stezka, GW Krakov – Morava – Vídeň
- EV 9 Balt – Jadran (Evropská dálková trasa Euro Velo)

Základním problémem cyklistické dopravy je, že tato doprava není ve městech vnímána, ani řešena integrovaně. Vzhledem k rozvoji cyklistické dopravy, způsobené novými technologiemi tzv. elektrokol,

dochází k nárůstu počtu cyklistů. Následně přichází otázka „kam s nimi?“, jelikož při výstavbě jsou koncepční dokumenty realizovány izolovaně a jsou rozděleny na řešení automobilové dopravy, dopravy v klidu, hromadné veřejné dopravy, cyklistické a pěší dopravy. A to by se v budoucnu mělo změnit.

Strategie rozvoje cyklo dopravy a cykloturistiky nejen v SO ORP Olomouc ale i v celém Olomouckém kraji je podrobněji rozepsána v dokumentu „Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v Olomouckém kraji“, z února 2017 s výhledem do roku 2025.

PĚŠÍ DOPRAVA

K pěší dopravě, pro kterou jsou určeny hlavně chodníky a pěší zóny, přibývají každoročně desítky metrů hlavně v rozvíjejících se obcích, kde zajišťují bezpečnost pěších. Hlavně k rekreačním a turistickým účelům pak slouží městské parky, různé naučné stezky, turistické trasy přírodou, stezky určené pro kardiologická cvičení a také trasy po různých památkách s výkladem historie, kterou je prostoupena celá ČR, ORP Olomouc nevyjímaje..

NEKONVENČNÍ DOPRAVA

Nekonvenční doprava se v SO ORP Olomouc vyskytuje zatím jen v omezené míře. Její zástupce bychom našli v IDSOK kde jsou nekonvenční dopravou z hlediska způsobu napájení autobusy na elektrický, příp. plynový či hybridní pohon. Dále pak v automobilové dopravě podle způsobu organizace automobilového provozu, jako je carpooling, vanpooling, carsharing a také sem patří tradičnější kombinované systémy Park and Ride.

Největší podíl a zároveň nejviditelnější nekonvenční dopravou na území ORP je systém sdílení kol (Bike Sharing systém, nebo také ridesharing) –nextbike; nebo elektrokoložek – Eagle, Bolt a Lime.

DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST

Dopravní obslužnost v SO ORP Olomouc je zajišťována systémem Integrovaného Dopravního Systému Olomouckého Kraje (IDSOK), jehož součástí je veřejná linková doprava, železniční doprava a v rámci města Olomouc i Městská Hromadná Doprava.

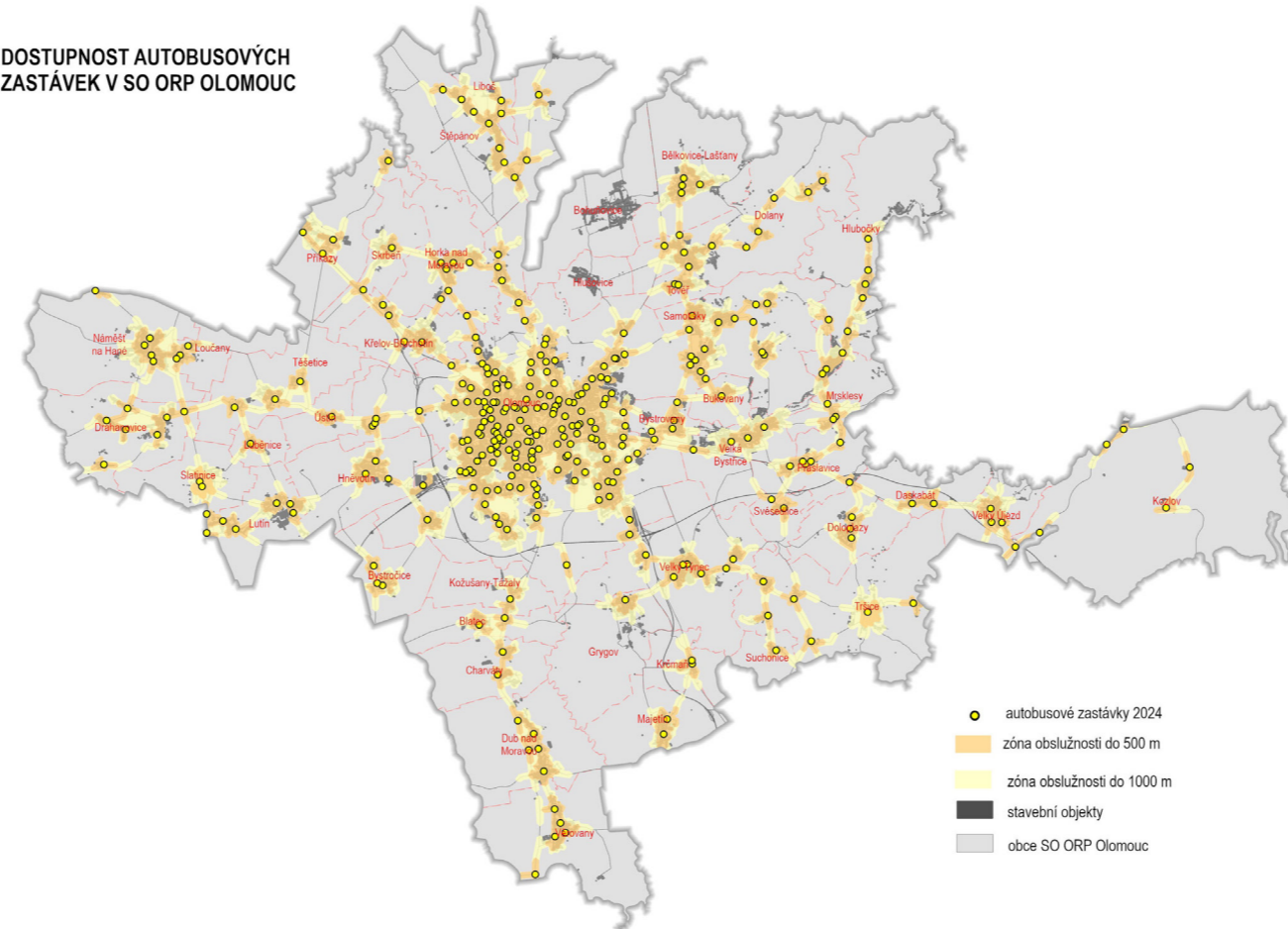
IDSOK

IDSOK zastřešuje v Olomouckém kraji, potažmo v SO ORP Olomouc meziměstskou a příměstskou dopravu provozovanou autobusy, vlaky a navazující městskou hromadnou dopravu v Olomouci.

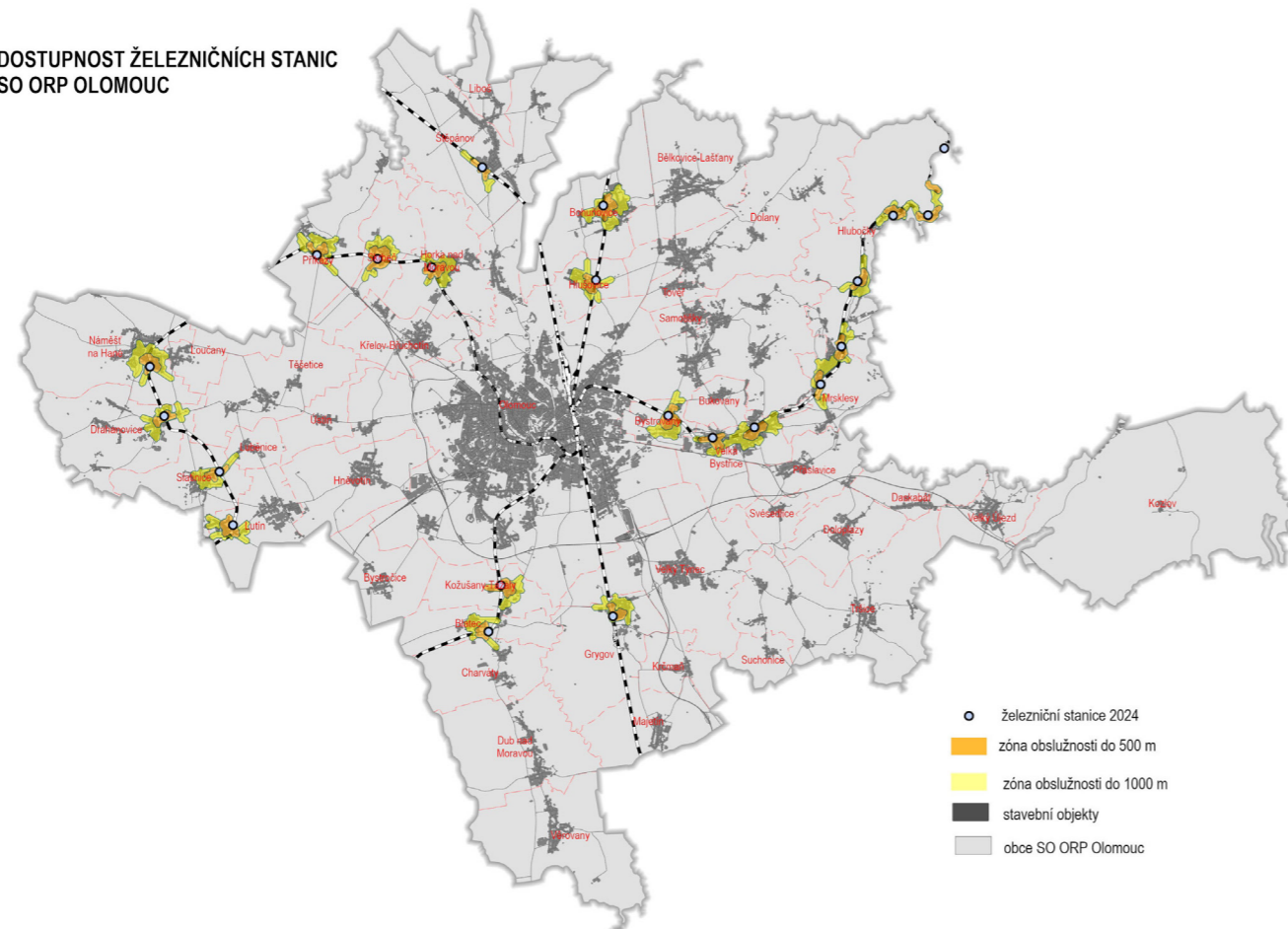
MHD OLOMOUC

MHD Olomouc obsluhuje kromě vlastního správního území města také okolní obce: Bukovany, Bystrovany, Horka nad Moravou, Skrbeň, Samotíšky a Vsisko (OC Olympia). Obslužnost je zajištěna 24 autobusovými linkami, 8 tramvajovými linkami a více jak 180 zastávkami.

DOSTUPNOST AUTOBUSOVÝCH ZASTÁVEK V SO ORP OLOMOUC

DOSTUPNOST ŽELEZNIČNÍCH STANIC SO ORP OLOMOUC

Dostupnost dopravní infrastruktury zajišťující obslužnost obcí V kontextu výše popsané obslužnosti území SO ORP Olomouc je nutné také zmínit, dostupnost veřejné dopravy. Ta je zajišťována převážně autobusovými zastávkami rozmístěnými ve většině obcí SO ORP Olomouc s výjimkou Hlušovic a Bohuňovic, které jsou obslouženy pouze vlakovou stanicí a zastávkou. Podél železničních tratí je dostupnost veřejné dopravy po železnici kombinována s tou autobusovou.

Dostupnost je v obcích zajištěna rovnoměrným rozložením zastávek tak, aby jednotlivé zastávky pokryly svou docházkovou vzdáleností (500 m / 1000 m) centrální a obydlené části obcí, nebo místa zaměstnání.

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Území SO ORP Olomouc je vybaveno všemi druhy inženýrských sítí mimo produktovodu a ropovodu. Je zastoupena objekty a vedením elektrizační soustavy, objekty a vedením kanalizační sítě, objekty a vedením vodovodní sítě, objekty a vedením plynovodní sítě, objekty a vedením komunikační sítě a objekty a vedením teplovodní sítě. Jejich aktuální průběh je v datové bázi ÚAP, graficky jsou inženýrské sítě znázorněny ve výkrese limitů.

Všechny obce SO ORP jsou elektrifikovány. Zásobování elektrickou energií je zajištěno z distribuční soustavy 110 kV a 22 kV. Koncepti zásobování Olomouckého kraje elektrickou energií stanovuje ZUR OK v kapitole A.4.2.4.. Schéma koncepce zásobování elektrickou energií a plynem je znázorněno ve výkrese B.5. Koncepti tvoří jak stávající, tak i navržené vedení přenosové soustavy a distribuční soustavy včetně zařízení nezbytných pro zabezpečení funkceschopnosti liniových staveb. Koncepce zpracována ve výkrese B.5. znázorňuje tzv. cílový stav, tj. stav po naplnění všech záměrů nadmístního a republikového významu.

Pro město Olomouc je elektrická energie distribuována distribuční soustavou 110 kV do napájecích elektrických stanic transformačních 110/22 kV Hodolany, Olomouc-sever a Holice. Pro obsluhu jihozápadní části města a také navazujícího území za hranicemi města byla vybudována elektrická stanice transformační 110/22 kV Hněvotín v k.ú. Slavonín a nově je navržena elektrická stanice transformační 110/22 kV „Slavonín“ v k.ú. Slavonín.

VÝROBA ELEKTŘINY Z OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ

Důsledky klimatických změn, celková geopolitická situace, rostoucí závislost na fosilních palivech a rostoucí ceny energií jsou důvodem, proč se dnes dostává do popředí oblast obnovitelných zdrojů energie. Přínos obnovitelných zdrojů energie spočívá především v jejich schopnosti snižovat emise skleníkových plynů a úroveň znečištění, zvyšovat bezpečnost dodávek, podporovat průmyslový rozvoj založený na znalostech, vytvářet pracovní příležitosti a posilovat hospodářský růst, jakož i konkurenceschopnost a regionální rozvoj.

Obnovitelné zdroje energie jsou většinou domácího původu, nespolehají se na dostupnost konvenčních energetických zdrojů v budoucnosti a díky jejich převážně decentralizovanému charakteru přispívají ke zmírnění energetické závislosti na dodávkách energie ze zahraničí. Obnovitelné zdroje energie představují jeden z důležitých prvků budoucí udržitelné energetiky.

Dne 23. ledna 2023 vyšel ve Sbírce zákonů ČR Zákon č. 19/2023 Sb. I. Jedná se o novelu energetického zákona, označovanou jako LEX OZE I., která umožnila provoz obnovitelných zdrojů energie s instalovaným výkonem do 50 kW bez licence od Energetického úřadu. Koncem roku 2023 byla schválena novelizace energetického zákona (LEX OZE II), která umožnila od 1. 7. 2024 sdílení elektřiny prostřednictvím veřejné distribuční sítě a tím i rozvoj komunitní energetiky. Dalším krokem k modernizaci

Zdroj: Centrum dopravního výzkumu, v.v.i., průzkum území, vlastní zpracování MMOL

energetiky bude třetí novela energetického zákona LEX OZE III. Tato novela se zaměřuje na modernizaci elektroenergetiky a zahrnuje zásadní změny pro ukládání elektřiny, její agregaci a flexibilitu.

Novelizace energetického zákona má přímý dopad na územní plánování.

Novelizací stavebního zákona, se rozšiřuje definice veřejné infrastruktury na úseku technické infrastruktury o výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů (dále jen „výroby elektřiny z OZE“). Z hlediska územního plánování se jedná o významnou změnu legislativy. Pokud umístění výroby OZE v nezastavěném území územně plánovací dokumentace z důvodu veřejného zájmu výslovně nevylučuje, lze tak nyní využít postupu dle § 18 odst. 5. Tímto se v principu otevírá snadnější cesta k realizaci takových záměrů.

Pro možnost umístění výroby elektřiny z OZE v nezastavěném území je dále nezbytný soulad s územním plánem, který může z důvodu jiného veřejného zájmu vyloučit umístění těchto výroben v nezastavěném území. Soulad se posuzuje se stanoveným využitím jednotlivých ploch s rozdílným způsobem využití, přičemž pro posouzení souladu je rozhodující, zda územní plán v těchto plochách výslovně vylučuje možnost umístění výroby elektřiny z OZE. Za výslovné vyloučení přitom nelze považovat, že územní plán v dané ploše určí hlavní, přípustné (popř. podmíněně přípustné), využití a jako nepřípustné využití určí vše ostatní.

Vyloučení fotovoltaických nebo větrných elektráren v územním plánu obce paušálně na celém území obce je možné pouze při odůvodnění takového zákazu jiným veřejným zájmem. Nestačí zákaz bez tohoto odůvodnění a pokud obec trvá nebo nově chce výroby obnovitelných zdrojů energie na svém území vyloučit, musí pořídit změnu územního plánu, kde explicitní vyloučení odůvodní jiným veřejným zájmem než je veřejný zájem na zřizování a provozu výroben elektřiny z obnovitelných zdrojů nad 1 MW. Je potřeba identifikovat a ochránit takové konkrétní veřejné zájmy, které převažují nad veřejným zájmem umístění výroby OZE. Základní restriktivní podmínky pro umísťování výroben OZE představuje koncentrace pozitivních charakteristických rysů krajiny. V případě umísťování větrných elektráren lze konstatovat, že přírodní podmínky SO ORP Olomouc jsou pro jejich umísťování nevhodné.

Všechny obce SO ORP Olomouc jsou plynofikovány převážně sítí STL plynovodů a napojeny na síť hlavních vysokotlakých plynovodů, které tvoří prakticky obchvat města Olomouce ze kterého paprskovitě rozbíhají do dalších částí ORP. Plynovod NTL je zaveden v Olomouci, Hněvotíně, Dubu nad Moravou a Hlubočkách.

Pro zásobování obcí SO ORP pitnou vodou má zásadní význam fakt, že část území leží v chráněné přirozené oblasti akumulace vod – Kvartér řeky Moravy (Nařízení vlády ČSR č. 85/1981 Sb.) a že se zde nacházejí další významné vodní zdroje. Obce Suchonice v současné době řeší výstavbu vodovodu a kanalizace s ČOV.

MÍSTA ODBĚRŮ VODY PRO LIDSKOU SPOTŘEBU A CHRÁNĚNÉ OBLASTI PŘIROZENÉ AKUMULACE VOD (CHOPAV)

V Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu 2021-2027 jsou uvedené počty odběrů vody zahrnující činnosti spojené se zásobováním vodou průmyslu a domácností v poměrech dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu. CHOPAV představují území, která mají být přednostně chráněna jako přirozené zásobárny kvalitní surové povrchové a podzemní vody, která může být v budoucnu využita pro zásobování obyvatel. Představují tedy v podstatě typ výhledových oblastí pro odběry surové vody. Vody z vodních zdrojů jsou přivedeny buď přímo do vodojemů, nebo na úpravny vody.

Z těchto zdrojů jsou zásobovány vodou všechny obce SO ORP. Pouze obec Suchonice není vybavena veřejným vodovodem a jednotlivé objekty v této obci jsou zásobovány individuálními zdroji pitné vody. Ostatní obce SO ORP Olomouc jsou napojeny na veřejný vodovod. Město Olomouc, včetně všech místních částí, je zásobeno pitnou vodou ze skupinového vodovodu Olomouc (SVO), respektive jeho podskupiny Olomouc. Městské části Slavonín a část Nemilany jsou zásobovány pitnou vodou z vodovodní sítě ve vlastnictví Vodovodu Pomoraví. V Zásadách územního rozvoje Olomouckého kraje (ZUR OK) jsou vymezeny koridory pro vodovody nadmístního významu.

Územní plán Olomouc vytváří územní podmínky pro odkanalizování města při respektování širších vazeb na okolí. Část řešeného území leží v chráněné přirozené oblasti přirozené akumulace vod – Kvartér řeky Moravy (Nařízení vlády ČSR č. 85/1981 Sb.) a na severu v CHKO Litovelské Pomoraví (vyhlášeno vyhláškou MŽP č. 464/1990 Sb.). Z těchto dokumentů vyplývají omezení některých činností a přísnější ukazatele přípustného znečištění odpadních vod. V územních plánech obcí je požadavek na upřednostňování napojení sídel menších než 10000 obyvatel na stávající větší ČOV a budování společných ČOV pro více sídel, ve kterých lze zajistit větší účinnost čištění a tím vyšší kvalitu vypouštěných odpadních vod. Pouze obce Suchonice a části obce Tršice (Přestavky, Vacanovice a Zákřov) nejsou napojeny na veřejnou kanalizační síť.

ZÚR OK v kapitole 5.4.2. priority v oblasti ochrany vod v odstavci 5.4.2.4. požaduje po návrhy nových rozvojových lokalit následující:

„nepovolovat rozsáhlou zástavbu rodinných domů v území, ve kterém není zajištěná veřejná kanalizace včetně ČOV a veřejný vodovod“.

Platná strategie Olomouckého kraje o vodě v aktivitách 9 (Podpořit studie dobudování napojení na veřejný vodovod a kanalizaci pro všechny zbývající obce v kraji dosud bez veřejného vodovodu a kanalizace) a 10 (Dosáhnout čištění odpadní vody ve všech rekreačních oblastech) shodně uvádí:

Aktivita 9:

„Za řešení ve smyslu této aktivity jsou považovány rovněž decentrální (ostrovní) systémy nakládání s odpadními vodami (včetně tzv. domovních čistíren odpadních vod/DČOV apod.) a to zejména v případech rozříštěné nebo na počet EO málo početné urbanizované oblasti. Tzn. preferovaná není jen kanalizace ale i jiné způsoby řešení likvidace (čištění) odpadních vod s přihlédnutím ke komplexní výhodnosti a vhodnosti takových řešení.“

Aktivita 10:

„Za taková řešení jsou považovány rovněž decentrální (ostrovní) systémy nakládání s odpadními vodami (včetně tzv. domovních čistíren odpadních vod/DČOV apod.) nikoliv pouze napojení na kanalizační soustavy. Vždy je nutno posoudit komplexně vhodnost daného přístupu a zvažovat možné varianty“

Z hlediska hospodářského rozvoje území SO ORP Olomouc není současný stav technické infrastruktury limitujícím faktorem rozvoje území. Hlavním požadavkem pro územní plánování v oblasti infrastruktury je vymezení koridorů pro silniční obchvaty obcí a při návrhu nových zastavitelných ploch přihlížet k hospodárnému využití stávající technické infrastruktury.

POZITIVA

- Téměř celé území je plynofikováno, centrální část Olomouce je zásobována teplem z centrálních zdrojů (teplárna, atd.).
- Velká část obcí je zásobována vodou z veřejného vodovodu, většina obcí má vybudovanou kanalizaci s ČOV.
- Velká část území je dobře napojena na hlavní republikový dopravní systém (dálnice D/46 a D/35 a III. železniční koridor Česká Třebová – Olomouc – Přerov - Bohumín).
- Byla alespoň částečně dokončena přeložka rychlostní silnice R/35 (jižní a západní část obchvatu Olomouce).
- Většina území je dostatečně dopravně obsloužena – integrovaným dopravním systémem Olomouckého kraje (IDSOK).
- V území se nachází jedno veřejné mezinárodní letiště (Olomouc) a jedno neveřejné vnitrostátní letiště (Bohuňovice).
- Území je zabezpečeno leteckou záchrannou službou (heliporty Hněvotínská Olomouc, Fakultní nemocnice Olomouc).
- Sdílení dopravních prostředků – rekola, next bike a elektrokoloběžek - Eagle a Bolt.
- Elektrifikace železniční trati č. 290 (Olomouc – Šternberk – Uničov – Libina – Šumperk).
- Propojení komunikací tzv. „severní tangenta“ – propojující D35 a silnici I/46, dobudování propojení tzv. „východní tangenty“ - obchvat Olomouce propojující silnice I/55 a I/46, přeložka části dálnice D35, tzv. „západní tangenta“ u obce Křelov, výstavba komunikací: D/55 (Přerov – Olomouc) a D/46 (Olomouc – Šternberk), přeložky silnic II/449 (Lípy, Slatinice, Loučany), II/435 (Kožušany–Tážaly, Blatec, Charváty).
- Budování systému cyklistických stezek pro místní i dálkové trasy.
- Rozvoj tramvajové sítě v Olomouci a její napojení na příměstskou dopravu.
- MHD Olomouc obsluhuje kromě vlastního správního území města také okolní obce: Bukovany, Bystrovany, Horka nad Moravou, Skrbeň, Samotíšky a Vsisko (OC Olympia).
- Z hlediska hospodářského rozvoje území SO ORP Olomouc není současný stav technické infrastruktury limitujícím faktorem rozvoje území.
- Hlavním požadavkem pro územní plánování v oblasti infrastruktury je vymezení koridorů pro silniční obchvaty obcí a při návrhu nových zastavitelných ploch přihlížet k hospodárnému využití stávající technické infrastruktury.

NEGATIVA

- Obec Suchonice nemá vodovod a kanalizaci.
- Obce Samotíšky, nemá vybudovanou splaškovou kanalizaci.
- V některých částech území se začínají projevovat dopady sucha již i na veřejné na vodní zdroje, což vyvolává potřebu dodatečného prohlubování stávajících, či budování nových studní.
- Část větších obcí dosud nemá vybudovanou splaškovou kanalizaci ukončenou na ČOV (Samotíšky, Blatec).
- Dimenze a umístění protipovodňových hrází odpovídají historické snaze o ochranu zemědělských pozemků namísto dnešního trendu ochrany výhradně zastavěného území. V mnoha případech pak tyto hráze paradoxně spíše brání retenci vody v krajině, či (po jejich přelítí) brání návratu vody do koryt toků.
- Dále se zhoršující situace zásob spodních vod.
- Uvolnění hájených území pro výstavbu víceúčelových vodních děl pro jiné (nevratné) využití.
- Přetížené silnice I/35 (Velkomoravská, Olomouc), I/46 a I/55.
- Nevyhovující části silnic II/570, II/448, II/449, II/435.
- Nejsou dobudovány trasy a další zázemí pro místní cyklistickou dopravu.
- Zpoždování výstavby rychlostních silnic D/55 a D/46, zpoždování dokončení přeložky D35.
- Zhoršující se situace s parkováním z důvodu rostoucího počtu vozidel.
- Zatížení hlukem a zvýšenou prašností zejména podél významných komunikací – R/35 (Příkazy, Křelov–Břuchotín), průtahy obcemi I/55 (Křčmaň, Olomouc), I/46 (Olomouc, Dolany), II/150 (Dub nad Moravou), II/570 (Hněvotín, Lučín), II/448 (Luděřov, Drahanovice, Rataje, Těšetice, Ústín, Olomouc), II/449 (Slatinice, Loučany), II/435 (Tážaly, Blatec, Charváty), III/44317 (Velká Bystřice, Mariánské Údolí).
- Základním problémem cyklistické dopravy je, že tato doprava není ve městech vnímána, ani řešena integrovaně. Vzhledem k rozvoji cyklistické dopravy, způsobené novými technologiemi tzv. elektrokol, dochází k nárůstu počtu cyklistů. Následně přichází otázka „kam s nimi?“, jelikož při výstavbě
- jsou koncepční dokumenty realizovány izolovaně a jsou rozděleny na řešení automobilové dopravy, dopravy v klidu, hromadné veřejné dopravy, cyklistické a pěší dopravy. A to by se v budoucnu mělo změnit.
- Nekonvenční doprava se v SO ORP Olomouc vyskytuje zatím jen v omezené míře.

EKONOMICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY

Ekonomickým centrem hospodářského vývoje celého regionu je město Olomouc, které kromě funkce ekonomického centra plní i množství dalších funkcí, které spolu vzájemně souvisí a tvoří jeden integrální celek. V následujícím textu jsou blíže popsány některé z funkcí, které město Olomouc jako centrum plní.

EKONOMICKÁ FUNKCE

Ekonomika Olomouce je postavena na službách a dále na dlouhé tradici potravinářského a strojírenského průmyslu se speciální rolí čerpadlařství. Vstupem zahraničních investic do průmyslových zón města dochází k dalšímu rozvoji průmyslu strojírenského, elektrotechnického a také polygrafie. Kromě průmyslu je zde i tradice a zázemí kvalitních stavebních firem a společností. V poslední době se rozvíjí sektor informačních technologií a výroba elektro a přesných přístrojů. Ve městě je Vědeckotechnický park Univerzity Palackého a podnikatelský inkubátor. V průmyslové výrobě převažují menší podniky, prakticky zde neexistují velké soukromé firmy nad 1000 zaměstnanců a rovněž mezi středně velkými subjekty (250 – 1000 zaměstnanců) převažují zaměstnavatelé z veřejného sektoru. Hospodářství ostatních obcí SO ORP je tradičně postaveno na zemědělství na které navazuje potravinářský průmysl, doplněno drobnými podnikateli s různých odvětví. Výjimkou jsou obce Lutín, Hlubočky a Hněvoňín kde působí celkem 10 významných výrobních firem především z oblasti průmyslové výroby.

VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍ A VĚDECKOVÝZKUMNÁ FUNKCE

Olomouc je díky vysokému školství a velkému počtu základních a středních škol centrem vzdělanosti nadregionálního významu. Z hlediska oborového zaměření má Olomouc vysoký potenciál zejména pro rozvoj přírodovědných a lékařských oborů, včetně špičkových aktivit v oblasti biotechnologií či nanotechnologií a optoelektroniky

V Olomouci se nachází jedna z nejvýznamnějších univerzit v České republice – starobylá Univerzita Palackého – a čtyřadvacet středních škol různého zaměření. Univerzita Palackého je s osmi fakultami a téměř třídvacetí tisíci studenty největší vzdělávací institucí v regionu Střední Morava.

Vzdělání obyvatelstva okresu Olomouc je nad průměrem České republiky, což vytváří dobré podmínky pro budoucí ekonomický rozvoj regionu. Určitým specifickým Olomouce je kvalitní jazykové vzdělávání, které může městu poskytovat významnou konkurenční výhodu.

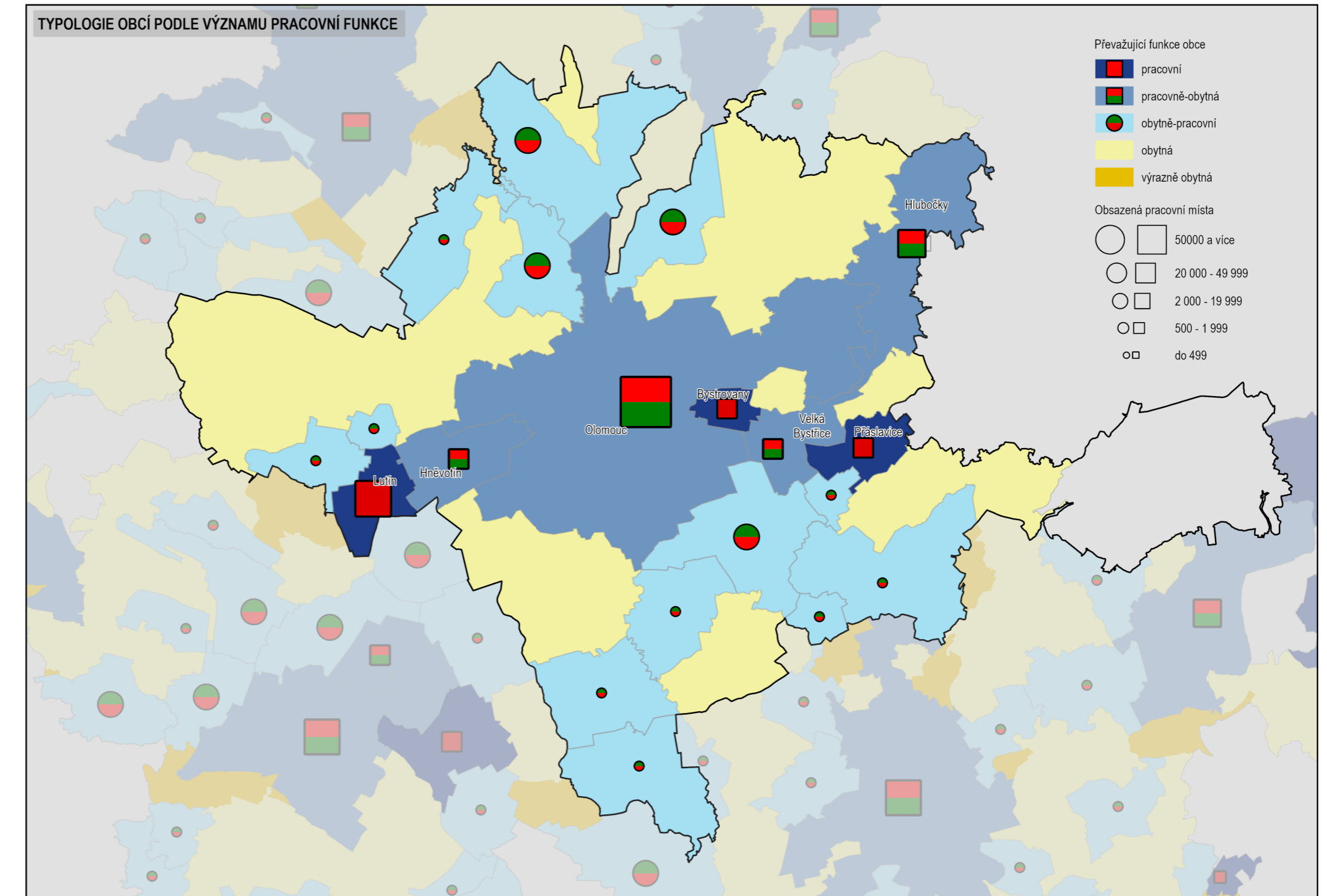
Od roku 2005 zahájila svou činnost soukromá vysoká škola neuniverzitního typu Moravská vysoká škola Olomouc, která připravuje rovněž projekt regionálního inovačního centra.

Výzkum a výuka medicíny je v Olomouci na špičkové úrovni. Ústav molekulární a translační medicíny je jedním z nejvýraznějších projektů realizovaných v oblasti vědy a výzkumu v České republice. Olomouc se tak stává českým centrem biomedicín, biotechnologií a s nimi souvisejících oborů, vzniká zde Národní biomedicínský a biotechnologický park

Investiční projekty z oblasti biomedicíny a biotechnologií představují přidanou hodnotu, která je jedním z pilířů konkurenceschopnosti města Olomouce.

KULTURNÍ A SPOLEČENSKÁ FUNKCE

První písemný doklad o Olomouci je již z roku 1055 a svým historickým vývojem a postavením je Olomouc v České republice srovnatelná pouze s hlavním městem Prahou. Církevní vliv po mnoho století zásadním způsobem určoval duchovní, politický i ekonomický rozvoj města a jeho okolí. Biskupství bylo ve městě založeno již v roce

Zdroj: Atlas Olomoucké aglomerace II

1063 a v 18. století povýšeno na arcibiskupství. Dokladem tohoto vlivu jsou monumentální církevní stavby, jejichž počet je na množství obyvatel největší v České republice. Olomouc vždy vydatně obohacovala vzdělanost a kulturní a umělecké dění na celé Moravě. Je sídlem Moravského divadla, Moravské filharmonie, Vlastivědného muzea, Divadla hudby, Muzea umění, mnoha pěveckých souborů, komorních hudebních těles a celé řady menších galerií, v roce 2006 bylo nově otevřeno Arcidiecézní muzeum.

Metropole Olomouc patří také k významným sportovním centrům. Fotbalový stadion, zimní stadion, plavecký stadion, sportovní hala a tenisové kurty jsou situovány jako obrovský sportovní komplex v těsné

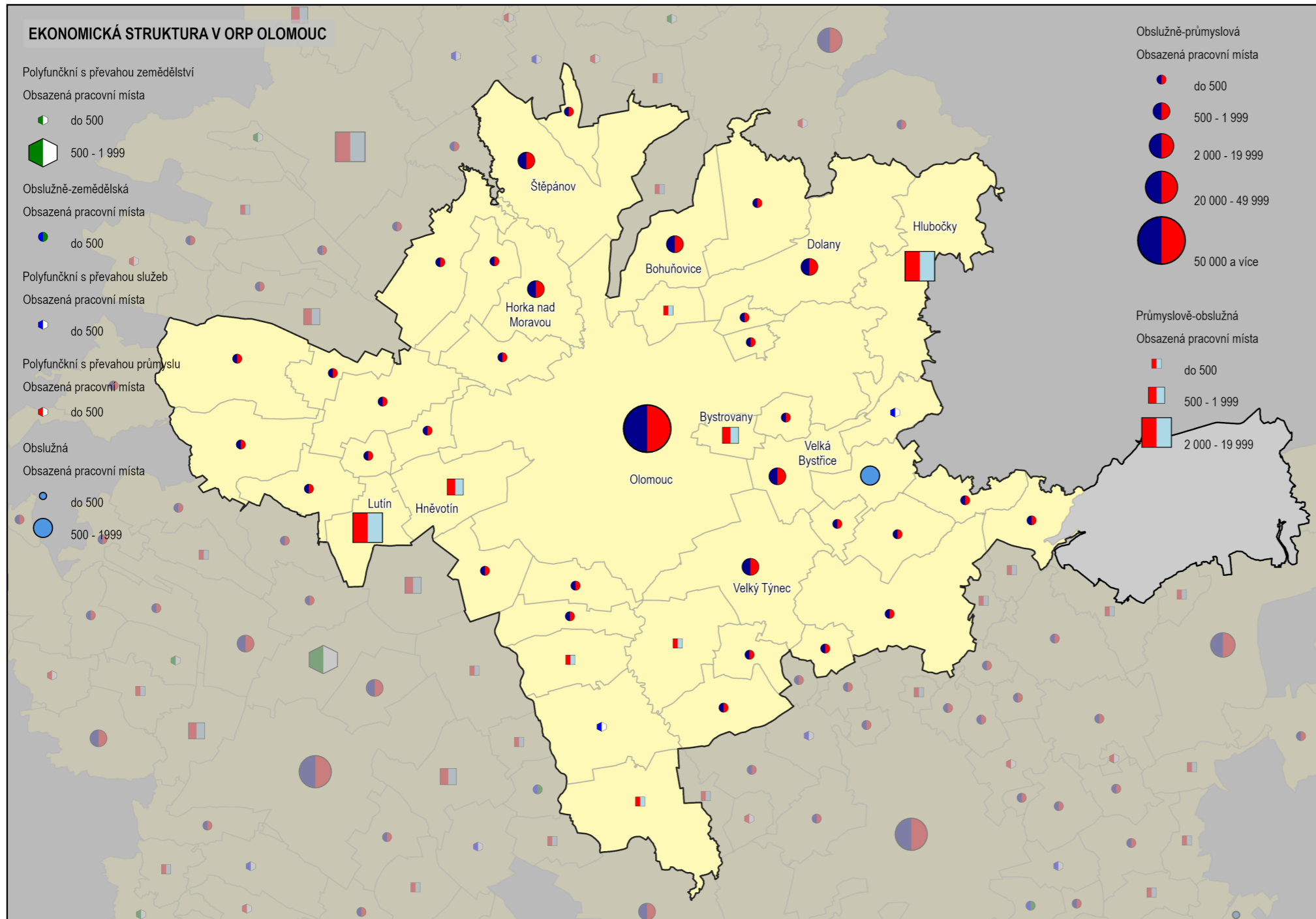
blízkosti centra města. V červnu 2009 byl otevřen Olomoucký aquapark. Olomoucké parky o rozloze 47 ha obklopují jako prstenec historické jádro a každoročně jsou zde pořádány mezinárodní květinové výstavy FLORA.

Vyhodnocení hospodářské a ekonomické struktury SO ORP Olomouc vycházelo ze širšího území vymezeného pro Olomouckou aglomeraci. Olomoucká aglomerace je dlouhodobě utvářena v zázemí tří velkých středomoravských měst. Dominantní postavení má Olomouc, která je doplněna dalšími dvěma statutárními městy Prostějovem a Přerovem. Území aglomerace zasahuje do celkem devíti správních obvodů ORP: Hranice, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Olomouc, Prostějov, Přerov,

Šternberk a Uničov (<https://olomoucka-aglomerace.eu/>).

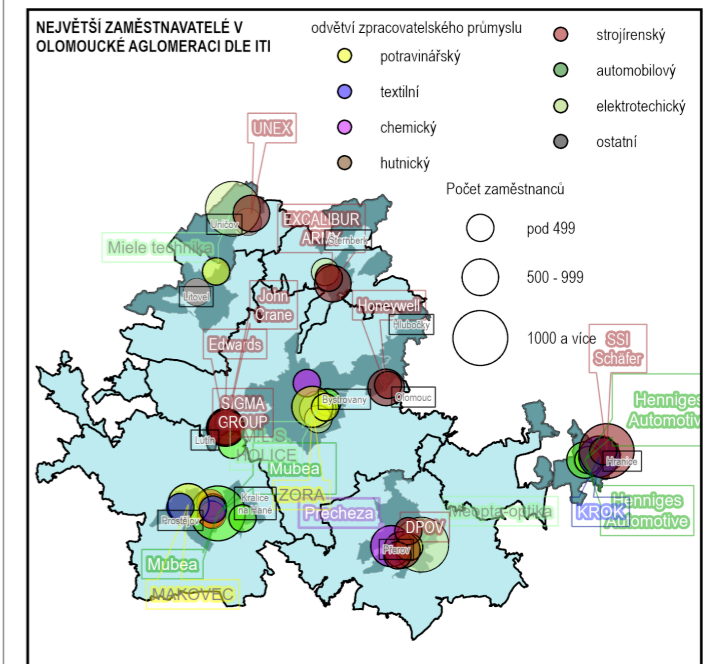
TYOLOGIE OBCÍ PODLE VÝZNAMU PRACOVNÍ FUNKCE

Na základě Atlasu Olomoucké aglomerace II. byla určena pracovní funkce (Typologie obcí podle významu pracovní funkce) a ekonomická struktura (Typologie obcí podle struktury zaměstnaných) obcí SO ORP Olomouc. (https://olomoucka-aglomerace.eu/wp-content/uploads/2023/12/atlasOA_2023_online.pdf)

NEJVĚTŠÍ KONCENTRACE PRACOVNÍCH MÍST

Na území Olomoucké aglomerace je největší koncentrace zaměstnavatelů a tedy i pracovních míst v tzv. podnikatelském trojúhelníku, který je tvořen z přilehlých území měst Olomouc, Prostějov a Přerov, přičemž jednotlivá města jsou od sebe vzdálena zhruba 20 km.

Zdroj: Atlas Olomoucké aglomerace II

Zdroj: Atlas Olomoucké aglomerace II

Pro stanovení významu pracovní funkce obcí se využívá poměru obsazených pracovních míst v obci k počtu zaměstnaných, kteří mají v obci bydliště. Počet obsazených pracovních míst je tedy ovlivněn pracovní dojíždkou a vyjíždkou. V případě, že poměr je vyšší než 1, lze hovořit o větším významu pracovní funkce než obytné. Pokud se poměr blíží hodnotě 0 (většina osob z obce za práci vyjíždí), narůstá význam obytné funkce.

V ORP Olomouc byly vyčleněny 3 obce s funkcí pracovní (sledovaný poměr 1,5 a více) – Bystrovany, Přáslavice, Lutín,

4 obce s funkcí pracovní-obytnou (sledovaný poměr 1,0–1,49) – Olomouc, Hlubočky, Velká Bystřice, Hněvoťín

a 13 obcí s funkcí obytně-pracovní (sledovaný poměr 0,5–0,99) – Štěpánov, Příkazy, Horka nad Moravou, Bohuňovice, Slatinice, Luběnice, Velký Týnec, Svěsedlice, Grygov, Dub nad Moravou, Věrovany,

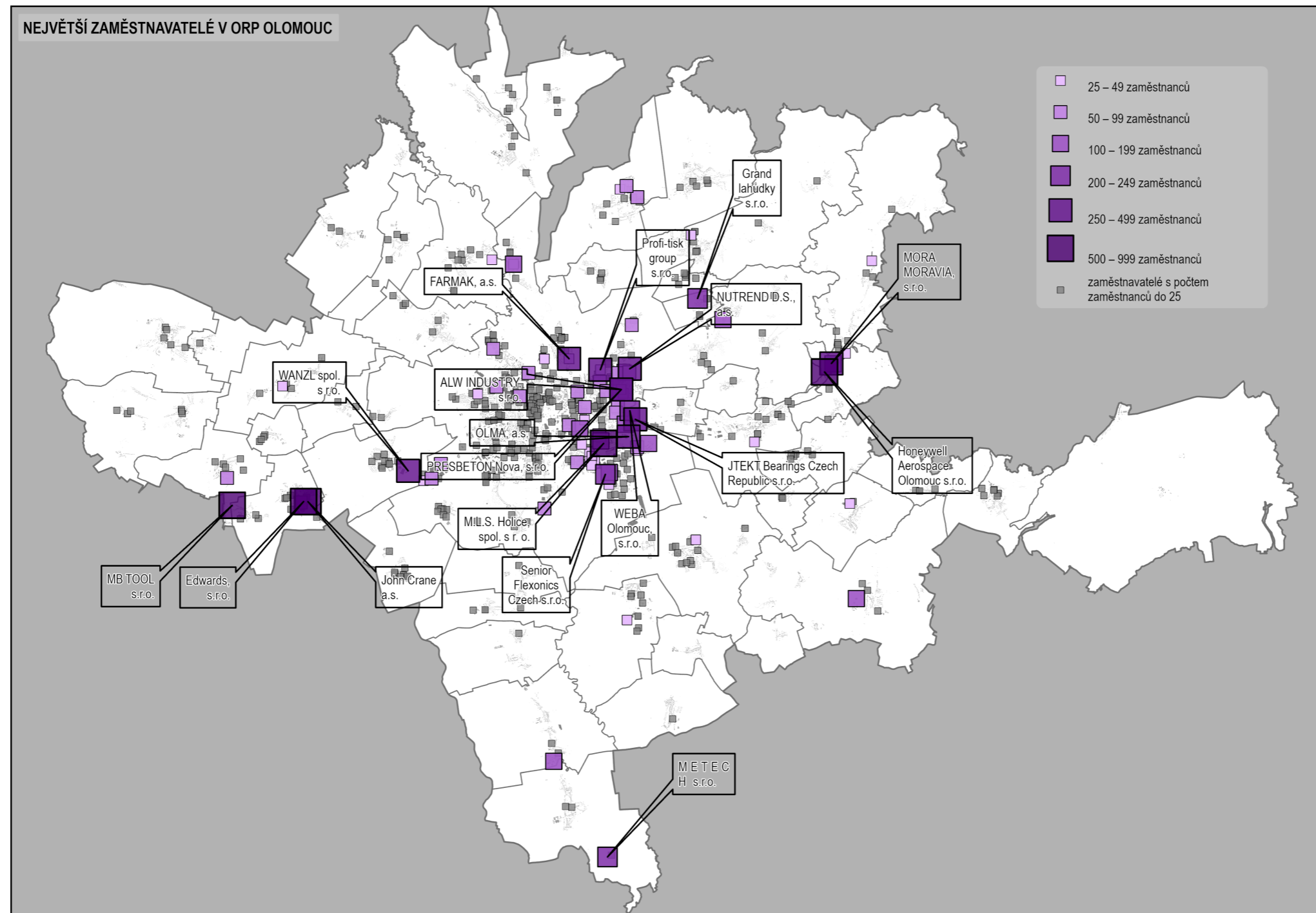
Suchonice, Tršice. U zbývajících obcí převažuje funkce obytná – Liboš, Skrbeň, Křelov-Břuchotín, Ústín, Těšetice, Loučany, Náměšť na Hané, Drahanovice, Bystročice, Kožušany-Tážaly, Blatec, Charvátý, Majetín, Krčmaň, Doloplazy, Daskabát, Velký Újezd, Mrsklesy a Bukovany.

TYOLOGIE OBCÍ PODLE STRUKTURY ZAMĚSTNANÝCH

Pro sestavení typologie obcí podle sektorové struktury zaměstnaných byl rozhodující nejen nejméně pětinný podíl národohospodářských sektorů na obsazených pracovních místech, ale také pořadí sektorů podle počtu pracovních míst v jednotlivých obcích. Důsledkem úbytku zaměstnaných ve výrobních sektorech ekonomiky v

posledních 10 letech byla skutečnost transformace monofunkčních obcí zemědělských či průmyslových na jiné typy obcí.

Největší zastoupení v SO ORP Olomouc, mají obce se dvěma službami. Obslužně-průmyslových obcí je celkem 32 včetně města Olomouce. Obcí průmyslově-obslužných je 8. Pouze dvě obce jsou polyfunkční s převahou služeb – Dub nad Moravou a Mrsklesy a v roce 2021 byla zjištěna pouze 1 obslužná monofunkční obec – Přáslavice.

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, odbor územního plánování

NEJVĚTŠÍ ZAMĚSTNAVATELÉ V SO ORP OLOMOUC

Z hlediska koncentrace pracovních míst má v SO ORP Olomouc zcela dominantní postavení město Olomouc. Je zde zřetelně vidět přitažlivost regionu, která pozici Olomouce a jejího zázemí stále posiluje. Tyto trendy jsou částečně ovlivněny i příchodem zahraničních investic.

Největší zaměstnavatelé, kteří v současnosti působí na území SO ORP Olomouc jsou Univerzita Palackého v Olomouci a Fakultní nemocnice Olomouc. Oba subjekty evidovaly na konci roku 2022 více než 4000 pracovníků. V porovnání roku 2022 s rokem 1995 se počet zaměstnaných ve Fakultní nemocnici Olomouc zvýšil o více než 50 %. Za stejné období vykázala Univerzita Palackého v Olomouci dokonce vyšší než 100% nárůst pracovníků.

Největší zaměstnavatelé ve výrobních odvětvích ORP Olomouc působí ve městě Olomouci - M.L.S. Holice, spol. s r.o., Nestlé Česko - závod ZORA, SETUZA a.s., AŽD Praha s.r.o., a JUTA a.s., závod 10 Olomouc. Mimo město Olomouc je větší koncentrace pracovních míst v obcích Hlubočky a Lutín. Konkrétně Honeywell Aerospace Olomouc, s.r.o., Mora Moravia, s.r.o., a Foundeik Metal s.r.o. v Hlubočkách a John Crane a.s., Edwards, s.r.o. a MT TOOL s.r.o. v Lutíně.

BROWNFIELDS

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR definuje brownfields jako veškeré pozemky a nemovitosti uvnitř urbanizovaného území, které ztratily svoji původní funkci nebo jsou nedostatečně využité. Jedná se o nemovitosti, které jsou ekonomicky a fyzicky deprimující pro své okolí i pro sebe samotné. (artslexikon.cz, 2014).

Brownfield je území, které:

- je ovlivněno minulým využitím nebo využitím ploch v jejich okolí
- je opuštěné, částečně či zcela nevyužívané
- má reálný či potenciální problém s kontaminací
- je především v urbanizovaném území
- pro své nové využití nebo účelné použití potřebuje intervenci

V České republice mají brownfields v agendě Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu (založilo agenturu CzechInvest a nechalo vypracovat Národní strategii regenerace brownfieldů.) a Ministerstvo pro místní rozvoj. V Politice územního rozvoje ČR (PÚR) je jednou z priorit vytvořit předpoklady pro polyfunkční využití brownfields, tj. hospodárně využívat již zastavěné území a zajištění ochrany nezastavěného území. Cílem je omezení negativních dopadů suburbanizace pro udržitelný rozvoj území. Politika územního rozvoje (PÚR) klade hlavní důraz na regenerace rozsáhlých ploch postižených strukturálními změnami, především poklesem průmyslové výroby a těžby nerostných surovin.

BROWNFIELDS NA ÚZEMÍ MĚSTA OLOMOUCE

Brownfields byly a jsou nedílnou součástí města, i když ne zcela žádoucí. Ve městě Olomouci se vždy se nějaké nevyužité areály vyskytovaly. Brownfields vytváří proluky v územní struktuře města, zvyšují nároky na dopravu a

esteticky nepůsobí dobrým dojmem. Také se stávají cílem nelegálních činností, ať již se jedná o krádeže kovů nebo zakládání nelegálních skládek odpadu.

Na brownfields nelze pohlížet zcela negativně, ale spíše jako na součást koloběhu vývoje města a možnou příležitost ke zlepšení tváře města. Brownfields na území města Olomouce daly také vzniknout novým žádoucím odvětvím, jako obchod, logistika a moderní průmyslová odvětví. Mnoho lokalit brownfields má částečné využití. V mnoha z nich jsou v současné době sklady nebo drobné dílny, často v pronájmu od vlastníků pozemků nebo nemovitostí. Proto na tyto objekty nelze pohlížet jako na zcela nevyužité, ale spíše na málo využité nebo nevhodně využité.

Kromě těchto lokalit jsou však stále ve městě lokality zcela nevyužité. Největší množství těchto areálů vznikalo po roce 1989, s návaznostmi na útlum průmyslu, rušení zemědělských družstev, odchod sovětských vojsk a restrukturalizaci Armády České republiky.

Od roku 1998 do roku 2024 se rozloha nevyužitých území výrazně snížila z 375 ha na nyní 42 ha. Tuto významnou změnu zapříčinilo především zmenšení nevyužitých lokalit letiště Neředín o přístavací dráhy, znovuoživení provozu Moravských železár a regenerace dalších rozsáhlých areálů. V Olomouci se nacházelo k pol. roku 2024 18 nevyužitých lokalit a 13 polních krytů. Tento počet oproti poslední aktualizaci v roce 2020 vzrostl, ale výrazněji se snížila rozloha díky zahájené regeneraci areálu VOP na ulici Velkomoravské. Naopak přibýly plochou méně rozsáhlé lokality v podobě osamocených budov, například nepotřebné výměňkové stanice. Z hlediska klasifikace brownfields dle původního využití je Olomouc netypickým městem se značným zastoupením armádních brownfields. Na katastrálním území se nachází 6 armádních

lokalit. V Olomouci armádní lokality tvoří nejrozsáhlejší nevyužité areály a také jedny z nejhůře regenerovatelných. Vyznačují se velkou různorodostí, co se týče plochy, druhu a množství zástavby. Kontaminace půdy úkapem maziv a pohonných hmot, vzhledem k vojenské technice je poměrně velká. Rozlohou je tento typ nejrozsáhlejší. Celková rozloha armádních brownfields je 31 ha. Největší armádní areály dosahují až 17 ha. Zastavění tohoto typu brownfields bývá poměrně velké různým typem hal a kasáren pro vojáky. Dalším typem jsou průmyslové brownfields, celkem 3 lokality. Nevyužité průmyslové lokality nezabírají tak velkou plochu jako armádní areály, jedná se o 3,89 ha. Největší průmyslové plochy dosahují 3,5 ha. Kontaminace je u některých dosti pravděpodobná vzhledem k jejich předchozímu využití, kdy se zde například uskladovaly pohonné hmoty. Pro zemědělské účely sloužily ve městě Olomouci 4 lokality, dnes označovaných jako brownfields. Jejich rozloha činí 5,72 ha a jejich průměrná rozloha se pohybuje kolem 1,43 ha. Obecně mají zastavění budovami poměrně nízké, u některých lokalit takřka nulové. Pět brownfieldů o rozloze 0,8 ha podle předchozího využití sloužilo k občanské vybavenosti.

PROBLÉMOVÉ AREÁLY V OLOMOUCI

V Olomouci se nachází několik problémových areálů, které jsou 15 a více let brownfields a dlouhodobě nemají využití. Tyto nevyužité areály mají oproti regenerovaným lokalitám nevýhody. Kasárna Neředín jsou rozsáhlým areálem v západní části města s rozlohou 17 ha. Ke svým účelům si letiště zabrala sovětská armáda. S odchodem sovětské armády přešlo letiště i s kasárnami pod Armádu České republiky, která ho v roce 2004 předala městu Olomouc. V roce 2007 proběhly první sanační práce (Územní studie Olomouc kasárna a letiště Neředín, 2011). Problémy této lokality jsou ekologické zátěže, chátrající haly ze začátku 70. let 20. století a chybějící přípojka na komunikaci E35. Velkým problémem jsou majetkové vztahy. Kasárna Neředín mají vypracovanou svou územní studii, část ekologické zátěže je odstraněna. Ze zemědělských areálů je dlouhá léta nevyužito ZD Slavonín, který má dobrou lokalizaci mezi R35 a R46 a nízké procento zastavění kolem 25 %. V územním plánu je jeho využití stanoveno na bydlení, a tím by se měl stát atraktivnější. Problémem jsou vlastnické vztahy. V současné době jsou evidovány snahy o postupné skoupení soukromými subjekty. Podobně v období po roce 1989 dlouhodobě nevyužitých areálů je na území města celkem 7 a jejich celková rozloha činí 36 ha, což je necelých 86 procent z celkové výměry brownfields. Mezi tyto problémové lokality se dlouho řadil také rozsáhlý areál Vojenských opravárenských podniků. V jeho případě však byla zahájená již zmíněná realizace záměrů současného vlastníka, tudíž byl tento areál z tohoto výčtu již vyřazen.

BROWNFIELDS V OBCÍCH SO ORP OLOMOUC

Brownfields nejsou problematikou pouze samotného města, tento fenomén trápí i okolní obce spadající do SO ORP města Olomouce. I přes to, že se jedná o menší sídla, některé obce se potýkají s nemovitostmi, které lze označit za brownfields. Zjištěné lokality jsou do jisté míry poznamenány historickým vývojem i lokalitou výskytu.

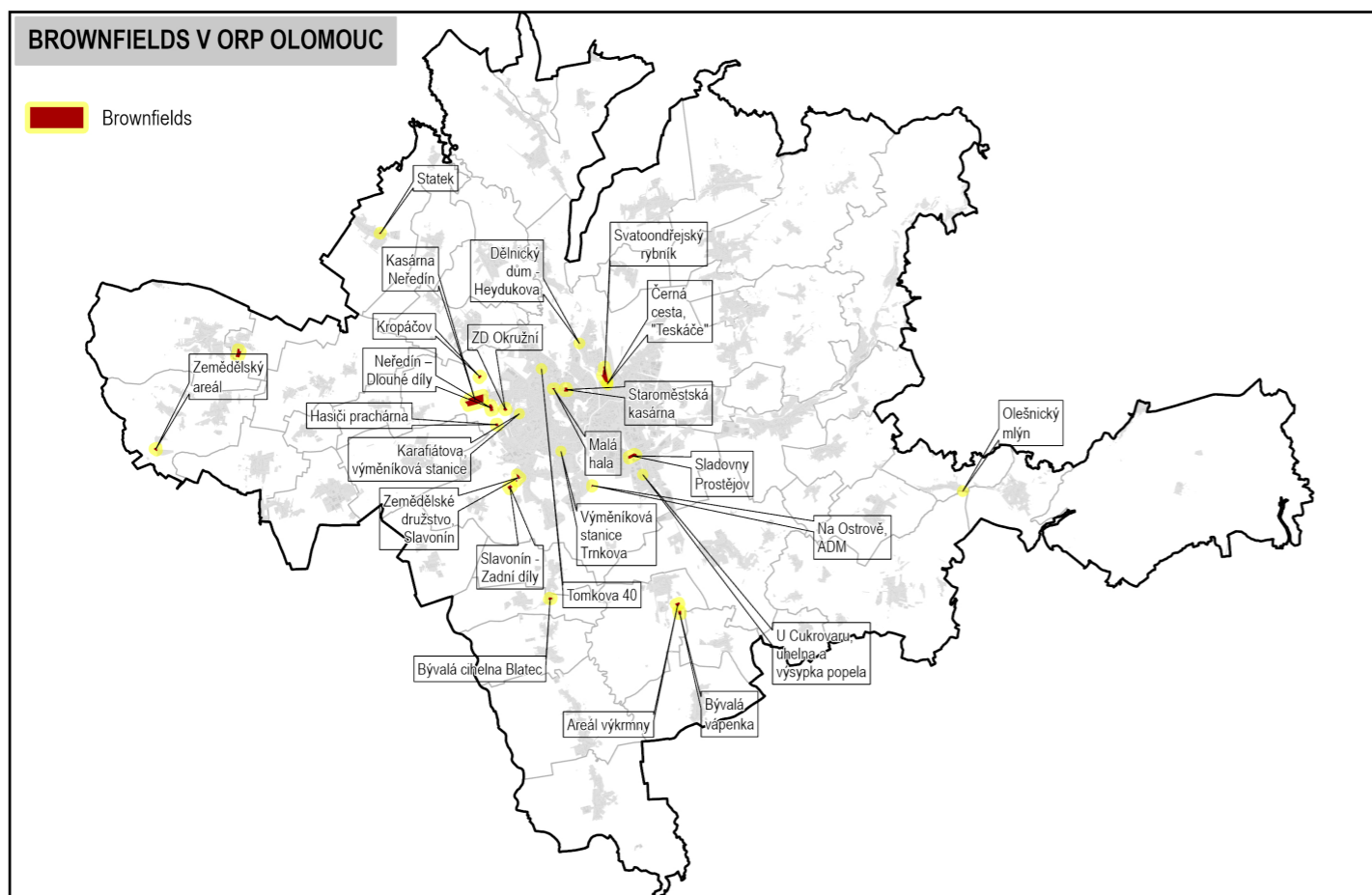
Počet brownfields skokově narůstal zejména v devadesátých letech a další vznikaly kvůli technologickému pokroku a hospodářským výkyvům. Ještě v roce 2016 se v obcích SO ORP Olomouc (mimo město Olomouc) vyskytovalo 17 opuštěných či neefektivně využívaných lokalit. Tyto lokality se nacházely v katastrálních územích celkem 11 obcí. V současnosti se postupně daří brownfields v obcích regenerovat a najít jejich nové využití. Od roku 2016 se jejich počet snížil ze 17 na 8.

POZITIVA

- Tradiční zemědělská oblast Hané s kvalitními půdami, tradice potravinářského a strojírenského průmyslu, kvalifikovaná pracovní síla.
- Dobrá dopravní dostupnost území v rámci ČR – rychlostní silnice, železniční koridor.
- Město Olomouc – silné ekonomické a hospodářské centrum celého regionu s množstvím dalších funkcí, které spolu vzájemně souvisí a tvoří jeden integrální celek.
- Město Olomouc je díky vysokému školství a velkému počtu základních a středních škol centrem vzdělanosti nadregionálního významu. Z hlediska oborového zaměření má Olomouc vysoký potenciál zejména pro rozvoj přírodovědných a lékařských oborů, včetně špičkových aktivit v oblasti biotechnologií či nanotechnologií a optoelektroniky.
- Výzkum a výuka medicíny je v Olomouci na špičkové úrovni, investiční projekty z oblasti biomedicíny a biotechnologií představují přidanou hodnotu, která je jedním z pilířů konkurenceschopnosti města Olomouce.
- Z hlediska koncentrace pracovních míst má v SO ORP Olomouc zcela dominantní postavení město Olomouc.
- Pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost obyvatel má nesporný význam dostupnost pracovišť – město Olomouc je pracovištním centrem pro všechny obce SO ORP Olomouc mimo obec Hlubočky, která je ovšem sama sídlem několika velkých zaměstnavatelů.
- Většina obyvatel SO ORP Olomouc se vůči pracovištnímu centru Olomouci nachází v časové dostupnosti 30 minut individuální automobilovou dopravou a nenachází se zde žádná obec, která by měla časovou dostupnost do pracovištního centra Olomouce větší než 60 minut, tzn. nedochází tu k disparitnímu vývoji, který by bylo nutno řešit v územně plánovací dokumentaci.
- Od roku 1998 do roku 2024 se rozloha nevyužitých území výrazně snížila z 375 ha na nyní 42 ha.
- Brownfields na území města Olomouce daly také vzniknout novým žádoucím odvětvím, jako obchod, logistika a moderní průmyslová odvětví.
- Postupně se daří regenerovat brownfields v obcích a najít jejich nové využití. Od roku 2016 se jejich počet snížil ze 17 na 8.

NEGATIVA

- Olomouc netypickým městem se značným zastoupením armádních brownfields, které tvoří nejrozsáhlejší nevyužité areály a jsou také jedny z nejhůře regenerovatelných. Kontaminace půdy úkapem maziv a pohonných hmot, vzhledem k vojenské technice je poměrně velká. Rozlohou je tento typ nejrozsáhlejší. Celková rozloha armádních brownfields je 31 ha. Největší armádní areály dosahují až 17 ha.
- Dalším typem jsou průmyslové brownfields, celkem 3 lokality. Nevyužité průmyslové lokality ve městě Olomouci nezabírají tak velkou plochu jako armádní areály, jedná se o 3,89 ha. Největší průmyslové plochy dosahují 3,5 ha.
- V Olomouci se nachází několik problémových areálů, které jsou 15 a více let brownfields a dlouhodobě nemají využití. (Kasárna Neředín, ZD Slavonín)
- 8 brownfields v obcích SO ORP Olomouc
- Rozvojové plochy leží převážně na nejkvalitnějších půdách – střet se zájmy ochrany ZPF.

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, odbor územního plánování

REKREACE A CESTOVNÍ RUCH

Tato kapitola byla zpracována na základě diplomové práce „Analýza využitelnosti ploch určených k rekreaci v SO ORP Olomouc“ Mgr. Lucie Havelkové, Katedra Geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2016. Pro úplnou aktualizaci UAP byla práce zrevidována a na základě průzkumu území a aktuálních dat ČSÚ ke konci roku 2023 přepracována.

Pojem rekreace je definován jako činnost člověka v krajině prostředí, kterou realizuje ve svém volném čase a která slouží k regeneraci fyzických a duševních sil a k uspokojování jeho osobních zájmů (Balounová, 2010). S pojmem rekreace úzce souvisí pojem cestovní ruch. Rozvoj cestovního ruchu v SO ORP Olomouc byl podmíněn mnoha faktory. K nejdůležitějším patří kulturně–historické předpoklady, a realizační předpoklady přírodní a antropogenní sféry, tj. dopravní a materiálně technické předpoklady. Tyto předpoklady souhrnně tvoří potenciál cestovního ruchu nebo rekreace na daném území. Prvotně byly určeny nejvýznamnější objekty a aspekty, které ovlivňují potenciál cestovního ruchu na území SO ORP Olomouc. Následně bylo pomocí aktuálních dat provedeno komplexní hodnocení potenciálu cestovního ruchu v SO ORP Olomouc.

DRUHÉ BYDLENÍ

Díky významné pozici druhého bydlení v hodnotovém žebříčku obyvatel a objemu stráveného volného času v rekreačních objektech patří tento specifický životní styl k nejvýznamnějším formám cestovního ruchu. Na druhé bydlení je nahlíženo jako na součást sídelního systému, jako součást vybavenosti domácností či jako životní styl, avšak vždy je prvotním úkolem zjistit počet objektů individuální rekreace, jejich hustotu a intenzitu (podíl na úhnu obytných staveb) a podíl domácností vlastnicích rekreační objekty. Dlouhodobým specifickým významem v hodnotovém žebříčku, ve využívání volného času a v rámci životního stylu se řadí česká populace na přední místo v evropském i světovém měřítku (Pospichalová, 2013).

U druhého bydlení je charakteristická individuální různorodost v době, délce i periodicitě využívání objektu, které jsou často lokalizované v příměstském, ale i venkovském prostředí vyznačujícím se atraktivní přírodou. V České republice disponuje rekreačními objekty přibližně 25 % obyvatel a asi 20 % veškerého domovního fondu jsou druhé domovy.

INDIVIDUÁLNÍ REKREACE

Objekt pro individuální rekreaci představuje jednoduchou stavbu, která svými objemovými parametry a stavebním uspořádáním odpovídá požadavkům na rodinnou rekreaci. V této oblasti jsou velmi důležité dva specifické pojmy. Prvním z pojmů je termín chalupaření. Jedná se o součást domácího cestovního ruchu České republiky a jde o aktivity spojené s užíváním vlastních chalup a jejich okolí k rekreaci. Chalupaření oživuje venkov, přispívá k udržování objektů a okolí, může prospívat celkové identitě venkovských obcí a převažuje v horských oblastech. Chalupa je objekt sloužící k rekreaci, dříve využívaný k trvalému bydlení na venkově, vyňatý nebo nevyňatý z bytového fondu. Tyto rekreační objekty podporují autenticitu a životaschopnost venkovského prostředí. Dříve byly chalupy využívány pro rodinnou rekreaci, dnes se však vrací jejich původní funkce trvalého bydlení, nebo slouží ke komerčním účelům. Vzhledem k tomu, že jsou chalupy součástí lidských sídel, nezatěžují krajinu tak jako chataření.

Tím druhým termínem je pak pojem chataření, který se značí jako forma druhého bydlení odehrávající se na chatě a v jejím blízkém okolí, spočívající především v odpočinkovém pobytu, který bývá doplněn volnočasovými aktivitami v okolní, většinou přírodně hodnotné krajině.

Chata je menším, uzavřeným, až na výjimky soliterním a nemobilním stavebním objektem postaveným a určeným pro chataření. Je zařízena k vícedennímu pobytu (možnost přespávání a vaření) a také pro některé volnočasové aktivity. Je až na výjimky v osobním vlastnictví a nebývá využívána komerčně (výjimkou je dlouhodobý pronájem chaty).

Dalšími pojmy, které se týkají druhého bydlení, jsou chatové osady a chatové oblasti. Chatová osada byla definována jako shluk či linie alespoň pěti chat ležících nedaleko od sebe. Typy chatových osad jsou dány výskytem architektonicko-stavebních, funkčních a dalších typů chat, typem okolní krajiny či jinými charakteristikami. Naopak chatová oblast má ve své ploše charakteristickou hustotu chat a charakteristický typ krajiny vyhledávaný chataři.

Druhé bydlení ve městě Olomouci

Vývoj druhého bydlení na území města Olomouce je velmi specifický a hlavně heterogenní v různých městských částech. V období po druhé světové válce mnoho lidí z větších měst využívalo možnosti rekreace v přilehlých městských částech (katastrálních územích) samotného města. Vyhledávaly se klidné lokality s dostatkem zeleně a možností letní rekreace. Velký vliv na tento rozvoj měla i možnost zahrádkářství v chatových osadách. Až do druhé poloviny 90. let 20. století byla zaznamenána velká poptávka po tomto druhu rekreace a tudíž i velký rozvoj chatových osad a zahrádkářských kolonií. Vzhledem k tomu, že celé město Olomouc leží v nížinném terénu, žádný rozvoj chalupaření zde není. Na konci druhé poloviny 90. let se zájem u druhého bydlení v okrajových částech města Olomouce pozastavil z důvodu velkého rozvoje suburbanizace a tím spojené nové zástavby.

Katastrální území obce Olomouc lze rozdělit z hlediska druhého bydlení na městské části (katastrální území), které spadají do kompaktní centrální části města Olomouce, a na přilehlá katastrální území. V centrálních městských částech Olomouce lze oblasti druhého bydlení hledat pouze sporadicky. Ve většině katastrálních území vzdálenějších od centra Olomouce lze však již najít chatové osady. Obyvatelé centra Olomouce sem vyjíždějí víkendově, v létě zde tráví dovolenou a svůj volný čas. Někteří rezidenti využívají své chaty i v průběhu roku, jedná se však zcela o individuální případy. Nejvýznamnější chatové osady lze v okrajových částech města Olomouce najít v k.ú. Drozdín, Lošov, Radíkov ve východní části města, Černovír v severní části města a Slavonín a Nemilany v jižní části města. V kompaktní zástavbě města Olomouc jsou pak významné zahrádkářské kolonie v k.ú. Pavlovičky a Chválkovice.

Druhé bydlení v ostatních obcích SO ORP Olomouc

Podobný vývoj jako ve městě Olomouci mělo druhé bydlení i v okolních obcích. Po velkém rozmachu v 90. letech 20. století, kdy bylo možné téměř v každé obci najít menší chatovou nebo zahrádkářskou kolonii, se tyto kolonie začaly postupně nahrazovat novou zástavbou. Z hlediska počtu původních chat nebo zahrad a nově vystavěných domů se tento vývoj nejvíce projevil v obcích Blatec, Dub nad Moravou a Hlušovice. V těchto obcích individuální rekreace zcela vymizela a v místech původní individuální rekreace dnes stojí nová zástavba. Velký psychologický vliv na potenciálního návštěvníka a možného budoucího občana využívající druhého bydlení je i do velké míry vybavenost dané obce. Např. v obcích Doloplazy, Luběnice nebo Suchonice považují obyvatelé druhé bydlení za zcela nepotřebné. Nejvýznamnější oblasti druhého bydlení se nachází v obcích Hlubočky, Velká Bystřice a Bystrovany. V severozápadní části obce Velká Bystřice je významná chatová oblast pod názvem Vinohrádky. S obcí Bystrovany se pak dělí o další velkou chatovou oblast s názvem Třešňový

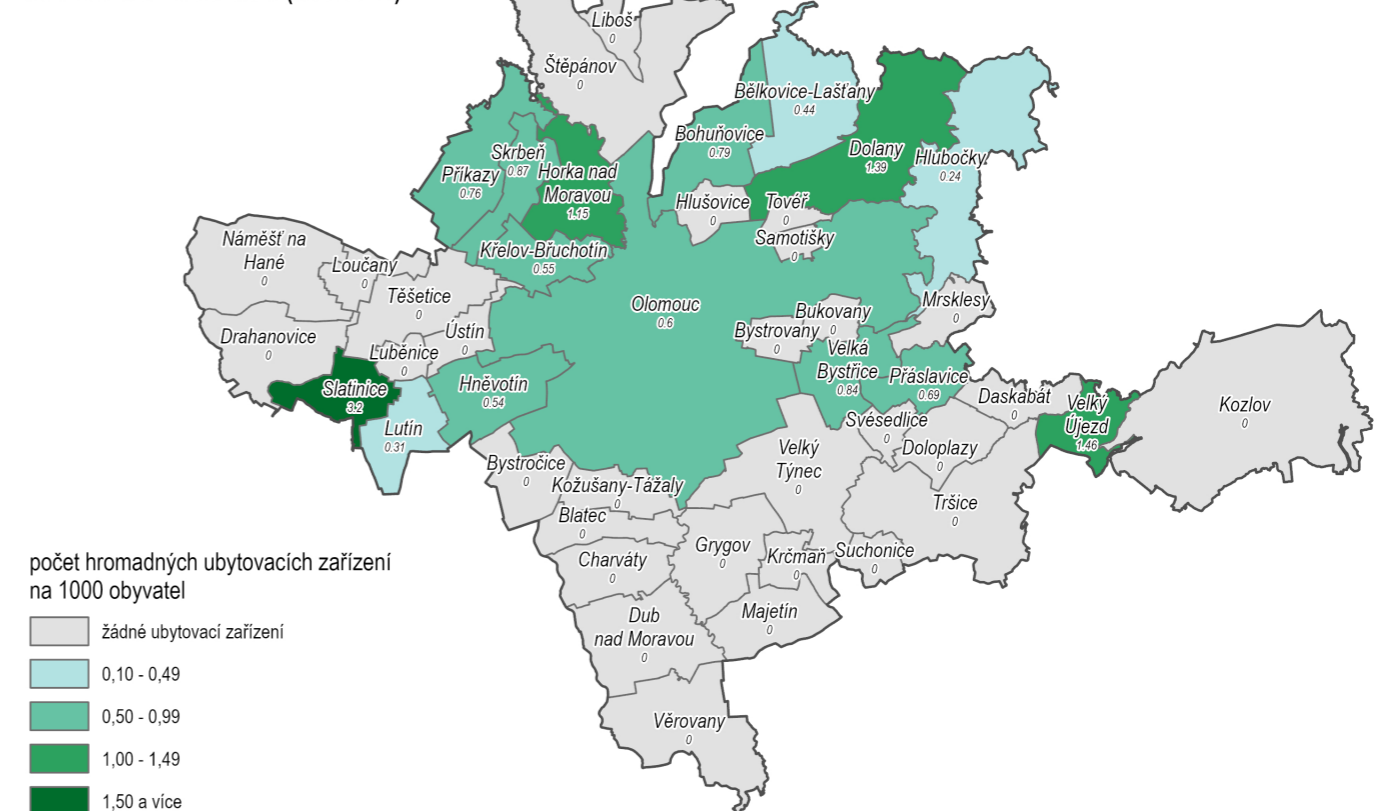
Sad. Na východní části obce pak lze najít oblast individuální rekreace s místním názvem Burk, která přechází do oblasti Mariánské Údolí, která spadá pod obec Hlubočky. Další významnou zahrádkářskou osadou je jižní část obce Křelov–Břuchotín. I zde ještě v minulém desetiletí bylo možné najít desítky chat, dnes zde stojí jedno z významných suburbanizačních zázemí Olomouce. Mezi další velmi významné a plošně i rozsáhlé chatové oblasti lze značit části obcí Dolany a Bělkovice – Lašany. Specifickou obcí je pak obec Samotíšky, kde není plošně větší významná chatová osada, ale mezi rodinnými domy lze přímo v zastavěném území obce lze najít objekty druhého bydlení, které rekreanti využívají celoročně.

HROMADNÁ UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ V OBCÍCH SO ORP OLOMOUC

K další obecné charakteristice, která částečně ovlivňuje cestovní ruch, je počet hromadných ubytovacích zařízení v obcích. Ten je dominantní ve městě Olomouc, kde se jeho počet pohybuje standardně nad 50 registrovaných penzionů nebo hotelů. V okolních obcích lze málokdy najít více než 2 registrované penziony nebo hotely, ve většině obcí není ubytovací zařízení žádné. Pro lepší vypovídající schopnost dat byl počet těchto zařízení přepočten na 1000 obyvatel každé obce.

Vzhledem k počtu obyvatel má nejvyšší počet ubytovacích zařízení lázeňské středisko Slatinice nebo obec Dolany, která je golfovým střediskem celého SO ORP Olomouc.

HROMADNÁ UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ V OBCÍCH ORP OLOMOUC (ROK 2023)

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

KAŽDODENNÍ PŘÍRODNÍ REKREACE

Tento druh rekreace je součástí všedního dne. Vzhledem k omezenému rozsahu volného času vyžaduje, aby se odbyvala v bezprostřední blízkosti bytu, zaměstnání (do 15 minut pěšky), nebo v místě snadno dosažitelném místní hromadnou dopravou (do 30 min), aby byla dostupná i při obstarávání každodenních povinností. Každodenní přírodní rekreace ve městě Olomouci je velmi různorodá. Ve většině městských částí v letním období obyvatelé využívají např. cyklostezky nebo pěší stezky. V městských částech Černovír, Chválkovice, Lazce, Nemilany a Slavonín je velmi populární i zahrádkářství. Obyvatelé městských částí Hodolany, Nový Svět, Nová Ulice nebo Nové Sady a Povel naopak mluví o využívání místních parků a ploch zeleně určených k rekreaci pro cykloturistiku, in line brusle nebo odpočinek. K dispozici mají i městské veřejné koupaliště, které ale bohužel kvůli nedostatku koupališť v okolních obcích využívají i obyvatelé celého SO ORP, a tak mnohdy bývá jeho kapacita nedostačující. V zimním období naopak obyvatelé využívají nadstandardní nabídku služeb, které jim SO ORP Olomouc poskytuje. V zimním období lze městské parky a sady využít pro pěší turistiky.

V obcích severní části SO ORP Olomouc je každodenní přírodní rekreace nejrozmanitější v letním období. Tato část SO ORP Olomouc disponuje několika pískovkami nebo vodními plochami obecně, které v letních měsících slouží k vodní rekreaci a odpočinku u vody. Vodní turistiky obyvatelé mohou využít např. v obci Březce u Štěpánova, kde leží pískovna a štěrkovna. Velmi známá pískovna, ke které vede i cyklostezka, jsou Poděbrady u obce Horka nad Moravou. Za obcí Příkazy pak, na hranici s SO ORP Litovel, je i oblíbená pískovna Náklo, která však už není dostupná cyklostezkou. V obci Křelov-Břuchotín se nachází rozsáhlá oblast zahrádkářské kolonie.

Ve východní části SO ORP Olomouc je každodenní přírodní rekreace naopak postavena na dvou ski areálech, které jsou velmi hojně využívány obyvateli nejen SO ORP Olomouc hlavně v zimním období, v obcích Hlubočky a Hrubá Voda. V letním období se tyto areály proměňují v bobové dráhy. Velmi oblíbený je v této části SO ORP i rybolov. Nachází se zde nejvýznamnější oblasti druhého bydlení a to v obcích Bystrovany, Hlubočky a Velká Bystřice.

Jižní část SO ORP Olomouc má v oblasti každodenní přírodní rekreace opět dominantní letní období stejně jako severní část. V obci Grygov se nachází pískovna, která slouží k vodní rekreaci. Přes tuto část vede i cyklostezka pod názvem Moravská Stezka, která však mnoha obcemi nevede samostatným dopravním pruhem sloužícím pouze cyklistům, a proto není místními obyvateli zcela akceptována. Za zmínku stojí také sjezdy řeky Moravy, případně jarní atrakitivity v podobě lužního lesa „Les království“, nebo Přírodní památky „U Strojčkovy lomu“, která patří mezi významné lokality výskytu koniklece velkokvětého na Moravě. turisticky značených stezek a v letním období i naučné stezky. Každodenní rekreace je zde využívána právě pro procházky a aktivní odpočinek. Velkým nedostatkem, na který poukazují všichni dotazovaní rezidenti v obcích, je chybějící cyklostezka z Olomouce právě k přírodnímu parku nebo alespoň jako alternativní doprava pro místní obyvatel v letním období.

KRÁTKODOBÁ A DLOUHODOBÁ PŘÍRODNÍ REKREACE

Krátkodobou rekreaci charakterizuje větší rozsah volného času. Je součástí režimu pracovního týdne a naplní dnu pracovního klidu s max. rozpětím čtyř dnů souvislého volna. Víkendová rekreace v podmínkách ČR je nejčastěji spojena se druhým bydlením. Atraktivitu a míru využívání krajiny pro víkendovou turistiky ovlivňuje do značné míry hustota turisticky značených cest, v posledních desetiletích i cyklostezek vedených po vedlejších silnicích, zemědělských a lesních účelových cestách. Mají - li tyto stezky kvalitní povrchy, mohou být využity i pro kolečkové brusle, jako „in line stezky“.

Dlouhodobá rekreace se pak vyznačuje větším rozsahem volného času obyvatel o dovolené a školních prázdninách dětí a mládeže. V našich klimatických podmínkách se projevuje větším nápořem sezónního charakteru (léto, zima) na rekreační zařízení a služby v kvalitním přírodním prostředí. Podmínkou zájmu o danou lokalitu je kvalitní prostředí, poskytující turistům a návštěvníkům města očekávané požitky.

Krátkodobá i dlouhodobá přírodní rekreace se od té každodenní v SO ORP Olomouc příliš neliší. Většina obcí je relativně velmi dobře dostupná časově k SO ORP Olomouc, a proto není pro obyvatel městských částí, přilehlých obcí ani okolních obcí problém využít nabízené služby, které využívají během víkendu, i ve dnech pracovních. Hlavním rozdílem tedy bývá spíše doba, kterou volný čas tráví. Mnoho obyvatel okolních obcí o víkendu využívá možnosti dopoledne trávit volný čas jednou aktivitou a odpoledne nebo večer se věnovat např. zahrádkářství, cykloturistice, apod.

KULTURNĚ-HISTORICKÝ POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU V OBCÍCH SO ORP OLOMOUC

Obdobně jako přírodní předpoklady cestovního ruchu mají i kulturně-historické předpoklady své charakteristiky a specifika. Jedná se především o předpoklady, které byly vytvořeny zásahem člověka do krajiny. Další odlišností je rozmístění kulturně-historického potenciálu, který je ve srovnání s areálovým a liniovým uspořádáním přírodního potenciálu uspořádán převážně bodově (Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR, 2007).

Členění kulturně-historického potenciálu cestovního ruchu lze rozdělit do tří skupin.

První skupinu tvoří kulturně-historické památky, které plní především poznávací funkci. Do této skupiny lze zařadit architektonické objekty, sakrální stavby, technické památky, vojenské památky a objekty lidové architektury. Druhou skupinu tvoří kulturní zařízení, které zastávají i funkci společenskou. Patří sem např. skanzeny, muzea, galerie, divadla nebo hvězdárny. Poslední skupinou lze pak označit společenské akce, které zahrnují kulturní a sportovní akce, výstavní a kongresové akce a akce spojené s lidovými tradicemi (Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR, 2007).

V rámci analýzy hodnocení kulturně-historického potenciálu bylo zjišťováno, zda daná obec disponuje následujícími aspekty:

- Infocentrum – jako zdroj informací o společenských akcích
- Dětské hřiště – veřejné místo s alespoň jednou skluzavkou, jednou houpačkou a lavičkou (brány v potaz byly pouze hřiště nově vybudované nebo zrekonstruované v rozmezí deseti let)
- Sportovní areál – veřejná plocha určená ke sportovním akcím (fotbal, tenis, aj.)
- Kulturní zařízení – veřejná budova sloužící ke společenským akcím (sokolovna, kulturní dům, aj.)
- Pohostinství – místo s možností občerstvení (hospoda, restaurace, bar, aj.)
- Ubytování – pouze registrovaný hotel, penzion, motel, aj.
- Kultura – zámek, významná kaple, lázeňství, místo označené turistickou značkou, skanzen, kino, divadlo, apod.

Každodenní kulturně-historická rekreace

Každodenní kulturně-historická rekreace v SO ORP Olomouc je daleko pestřejší než přírodní. Neváže se totiž na roční období a ve většině případů ani na aktuální místní počasí. Velký rozdíl je ve využití volného času obyvatel v různých ročních obdobích.

Zatímco přírodní rekreace je využívána spíše v letní části roku,

kulturně-historická rekreace je populárnější v zimním období. Zahrnuje navíc nejen historické a kulturní objekty, ale i společenské aktivity a služby poskytované soukromým sektorem. Kulturně-historický potenciál je v obcích ORP vyšší než přírodní.

Každodenní kulturně-historická rekreace ve městě Olomouci se na rozdíl od přírodní tolik neliší mezi centrem města o okrajovými katastrálními územími města. Okrajové městské části (katastrální území) v letním období, využívají spíše přírodního potenciálu rekreace. V zimním období naopak obyvatelé využívají nadstandardní nabídku služeb, které jim město Olomouc poskytuje. V centru Olomouce se nachází plavecký stadion, dopravní hřiště, bowling, sportovní haly, zimní stadion, aj. Centrum Olomouce je pak oblíbené v každé roční době díky svému historickému jádru. V každé městské části nebo jeho těsné blízkosti lze zároveň najít fitcentrum nebo pohostinství. Mimo to každé katastrální území města Olomouce disponuje alespoň jedním pohostinstvím, i když se ne pokaždé jedná přímo o stravovací zařízení s nabídkou jídelního menu.

V severní části SO ORP Olomouc je z hlediska každodenní kulturně-historické rekreace dominující obec Dolany, kde mohou obyvatelé navštívit místní zámek nebo sportovní areál při resortu hotelu. Velmi známé je i golfové centrum v obci Véska. V zimním období mohou obyvatelé severní části využít vodní rekreace v aquaparku a centru zdraví v obci Bohuňovice nebo některou s mnoha jízďáren.

Obyvatelé východní části SO ORP Olomouc je možno využívat dvou bobových drah v obci Hlubočky a Hrubá Voda. Oblíbený je i sportovní areál nebo zámek v obci Velká Bystřice, kde se každým rokem pořádá zimní i letní hudební festival v místním amfiteátru. Znamé společenské akce pro mládež jsou pak každé léto i v obci Přáslavice. V Hrubé Vodě je navíc v letních měsících dostupné lanové centrum nebo půjčovna čtyřkolek.

V jižní části SO ORP Olomouc je nejméně kulturně-historických rekreačních lokalit. Významný je poutní kostel s turistickou známkou v obci Dub nad Moravou a za zmínku stojí zámek v obci Grygov nebo poutní kostel s turistickou známkou v obci Dub nad Moravou. Touto částí prochází i již zmiňovaná Moravská Stezka, která vede až do obce Tovačov, kde se nachází turisticky atraktivní zámek s věží s výhledem na okolní rybníky a jezera. Jak již bylo zmíněno, v západní části SO ORP Olomouc výrazně chybí cyklostezka. Lze zde navštívit místní zámek v obci Náměšť na Hané s přilehlými zámeckými parky, muzeum veteránů v obci Slatinice nebo některý z místních minipivovarů.

Krátkodobá a dlouhodobá kulturně-historická rekreace

Víkendová, resp. krátkodobá rekreace je obecně velmi populární a dá se spojit s rekreací přírodní. V SO ORP lze najít mnoho objektů nebo aktivit spojených s kulturně-historickou rekreací v krátkodobém i dlouhodobém horizontu.

Samotné město Olomouc i s přilehlými obcemi disponuje celou řadou takových objektů. V centru Olomouce se jedná o celé její historické jádro, kde se na Horním náměstí nachází druhý nejstarší orloj v ČR. Největší dominantou jádra je pak Sloup Nejsvětější Trojice, který byl zapsán na seznam UNESCO. V jeho okolí je několik kašen a historicky zajímavých sakrálních budov a chrámů. Z věže Sv. Mořice si lze prohlédnout celé město a okolí, z nedalekého Dómu, rep. katedrály Sv. Václava je jeden z největších rozhledů po celém SO ORP Olomouc. Ke krátkodobé rekreaci může posloužit kino v centru, aquapark v městské části Nová Ulice, paintball, minigolf nebo multikino v městské části Neředín nebo horolezecká stěna v k.ú. Hodolany. V přilehlé obci Lošov je pak možné najít hvězdárnu nebo rozhlednu s populární jízďárnou, která v letních měsících provozuje i příměstské tábory.

Nelze opomenout i Svatý Kopeček, kde se nachází vyhlídkové místo na návrší Jana Pavla II. a bazilika Navštívení Panny Marie, o kousek dál se tyčí i rozhledna z areálu ZOO Olomouc, která je přístupná během celého roku. U vchodu do ZOO pak lze využít stravovacího zařízení nebo

lanového centra.

V severní části SO ORP je k dispozici aquapark a centrum zdraví v obci Bohuňovice. Za významnou kulturní památku lze označit Hanácký skanzen v obci Příkazy. Oblíbenou kulturně-historickou lokalitou se v posledních letech stává i ekologické centrum Sluňákov, které nabízí spoustu akcí pro mládež i dospělé. Obec Dolany v místní části Véska propaguje hotel Golf Resort, kde je možné pro veřejnost zapůjčení místního sportovního areálu, který je díky střeše možné využít i v zimě.

Obyvatelé východní části SO ORP Olomouc mohou navštívit hotel v Hrubé Vodě, kde je možné zapůjčení čtyřkolek nebo využití lanového centra, kousek dál je v rámci Ski areálu nově otevřen discgolf a bobová dráha v obci Hlubočky. Poznávácí výlet si lze udělat i do obce Velký Týnec, kde stojí zámek, nebo obce Velký Újezd, kde se rozvíjí místní biofarmy s možností ochutnávky místních specialit.

Jak již bylo zmíněno, jižní část SO ORP Olomouc je na kulturně-historické objekty a aktivity velmi chudá. Pokud by ale potenciální rekreanti hledali lázeňství, v SO ORP Olomouc mohou ho najít v obci Slatinice, která leží v západní části území. a jak již bylo zmíněno, v obci je také muzeum veteránů nebo nedaleká rozhledna na Velkém Kosíři. Zajímavé mohou být i akce u Tvrze Černá věž v obci Drahanovice nebo akce pro děti a dospělé u zámku v Náměšti na Hané.

KOMPLEXNÍ HODNOCENÍ CESTOVNÍHO RUCHU SO ORP OLOMOUC

V komplexním hodnocení potenciálu cestovního ruchu v SO ORP Olomouc byly bodově zohledněny všechny aspekty přírodního a kulturně-historického potenciálu cestovního ruchu. K těmto aspektům byly do výsledného bodového hodnocení zohledněny i názory na silné stránky jednotlivých obcí SO ORP Olomouc dle dotazovaných rezidentů v

Obec	Body	Obec	Body
Olomouc	71	Kožušany-Tážaly	11
Horka nad Moravou	22	Samotíšky	11
Slatinice	22	Blatec	10
Hlubočky	21	Krčmaň	10
Náměšť na Hané	21	Luťín	10
Dolany	19	Skrbeň	10
Drahanovice	18	Těšetice	10
Velká Bystřice	17	Věrovany	10
Bohuňovice	16	Charvátý	9
Grygov	16	Tověř	9
Přáslavice	16	Ústín	9
Příkazy	16	Doloplazy	8
Štěpánov	16	Loučany	8
Dub nad Moravou	15	Luběnice	8
Tršice	15	Bystročice	7
Velký Týnec	15	Daskabát	7
Bělkovice-Lašťany	14	Liboš	7
Křelov-Břuchotín	14	Bukovany	6
Majetín	14	Kozlov	6
Bystrovany	13	Mrsklesy	6
Velký Újezd	13	Svésedlice	6
Hlušovice	11	Suchonice	4
Hněvotín	11		

rámci terénního výzkumu (např. druhé bydlení, rozvoj nové zástavby, jízda na, stanování, minipivo, golf, apod.). Úroveň komplexního potenciálu obcí bylo stanoveno dle intervalů bodového hodnocení takto:

– nejvyšší potenciál	23 – 71 bodů (město Olomouc)
– vysoký potenciál	18 – 22 bodů
– nadprůměrný potenciál	16 – 17 bodů
– průměrný potenciál	13 – 15 bodů
– podprůměrný potenciál	8 – 12 bodů
– velmi podprůměrný potenciál	4 – 7 bodů
– nulový (žádný) potenciál	0 bodů

KOMPLEXNÍ BODOVÉ HODNOCENÍ POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU

Největší potenciál rekreace má město Olomouc, které může potenciálním rekreativům i místním rezidentům nabídnout širokou škálu služeb.

Z tabulkového přehledu jsou dále patrné obce s největším rekreačním potenciálem na území SO ORP Olomouc, avšak jejich výsledné hodnocení bylo spočítáno s výsledkem markantně nižším, než u samotného města Olomouce. Jedná se obec Hlubočky, která leží ve východní části SO ORP Olomouc. Její vysoký rekreační potenciál je zapříčiněn významnou oblastí druhého bydlení v jižní části Mariánského údolí. Obec má velmi dobrou občanskou vybavenost a je také zimním střediskem sjezdového lyžování. Tyto střediska se nachází jednak ve středové části obce Hlubočky a také v části Hrubá Voda. O jeden bod více než zmiňovaná obec

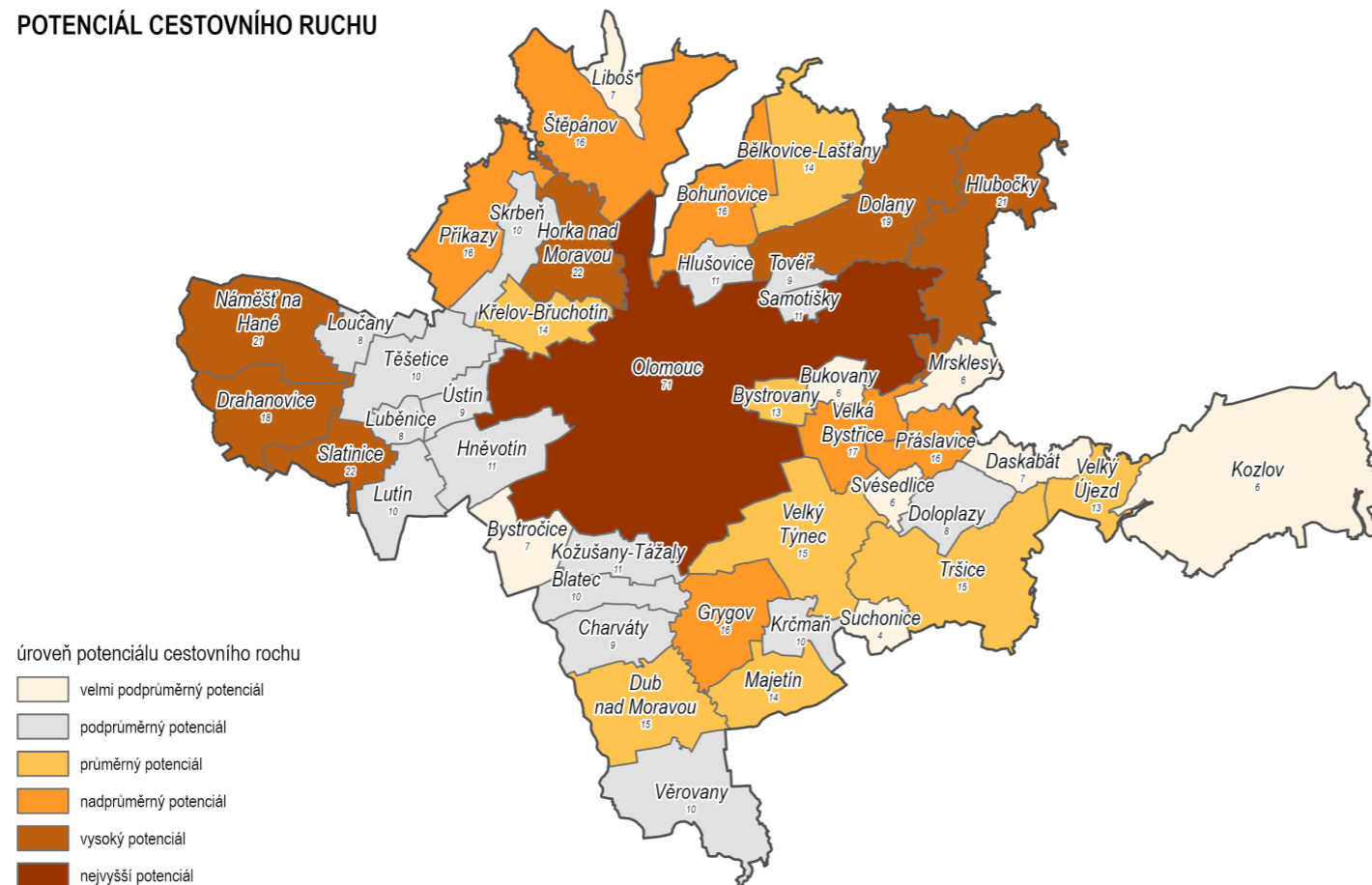
Hlubočky, získala v rámci bodového hodnocení rekreačního potenciálu i obec Slatinice, která leží naopak v západní části SO ORP Olomouc. Tato obec je velmi významným lázeňským střediskem. Naopak nejhůře se mezi obcemi, které spadají do východní oblasti SO ORP Olomouc, umístily v bodovém hodnocení obce Mrsklesy, Daskabát, Svěsdlice, Kozlov.

Velmi vysokým rekreačním potenciálem v západní části ORP Olomouc disponují obce Slatinice, Náměšť na Hané a Drahanovice. Nejhorší výsledné bodové hodnocení z obcí západní části SO ORP Olomouc získala obec Bystročice. Rekreačnímu rozvoji tohoto území by měla napomoci nově vybudovaná cyklostezka spojující obec Bystročice s městem Olomouc. Cyklostezka Slatinice-Lutín je již vybudována. Slabou stránkou zůstává chybějící cyklostezka mezi obcemi Těšetice (Rataje) a Drahanovice. Oblast by tak získala nejen možnost místních občanů využívat jinou než osobní dopravu při cestě za prací do střediska Olomouc, ale hlavně v letních měsících by mnoho návštěvníků přírodního parku Velký Kosíř tuto cyklostezku velmi uvítalo.

V severní části SO ORP Olomouc jsou za velmi významné oblasti cestovního ruchu a rekreace z hlediska bodového hodnocení považovány obce Horka nad Moravou a Dolany. Rekreační dominantou celé této oblasti je vodní rekreace. Tu mohou rezidenti využít právě v obci Horka nad Moravou, pod níž spadá i území bývalé pískovny Poděbrady. K této oblasti vede cyklostezka přímo z města Olomouc i z obce Horka nad Moravou. Potenciální rekreativci i místní obyvatelé tak mohou v letních měsících využít možnosti přírodního koupaliště, které svou rozlohou nabízí vysokou kapacitu návštěvnosti. Druhou významnou lokalitou severní části SO ORP Olomouc byla vyhodnocena

obec Dolany, ve které leží významná oblast druhého bydlení – Véska. Obec má velmi vysokou míru občanské vybavenosti a katastrální území Véska je považováno za golfové středisko. V areálu golfového střediska se nachází poblíž i dva hotely se sportovním areálem. Nejméně atraktivní obcí z hlediska rekreačního potenciálu vyšla ve výsledném bodovém hodnocení obec Liboš. Nejméně turisticky atraktivní je jižní část SO ORP Olomouc. Zde je díky velmi dobré občanské vybavenosti nejvýznamnější obec Dub nad Moravou, kde se nachází Poutní kostel Očišťování Panny Marie. Za významnou oblast rekreace je možné uvést vodní plochu v obci Grygov, která se stále rozšiřuje díky těžbě štěrku. V letních měsících slouží k vodní rekreaci nebo jako jedna z atraktivních lokalit nedaleké cyklostezky. Ta pod názvem Moravská Stezka vede napříč celou Moravou, od Jeseníků až po jižní Moravu má délku přes 300 km. Ve výsledném bodovém hodnocení získala v této oblasti a zároveň za celé území SO ORP Olomouc nejméně bodů obec Suchonice, která je jednou z nejmenších obcí v SO ORP Olomouc. Obyvatelé této obce mohou v letních měsících využít koupaliště v obci Penčice nebo nedalekou Moravskou Stezku.

POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU

Zdroj: vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor úřadu územního plánování

POZITIVA

- Největší potenciál rekreace má město Olomouc, které může rekreativům i místním rezidentům nabídnout širokou škálu služeb.
- Mezi obcemi SO ORP Olomouc (mimo město Olomouc) mají největší rekreační potenciál obce Horka nad Moravou (vodní rekreace, ekologické centrum), Slatinice (významné lázeňské středisko), Hlubočky (významná oblast druhého bydlení v jižní části Mariánského údolí, zimní střediska sjezdového lyžování), Náměšť na Hané (zámek), Dolany – Véska (golfové středisko), Drahanovice (Černá věž), Velká Bystřice, Bohuňovice, Práslavice, Příkazy (vesnická památková rezervace a Grygov
- Dalšími turistickými Dub nad Moravou (poutní kostel) Těšetice (vesnická památková zóna Rataje).
- Rekreační potenciál mají také zalesněná území, která se nachází na severu podél toku řeky Moravy (Litovelské Pomoraví), ve východní části ve vazbě na zvedající se Oderské vrchy a vojenský újezd Libavá, vhodné také pro zimní rekreaci (Přírodní park Údolí Bystřice), na jihu kolem lesa Království, vrcholu Chlumu, toků Loučky a Olešnice a na západě v návaznosti na Přírodní parky Velký Kosíř a Terežské údolí.
- V SO ORP převažuje individuální rekreace (chaty), objekty pro hromadnou rekreaci (střediska, tábory) se zde nachází pouze výjimečně (Radíkov, Horka n. M., Hrubá Voda, Slatinice).
- V území se nachází několik přírodních vodních ploch ke koupání (např. jezero v Příkazech, jezero Poděbrady, ...)
- Rekreační využití letišť Olomouc a Bohuňovice (sportovní, vyhlídkové lety).
- Některé areály škol jsou otevřeny i pro denní rekreaci a sport mládeže.
- Vzhledem k počtu obyvatel má nejvyšší počet ubytovacích zařízení lázeňské středisko Slatinice nebo obec Dolany, která je golfovým střediskem celého SO ORP Olomouc.

NEGATIVA

- Velká část území SO ORP Olomouc (kromě Olomouce) není typickým turistickým cílem, rozsáhlé plochy intenzivně využívané zemědělské půdy zasahující velkou část území nenabízejí velké možnosti k rekreaci.
- Obce mohou jen těžko konkurovat velké turistické přitažlivosti Olomouce, většinou se v nich jedná pouze o rekreaci místních obyvatel popř. obyvatel města Olomouce, pro turistiku často nemají vybudovanou nutnou infrastrukturu, kdy v okolních obcích lze málokdy najít více než 2 registrované penziony nebo hotely.
- Obce s žádným nebo minimálním komplexním rekreačním potenciálem jsou Suchonice, Kozlov, Bukovany, Svěsdlice a Mrsklesy, i když obec Kozlov má přírodní rekreační potenciál.
- Nejméně turisticky atraktivní je jižní část SO ORP Olomouc (mimo Dub nad Moravou s poutním kostelem).
- Objekty individuální rekreace jsou často umístěny ve volné krajině, jejich kumulace a sezónní obývání s sebou přináší problémy s ochranou majetku, likvidací odpadních vod, atd.
- Rekreační objekty v blízkosti Olomouce bývají často využívány k trvalému bydlení.
- Rozvoj rekreace se střetává se zájmy ochrany přírody.
- Střet s ochranou ZPF u nových lokalit pro rekreaci.
- v obcích Doloplazy, Luběnice nebo Suchonice považují obyvatelé druhé bydlení za zcela nepotřebné.
- Chybějící cyklostezky.

BEZPEČNOST A OCHRANA OBYVATEL

PŘESAH PROBLEMATIKY OCHRANY OBYVATELSTVA DO ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ

ZÁPLAVOVÉ ÚZEMÍ A AKTIVNÍ ZÓNA ZÁPLAVY

Limitem v území je záplavové území a aktivní zóna záplavy. Stanovování záplavových území, která jsou definována jako administrativně určená území, jejichž rozsah je na návrh správce vodního toku povinen

stanovit vodoprávní úřad. V zastavěných územích, zastavitelných plochách a podle potřeby v dalších územích, vymezuje vodoprávní úřad na návrh správce toku aktivní zónu podle nebezpečnosti povodňových průtoků. V aktivní zóně se nesmí umísťovat, povolovat ani provádět stavby s výjimkou staveb uvedených ve vodním zákoně. Mimo aktivní zónu v záplavovém území může vodoprávní úřad stanovit opatřením obecné povahy omezující podmínky.

V ORP Olomouc jsou stanovena rozsáhlá záplavová území. Největší část území ORP zabírá záplavové území řeky Moravy,

procházející středem města Olomouce, v jižní části obcemi Kožušany-Tážaly, Blatec, Charvátý, Grygov, Dub nad Moravou a Mejetín. V severní části ORP je pak záplavové území řeky Moravy vyhlášeno v obcích Štěpánov, Příkazy, Skrbeň a Horka nad Moravou. Záplavové území Oskavy je vyhlášeno na územích obcí Liboš, Štěpánov a katastrálním územím města Olomouce – Chomoutov. Do severních částí města Olomouc zasahuje také záplavové území Trusovického potoka, stejně jako do dalších obcí – Bohuňovic a Hlušovic. Do obce Štěpánov ještě zasahuje i záplavové území Sítky. V západní části obce je vyhlášeno záplavové území Blaty v obcích

Součástí bezpečnosti České republiky jsou opatření k zajištění ochrany obyvatelstva před následky různých mimořádných událostí včetně živelních pohrom nebo provozních havárií ale také před násilnými společenskými konflikty nebo terorismem. Jde i o opatření k zajištění ochrany ekonomiky, vnitřního pořádku a bezpečnosti nebo o zabezpečení ochrany státu proti vnějšímu vojenskému ohrožení.

Ochrana obyvatelstva je charakterizována jako soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších subjektů i jednotlivých občanů směřujících k minimalizaci dopadů mimořádných událostí na životy a zdraví obyvatelstva, majetek a životní prostředí. Zdůrazňuje zákonem stanovenou odpovědnost a úkoly ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, orgánů územních samosprávných celků včetně obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob. Tyto činnosti a postupy nejsou pojmány izolovaně, ale jako součást havarijního, krizového a obranného plánování.

Ústředním orgánem v oblasti ochrany obyvatelstva je ministerstvo vnitra. Konkrétní odpovědnost ministrů a vedoucích jiných ústředních správních úřadů za ochranu života, zdraví a majetku je stanovena příslušnými zákony a vyplývá z jejich kompetencí. Nedílnou součástí agendy ochrany obyvatel a krizového řízení je i oblast povodňové problematiky a prevence závažných havárií, která je vzhledem k přírodním podmínkám pro území ORP Olomouc obzvláště významná.

PROBLEMATIKA POVODNÍ

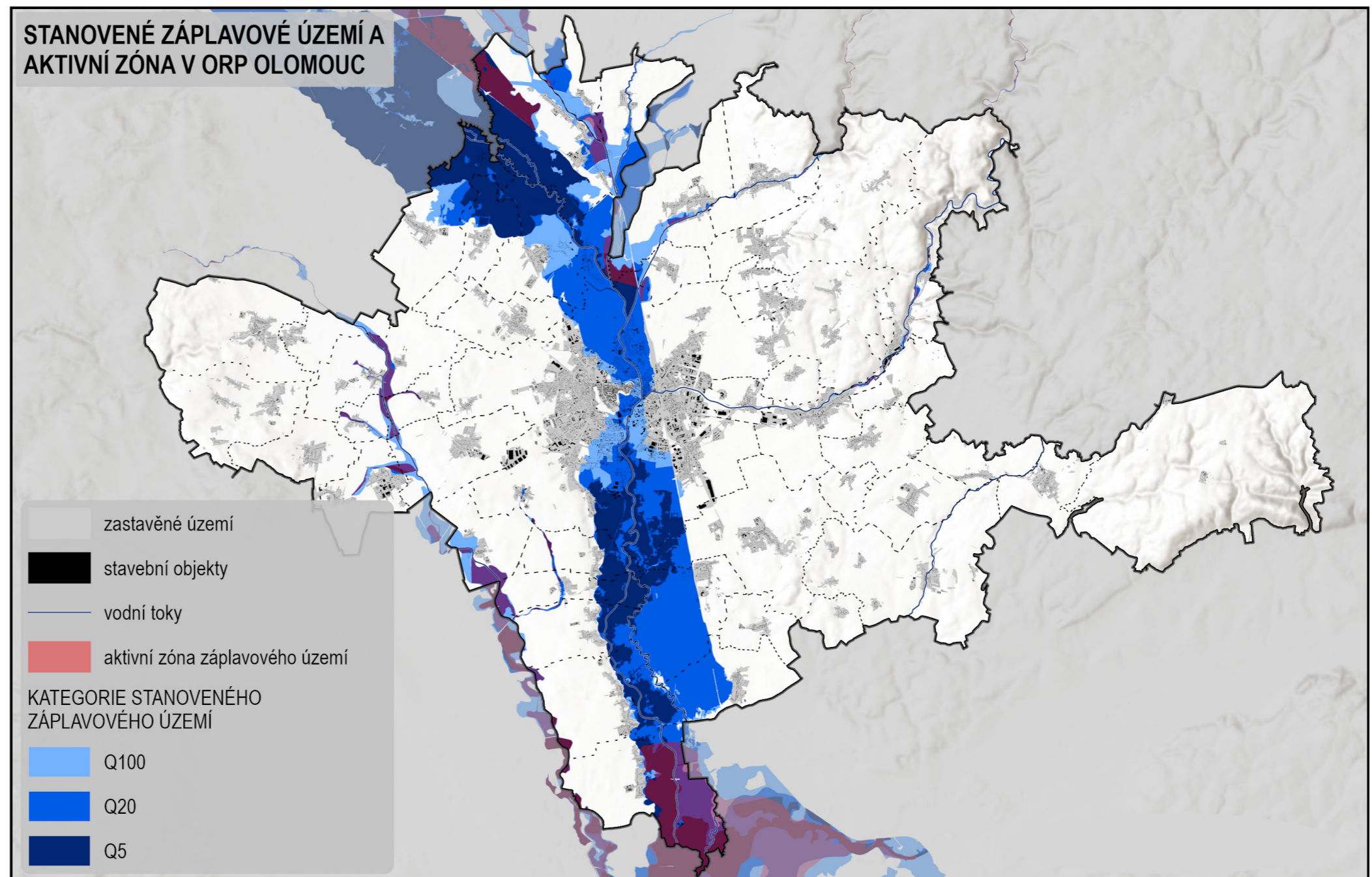
Ochrana před povodněmi se v České republice řídí především zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon), ve kterém se celá jeho hlava IX OCHRANA PŘED POVODNĚMI (§ 63 až § 87) věnuje této problematice. Předpisy, kterými se ochrana před povodněmi řídí, byly novelizovány na základě zkušeností z katastrofálních povodní v roce 1997 na Moravě a v roce 2002 v Čechách. Významným dokumentem protipovodňové ochrany je Strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky (Ministerstvo zemědělství, 2000, <http://eagri.cz/public/web/mze/voda/osveta-a-publikace/publikace-adokumenty/publikace/strategie-ochrany-pred-povodnemi-pro.html>).

Pro území Olomouckého kraje je zpracována Studie ochrany před povodněmi na území Olomouckého kraje (Studie ochrany před povodněmi na území Olomouckého kraje <https://www.olkraj.cz/protipovodnova-ochrana-cl-379.html>).

Ochrana před povodněmi je veřejným zájmem. Informace, které se týkají ochrany před povodněmi, jsou zveřejňovány na internetových stránkách MZe (<http://eagri.cz/public/web/mze/voda/dotace-ve-vh/>) a MŽP (https://www.mzp.cz/cz/ochrana_pred_povodnemi), ale především v Povodňovém informačním systému POVIS (<http://www.povis.cz>).

Vodní zákon specifikuje a člení povodňová opatření na:

- přípravná opatření - stanovení záplavových území, vymezení limitů SPA, povodňové plány, povodňové prohlídky, příprava předpovědní a hlášené povodňové služby, organizační a technická příprava, vytváření hmotných povodňových rezerv, příprava účastníků povodňové ochrany,
- opatření při nebezpečí povodně a za povodně - činnost předpovědní a hlášené povodňové služby, varování při nebezpečí povodně, zřízení a činnost hlídkové služby, vyklizení záplavových území, řízení ovlivňování odtokových poměrů, povodňové zabezpečovací a záchranné práce, zabezpečení náhradních funkcí a služeb v zasaženém území,
- opatření po povodni - evidenční a dokumentační práce, vyhodnocení povodňové situace včetně vzniklých povodňových škod, odstranění škod a obnova území po povodni.

Loučany, Těšetice, Ústín, Luběnice, Lutín, Hněvotín, Bystročice, Blatec, velmi okrajově pak zasahuje do území obcí Charváty, Dubn nad Moravou a Věrovany. Na území obcí Kožušany-Tážaly, Blatec a Charváty je vyhlášeno záplavové území Romzy, které zasahuje i do území města Olomouce (Nedvězí u Olomouce). V obci Věrovany je vyhlášeno záplavové území Bečvy. Ve východní části ORP je vyhlášeno záplavové území Bystřice – část města Olomouce, Bystrovany, Velká Bystřice a Hlubočky.

Na území ORP Olomouc jsou taktéž vyhlášeny aktivní zóny záplavového území Bečvy, Benkovského potoka, Blaty, Bystřice, Oskavy, Romzy a Trusovického potoka.

MAPY POVODŇOVÉHO NEBEZPEČÍ, OHROŽENÍ A POVODŇOVÝCH RIZIK

Území nechráněná nebo nedostatečně chráněná před povodní jsou identifikována v Mapách povodňového nebezpečí, ohrožení a povodňových rizik pro 2. plánovací období 2021 – 2027, pořizovaných Ministerstvem životního prostředí ČR. Mapy jsou přístupné na mapovém portálu Ministerstva životního prostředí ČR: <https://cde.mzp.cz>. Jedná se o mapy rozlivů, mapy hloubek a mapy rychlostí pro 4 povodňové scénáře, mapu povodňového ohrožení, integrující informace o nebezpečí do jedné mapy, a mapu povodňových rizik, která zobrazuje zranitelnost území dle jeho využití.

Pozn. Mapa povodňového nebezpečí a povodňových rizik ve městě Olomouci je již díky poslední realizované etapě protipovodňových opatření v roce 2022 překonána a v tomto území je nutná její aktualizace.

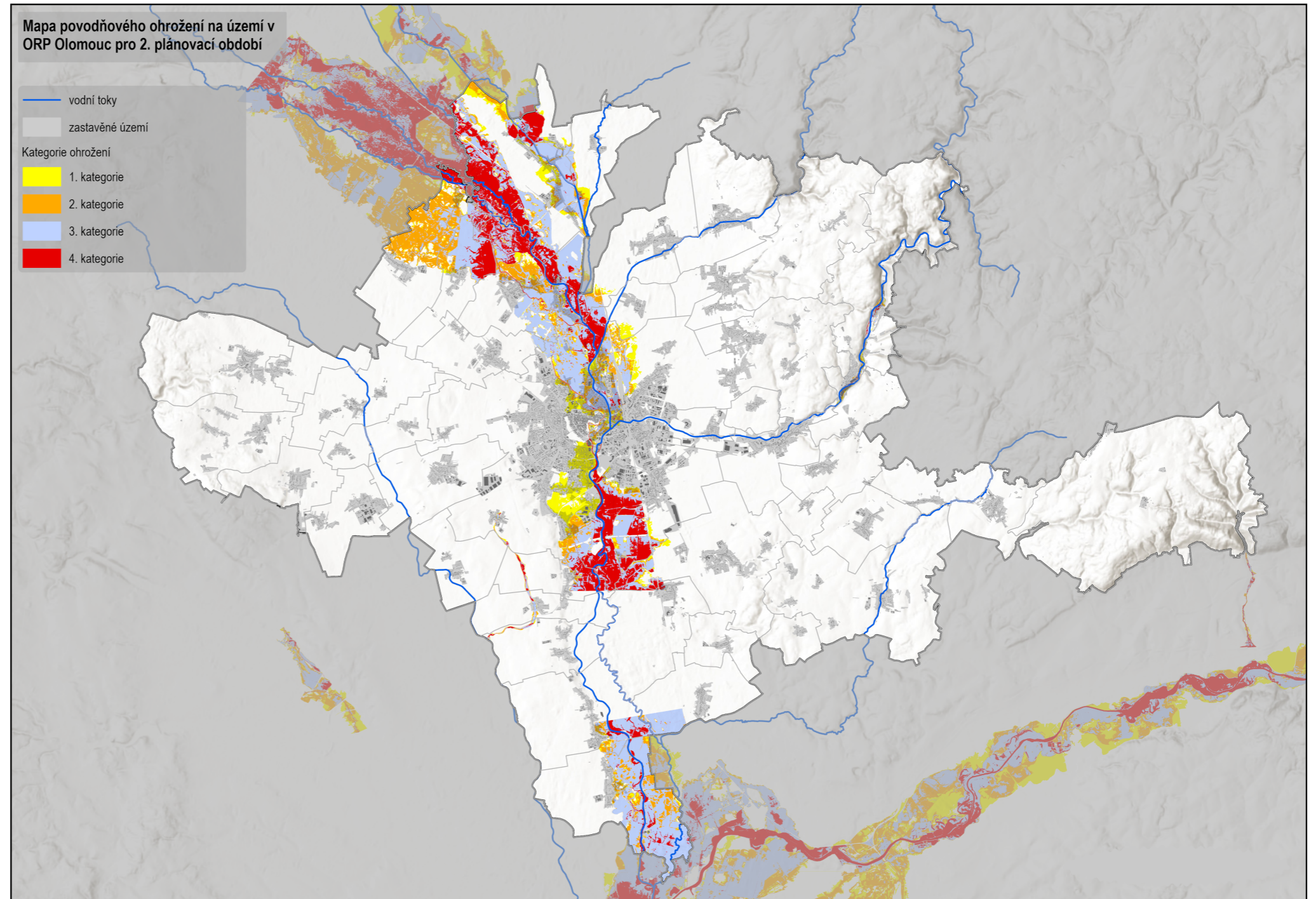
POVODŇOVÉ NEBEZPEČÍ

Povodňové nebezpečí charakterizuje stav s potenciálem způsobit nežádoucí následky (povodňové škody) v oblasti rozlivu. Povodňové nebezpečí lze definovat také jako „hrozbu“ události (povodně), která vyvolá např. ztráty na lidských životech, škody na majetku, přírodě a krajině. Kvantifikace povodňového nebezpečí se provádí na základě hodnot charakteristik průběhu povodně.

MAPA POVODŇOVÉHO OHROŽENÍ

Povodňové ohrožení je vyjádřeno jako kombinace pravděpodobnosti výskytu nežádoucího jevu (povodně) a nebezpečí. Mapa povodňového ohrožení člení záplavové území do čtyř kategorií podle míry ohrožení. Z hlediska územního plánování kategorie umožňují posouzení vhodnosti stávajícího nebo budoucího funkčního využití ploch na základě doporučení na omezení případných aktivit na plochách v záplavovém území s vyšší mírou ohrožení.

Důležitá poznámka z hlediska územního plánování - pokud by došlo k překryvu záplavového území (vymezováno dle Q100 až event. Q500) s územím se střední nebo nízkou ohrožeností povodňovým rizikem je třeba dát přednost omezení plynoucímu z Politiky územního rozvoje České republiky (úplné znění závazné od 1.3.2024) a to z celostátní priority č. 26, která zní: „**Vymezovat zastavitelné plochy v záplavových územích a umísťovat do nich veřejnou infrastrukturu jen ve zcela výjimečných a zvláště odůvodněných případech. Vymezovat a chránit zastavitelné plochy pro přemístění zástavby z území s vysokou mírou rizika vzniku povodňových škod.**“

Zdroj: Povodí Moravy s.p., vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

Kategorie ohrožení v Mapě povodňového ohrožení a doporučení pro územní plánování

Vysoké ohrožení	Doporučuje se nepovolovat novou ani rozšiřovat stávající zástavbu ve které se zdržují lidé nebo umísťují zvířata. Pro stávající zástavbu je třeba provést návrh protipovodňové ochrany, která zajistí odpovídající snížení rizika
Střední ohrožení	Výstavba je možná s omezeními vycházejícími z podrobného posouzení potenciálního ohrožení objektů povodňovým nebezpečím. Nevhodná je výstavba citlivých objektů (např. zdravotnická zařízení, hasiči apod.). Doporučuje se nerozšiřovat stávající plochy určené pro výstavbu
Nízké ohrožení	Výstavba je možná, přičemž vlastníci dotčených pozemků a objektů musí být upozorněni na potenciální ohrožení povodňovým nebezpečím. Pro citlivé objekty je třeba přijmout speciální opatření ve smyslu protipovodňové ochrany
Zbytkové ohrožení	Otázky spojené s protipovodňovou ochranou se zpravidla doporučuje řešit prostřednictvím dlouhodobého územního plánování se zaměřením na zvláště citlivé objekty (zdravotnická zařízení, školy apod.). Snahou je vyhnout se objektům a zařízením se zvýšeným potenciálem škod.

MAPA POVODŇOVÉHO RIZIKA

Povodňové riziko je vyjádřeno nejčastěji jako kombinace pravděpodobnosti výskytu nežádoucího hydrologického jevu (povodně) a odpovídajících potenciálních povodňových škod. Pojem vyjadřuje syntézu účinků povodňového nebezpečí, zranitelnosti a expozice. Zranitelnost území je vlastnost území, kterou se projevuje jeho náchylností k poškození a škodám v důsledku malé odolnosti vůči extrémnímu zatížení povodní, tj. v důsledku tzv. expozice. Základním podkladem pro stanovení zranitelnosti jsou informace o způsobu využití území založené především na Územně plánovací dokumentaci a další. Mapa povodňového rizika kombinuje mapu ohrožení a zranitelnosti území. Zobrazuje plochy jednotlivých kategorií funkčního využití území, kterým je přiřazena hodnota tzv. maximálního přijatelného ohrožení (vysoké, nízké, střední). Plochy u kterých je překročena míra přijatelného ohrožení jsou tzv. plochy v riziku (vysokém, středním a nebo nejsou v riziku). Plochy v riziku představují exponované plochy při povodňovém nebezpečí odpovídající jejich vysoké zranitelnosti. U těchto ploch je nutné další podrobnější posouzení jejich „rizikovitosti“ z hlediska zvládnání rizika (snížení rizika na přijatelnou míru). Pro jednotlivé kategorie zranitelnosti území je stanovena míra přijatelného rizika. U ploch v riziku je překročena míra tohoto přijatelného rizika. Uvnitř každé takové plochy jsou vyznačeny dosažené hodnoty ohrožení.

Zásadní rozdíl mezi povodňovým ohrožením a povodňovým rizikem spočívá v tom, že ohrožení není vázáno na konkrétní objekty v území zasazeném rozlivem povodně s definovanou zranitelností. Ohrožení je možné vyjádřit plošně pro celý rozliv povodně bez ohledu na to, co se v něm nachází.

V okamžiku, kdy ohrožení vztáhneme ke konkrétnímu objektu v rozlivovém území s definovanou zranitelností, začíná představovat povodňové riziko.

Funkční využití území	Přijatelné ohrožení	Plocha v riziku při ohrožení	
bydlení	nízké	středním	vysokém
občanská vybavenost			
dopravní a technická infrastruktura			
výroba			
zemědělská výroba	střední	vysokém	
sport a hromadná rekreace			
vodní plochy		nejdou v riziku	
veřejná zeleň			
zahrádky, zahrádkářské kolonie			
lesy, zeleň			
orná půda, louky, pastviny			

CITLIVÉ OBJEKTY

V některých kategoriích zranitelnosti jsou definovány tzv. citlivé objekty - objekty, kterým je třeba v rámci posuzování míry přijatelného rizika věnovat zvýšenou pozornost. Jedná se především o následující objekty: objekty se zvýšenou koncentrací obyvatel se specifickými potřebami při evakuaci, objekty infrastruktury zajišťující základní funkce území, zdroje znečištění, objekty Integrovaného záchranného systému a objekty nemovitých kulturních památek.

Obcím, které leží v oblasti s významným povodňovým rizikem a mají plochy v nepřijatelném riziku, je doporučeno provést aktualizaci územního plánu.

Využití mapy povodňového rizika

- podklad při tvorbě plánů pro zvládnání povodňových rizik, (Dokumentací oblastí s významným povodňovým rizikem)
- podrobné posouzení stávajících „rizikových ploch“ z hlediska zvládnání rizika (snížení rizika na přijatelnou míru)
- posouzení návrhových a výhledových ploch z hlediska povodňového rizika – snížení nákladů na ochranu v budoucnosti
- „nejlevnější“ opatření = změna plánovaného funkčního využití plochy v riziku na nerizikové funkční využití.

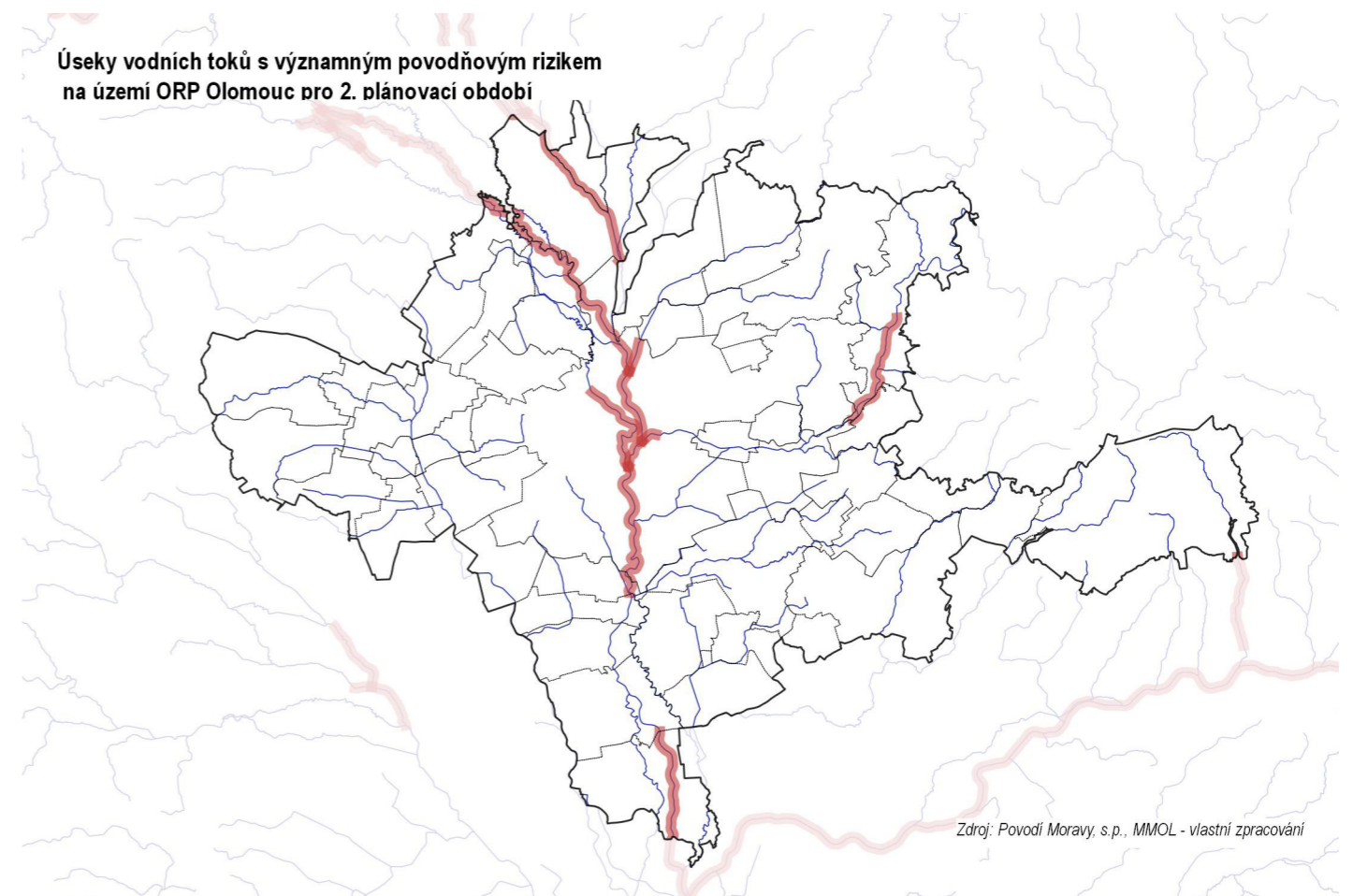
MAPY POVODŇOVÝCH RIZIK A POVODŇOVÉHO NEBEZPEČÍ NA ÚZEMÍ SO ORP OLOMOUC

Mapa povodňového rizika na území SO ORP Olomouc pro 1. a 2. plánovací období je taktéž dostupná ve webové mapové aplikaci CDS (<https://cds.mzp.cz/map/>), kde jsou pro každý úsek vodního toku s významným povodňovým rizikem dostupné tyto vrstvy: Citlivé objekty, Zranitelnost území – stávající plochy v riziku, Zranitelnost území – nerizikové stávající plochy, Zranitelnost území – navrhované plochy v riziku, Zranitelnost území – nerizikové navrhované plochy, Zranitelnost území – výhledové plochy v riziku, Zranitelnost území – nerizikové výhledové plochy, Nepřijatelné riziko, Rozliv Q500 a další.

Pro ORP Olomouc se jedná o následující úseky vodních toků s významným povodňovým rizikem.

ID úseku pro 2. Plánovací období	tok	popis
MOV_04_1	Morava	Tážaly - Litovel
MOV_22_01	Bystřice	Hlubočky
MOV_23_01	Oskava	Březce – ústí Oslavy
MOV_04_02	Mlýnský potok	Olomouc
MOV_04_04	Trusovický potok	ústí – železniční most
MOV_04_03	Bystřice	Olomouc (ústí po železniční most)
MOV_03_01	Morava	Dub nad Moravou

Úseky vodních toků s významným povodňovým rizikem na území ORP Olomouc pro 2. plánovací období

Ve 2. plánovacím období není zahrnut úsek vodního toku Romza, na kterém bylo stanoveno záplavové území včetně vymezení aktivní zóny drobného toku vodního toku v březnu roku 2024.

Pozn. Mapa povodňového nebezpečí a povodňových rizik ve městě Olomouci je již díky poslední realizované etapě protipovodňových opatření v roce 2022 překonána a v tomto území je nutná její aktualizace.

ZHDNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU A STUPNĚ OCHRANY PŘED POVODNĚMI SO ORP OLOMOUC

Do dnešní doby byla provedena celá řada ochranných opatření, která zajišťují přiměřenou bezpečnost před povodněmi značné části větších sídel (včetně města Olomouce) na větších vodních tocích. Po vyhodnocení katastrofální povodně z roku 1997, náročné projektové přípravě a dořešení složitých majetkových vztahů, byla v říjnu roku 2006 zahájena realizace protipovodňové ochrany Olomouce - začátek rozsáhlých stavebních úprav s cílem maximálně omezit škody vznikající při povodňových průtocích do výše 650 m³/s (téměř čtyřsetletá povodeň). Projekt se týká 14 km řeky Moravy na území Olomouce, kde počítá s realizací nezbytné ochrany pouze v zastavěné části městského centra. Nad a pod Olomoucí ponechává stávající rozlivové plochy, které při zaplavení vodou minimalizují příval vody do koryta Moravy. Ke konci roku 2024 jsou realizovány I. etapa, II. A etapa a dosud poslední II. B etapa v intravilánu města Olomouce. V PROJEKTOVÉ PŘÍPRAVĚ je IV. etapa, která je rozdělena na etapu IV. A a etapu IV. B. Obsahem IV. etapy jsou tzv. „přírodě blízká protipovodňová opatření“ spočívající v revitalizačních opatřeních směřujících ke zlepšení ekologického stavu toku a obnově jeho přirozených funkcí a také ke zvýšení míry protipovodňové ochrany

jižní části města na hodnotu zakotvenou v platném územním plánu (tzn. povodňový průtok 650 m³/s). Z tohoto pohledu bylo založení Holického lesa v roce 2013 prvním počínem města ke zlepšení ekologického stavu říční nivy. Ucelenou ochranu většiny území města Olomouce uzavře III. etapa, která naváže na II. etapu nad ulicí Komenského. Teprve po jejím dokončení bude ochrana Olomouce před velkou vodou skutečně účinná. Bližší informace: <https://protipovodnovaopatreni.olomouc.eu/prehled-etap>.

MÍSTA OHROŽENÁ PŘÍVALOVOU POVODNÍ V SO ORP OLOMOUC

Kromě povodní, k nimž dochází při povodňových situacích, za kterých vodní toky opustí svá koryta, jsou fenoménem poslední doby povrchové odtoky v krajině. Dochází k nim při extrémních přívalových srážkách v důsledku nevhodného hospodaření v krajině (na orné půdě i v lesích). Jejich výsledkem je nejen poškození zemědělské a lesní půdy vodní erozí ale i zatopení okrajových částí sídel přívalovými povodněmi, které unášejí ornici.

Součástí povodňových plánů je identifikace lokalit, ve kterých dochází k nebezpečným přívalovým povodním. Přívalové povodně jsou charakteristické svým velmi rychlým vývojem. V časovém období desítek minut až několika hodin dochází zejména na malých vodních tocích k prudkému vzestupu hladiny, avšak po její kulminaci většinou dochází k podobně rychlému poklesu. Vzestupu hladin v tocích předchází často plošný odtok vody po svazích nebo jinak suchými údolnicemi. Nebezpečí přívalových povodní spočívá především v jejich rychlém a často nečekaném nástupu, ale také ve velké rychlosti proudu, který s sebou navíc unáší množství pevného materiálu, jako jsou části stromů a větví, ale i části pobořených domů, mostů aj. Škody tedy vznikají nejen zaplavením, ale také dynamickými účinky proudící vody.

Nejčastější příčinou vzniku přívalových povodní jsou intenzivní přívalové srážky spojené s výskytem silných bouřek v letním období. Za intenzivní srážky způsobující přívalové povodně lze v našich podmínkách velmi zhruba považovat množství 30 mm/hod, 45 mm/2 hod, 55 mm/3 hod a 60 mm/4 hod. Extrémní srážky mohou na našem území vypadnout kdekoliv.

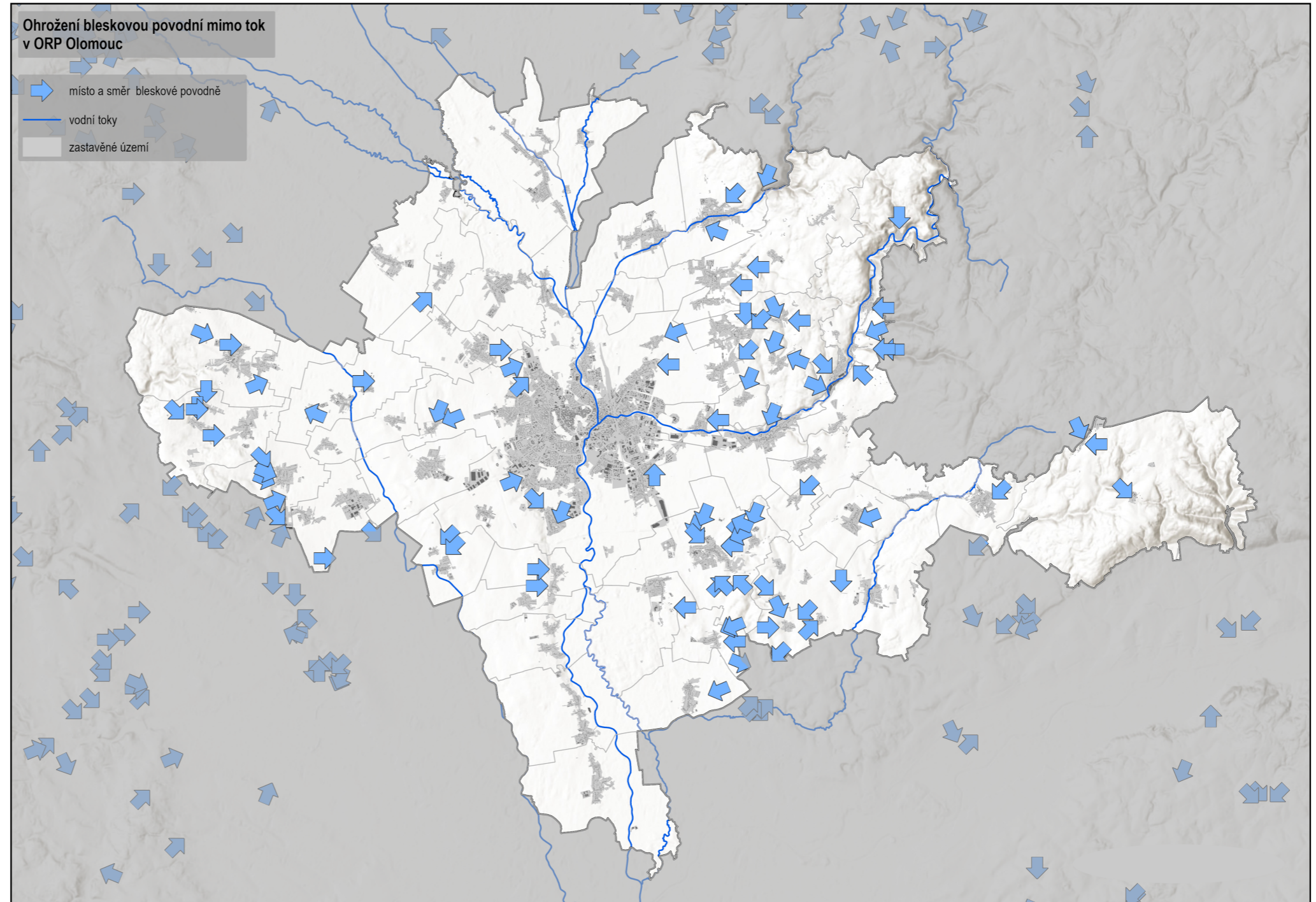
Při vzniku katastrofálních přívalových povodní však nepříznivě působí i další faktory. Jde především o charakteristiky reliéfu a krajiny. Čím větší je sklonitost území, tím rychleji voda stéká ze svahů do koryt malých toků, v nichž rychle stoupá a získává svou kinetickou energii. Velkou roli samozřejmě hraje retenční schopnost krajiny. Zatímco v lese je velký objem vody zachycen v korunách stromů, v hrabance i v malých prohlubních mezi kořeny, na loukách a orné půdě je objem zadržené vody mnohem menší, na zpevněném asfaltovém povrchu pak téměř zanedbatelný.

Informace o srážkových povodních slouží jako podklad pro zpracovatele územně plánovacích dokumentací, pozemkových úprav a plánů povodí. (http://olomoucky.dppcr.cz/web_7107/index.html?p_blesk.htm)

MÍSTA OMEZUJÍCÍ ODTOKOVÉ POMĚRY

V povodňových plánech jsou identifikována místa omezující odtokové poměry. Kritickými místy omezující odtokové poměry jsou zejména profily na vodním toku, kde vlivem příčných staveb nebo úprav toků dochází k omezení kapacity koryta vodního toku. Jedná se zejména o nekapacitní mosty, lávky, kryté profily koryt toků, zatrubnění toků, významná zúžení koryt apod. Průběh přirozené povodně může být ovlivněn mimořádnými příčinami, jako jsou zátarasy z plovoucích předmětů, sesuvy půdy, ledové jevy, apod. Předměty plovoucí na hladině toku nebo vodních nádržích mohou v kritických profilech způsobit vznik zátarasů a následně vytlít vody z břehů nebo přelít hráze. Z tohoto důvodu je nutno sledovat všechny mostní a jezové konstrukce, popřípadě další kritické profily. Na vodních dílech tuto kontrolu provádí správce toku, na ostatních objektech hlídková služba povodňových komisí obcí. Zvláštní pozornost je třeba věnovat území za ochrannými hrázemi vodních toků.

Tyto informace slouží jako podklad pro zpracovatele územně plánovacích dokumentací, pozemkových úprav a plánů povodí (http://olomoucky.dppcr.cz/web_7107/index.html?p_moop.htm)

Zdroj: Dílčí povodňový plán Moravy a Váhu, vlastní zpracování Magistrát města Olomouce, Odbor územního plánování

OHROŽENÉ A OHROŽUJÍCÍ OBJEKTY V SO ORP OLOMOUC

OHROŽENÉ OBJEKTY

Při povodňových situacích může dojít k ohrožení objektů v jednotlivých obcích SO ORP Olomouc srážkami, zpětným vzdušným, splachy z polí i nefunkční kanalizací. Jedná se zejména o rodinné a bytové domy a doplňkové objekty (garáže, kůlny, stodoly), objekty občanské vybavenosti, objekty průmyslové, sportovní, zemědělské. Řada ohrožených objektů leží v oblastech u vodních toků bez vyhlášeného záplavového území, případně je ohrožována přívalovými povodněmi. (http://olomoucky.dppcr.cz/web_7107/index.html?b_druh_ohrozene_toky.htm)

OHROŽUJÍCÍ OBJEKTY

V povodňových plánech jsou identifikovány objekty, které ležící v záplavovém území a zároveň jsou zdrojem nebezpečných látek. Jedná se zejména o čistírny odpadních vod a průmyslové areály. Ohrožujícími objekty na území SO ORP Olomouc. (http://olomoucky.dppcr.cz/web_7107/index.html?b_druh_ohrozujici.htm)

PREVENCE ZÁVAŽNÝCH HAVÁRIÍ

Jedná se o objekty, ve kterých je nakládáno (výroba, dovoz, distribuce, prodej, používání, skladování, balení, označování a vnitropodniková doprava) s nebezpečnými chemickými látkami a

chemickými směsmi, jejichž nebezpečné vlastnosti jsou klasifikovány podle přímo použitelných předpisů Evropské unie (REACH, CLP). Systém prevence závažných havárií v těchto objektech upravuje zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií).

Dle množství nebezpečných chemických látek nebo přípravků jsou objekty zařazeny pod dle zákona do skupiny A (menší množství chem. látek) nebo skupiny B (větší množství chem. látek). V souladu s výše uvedeným zákonem provozovatelé těchto objektů musí zajistit zpracování příslušných dokumentů, dle charakteru zařazení - bezpečnostní program,

bezpečností zpráva, vnitřní havarijní plán a vnější havarijní plán, jedná se o tzv. bezpečnostní dokumentaci.

Seznam objektů, zařízení zařazených pod zákon o prevenci závažných havárií v SO ORP Olomouc

Název	Druh nebezpečné chemické látky	Skupina dle zákona
Farmak a.s., Olomouc	různorodé nebezpečné chemické látky	A
Tomegas spol. s.r.o. , Olomouc	zkapalněné extrémě hořlavé plyny	A
KRALUPOL a.s., Horka nad Moravou	zkapalněné extrémě hořlavé plyny	B

Ostatní objekty, zařízení nezařazené pod zákon o prevenci závažných havárií v SO ORP Olomouc

Název	Druh nebezpečné chemické látky
Primaplyn spol.s.r.o. , Olomouc	LPG
Plavecký bazén Olomouc	chlór
AQUAPARK Olomouc,a.s.	chlór
NESTLÉ Česko s.r.o. , Olomouc	čpavek
Olma a.s. , Olomouc	čpavek
Zimní stadion Olomouc	čpavek
Úpravna vody Příkazy	chlór
Úpravna vody Nenakonice	chlór
Úpravna vody Černovír	chlór
Plnírna PB Drahanovice	LPG

Evidované objekty jsou součástí havarijního plánu kraje, obec spolupracuje s hasičským záchranným sborem při pořizování údajů od subjektů, jejich evidenci i aktualizaci. (Zdroj: <https://ochranaobyvatel.olomouc.eu/rizika-uzemi/rizikove-objekty>)

OCHRANA OBYVATEL PŘED POŽÁRY

Ochranu před požáry zajišťují buď příspěvkové profesionální sbory, které tvoří Hasičský záchranný sbor České republiky, nebo dobrovolné sbory (SDH), které jsou právně samostatné nebo jsou organizačními složkami občanských sdružení (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota, Moravská hasičská jednota) a byvají sponzorovány obcemi nebo firmami a jako subjekty se nepodílejí na zásahových a likvidačních pracích při řešení mimořádných událostí. K mimořádným událostem vyjíždějí jednotky sborů dobrovolných hasičů (JSDH), které zřizují obce nebo podniky jako svou organizační složku v souladu se zákonem o požární ochraně jako nedílnou součást integrovaného záchranného systému.

Kromě hašení požárů zasahují hasiči včetně dobrovolných obvykle také při povodních, jiných živelních pohromách, ekologických haváriích, pomáhají při dopravních nehodách a jiných mimořádných událostech, poskytují jinou technickou pomoc. Spolupůsobí též při prevenci požárů a prevenci dalších podobných nežádoucích událostí.

Hasičské sbory jsou často i spolkem významným z hlediska společenského života obce, podobně jako Sokol, myslivecké a lidové umělecké sbory, místní fotbalové kluby atd. Soutěže v hasičských dovednostech jsou nyní označovány jako požární sport.

Dostupnost hasičských zbrojnic a stanic

V rámci bakalářské práce „Analýza dostupnosti veřejné infrastruktury“

(viz. kapitola 9. Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství a příloha Dostupnost občanské vybavenosti) byla řešena dostupnost hasičských zbrojnic dobrovolných hasičů a hasičských stanic.

Hasičská zbrojnice dobrovolných hasičů

Dostupnost: fyzická (skutečná, pěší); typ území: A, B, C, D; standard dostupnosti: 1 000 m; nezávazný.

Standard je splněn v 54,1 % adresních bodů bydlení (celkový počet je 29 978) V obcích, kde se nachází zbrojnice, je standard splněn téměř ve všech adresních bodech. Na území města Olomouce se nachází 11 zbrojnic, ale standard dostupnosti není splněn ani v polovině adresních bodů. V obcích Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Hlušovice, Kozlov, Mrsklesy a Samotičky není umístěna zbrojnice SDH, takže zde standard nemůže být splněn. Ovšem zákon o požární ochraně dává povinnost obcím jednotku zřídit nebo poskytnout prostředky na společnou jednotku s hasičským záchranným sborem kraje nebo jinou obcí. Na těchto územích mohou také zasahovat jednotky s územní působností, které zasahují i mimo území svého zřizovatele (jednotky požární ochrany kategorií II a III) (Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně). Například v obci Mrsklesy je předurčena jako první příjezdová jednotka požární ochrany z Velké Bystřice (Nařízení Olomouckého kraje č. 7/2018, 2018).

Hasičská stanice

Dostupnost: časová; typ území: celé území; standard dostupnosti: Příloha k Zákonu č. 133/1985 Sb., o požární ochraně; závazný.

Na území SO OPR Olomouc je umístěna jedna hasičská stanice zřízená Olomouckým krajem s JPO kategorie I, jejíž působnost je zpravidla do 20 minut od místa dislokace (Příloha k Zákonu č. 133/1985 Sb., o požární ochraně). Standard stanovený ve vyhlášce je splněn v 94,9 % adresních bodů. V některých obcích (Hlubočky, Kozlov, Náměšť na Hané, Tršice, Velká Bystřice nebo Velký Újezd) jsou případy, kde není standard splněn v části zastavěného území obce. Příčinami mohou být např. protáhlý tvar obce, typ komunikace, zvolená tabulková rychlost na komunikacích nebo blízkost další neuvažované stanice HSZ v sousedním ORP. Ovšem v jiných oblastech je dojezdová doba v intervalu nižším, než je stanoveny (například okrajové části Olomouce), ale i v tomto případě mohou být reálné výsledky ovlivněny aktuální dopravou, stavem vozovky nebo nepříznivým počasím. Ve východní části území Olomouce se ještě nachází jednotka hasičského záchranného sboru podniku (IV kategorie) ADM Olomouc s.r.o.

ZÓNA HAVARIJNÍHO PLÁNOVÁNÍ

Území v okolí objektu nebo zařízení, v němž krajský úřad, v jehož působnosti se nachází objekt nebo zařízení, uplatňuje požadavky havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu. (Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií). V ORP se nachází 2 zóny havarijního plánování (KRALUPOL a.s. daňový sklad Horka nad Moravou a Tomegas s.r.o. úložiště propan-butanu Olomouc).

POZITIVA

- Problematika ochrany obyvatel řešena centrálně
- Do dnešní doby byla provedena celá řada ochranných opatření, která zajišťují přiměřenou bezpečnost před povodněmi značné části větších sídel (včetně města Olomouce) na větších vodních tocích.
- Ve městě Olomouce byly ke konci roku 2024 jsou realizovány I. etapa, II. A etapa a dosud poslední II. B etapa protipovodňových opatření v intravilánu města Olomouce. V PROJEKTOVÉ PŘÍPRAVĚ je IV. Etapa
- Vypracovány povodňové plány pro Statutární město Olomouc (http://olomoucky.dppcr.cz/web_500496/index.html) a Povodňového plánu ORP Olomouc (http://olomoucky.dppcr.cz/web_7107/index.html?0-uvod.htm).
- Mapová aplikace povodňového plánu (http://olomoucky.dppcr.cz/web_500496/index.html).
- Na území SO OPR Olomouc je umístěna jedna hasičská stanice zřízená Olomouckým krajem s JPO kategorie, jejíž působnost je zpravidla do 20 minut od místa dislokace.
- Postupné budování protipovodňových opatření.
- Pěší dostupnost hasičských zbrojnic (standard dostupnosti 1 km) splněna ve všech obcích, kde se nachází zbrojnice.

NEGATIVA

- Středem území SO ORP Olomouc, včetně města Olomouce, prochází úseky vodních toků s významným povodňovým rizikem (<https://cde.mzp.cz/>).
- Středem území SO ORP Olomouc prochází severojižním směrem území v povodňovém ohrožení všech kategorií (včetně města Olomouce, <https://cde.mzp.cz/>).
- V SO ORP Olomouc jsou obce s významným povodňovým rizikem s většími plochami v nepříjatelém riziku – Horka nad Moravou, Majetín, Hlubočky, Liboš, Příkazy, Štěpánov, Věrovany, Dub nad Moravou, Kožušany-Tážaly, Skrbeň, Olomouc (<https://cde.mzp.cz/>)
- V SO ORP Olomouc jsou stanovená záplavová území Q100 (Morava, Bečva, Benkovský potok, Blata, Bystřice, Oskava, Sitka, Trusovický potok), Q20 (Morava, Bečva, Benkovský potok, Bystřice, Oskava, Trusovický potok) a Q5 (Morava, Bečva, Benkovský potok, Blata, Bystřice, Oskava, Trusovický potok).
- Aktivní zóna záplavového území Bečvy sahá k zastavěnému území obce Věrovany.
- Protipovodňová ochrana většiny území města Olomouce bude skutečně účinná až po vybudování III. etapy.
- V SO ORP se nachází 1 zóna havarijního plánování (KRALUPOL a.s. daňový sklad Horka nad Moravou).
- Na území SO ORP Olomouc se nachází více než 80 míst ohrožených bleskovou povodní.
- Na území SO ORP Olomouc se nachází více než 250 míst s omezenými odtokovými poměry.
- Na území SO ORP Olomouc 13 objektů, ve kterých je nakládáno s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi, jejichž nebezpečné vlastnosti jsou klasifikovány podle přímo použitelných předpisů (<https://ochranaobyvatel.olomouc.eu/rizika-uzemi/rizikove-objekty>).
- V obcích Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Hlušovice, Kozlov, Mrsklesy a Samotičky není umístěna zbrojnice SDH.
- Na území města Olomouce se nachází 11 zbrojnic dobrovolných hasičů, ale standard dostupnosti 1 km není splněn ani v polovině adresních bodů.